הארץ

1.30 ש"ח יום ג', ב' באייר תשמ"ח, 19 באפריל 1988 VOL.69/20967 APRIL 19 1988

הערב ברחבת הכותל: פתיחת יום הזכרון לחללי ישראל

מאז הקמת צה"ל ועד לסוף ינואר 87 נפלו 16,415 חיילים

מאת ראובן פדהצור
מפרק הצבאי של "הארץ"

ברחבת הכותל המערבי בירושלים יערך הערב טקס פתיחת יום הזכרון לחללי מערכות ישראל והדלקת נר הזיכרון. בטקס ישתתפו נשיא המדינה, הרמטכ"ל, שרי ממשלה, אלופי צה"ל ובעלי עיטור הגבורה. ערב יום הזיכרון יחל עם השמעת צפירה בכל רחבי הארץ.

מחר, יום הזיכרון, יערכו בירושלים שתי עצרות זיכרון ממלכתיות לזכר חללי מערכות ישראל, בבית העלמין הצבאיים שבהר הרצל והבהר... היותם יעצו את הממשלה ראש הממשלה יצחק שמיר ושר התחבורה חיים קורפו. כמו כן יערכו טקסי זיכרון לזכר חללי מערכות ישראל ליד אנדרטאות הזיכרון.

משטרת ישראל תאסוף ביום (סוף בעמ' 9)

"אנו קובעים: דמיאניוק הוא איוואן האיום"

בית המשפט המיוחד בירושלים הרשיע את דמיאניוק בעבירות של פשע נגד העם היהודי • ביום שני ישמיעו ההגנה והתביעה טיעונים לגבי חומרת העונש • המדינה תתבע כנראה עונש מוות • עו"ד או'קונור: דמיאניוק יכול לזקוף חלק מהרשעתו להתנהגותו הבוטה והפוגעת של שפטל

ג'ון דמיאניוק בבית הדין, אמש בתום המשפט. (תצלום אי.פי.)

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

המדינה תדרוש קרוב לוודאי בשבוע הבא מבית המשפט המיוחד בירושלים לגזור עונש מוות על איוואן־ג'ון דמיאניוק.

זאת בעקבות החלטת ביהמ"ש אתמול להרשיע את דמיאניוק "בעבירות פשע נגד העם היהודי לפי סעיף 1(א)(1) לחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם תש"י־1950, פשע כלפי האנושות לפי סעיף 1(א)(2) לחוק האמור, פשע מלחמה לפי סעיף 1(א)(3) לחוק זה, ותשעים כלפי נרדפים, לפי סעיף 2(1) לאותו חוק, בשילוב סעיף 300 לחוק העונשין תשל"ז — 1977".

אחרי שאב בית הדין, השופט דב לוין, הודיע על החלטת השופטים (יחד עמו ישבו בדין גם שופטי בית המשפט המחוזי בירושלים, צבי טל ודליה דורנר), הציע השופט לוין שהשמעת הטיעונים לגבי העונש תיעשה ביום שני הבא (25.4) — אולם פרקליטו של דמיאניוק, ג'ון גיל, ביקש להקדים את הדיון ולקיים אותו היום לפני הצהריים.

נציג התביעה, פרקליט המדינה יונה בלטמן, התנגד לכך בתוקף. בלטמן ציין כי על התביעה ללמוד את הכרעת הדין, ולשם כך היא זקוקה לכמה ימים. השופטים נועצו ביניהם וקיבלו את עמדתו של פרקליט המדינה. לפיכך ביום שני הבא בשעה 8:30 בבוקר ישמיעו נציגי ההגנה והתביעה את הטיעונים (סוף בעמ' 9)

עדות ראיה / גדעון אלון

דמיאניוק נותר בחדרו ועקב בטלוויזיה אחר הכרעת הדין

אתמול סמוך לשעה 8 בבוקר, כשראשוני הצופים נכנסו לאולם בנייני האומה כדי לצפות בהכרעת הדין במשפטו של איוואן־ג'ון דמיאניוק, נראה הנאשם מבודל המיזרות, כשהוא נגרר לאורך הבמה על־ידי כמה מאנשי משמר הגבול. דמיאניוק זעק כי הוא סובל מכאבים בגבו, והתחנן בפני אנשי החוק שיאפשרו לו לעקוב אחרי הקראת פסק הדין מתמיסה המוצבה בחדרו הסמוך לאולם בית המשפט. אנשי משמר הגבול נעתרו לבקשתו.

בשעה 8.30, כשנכנסו שלושת השופטים — דב לוין, צבי טל ודליה דורנר — לאולם בית המשפט, כבר היה האולם מלא עד אפס מקום בניצולי שואה ובני משפחותיהם, בני משפחתו של דמיאניוק, בצעירים תלמידי ישיבות וצבא רב של עיתונאים וצוותי טלוויזיה מכל העולם. באולם השלך הס.

אולם בטרם החל אב בית הדין לקרוא את הכרעת הדין (שנמשכה כ־12 שעות), ביקש פרקליטו של הנאשם, ג'ון גיל, את רשות הדיבור. הוא אמר כי "הבוקר חש הנאשם כאבים בגבו. הוא לא מסוגל לשבת כאן איתנו. אני מבקש שהדיון יתקיים ללא נוכחותו".

השופט לוין השיב: "אנו נעתרים לבקשתו של הנאשם. אמנם חוות דעת רפואית שקיבלנו הבהירה לנו שיש ביכולתו של הנאשם לשבת על ספסל הנאשמים, אך אנו נעתרים לבקשת הסניגוריה ונקיים את הדיון ללא נוכחות הנאשם".

במשך כל שעות הקראת הדין שהה דמיאניוק בחדרו. הוא עקב אחרי הדיונים דרך מצלמת הטלוויזיה במעגל סגור המוצבה על אחד מכתלי החדר, באמצעות האוזניות, שבאמצעותן תורגם לאוקראינית תוכן פסק הדין שהקריאו השופטים.

בני משפחתו של דמיאניוק עזבו את אולם בנייני האומה כבר בשעות הצהריים (כנראה שלא רצו להיות נוכחים באולם כשאב בית הדין יודיע על ההחלטה להרשיע את ראש משפחתם). גם פרקליטו של דמיאניוק, יורם שפטל, נעדר ממקומו ליד שולחן ההגנה במשך זמן ניכר למדי. הוא העדיף להסתובב במסדרונות ולהעניק ראיונות לכתבים הזרים, שבהם הדגיש כי "ההחלטה צפויה, זה לא מפתיע אותי".

המשטרה הציבה באולם בנייני האומה כוח מתוגבר של שוטרים, שפיקחו בעירנות רבה לא רק על השקט באולם, אלא גם העירו לכל מי שעצם את עיניו לשנייה, כי עליו לשבת זקוף באולם בית המשפט. כשציין אב בית הדין כי השופטים הגיעו למסקנה שג'ון דמיאניוק הוא איוואן האיום מטרבלינקה, מחאו כמה מהצופים כפיים. השופט לוין היסה אותם וקרא בקול: "אני מבקש שקט באולם". (סוף בעמ' 9)

ארה"ב השמידה 2 מסופי נפט איראניים

המסופים שימשו עמדות מכ"ם ופיקוד איראניים • בהתקפה האמריקאית הגדולה ביותר במפרץ נפגעו גם 3 ספינות איראניות שניסו לפגוע באמריקאים • לחיילים האיראניים ניתנה ארכה של 5 דקות לנטוש • האמריקאים הפעילו ספינות, מארינס וטילים • רייגן: איראן תשלם מחיר אם תמשיך לאיים

השייטות לכוח הליווי במפרץ, עשו דרכן אל מסופי הנפט סירי וססאן במיצר הורמוז, ששימשו "לרמו"... הפגזתן בעמדות מכ"ם ופיקוד איראניים. הכוח האמריקאי הזהיר את החיילים האיראניים כי הוא עומד לתקוף את המסופים, ונתן להם ארכה של חמש דקות לנטוש את (סוף בעמ' 9)

ספינת מיבריאש איראנית מנסה לכבות את הלהבות במסופי האש הבוערים, שהותקפו על ידי האמריקאים. (תצלום אי.פי.)

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). בפעולת תגמול מוגבלת השמיד הצי האמריקאי שני מסופי נפט איראניים במפרץ הפרסי, וטבע בשלוש ספינות איראניות שניסו לפגוע בכוח האמריקאי.

שר ההגנה, פרנק קרלוצ'י, הגדיר את ההתקפה האמריקאית, שהיתה הגדולה ביותר מאז החלו הכוחות האמריקאיים לשוט במפרץ, "כצעד לתגמול מוגדר", אך הזהיר כי אם ימשיכו האיראנים לתקוף כוחות אמריקאיים או להניח מוקשים, תנקוט ארה"ב צעדים נוספים.

הפעולה החלה אתמול בשעה 8 בבוקר (שעון ישראל), כאשר שש ספינות של חיל הים האמריקאי

שוק ההון

שוב עליות

מאת יהודה שרוני

לאחר יום אחד בלבד של ירידות שערים, שבו שערי המניות הרגילות ועלו אתמול בשיעורים של עד 10 אחוזים. בנק ישראל גייס אתמול 50 מיליון שקל בסדרות של אגרות חוב, כשלסדרות אלה נרשם ביקוש כולל של 200 מיליון שקל, והם נמכרו מעל למחירי המינימום. בנק ישראל המשיך לייסף את השקל לעומת הדולר, עקב החלשות הדולר בשוקי העולם.

"חיסול אבו־ג'יהאד אושר בקבינט הישראלי; פרס וויצמן התנגדו"

— מוסרת רשת אי.בי.סי בארה"ב • החוקרים בתוניס: בואינג ישראלי חג באיזור ושיבש הקשר בעת הפעולה • ההלוויה — בדמשק • תיתכן התפייסות סוריה־עראפאת • אבו־איאד: המוח מאחורי הרצח הוא המנהל החדש של המוסד • יהודי תוניס חוששים ומסתגרים בבתיהם

מאת סופר "הארץ"

רשת אי.בי.סי. האמריקאית דיווחה הלילה, כי ההחלטה על חיסול אבו־ג'יהאד התקבלה בקבינט הישראלי. לדברי התחנה, תמכו במיבצע חמישה שרים: רה"מ יצחק שמיר, יצחק רבין, חיים בר־לב, דוד לוי ואריאל שרון. למיבצע התנגדו שמעון פרס ועזר ויצמן. פרס נימק התנגדותו בכך שהמיבצע עלול לפגוע בתהליך השלום.

עוד נמסר בידיעה, כי הכוח שביצע את המשימה כבר חזר לישראל.

תוניס (ע"צ). נשיא תוניסיה זין אל עבידין בן עלי, הודיע אתמול להגיש תלונה למועצת הביטחון נגד ישראל, לאחר שהגיע למסקנה כי ישראל אחראית לרצח אבו־ג'יהאד. מקור תוניסי רשמי אמר כי הנשיא הוקיע "במרצות" את הפגיעה בשלמות הטריטוריאלית של ארצו.

ממקור תוניסי מוסמך נודע, שוועדת הקירה המיוחדת על רצח אבו־ג'יהאד, העלתה כי מטוס צבאי ישראלי טס במרחק של כ־55 ק"מ מהמרחב האווירי התוניסי בעת הרצח. מטוס ישראלי זה, בואינג 707 שמספרו 4X/977, נראה בשבת בשעה 00:44 (לפי שעון גריניץ') לא הרחק מחופי תוניסיה. לדברי מקורות, "המטוס נשאר במרחב האווירי הבינלאומי כדי לא לחשוף עצמו לחיל האוויר התוניסי". אותה שעה נותקו קשרי הטלפון (סוף בעמוד 14)

שאקי לאחר בחירתו לראשות מפד"ל: מעתה תהיה זו מפלגה עם צבע ברור

המר לא בירך את שאקי על הצלחתו; מכנס היום את חברי סיעתו • בן מאיר נוטה לפרוש עם קבוצת יונים • פרס מביע צער על השינוי • בורג: המפד"ל לובשת צבע שאינני מכיר

מאת אילן שחורי

תדהמה וזעזוע היו אתמול במפד"ל ובמערכת הפוליטית, לאחר שהתברר בשעות הבוקר כי הרב פרופסור אבנר שאקי הדיח את שר הדתות זבולון המר ממקומו בכנסת וכבש את ראשות רשימת מועמדי המפד"ל לכנסת, בבחירות הפנימיות שהתקיימו במרכז המפלגה.

עם היוודע תוצאות הבחירות הריעו מספר קבוצות במפד"ל בניצחון (סוף בעמוד 14)

חדשות הארץ

שיחות היום

עמ: ד"ר בנימין ההיה, משופטיו של אדולף אייכמן על הכרעת הדין במשפט דמיאניוק (עמ' 2)

*

אונר"א: בגלל העוצר הממושך בג'ילון מבעירים תושבים רהיטים ונעליים כדלק לבישול (עמ' 2)

*

פיצוץ במרכז היהודי בפרנקפורט; נזקים בשיעור של 800,000 מארק (עמ' 6)

*

עליה של 25% ל־36 מיליון דולר ברווחי חברת מפעלי ים המלח (עמ' 10)

*

צוות מאמנים ישראלי, שניאור וגרונדמן, יחליף את מיחיץ' בנבחרת הכדורגל (כפורט, עמ' 14)

מזון כשר מן הים
דיזנגוף 196

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: בעונן חלקית. אחר הצהריים יתחיל לרדת גשם בצפון ובמרכז.

- ירושלים: 18־7.
- תל־אביב: 22־12.
- חיפה: 22־10.
- באר־שבע: 25־10.

הגולן 20־9, צפת 15־6, טבריה 24־12, שומרון 21־9, נתב"ג 23־10, עזה 22־14, אילת 30־17.

שערי הדולר

	שערי הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5608	−0.0034
נוסעים	1.8551	−0.0041
שחור	1.6600	−

שער הסל

יציג	1.7189	−0.0085

בגליון זה 18 עמודים.

ערך את העמוד: בועז שפירא

בנק דיסקונט מציג:

אופציה

מדדית או דולרית

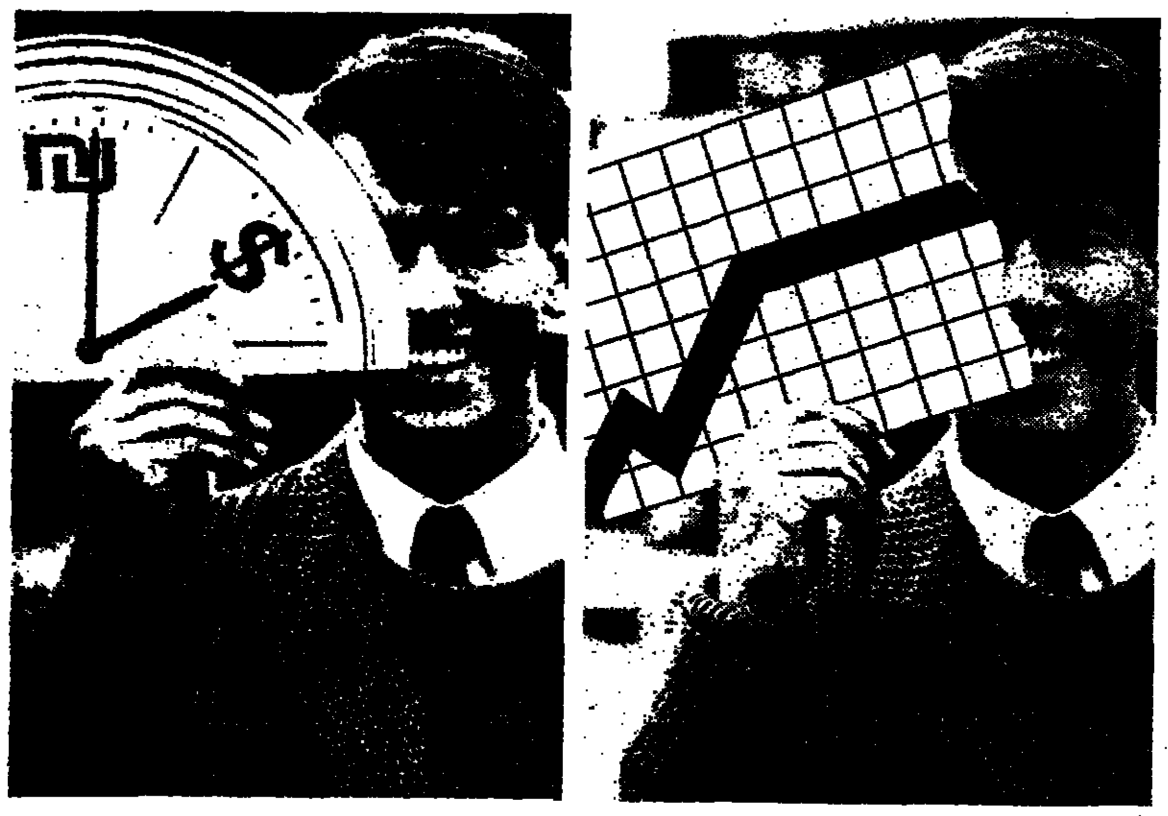

אתה שולט היום על ארועי המחר!

יש לך התחייבות צמודה למדד או לדולר?
יש לך נכסים צמודים למדד או לדולר?
בנק דיסקונט מעניק לך אופציות בלעדיות המבטיחות לך הגנה בפני תנודות בלתי צפויות במשק.
הבחירה בידך:

"אופציה דולרית" - אתה מבטיח את שער הדולר לעומת השקל, לביצוע עיסקות אופציה ל־12 שבועות.

"אופציה מדדית" - תוכל לקבל בעוד חצי שנה הפרשים מעבר לעליית מדד של כ־6% וזאת תמורת פרמיה.

ניתן לשלב בין האופציות ובכך לעבור מהשקעה מדדית לדולרית ולהיפך, ללא מכירת ההשקעה.

שלוט היום על ארועי המחר, בוא לבנק דיסקונט.

יותר קרוב אליך בנק דיסקונט

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

שיחת היום / ירח טל

עם: ד"ר בנימין הלוי, משופטיו של אדולף אייכמן
על: הכרעת הדין במשפטו של איוואן ג'ון דמיאניוק

המשפט המחיש זוועות הנאצים טוב יותר ממשפט אייכמן

עם פרסום דבר הסגרתו של דמיאניוק לישראל, היו שפקפקו בתבונת צעד זה, בטענה כי אחרי משפט אייכמן אין משמעות לשפיטתם של פושעים בדרגים נמוכים יותר. האם לאחר הכרעת הדין יש עדיין מקום לספקות כאלה?

הכרעת הדין אכן מוכיחה כי היתה חשיבות רבה להעמדתו של דמיאניוק לדין בארץ. פסק הדין המלא והמפורט ממחיש בפני העולם כולו את זוועות הנאצים. העדויות, הבלתי נשכחות, של העדים שניצלו מן התופת, הן כשלעצמן חשובות ביותר. בניגוד אולי למשפט אייכמן, במשפט דמיאניוק לא דובר על ביצוע הפשעים בצורה אבסטרקטית. בי מקרה של משפט אייכמן דובר על מפקד שנתן פקודות השמדה מרחוק. במשפט דמיאניוק דובר על נאשם שבכפו ידיו גרם להשמדתם של מאות אלפי אנשים. זה ממחיש את הזוועות שעוללו הנאצים טוב יותר מכפי שזה ניתן במשפט אייכמן או בספרי ההיסטוריה.

העובדה ששופטי דמיאניוק נאלצו להתמודד בבעיה מבוכה של זהות הנאשם, מלמדת שמשפט זה היה מסובך יותר והאתגר המשפטי שניצב בפני התביעה גדול יותר מכפי שזה היה במשפט אייכמן?

לא הייתי מעריך אחד על השני מבחינה משפטית. נכון ששאלת הזיהוי לא היתה קיימת במשפט אייכמן, ונכון ששאלה זו הציבה קושי עצום בפני השופטים. זאת ועוד, משפט אייכמן התקיים כעשרים שנה אחרי השואה בעוד שמשפט זה — אחרי כארבעים וחמש שנה. זה כשלעצמו מציב קושי נוסף. אבל לנו היו בעיות אחרות — זו היתה הפעם הראשונה שבית המשפט היה צריך לנמק ולהתבונן באופן משפטי את שאלת סמכותה החוקית של מדינת ישראל לשפוט פושע שאינו על פשעים שבוצעו לפני שהמדינה קמה, ולפני שחוקק החוק. עשיית הדין בנאצים ובעוזריהם. שאלה משפטית קשה נוספת שצצה בעניין היתה קשורה להוצאתו של אייכמן, והיה עלינו לנמק מדוע הוצאתו אינה גורעת מכוחה של מדינת ישראל לשפטו. שאלות נוספות היו באיזו מידה אייכמן בעצמו נתן פקודות השמדה, מה היה מעמדו בתוך מנגנון ההשמדה ועוד. לסיכום עניין זה הייתי אומר שמדובר בשני משפטים חשובים המשלימים זה את זה.

ההגנה במשפט דמיאניוק נקטה בקו מאוד אגרסיווי הבוטה, בטענתה בין השאר שמדובר במשפט ראווה, והשוותה אותו למשפט דרייפוס. אמירות כאלה עלולות להשפיע על הכרעת שופטים?

מאחר שטרם הוגש עירעור במשפט זה, ולכן כל הנושא הוא עדיין בחזקת סוב־יודיצה, אינני רוצה להתייחס לכך. אבל רק אומר שבמשפט אייכמן הסנגור הגרמני, סרבציוס, לא היה כל כך תוקפני ובוטה, וזה לא פגע בקו ההגנה שלו.

הושמעו גם טענות כלפי אמצעי התקשורת שהורשו דין בטרם משפט. אפשר לצפות בכלל שעיתונאים והציבור מבי ללהג ישאירו שיפוט במשפטים כאלה?

אפשר לדרוש שלא יביעו דעות קדומות או שיקבעו קטגוריות שנאשם הוא רוצח או זכאי מפשע, בטרם קבעו זאת השופטים. זאת לא משום שהדבר עלול להשפיע על השופטים — מכך אין לחשוש כי מדובר בשופטים מקצועיים — אבל הקהל עלול להיות מושפע מכך. ואז אם ניתן פסק־דין אחר מזה שצפו או כתבו עיתונאים, או הציבור עלול בתומו להסיק שבית המשפט טעה בהכרעתו. הנה, עוד בטרם הסתיימה הקראת הכרעת הדין במשפט דמיאניוק, רוזה שהסניגור יצא לעיתונאים ומח"ל ואמר קבל עם ועולם שלמרות שהוא משוכנע בחפות מרשו, הוא יודע שהוא יורשע בדין. זה מרעיל את דעת הקהל. הייתי אומר שהשופטים התייחסו בסלחנות רבה מדי כלפי מפירי הנהלים והחוק במקרים אלה?

לא הייתי אומר סלחנות, אלא בחוסר אונים למנוע תופעות אלה.

לפני המשפט התפלמסו הוגים. ספקו אם יש טעם בהעמדתם של פושעים נאצים לדין, שכן השנים הרבות שנקפו מאז השואה מכרסמות בזכרונם של עדים פוטנציאליים. האם משמשי דמיאניוק אינו מעריך דעה זו?

עקרונית זה מעריך. אבל זכרון של עדים יכול להיות מגובלה במקרים מסויימים. התביעה מצריכה לבדוק היטב את העדויות, להכריע כראוי ולהחליט להעמיד חשוד למשפט רק אם היא משוכנעת שהעדויות מוצקות ויכולות להביא להרשעת נאשם. נכון שעם חלוף השנים, זה נעשה קשה יותר ויותר.

בניגוד למשפט אייכמן, משפט דמיאניוק לא עורר במהלכו עניין והתרגשות רבה בציבור. מדוע?

זה השתנה עם מתן הכרעת הדין. נכון שבמהלך המשפט הרגישו אירועים נפילה במתח, מעין אנטי קליימקס. זה משום שנדונו במשפט הרבה עניינים טכניים שנשמעו כבטלים ומשעממים. אבל בא פסק הדין המלא המפורט, וגרם להגברת התעניינות המתח. עלי לציין את הבניה המאלפת של פסק הדין בידי השופטים שהלכו מפירוט הכלל — תיאור מהלכי המחנה הנאצי עד לפרט לפותה ההשמדה הבודה, לקורבנות כול מעשיהם.

האם על מדינת ישראל להמשיך במגמה להביא לדין על אדמת ישראל פושעים נאציים נוספים?

אם יש חשוד שקיימות נגדו הוכחות חותכות — כן. אבל בהתחשב בשנים הרבות שחלפו זה יכול להיות רק במקרים נדירים. במקרים של ספק — אין עוד למאמצים.

לו דמיאניוק היה מזוכה או שיזוכה בערעור בבית המשפט העליון — האם נכון יהיה לראות מחדל בהבאתו לדין בארץ?

בפירוש לא. זה היה רק מוכיח שמדינת ישראל עושה דין צדק גם במקרה של חשוד שיש נגדו חשדות כבדים על פשעים נגד עם, אך אם הן אינן מוכחות מעבר לכל ספק, הוא יוצא זכאי.

האם יש להוציא את דמיאניוק להורג?

שאלה זו היא בוודאי בתחום הסוביודיצה, ולא אשיב לך עליה עתה. אף שיש לי דעה בנדון, בכלל, אני רוצה להדגיש כי אסור לשכוח שהמשפט נמשך השניים, ולנאשם בידוע זכות ערעור בנוגע למכלול העובדות — לרבות שאלת הזיהוי. וכל זמן שלא הסתיים התהליך המשפטי והורף פסק הדין התהליכי של בית המשפט הבהור, מתחייבת נקיטת לשון ניסות וזהירה עד שתיאמר המילה האחרונה בבירור.

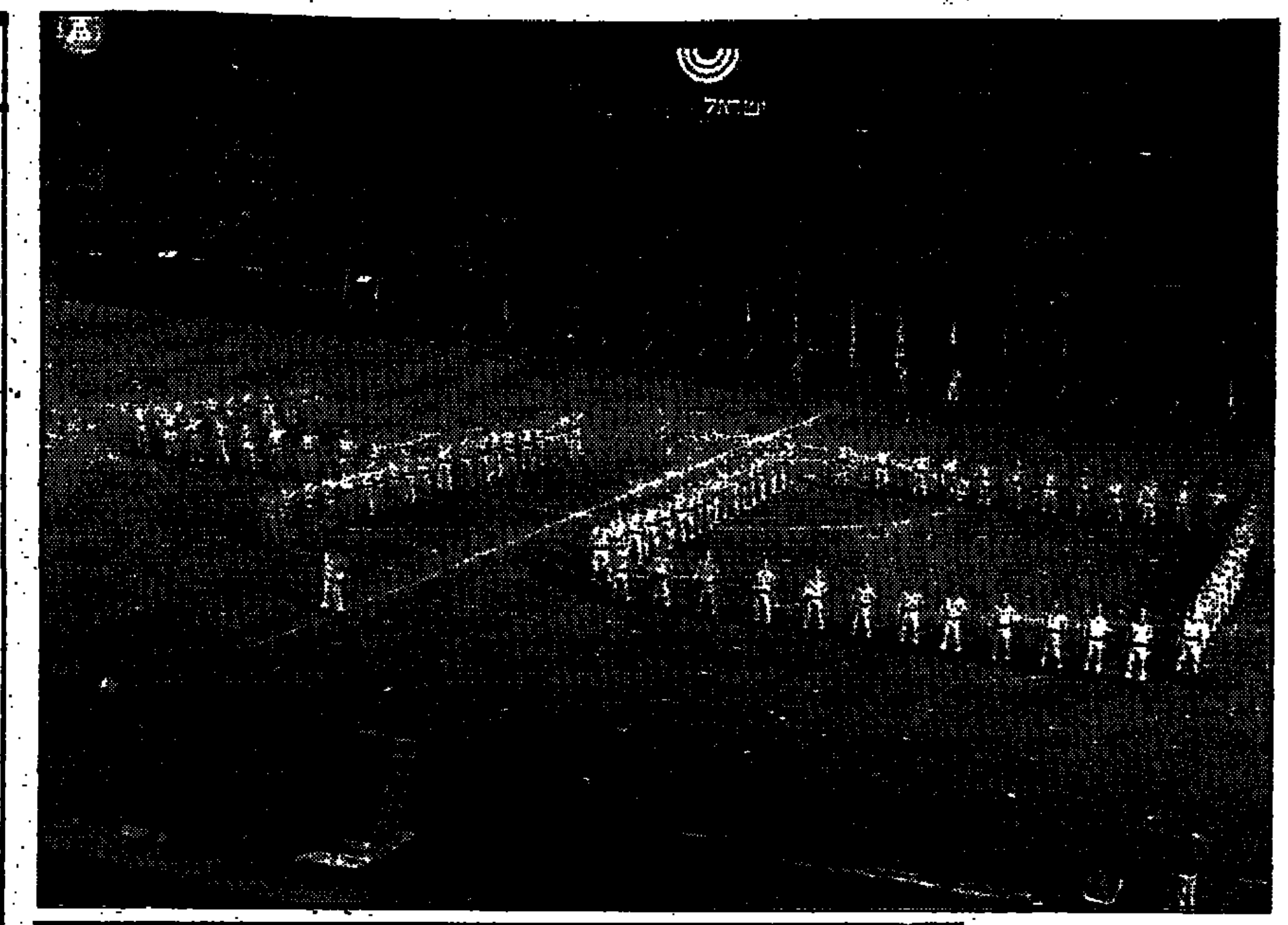

רבבות צופים נכחו אתמול באיצטדיון רמת גן, בחזרה למפגן צה"ל שייערך ביום העצמאות. בנוסף למפגן נערך גם מטס מרהיב של מטוסי חיל האוויר. בצילומים: המפגן (למעלה) — ומטוס אף־15 במטס. (תצלומים: עודי קרן)

אונר"א: בגלל העוצר הממושך בג'ילזון מבעירים רהיטים ונעליים כדלק לבישול

דובר אונר"א: צה"ל לא איפשר לשלוש משאיות להכניס מזון טרי וחומרי דלק לבישול ל־900 המשפחות בג'ילזון ● המינהל האזרחי: זו לא מדיניות; העניין לא תואם כראוי עם המינהל

מאת אורי ניר כתב "הארץ"

אחרי 33 ימי עוצר רצופים בלא אספקת חשמל במחנה הפליטים ג'ילזון שליד ראמאללה, ולנוכח המחסור המחמיר במוצרי מזון וב־חומרי דלק, משתמשים תושבים בג'ילזון בפריטי ריהוט ובנעליים ישנות כחומר בעירה לבישול. על כך מסר אתמול דובר סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א), וויליאם לי, שביקר באחרונה במחנה. במחנה הפליטים הסמוך אל־אמערי.

דובר אונר"א מתלונן על כך שצה"ל לא איפשר שלשום לשיירה של שלוש משאיות להכניס אספקת מזון טרי וחומרי דלק לבישול ל־900 המשפחות בג'ילזון. הדובר מסר כי שלוש המשאיות נעצרו בשער המחנה בהוראת החיילים, והוף־מנייה לגורמים בכירים בפיקוד המרכז, לא התאפשר להן להיכנס ולחלק את מנות המזון.

מן המינהל האזרחי ביו"ש, האחראי על המגעים עם סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם, נמסר בתגובה כי העניין לא תואם כראוי עם המינהל, ולכן לא התאפשרה כניסתן של משאיות האספקה. עוד נמסר כי בצה"ל אין מדיניות למנוע אספקת מזון למחנות הפליטים, כל עוד הורמת האספקה מתואמת כיאות עם המינהל האזרחי.

עוצר רחב היקף

באונר"א מביעים דאגה מן העוצר רחב ההיקף שהוטל שלשום על מרבית מחנות הפליטים בשטחים (15 מחנות בגדה המערבית ו־5 ברצועת עזה). הצער הזה התקיים מקשה מאוד, לדברי ראשי אונר"א באיזור, על פעילות הארגון במחנות. דובר אונר"א אמר כי לפי חישוביו שרויים בעוצר כ־300,000 תושבים במחנות הפליטים בשטחים, מהם כ־200,000 ברצועת עזה, ועוד כ־90,000 בגדה המערבית.

חשדות בפעילויות

בתוך כך מסתמנת הגברת מתיחות בין ממשלת ישראל לבין אונר"א. ביטוי אחד לכך אפשר למצוא במכתב ששלחה בסוף החודש שעבר מן המחלקה לארגונים בינלאומיים במשרד החוץ למשרדי אונר"א בירושלים, בעקבות תלונות של אונר"א על התנכלויות של השלטונות לפלשתינים מהשטחים העובדים בשירות הארגון. המכתב של משרד החוץ מבהיר יותר מאשר ברמז, כי ממשלת ישראל סבורה שאונר"א חורג מן הסמכויות המוקנות לו. ישראל מבהירה כי היא מאמינה ש"המשימה ההומניטארית של אונר"א תתקיים על הצד הטוב ביותר, אם הארגון יקפיד לדבוק במנדט שלו", וכן, "ישראל מודאגת ממעורבותם של כמה וכמה מעובדי הצוות המקומי של אונר"א במעשים המסכנים את החוק והסדר (באיזור)".

במשרד החוץ נמסר בעניין זה כי "יש אי־אלה בעיות" עם אנשי אונר"א, והן מתרכזות בפעילויות המתעוררות מדי פעם על רקע פעילויות של אנשי הצוות המקומי (הפלשתיני) של הארגון בשטחים, שלעיתים מבצעים מעשים בלתי חוקיים הפוגעים בסדר הציבורי.

ביטוי אחר למתיחות בין השלטונות לבין אונר"א הוא בדרישה שהפנה המושל הצבאי לראשי הארגון להסיר את דגלי האו"ם הגדולים, שאנשי סוכנות הסעד והתעסוקה נהגו להניף על מכוניותיהם. במושל הביעו מורת רוח על הנפת הדגלים מעל המכוניות, כפי שאנשי האו"ם נוהגים לעשות בזירות מלחמה, וראו בכך צעד של הפגנה והתגרות. עקב כך פנו לראשי אונר"א בדרישה להסיר את הדגלים, אך ככל הידוע, הדרישה נדחתה.

ראיתי שמעתי

פוגורליץ' ביטל את הופעותיו עם הפילהרמונית

הפסנתרן היוגוסלבי איוו פוגורליץ' הודיע במברק כי בשל מחלה לא יוכל להשתתף בשני הקונצרטים של התזמורת הפילהרמונית האמורים להתקיים במוצאי יום העצמאות בבריכת הסולטן בירושלים, ובמוצאי השבת שלאחריו בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב. זו היתה אמורה להיות הופעתו הראשונה של פוגורליץ' עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית.

פוגורליץ' היה אמור להופיע גם ברסיטלים, במסגרת פסטיבל ישראל, ובמברק הביטול ששלח לאמרגן פנחס פוסטל לא נמסר כל מידע על הופעות אלה. הפסנתרן היוגוסלבי, שהופיע בעבר פעמיים בישראל, גם ביטל פעמיים בעבר את בואו המתוכנן, ברגע האחרון, ותמיד נימק את הביטול במחלה.

ב. ש.

שר החוץ השוודי "מפקפק" אם ישתתף בעצרת יום העצמאות

שר החוץ השוודי, סטן אנדרסון, המבקר במוסקווה, אמר לכתב הרדיו השוודי במוסקווה כי הוא "מפקפק" אם ישתתף ביום חמישי בעצרת לציון יום העצמאות של ישראל שבה היה אמור לשאת דברים. השר קשר את השינוי בתכניותיו במה שכינה "אחריותה של ממשלת ישראל לרצח אבו ג'יהאד".

שר החוץ השוודי היה המדינאי האירופאי הראשון שהביע בשבת "צער עמוק" על רצח אבו ג'יהאד. רק ביום חמישי בערב יתברר מי מבין ה"מי ומי" ישתתף במסיבות ובעצרות שעורכים שגרירי ישראל בכל מדינות סקנדינאוויה לרגל יום העצמאות ה־40.

אליהו זהבי

קופנהאגן

דנמרק — בראש המתקפה נגד ישראל בסקנדינאוויה

שליח נושא זר ורדים גדול הגיע אתמול למשרד ראש הממשלה וביקש למסור את הזר לממשלת ישראל. לאחר בירורים ותהיות החליט להעביר את הזר אל מזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין. משפתח את המעטפה מצא שם מכתב מאשה ירושלמית שסיפרה כי ידיד נוצרי, תושב דנמרק, ביקש ממנה להעביר את הזר לממשלת ישראל כדי לבטא את מורת רוחו ולהביע את העלבון נוכח יחסה של ממשלתו לישראל מאז החלה ההתקוממות בשטחים.

ואכן, דיווחיו של השגריר בדנמרק, עמוס גנור, מלמדים כי דנמרק מצויה באחד המקומות הראשונים במתקפה נגד ישראל.

א. לם

גלאובך מציע: אין דגל, אין הקצבה

אליעזר גלאובך, חבר הנהלת עיריית ירושלים, מציע לשלוח ביום העצמאות הקרוב פקחים לשכונות החרדיות, כדי לבדוק האם מניפים שם המוסדות המתוקצבים על ידי העירייה את דגל המדינה. עד שיגישו הפקחים את תוצאות בדיקותיהם הוא מציע להקפיא סך של שבעה מיליוני ש"ח, שהעירייה אמורה להעביר בשבועות הקרובים למוסדות דת.

נדב שרגאי

התזמורת הסימפונית ירושלים ב"קארנגי הול" ביום העצמאות

התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור, הנמצאת בסיור בארה"ב, סחפה שלושת אלפים מאזינים נלהבים בפאלם ביץ'. הקהל הריע למנצח, סרג'יו קומיסיונה והצטרף לשירת "ירושלים של זהב", שנוגנה כהדרן.

במוצאי יום העצמאות תופיע התזמורת בקונצרט חגיגי באולם "קארנגי" בניו־יורק. הסולנים יהיו חברי הזמרייה גוזאר נר. הזמרייה המפורסמת מופיעה עם התזמורת לאות הזדהות עם מדינת ישראל והפיצוי על שביטלה את הופעתה בפסטיבל ישראל לפני שנתיים, מפחד המלחמה.

הקונצרט החגיגי הוא בחסות הקונסול הכללי של ישראל בניו־יורק, משה יגר, ולאחריו יארגנו הסניף הניו־יורקי של קרן ירושלים והקונסוליה הישראלית קבלת פנים רבת משתתפים לתזמורת.

לרגל חגיגות העצמאות ולרגל התערוכה הבולאית הלאומית הנפתחת היום בבנייני האומה בירושלים, הובאה ארצה ספינת אוויר מיוחדת (צפלין), שתוטס מאיצטדיון האוניברסיטה בגבעת רם בירושלים — לרמלה. כפי שנעשה בשנת 1929, ייזרק ממנה שק דואר, ברמלה, וכל דברי הדואר ייחתמו בחותמת מיוחדת שתכין השירות הבולאי. את הצפלין, שאורכו 30 מטר ומשקלו 185 ק"ג, יטיס, ביום שישי, הטייס הישראלי מרדכי בריאנט. (חיים גלאון)

בעריכת עירית רוזנבלום

החרפה בשטחים: שני הרוגים בעזה; רבע מהתושבים בעוצר

מאת אורי ניר וארנון רגב מכתבי "הארץ"

גם אתמול נמשכה השביתה הכללית של המסחר והתחבורה בשטחים, לאות אבל על רצח אבו־ג'יהאד, ורבע מאוכלוסיית השטחים (מעל 400,000 איש) היתה שרויה בעוצר: זה היום השני ברציפות. גם אתמול נותרה למעשה הגדה המערבית סגורה לסיקור עיתונאי.

גירושם של לפחות שמונה מ־12 המועמדים לגירוש, שלשלטונות הביטחון הוציאו נגדם צווי גירוש לפני שבוע, יתבצע כנראה בקרוב, לאחר שאתמול החליטו השמונה (ביניהם שש תושבי הכפר ביתא) לבטל את העתר שלהם. לטענת המייעצת שליד אלוף פיקוד המרכז, הוא אפשרותם לעתור לבג"ץ נגד הגירוש.

פרקליטיהם של השישה מן הכפר ביתא, שבתקופה האחרונה הוחלט לגרשם, מסרו כי המבקשים לגירוש נימקו את החלטתם לבטל את העתר בכך שהחלטות הגירוש התקבלה עקב לחץ פוליטי של גורמים בימין הקיצוני בישראל, בעקבות התקרית בביתא, ומשום שהחלטת בג"ץ בעת הדיון בעתירה של המגורשים הקודמים בשבוע שעבר אינה מותירה כל טעם לעתור לבית המשפט העליון נגד החלטת גירוש. בג"ץ החליט כי גירוש של אנשים מהשטחים אינו מנוגד לאמנת ז'נבה. אתמול הופיעו השישה בפני הוועדה המייעצת שליד אלוף פיקוד המרכז, והודיעו על החלטתם לבטל את העתר שלהם. שניים אחרים המועמדים לגירוש החליטו אף הם לבטל את העתר שלהם, לפיכך, צפוי גירושם בקרוב.

אתמול נרשמו כמה תקריות בגדה המערבית, ורק מגידת המיור לתקשורת, והרף העבודה שהולקים בד־לים מנגה (לא פחות מ־15 מחנות פליטים, וכן העיר שכם בת 100 אלף התושבים. העיירה עבטאג וכפר עקרן וזיו שרויים בעוצר.

הרופאים יפסיקו העיצומים — לחג

רופאי קופ"ח: אם בתוך עשרה ימים לא יופעל הסכם השעות הנוספות נפתח באחד מבתי המלון בת"א מרפאות שונות ונעניק שרותים רפואיים פרטיים תמורת 30 עד 40 שקלים עבור ביקור

מאת עזרה אירידור מכתבת "הארץ"

בבתי החולים של קופת חולים יסתיימו היום בשעה 18.00 השבתת חדרי מיון, חדרי ניתוח והשבתת מרפאות החוץ. מחר יום הזכרון יופעלו חדרי המיון, מרפאות החוץ וחדרי הניתוח לפעול במתכונת רגילה. גם בבתי החולים הממשלתיים יסתיימו העיצומים היום בערב. ארגון רופאי בתי החולים של קופת חולים יחדש את העיצומים לאחר יום העצמאות במטרה לאלץ את ההסתדרות והנהלת קופת חולים ליישם את ההסכם שחתמה עמם להפעלת משמרת שניה בבתי החולים.

מזכירות ועדת רופאי בתי החולים של קופת חולים אישרה בישיבתה אתמול תוכנית אלטרנטיבית להפעלת מרפאות חוץ בשעות אחר הצהרים. אם בתוך עשרה ימים לא תפעיל הנהלת קופת חולים את ההסכם יפתחו באחד מבתי המלון בתל־אביב מרפאות עיניים, אף אוזן וגרון, אורולוגית, פנימית, ילדים ואורטופדיה וקרדיולוגיה. בכוונת הרופאים לחדש את פעילותה של חברה שהקימו בתקופת שביתת הרופאים בעבר, שנתנה שירותי רפואה פרטיים. בכוונתם לגבות בין 30 ל־40 שקלים עבור ביקור.

לאור המצב המחמיר בקופת חולים, הציע יו"ר הנהלת הקופה פרופ' חיים דורון, למחליפו מעוד חודש היו"ר הנבחר פרופ' ציון סרבריו, והמנכ"ל המיועד אריה שחר, להתחיל בתפקיד.

יותר שעות נוספות

האוצר החליט על להגדיל את מספר השעות הנוספות שישולמו לעובדי מנהל ומשק עבור עבודה לחיסול הפיגור שנוצר עקב שביתתם בחודש פברואר. עובדי המנהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים יקבלו החודש תשלום עבור שעות נוספות שעבדו בחודש מרץ למרות העובדה כי במשכורת חודש פברואר ששולמה להם ב־1.3 קיבלו העובדים תשלום עבור שעות נוספות שעבדו במחצית השניה של חודש פברואר. התשלום יבוצע עבור שעות עבודה בפועל ודיווח שתואם את כללי התקשי"ר. על כך הודיע אתמול דובר משרד האוצר. ההודעה נמסרה לאחר שעובדי המשק והמנהל הודיעו, כי אם לא ישולמו דמי השעות הנוספות שעבדו בחודש מרץ, במשכורות שיקבלו ב־1 במאי, ישביתו את המערכת.

דובר האוצר חזר והאשים במתן הוראות לתשלום שעות נוספות שחורגות מסמכות והן שגרמו להתססה מחודשת של המערכת ואיום להשבתה חוזרת.

ההתייחסות היא להוראה שנתן מנכ"ל המשרד למנהלים האדמיניסטרטיביים של בתי החולים ב־29.3 לפיה יש לחשב עד 65 שעות לעובדים ששבתו בנוסף לשעות שעבדו אותו חודש. מאחר וחלק מהמנהלים והגזברים במערכת הממשלתית סרבו לתת ידם למלוי הוראה הוציא מנכ"ל המשרד הוראה נוספת ב־13 לחודש ובו הורה להם להגיש מיד רשימה שמית מקובלת של דיווחים לתשלום עד 65 שעות שתחתם על ידי אגרכל בית החולים. צעדיו אלו של מנכ"ל משרד הבריאות יצרו אשליה אצל העובדים שהם עתידים לקבל כספים ומכאן האיום על השבתת המערכת. באוצר מקווים כי ההחלטה לשלם שעות נוספות עבור עבודה שבוצעה בחודש מרץ תחזיר את השקט למערכת.

צל"ש רמטכ"ל יוענק היום לטייס מסוק

סרן סייע לכוח של גבעתי בחרמון בספטמבר 87

מאת ראובן פדהצור

טייס מסוק קרב של חיל האוויר בעל דרגת סרן יקבל היום צל"ש רמטכ"ל על פעילותו בלילה שבו נתקל כוח של "גבעתי" בכוח של מחבלים, ושלושה מחייליו נהרגו. טקס הענקת הצל"ש יתקיים בלשכת הרמטכ"ל.

ב־15 בספטמבר 1987 הנחית כוח של חטיבת גבעתי באזור שיפולי החרמון בדרום־לבנון, והותקף מן המארב. המאמצים לחלצו נמשכו כל הלילה. והטייס הטיס את מסוקו במהלך כל אותו לילה, וכיוון את הכוחות שעסקו בחילוץ.

בתעודת הצל"ש נאמר כי הסרן גילה אומץ לב, דבקות במשימה וכושר טיסה גבוה ביותר.

במקביל יקבל טייס נוסף סרן ששימש כטייס המשנה באותה משימה, צל"ש של מפקד חיל האוויר. טייס מסוק נוסף, שנטל חלק במשימת החילוץ, יקבל תעודת הערכה ממפקד חיל האוויר. שני הטייסים יקבלו את הצל"ש והתעודה בטקס שיתקיים היום בלשכת מפקד חיל האוויר, האלוף אביהו בן־נון.

ערך את העמוד: בועז שפירא

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

האומץ של זהירה

התיאטרון הקאמרי מציג את "אמא קוראז'" של ברטולט ברכט. נוסח עברי: מאיר ויזלטיר. בימוי: אילן רונן. תפאורה והלבשות: רות דר. בתפקיד הראשי: זהירה חריפאי.

"אמא קוראז'" של ברכט, היא מחזה שהצליח להיות שונה ממה שברכט התכוון או כתב בתיאוריות שלו. הגרסה שלו נגד המלחמה שאנשים מתפרנסים לה, הפכה תמיד להזדהות עם דמות האם שמתפרנסת מן המלחמה ולכן מאבדת את בניה. שום קהל אינו מצליח באמת לשפוט את אמא קוראז', כי היא אם המאבדת את ילדיה.

ההצגה בתיאטרון הקאמרי רוצה להיות נאמנה למחזה בכל האפשר, וניכרת בה התגייסות משאבי התיאטרון כולו. אך למרות עוצמה רגשית של ריקי גל בתפקיד איווט, איכות קומית של אילן דר בתפקיד הכומר, ותפקיד הגונב את ההצגה — כרגיל — של ענת וקסמן בתפקיד קטרין, ההצגה היא ברובה אישית ומיגעת, למעט אותם מקרים בהם ברכט כתב מראש את שיאיה הרגשיים: סוף התמונה הרביעית, עם מותו של "גבינה שוויצרית", מותה של קטרין וסופו של המחזה.

לזכותה של זהירה חריפאי בתפקיד הראשי ייאמר שהיה לה האומץ לעצב קוראז' אטומה, צינית ולא מודעת, אולי כמו שברכט התכוון, אך לטעות בהצגת הבכורה — למרות רגעים טובים יותר — היא היתה כאילו עצורה באיכות הביטוי ולחוצה בקולה, וכך נעדרה הימנה את העוצמה שתיצור בצפה את הדילמה של הורות מול ושיפוט מוסרי מאידך.

היה זה כאילו הצליחה חריפאי ללכת לגמרי לקוטב השני של הדמות. ואמנם לעצב קוראז' שאינה מעוררת הזדהות כלל. אך הרושם שעם כל הערכתי לאומץ ליבה כשחקנית ולכוונתה, חסרה קוראז' שלה את האיכות שתזעזע את הקהל ותגרום לו לחוש לא בנוח בהזדהותו.

אל על

	מקס' מינימום	מקס' מקס'		טמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	6	20	מ"ח	4	17
אתונה	7	15	מ"ח	6	14
בוקרשט	4	10	מעונן	—	—
בריסל	9	20	מ"ח	7	18
וינה	4	16	גשם	4	20
ז'נבה	8	18	מ"ח	9	20
לונדון	9	18	מ"ח	12	20
ליסבון	15	22	מ"ח	15	18
מדריד	12	21	מ"ח	11	20
ניו־יורק	10	16	גשם	3	20
פריס	12	11	גשם	14	19
פרנקפורט	7	19	מ"ח	7	16
ציריך	6	20	ב"ח	—	—
קהיר	10	23	מ"ח	14	25
קופנהאגן	6	16	גשם	9	12
רומא	6	17	מ"ח	4	21
שטוקהולם	2	8	מעונן	5	8

ELAL אל על

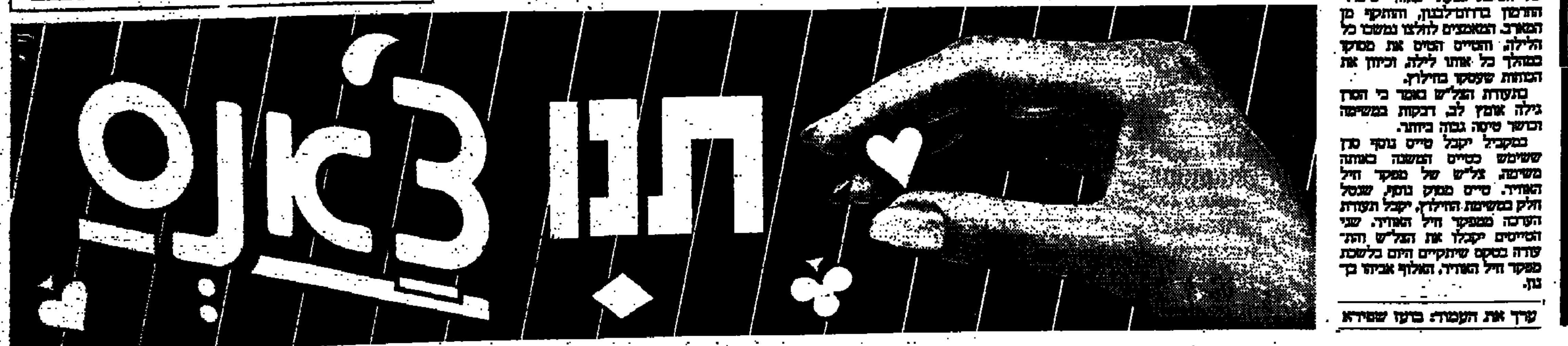

בצער רב אנו מודיעים כי יקירנו
יוסף חנני ז"ל
הסופר והמחנך
הלך לעולמו

המתאבלים:
אשתו: חסיה
בניו: מנחם ואורי
אחיותיו: שושנה ואסתר
כלותיו, נכדיו
ומשפחות: לבנון ודגן.

לאיתי ומשפחת ארגוב
אתכם באבלכם הכבד
על מותו הטרגי של יקירכם
גבע ז"ל
המתאבלים
תלמידי כיתה ה/ב הוריהם
בית הספר "הריאלי" העברי בחיפה
בית בירם

למשפחת רביב
ולבית חברת משה רביב ושות'
אבלים יחד אתכם על מותו של
משה ז"ל
האדם והבונה
משה אקשטיין — אקי
פירשטין יצחק
וצוות הפיקוח של גבעת אלה

"פשע כלפי העם היהודי, פשע כלפי האנושות, פשע נגד נרדפים"

מאת גרשון אלון
סופר "הארץ"

"שנה לפנינו כתב־אישום רחב היקף, עצום ומזעזע בתוכנו. מילותיו צורבות, עלילותיו מעוררות חלחלה" — קבע ראש בית הדין המיוחד שדן את איוואן־ג'ון דמיאניוק, שופט בית המשפט העליון דב לוין.

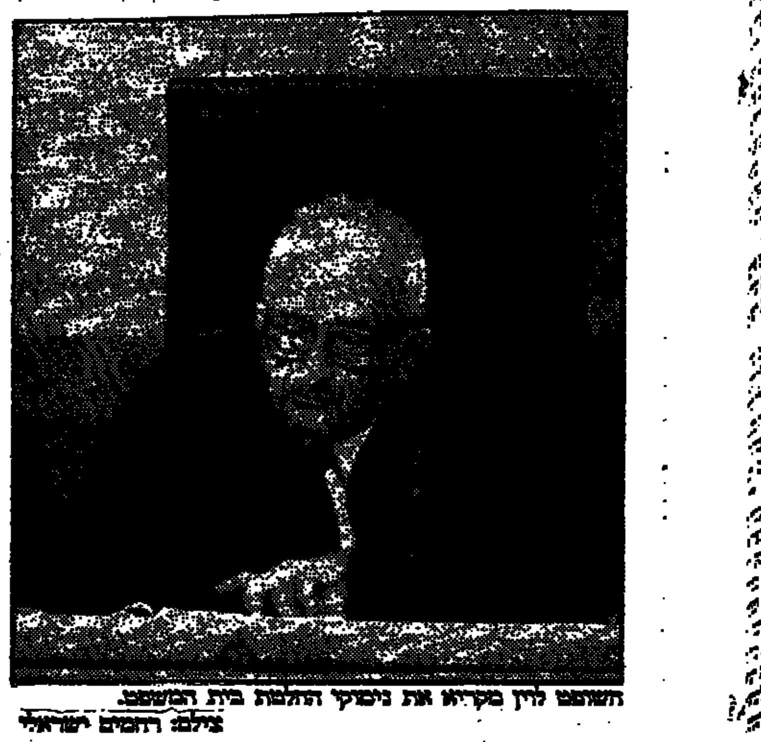

השופט לוין מקריא את נימוקי החלטות בית המשפט. צילום: רחמים ישראלי

הדברים נאמרו בפתיחת הכרעת הדין במשפט דמיאניוק, באולם בנייני האומה בירושלים, שהיה מלא עד אפס מקום. בין היושבים באולם אתמול היו ניצולי מחנה ההשמדה טרבלינקה, שהעידו במהלך המשפט. לאולם הגיעו גם בני משפחתו של הנאשם, שבאו לשמוע אם ראש משפחתם הוא "איוואן האיום" מטרבלינקה.

במשך 12 שעות (עם כמה הפסקות קצרות) קראו שלושת השופטים, לוין, ושני שופטי בית המשפט המחוזי, צבי טל ודליה דורנר, קטעים נרחבים מהכרעת הדין, המשתרעת על כ־400 עמודים.

השופט לוין ציין כי "בכתב האישום מגוללת התביעה פרק בסי־פור השואה האיומה מכל שפקדה את העם היהודי, הרצח המתוכנן המחריד, הבלתי־נתפס ולא נגמל של 870 אלף מבני העם היהודי, אנשים נשים וטף, שהובלו כצאן לטבח מכל רחבי פולין ומקהילות ישראל אחרות באירופה, והוכחדו באכזריות בלתי־תשוער במתקני ההמתה שבמחנה טרבלינקה".

נוכח נציגי התביעה (פרקליט המדינה יונה בלטמן ועו"ד מיכאל שקד), ונציגי ההגנה (יורם שפטל וג'ון גיל), ובהיעדרו של הנאשם, ששהה בחדר סמוך, משום שטען שהוא סובל מכאבים בגבו שאינם מאפשרים לו לשבת על ספסל הנאשמים — הגיש השופט לוין: "דומה כי העובדות, המוכרות והעד־כות בכתב האישום פרקים פרקים, סעיף אחר סעיף, מכאבנות ועולות מתוך עיפול העבר הלא רחוק, המורחק במכוון או מתוך שיכחה אל תהום הנשיה. את מסך העיפול הזה, ככל שהוא קיים, נקראים אנו לפזר. את האמת המרה והאיומה, ככל שהיא התקיימה, מתבקשים אנו לחשוף ולהבהיר ולקבוע וכן להחליט אם יש לנאשם יד בפשעים הללו".

אין יסוד לגירסאות על מות איוואן במרד בטרבלינקה

אב בית הדין הדגיש: "זו משימה קשה וסבוכה שבעסק בה בנגד מכמותנו. בהרדת־קודש ובמלוא האחריות הכבדה המוטלת עלינו... במלוא כובד האחריות, משום שמוטלת עלינו החובה לקבוע בדרך משפטית אמיתות היסטוריות, באשר להתרחשות המחרידה בתולדות העמים ובמיוחד במסכת חיי האומה היהודית; משום שבידינו לקבוע לשבט או לחסד גורלו של אדם, שבנערותו, בהיותו בן העם האוקראיני, סבל חרפת רעב, מעשי הדיכוי מיד שלטון עריץ ורודה, שבבחרותו שירת בצבא ויצא להילחם בצבא הגרמני הפולש, שבי־מבצע האושפז, חזר לשירות ונפל בשבי, שחווה את מוראות השבי, שרד מן המלחמה, היגר לארה"ב, בנה בה את ביתו וחי את חייו כשר לווה בחיק משפחתו והסובב מקבל בקהילתו — עד שנחשד, האשם בביצוע הפשעים האיומים המיוחסים לו, הוסגר לישראל והועמד לדין בפנינו".

השופט לוין סקר בהרחבה את כתב האישום והפרטים האיומים המיוחסים בו לנאשם, והתייחס לטענת האליבי שלו, שפרטיו נפסלו בזה אחר זה על־ידי בית המשפט.

באשר לעדויות הניצולים מטרב־לינקה, ואף זו של אוטו הורן, איש אס־אס, קבע אב בית הדין: "האמנם יכול אדם להיות סלקטיווי בזכרונו, והיינו לזכור את המעשים שחווה ולשכוח את מבצעי המעשים? היתכן כי ניצולי השואה וכל מי שהיה במחנה ההשמדה טרבלינקה, שנתקלו באיוואן האיום, ראו אותו בעת שביצע את מעלליו הנפשעים, לא יזכרו אותו וכזר היטב?"

את טענת ההגנה והעדים שהי־פיעו מטעמה, כאילו 'איוואן האיום' נהרג בעת המרד בטרבלינקה באו־גוסט 1943, דוחים השופטים בהכרעת הדין, ומציינים בסיכום כי "אין כל יסוד לגירסאות על דבר הריגתו של איוואן בעת המרד. גיר־סאות אלו אינן אלא פרי שמועות שנתבדו, ואילו האמת העובדתית המבוססת היא כי 'איוואן גרוזני' לא נהרג, והוא נראה במחנה ההשמדה טרבלינקה גם לאחר המרד".

בתום פרק הזיהוי קבעו השופטים חד־משמעית בפעם הראשונה: "לאחר ששקלנו ובדקנו את הראיות כולן בנושא זה בקפידה, באחריות ובמלוא הזהירות הנדרשת, אנו קובעים החלטית וללא היסוס או ספק כי הנאשם איוואן־ג'ון דמיאניוק, העומד לדין בפנינו, הוא איוואן, שכונה 'איוואן גרוזני', מפעיל תאי הגזים בטרבלינקה, ומבצע מעשי האכזריות וההתעללות שתוארו לעיל"

פרק נרחב בהכרעת הדין מקדיש בית המשפט להליכי הזיהוי ומבחני הזיכרון של העדים, תוך שהם מחלקים שבחים לניצולי מחנה ההשמדה אליהו רוזנברג ויוסף צ'רני. הם מדגישים כי דבריהם מהי־מנים עליהם, למרות נסיונותיה של הסניגוריה להטיל דופי במהימנותם ובצלילות זכרונם. "כל העדים המזהים מבין ניצולי השואה, שהעידו כי הם מזהים את 'איוואן האיום' מטרבלינקה, נמצאו בקרבתו והסמיכות אליו ימים על ימים, הד־רשים על הרשים, כשדמותו אינה משה מעיניהם, משתדלים להישמר ממנו — שמא יפלו קורבן למעלליו.

בקרבם באשר לדמותו של אותו 'איוואן האיום', הוא חזק ועמיד לאורך זמן... מסקנתנו היא כי הזיהוי שזיהה רוזנברג את הנאשם כאיוואן הוא זיהוי ברמת ודאות גבוהה... הזי־הוי של איוואן ע"י צ'רני הוא מרשים במיוחד... הזיהוי של גולדפרב הוא בעל משקל ממשי... משקלו של זיהוי של דמיאניוק ע"י ליברוזור הוא רב. הוא משחזר מתודעתו את דמותו של איוואן לפרטיה ומרגיש מאפיינים שבדמות זו... גם בעדותו של פנחס אפשטיין לא מדובר בזיהוי כלאחר יד, אלא שקילה קפדנית ושחזור מעמיק של הדמות; וגם אצל אפשטיין, כבכל העדויות האמורות, באנו לכלל מסקנה ברורה כי האפשרות שנתחלף להם למזהים בין הנאשם לבין איוואן גרוזני בגלל דמיון מפליא שביניהם, היא היתרמות רחוקה ומעבר לספק הסביר. שכן, לצורך היתרמות כזו, צריכים היו להימצא שני אנשים (שני בוגרי מחנה העזר בטרווניקי) יוצאי טרווניקי, האחד בטרבלינקה והאחר בסוביבור. שניהם אוקראינים ששמם איוואן, שניהם פעילים ליד תאי הגזים ושניהם בעלי תואר וקומה ותווי פנים דומים להפליא, אותו שניהם פלוגה, שניהם בני־אותו גיל ושניהם מתקרחים באותה צורה בגיל כה צעיר. היתרמות נדירה זו היא בעינינו, לאור יתר הראיות, לא־סבירה לחלוטין".

דוכן הסנגוריה מקשיב להחלטות בית המשפט. צילום: רחמים ישראלי

"האמנם יכול אדם להיות סלקטיווי בזכרונו, כלומר, לזכור את המעשים שחווה ולשכוח את את מבצעי המעשים. אין כל יסוד לשמועות על דבר הריגתו של איוואן האיום בעת המרד בטרבלינקה. באנו לכלל מסקנה ברורה כי האפשרות שהמזהים טעו בין הנאשם לאיוואן האיום בגלל דימיון מפליא בעיניהם היא מעבר לספק הסביר"

הם ממש נתקלו בו שוב ושוב ועקבו אחר צעדיו ומעשיו בחרדה..." "גם מהבחינה הזאת, המטען העו... של הרשמים שנשאו אלה אשר אותים, הרוזתה במיוחד, כמאפיין מיוחד־עקשני: המצב־הוה־אמר־אותה הזקרנות בנדיבים ־שכה הרשימה גם את רוזנברג וגם את טורובסקי, ולמעשה גם אחרים".

בהתייחסם לעדותו של "פושע המלחמה הנאצי פרונקו, אומרים השופטים כי הוא לא זיהה את הנאשם, אבל הוא לא זיהה כמעט איש. עדותו מלאה אי־דיוקים וחוסר אמיתות...

מחיאות כפיים

בתום פרק הזיהוי קבעו השופטים חד־משמעית בפעם הראשונה: "לאחר ששקלנו ובדקנו את הראיות כולן בנושא זה בקפידה, באחריות ובמלוא הזהירות הנדרשת, אנו קובעים החלטית וללא היסוס או ספק כי הנאשם איוואן־ג'ון דמיאניוק, העומד לדין בפנינו, הוא איוואן, שכונה 'איוואן גרוזני', מפעיל תאי הגזים בטרבלינקה, ומבצע מעשי האכזריות וההתעללות שתוארו לעיל".

לנוכח דבריו אלה של אב בית הדין פרצו כמה מהצופים באולם במ־חיאות כפיים. השופט נזף בהם והיסה אותם מיד: "אני מבקש שקט באולם".

כדי לחזק את קביעתם, ציינו השופטים כי:

"א. די לנו לצורך קביעת המסקנה הנ"ל בעוצמה המצטברת ובשקלול של מרכיבי הזיהוי, כפי שהתגבשו והתלכדו בדבך לדבך, חוליה לחוליה, כהודעות שבגבות הגב' רדיווקר במסגרת וקירותיה היא, הודעת אפשטיין הראשונה שגבה החוקר קולר. לכך, כמובן, מוסיפים חיזוק, שבאמינות כללית ובאמינות הזיהוי, העדויות הציבות והתרשימות של העדים שבמוקד על־ידם: רוזנברג, צ'רני, בוראקס אפשטיין.

"ב. לעוצמה המכרעת של העדויות ושל ההודעות הנ"ל, העומ־דות בפני עצמן, מתוספים החיזוק המשקל העצמי הרציני שבמסמרי הזיהוי שבהם הוצג לעדים מערך תמונות הכולל את תמונת טרווניקי או התמונה שיוחסה לנאשם, וש־הוכחה, כפי שהתגוזרו, כתמונתו של הנאשם. המדובר הוא בזיהוי הנאשם במסדרי זיהוי אלה על־ידי העדים רוזנברג, אפשטיין ורייכמן, ולהב־דיל, אוטו הורן. כל אחד מהזיהויים על־פי מערך התמונות זה אולי לא היה די בו כדי לקבוע על־פיו בלבד ממצא הולטי. אך המשקל המצטבר של הזיהויים יוצר שלמות שבכוחה להישען עליה עד כדי קביעת ממצא מפליל. וראי שיש בזיהויים אלה כדי לסייע בצורה ממשית בזיהויים האחרים.

"ג. די היה גם בזיהוי הנאשם על־ידי רייכמן, ולהבדיל על־ידי העד אוטו הורן, במערכי התמונות הנקיים מכל פגם במסדרי הזיהוי שערכה יוקרת התקירות של משרד המש־פטים של ארה"ב בניו־יורק ובברלין. רמת ההוראות של זיהויים אלה גבוהה מאוד, והיא בעלת משקל מכריע כשהיא מתוספת לראיות הזי־הוי האחרות.

"ד. חיזוק לוודאות הזיהוי של הנאשם כאיוואן מצוי גם בעדות דנילצ'נקו ובמקצת גם בהודעות אחרות. די לנו, כאמור, בחלק ממערכות הראיות המוכחות הנ"ל לביסוס המסקנה כי הנאשם הוא איוואן גרוזני מטרבלינקה. על אחת כמה וכמה שיש בכל אלה יחדיו כדי לקבוע את הממצא העובדתי הנ"ל שהוא ממצא מרשיע, כאמור לעיל.

"ה. לאחר העיון בכל הראיות

שקיים רבים ומתמיהים

השופטים מרגישים כי למרות שרי בקביעותיהם העובדתיות, המושתתות על עדויות הזיהוי של דמיאניוק הוא איוואן האיום, "ראוים אנו לנמק ולהראי גם למעלה מן הנדרש להפנות את תשומת הלב לחיזוק, ואף סיוע ברוב חשוב הדבר עוצמה למסקנה ההולטית הזאת, בראיות נוספות שנתגלו והוכחו במהלך המשפט:

"א. תעודת טרווניקי, היא התעודה ת/149, אשר הונפקה לנאשם במחנה טרווניקי וכל המשתמע מתעודה אותנטית זו.

"ב. שקריו הרבים והמתמיהים של הנאשם, לכל אורך עדותו, במיוחד בכל שמדובר בתיאור קורות חייו במלחמת העולם השנייה, מה שמ־כונה "גרסת האליבי המוחרבת" שלו. שקריו אלה, המופרכים במידה רבה בראיות חיצוניות, מכרסמים גם בגרסת האליבי המצומצמת שלו. "ג. התבטאויות של הנאשם במהלך חקירתו במשטרת ישראל, שמשתמע מהן התנהגות מפלילה וראשיתה של הודיה".

בסיום הכרעת הדין, המשרעת על פני 445 עמודים, קובעים השופטים:

"א. ההכרעה בדין זה עומדת בראש ובראשונה על עדויותיהם והודעותיהם של העדים המזהים. מתצלומי דיוקנו של הנאשם נשקף לעיניהם איוואן האיום, המוכר להם היטב מטרבלינקה.

"בהליכים נפרדים בארץ, בארצות הברית ובגרמניה, בסדרות שונות של תצלומים ובפני חוקרים שונים, הצביעו המזהים על דיוקנו של הנאשם, איש איש על־פי דרכו, מתוך זהירות ואחריות, לא בחיפזון, לא בפזיזות ולא מתוך שאיפת נקם. מקצת מן ההצבעות היו ללא דופי תיזון להכריע את הדין על־פיהן בלבד.

"בחלק מן ההצבעות מצאנו פגמים שגרעו במקצת ממלוא משקלן, אך בהצבעתן יחד יש גם בהן משום תוקף רב כדי הכרעת הדין על־פיהן. ראיות אלה, הגם שאינן צריכות חיזוק, מתחזקות הד־זוק רב־עוצמה משתי הסיבות ראייה נוספות: מסמך טרווניקי (מוצג ת־149) וטענת האליבי הכוזבת ושאר שקרי הנאשם והתנהגותו האמירותיו המפלילות.

"ב. קבענו בלא כל היסוס כי תעודת טרווניקי (מוצג ת־149) היא מסמך אמיתי ואינו אלא תעודת השירות של הנאשם במחנה האס־אס של טרווניקי. התצלום תצלומו, והפרטים האישיים בה — פרטיו.

"תעודה זו מוקיעה את שקריו של הנאשם הטוען כי לא התאמן בטר־ווניקי ולא שירת את הנאצים שם. על־פי תעודה זו, הגיע הנאשם לטרווניקי לא יאוחר מ־ 19 ביולי 1942. תעודה זו מכילה שהנאשם שירת את האס־אס הנאצי כשומר במחנה השמדה. לא נרשמה בתעודה זו הצבתו של הנאשם לטרבלינקה, ועל כך כבר נתנו דעתנו, שאין

לאנשים החושבים
בפרסום או.קי.
שידעו לדבר בשפה שלנו,
ברכות על הזכיה
באוסקר של הפרסום.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

מלון מלכת שבא
אילת 059-72121

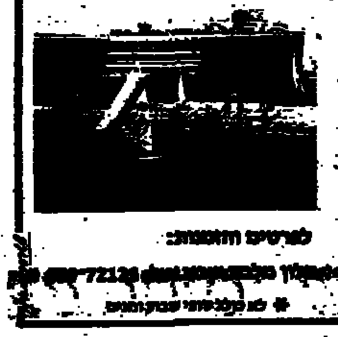

מבצע מיוחד 45* ש"ח לינה + ארוחת בוקר
חדרי המלון עם חזית לים. 11 קוסטים בגינה המתואמים למשפחות. טניס, מיני־גולף, ביליארד, פינג פונג, ספורט ימי, גלשני רוח, פיאנו בר, סופר חדר קלפים.
לפרטים והזמנות:

חוסן
חברה למוצרי חשמל בע"מ
כל הכבוד!

על זכייתכם בתעודת כבוד ובתואר
המפיץ מס' 1 של מוצרי הובר בעולם
המוענק לכם זו השנה השניה ע"י מרכז "הובר" באנגליה
כאות הצטיינות על גידול של 100%
במכירות שואבי אבק "הובר" בשנת 1987,
התמחותכם המקצועית, רמת השירות ומסירות צוות העובדים.

יישר כח והמשך שיתוף פעולה פורה.

צוות מי-טל
שירותי פרסום מאוחדים בע"מ

מבצע מיוחד ליום העצמאות:
קח רכב ל-4 ימים ושלם עבור 3 ימים!

swift rent a car
השכרת רכב סוויפט
תל אביב: הירקון 167 טל: 03-291112,284505
ירושלים: המלך דוד 8 טל: 02-221588,223224
סוויפט. לשכור ולחזור

אלדן
בהילוך אחד קדימה
מבצע אביב
מ-475$
לחודש כולל ביטוח
אלדן השכרת רכב eldan RENT-A-CAR
נסה אותנו קודם
ירושלים 02-699093 | תל־אביב 03-203366
אשקלון 051-22724 | חיפה 04-380639
נתניה 053-616982 | הרצליה 052-552692
באר־שבע 057-430344 | טבריה 06-792244
נ.ת. לוד 03-9721027/8 | אילת 059-74027

עיצוב בינלאומי ופאסיון יחודי
העיצוב של ויטראז' כולם מדברים עליו. כנסים באוירה בינלאומית יוקרתית.
ויטראז'
ויטראז' ארגונים עסקיים עד לפרס האוזרון
המרכז החדש רח' האירוסים נס ציונה טלפון: 08-402020
הישגים

هكذا عن الاصل

באולם המליאה / עמוס בדוד

ארנס וגור צורפו לממשלה כשרים ללא תיק

דורון: למרות ההסתייגויות, יש לשמור האחדות • גיל: הצירוף לא יתרום דבר למשטר החברתי־כלכלי • גדי יציב: צעד נלעד ומעורר תימהון • שריד: עניין שולי ומיותר

בישיבת פגרה של הכנסת אישר אתמול צירופם מחדש לממשלה של שני שרים שכבר כיהנו בה בעבר והתפטרו: משה ארנס מן הליכוד ומרדכי גור מן המערך.

הם יהיו שרים בלי תיק, ואף לא יהיו חברים בקבינט. ההצבעה היתה על־פי קווים של קואליציה־אופוזיציה, ורק ח"כ יעקב גיל (מערך) נשאר בחוץ בזמן ההצבעה, כדי להביע את מחאתו נגד צירופו של ארנס. ארנס התפטר בשעתו בגלל החלטת הממשלה לבטל את פרוייקט הלביא, ואילו גור — מתוך מחאה על שראש הממשלה לא פעל נכון בפרשת השב"כ.

הישיבה היתה קצרה, ונושאים שנויים במחלוקת בין שתי הסיעות הגדולות בקואליציה הוסרו מסדר היום בעקבות קריאה של יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ שרה דורון, לשמור על האחדות ביום מתן פסק הדין של דמיאניוק, יומיים לפני יום הזכרון ושלושה לפני יום העצמאות. התקיימה רק הישיבה שביקשה הממשלה. ראש הממשלה, יצחק שמיר, קרא את ההחלטה היבשה, שעל־פיה החליט לצרף את שני הח"כים ולבקש את אישור הכנסת.

משה ארנס

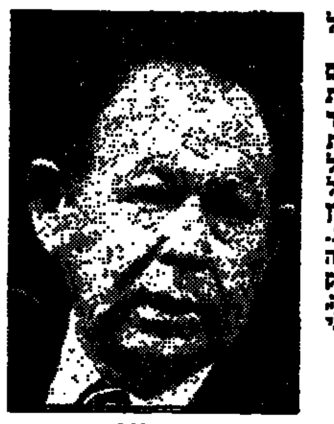

מוטה גור

דורון, שהיתה ראשונה בנואמים, ביקשה שלמרות הטענות שיש לצד השמאלי של הבית (המערך), ולמרות טענות שיש גם לה ולחבריה — תישמר האחדות. מי שטוען שאין צורך ב־25 חברי ממשלה, יכול לטעון גם שאין צורך ב־120 חברי כנסת. נכון שאדם אחד יכול לנהל את המדינה יותר בזול. אך זה מחירה של דמוקרטיה.

יעקב גיל (מערך) אמר שהצירוף לא יתרום דבר למשטר החברתי־כלכלי. ממשלה נבנית על־סמך עדיפותה לתחושות הציבור, ותוספת עוד שני שרים בלי תיק על החמישה הקיימים, אינו משקף את מה שהציבור רוצה. צירוף ארנס לא יקדם את תהליך השלום, באשר הוא התנגד לשלום עם מצרים, ולהסכמי קמפ־דייויד. נוסף לכך הוא ראש מטה הבחירות של הליכוד, והוא יביא את המאבק הפוליטי אל תוך הממשלה, המצווה לפעול על־פי שיקולים ממלכתיים. ח"כ עוזי ברעם סירב להצטרף לממשלה, מפני חשש כזה. אם לא יוחלף ארנס במועמד אחר מטעם הליכוד, ישקול אם יוכל להצביע בעד הממשלה, אמר. (בסופו של דבר אכן לא הצביע גיל בעד).

כפילים

גדי יציב (מפ"ם) אמר שהצירוף של גור להנהגה הכושלת אוכלוסי־העצות הזאת, מעורר אצלו לעג ותמהון. אומרים שהממשלה היא של שיתוף לאומי; אולם כאשר חלק אחד ממנה — הליכוד — ממילא שואף לשיתוק ולקיום הסטטוס־קוו, יוצא שרק הליכוד משתק את המערך. זו ממשלה שהחמיצה את השלום, ויש לדעת שלא תוכל לעשות שום דבר טוב, אמר יציב.

יוסי שריד (רצ) אמר שהכנסת מתכנסת על עניין שולי ומיותר. ארנס הוא כפילו של שמיר, וגור הוא כפילו של רבין. בינתיים הלביא לא חזר לפסי הייצור, ושמיר עדיין ראש הממשלה. שובו של גור הוא אפוא נצחון מוסרי גדול לראש הממשלה. פירוש הדבר שכל ההתפטרויות הן לא מטעמי עמדות אלא רק לצורך שיפור עמדות. יהיה מי שיאמר שזו פוליטיקה באמת מלוכלכת, וכל הפוליטיקאים הם אותו הדבר.

גרשון שפט (התחיה) אמר שצירופם של שני השרים מצביע על חוסר תרבות השלטון. השרים "בורחים ויושבים". הממשלה הזאת אינה מסוגלת לקבל הכרעות. היא אינה יכולה להביא שקט אחרי חמישה חודשים של הרג, אבנים, דם ופרעות. הוא בירך על חיסולו של אבו־ג'יהאד, אבל רגז על כך שבירושלים עדיין קיימים עיתונים של אש"ף ומרכזי תעמולה. יש לפעול לביטחון בכבישים, לגרש מסיתים, להרוס בתים ליד הכבישים הראשיים שמהם זורקים אבנים, ולהקים יישובים נוספים, במיוחד אחרי מקרי רצח. על הממשלה הזאת ללכת — ומהר.

מאיר וילנר (חד"ש) טען שצירוף שני הניצים האלה לממשלה מראה, שהיא מכינה מלחמה נוספת, שתהיה איומה מכולן. כדי להביא לשלום באזור יש לכנס ועידה בינלאומית, לשוב לקווי 67', ולהקים מדינה פלשתינית לצד ישראל. רצח אבו־ג'יהאד הוא "טרור ממלכתי", ורצח מנהיגים מעולם לא פתר בעיות.

ממשלה בלי תיק

אמנון רובינשטיין (מרכז) אמר שבניגוד לדעת שריד קיימות התפטרויות אמיתיות: הוא עצמו התפטר מן הממשלה כאשר הבחין שאינה מסוגלת להיענות ליוזמת השלום, ולא ישב אליה עד סוף ימיה. דחיית ההצעה למשא־ומתן הביאה למה שמתרחש כיום בשטחים. ממשלה ששליש מבין חבריה הם שרים בלי תיק — דבר ללא תקדים — מראה שהממשלה עצמה פועלת בלי תיק ובלי לדעת את משימותיה, זאת כאשר משרדים חשובים כמו משרד המשפטים ומשרד הפנים אינם מאויישים על־ידי שרים.

מתי פלד (המתקדמת) אמר שהעניין אינו ראוי לכל התייחסות: שני שרים חוזרים לקופסה, בתוספת של 800,000 ש"ח בשנה, כדי לקדם את מעמדם במערכת הבחירות. רפאל איתן (צומת) הגדיר את הצירוף כתור "עניין לא רציני ובלתי מתאים".

אחרי הצבעת האישור של הכנסת, קרא אהרון נחמיאס, הבכיר מבין סגני יו"ר הכנסת, לשני הח"כים לעלות לדוכן, ולהצהיר אמונים.

כך עשו, והיו לשרים. נחמיאס בירך אותם והודיע, כי הנושאים האחרים שהיו על הפרק לשני כנסים מיוחדים נוספים — שתחילה תוכננו לאתמול — לא ידונו והכנסים יתבטלו. הסיבה — חלק מהח"כים שחתמו על הבקשה לכנס מיוחד חזרו בהם, ונשארו פחות מ־20 החתימות הדרושות לכינוס כנסת בפגרה. הוא איחל אפוא לכנסת ולכל בית ישראל חג עצמאות שמח.

הנושאים שהיו רשומים על סדר היום כללו את דו"ח מבקר המשטרה, שאותו עמד להעלות דוד מגן (ליכוד־חרות); את הצורך לעודד התיישבות ביהודה, שומרון ועזה, שאותו עמד להעלות ח"כ אחר של הליכוד. נושא זה עמד להידון בכנס השני אתמול. ואילו בכנס השלישי עמדה לדיון דרישה להקים ועדת חקירה שתבדוק אירועים במשרד התעשיה והמסחר, מצד דוד ליבאי.

בוועדות ובסיעות / דן מרגלית

נאור: אם יכשלו המאמצים לשלום תפרוץ מלחמה יקרה

מזכיר הממשלה לשעבר כתב את הדברים ליו"ר סיעת הליכוד בכנסת לרגל הוצאת ספרו "כתובת על הקיר"

מזכיר הממשלה לשעבר אריה נאור, שהוצא מתנועת החרות, שיגר אתמול מכתב ליושבת ראש סיעת הליכוד בכנסת שרה דורון ובו ויתוח לה על ספרו החדש "כתובת על הקיר" היוצא היום לאור. הספר מתאר את שלטון הליכוד לאחר התפטרותו של מנחם בגין ובעיקר את הגישה הפסיבית של ממשלת יצחק שמיר, כלפי תהליך השלום. בספרו מצביע נאור על ניתוח מערכות המעיד כי אם יודחה תהליך השלום, עלולה לפרוץ מלחמה בה יפלו ששת אלפים ישראלים ומחירה יהיה 25 מיליארד דולר.

במכתבו מציין עוד נאור שבתום המלחמה תעמוד ישראל בפני אותן הדילמות בהן היא מתחבטת ומהן היא מנסה להתחמק עכשיו.

"אני כותב דברים אלו בכאב עמוק," ציין נאור, "אפשר למנוע מעם ישראל סכנה זו על ידי קבלת היוזמה שהולה לפני שנה בהסכם שעשו בלונדון המלך חוסיין ושר החוץ שמעון פרס".

נאור שבדק מסמכים שונים מצא כי "זו הפעם הראשונה שמלך ירדן הסכים למו"מ ישיר עם ישראל בחסות ועידה בינלאומית ובלי התחייבות מוקדמת מצידו לנסיגה כוללת, כפי שדרש בעבר". נאור מציין כי חוסיין הסכים שלא יהיו לוועידה סמכויות להתערב במו"מ הדו־צדדי.

בסיום מכתבו כותב נאור כי אילו הסכים ראש הממשלה שמיר למו"מ ירדני־פלשתיני לפני שנה, אפשר היה למנוע את ההתקוממות בשטחים. במכתבו לח"כ דורון ציין נאור כי הוא מפנה את תשומת ליבה לספרו "לא בגלל העבר אלא למען עתיד מדינת ישראל".

בוטלו דיונים למען האחדות.

מליאת הכנסת זומנה אתמול לדון בחמישה נושאים, אבל הסתפקה באישור צירופם של השרים החדשים, משה ארנס ומוטה גור, לממשלה.

20 חתימות של ח"כים נאספו כדי לכנס את הכנסת למושב מיוחד בפגרתה כדי לדון בדו"ח מבקר המשטרה אברהם ארן, במצב ביהודה ושומרון ובטענות כנגד שיטות עבודתו של משרד המסחר והתעשיה, אבל היות וכל הנושאים הועלו על ידי ח"כים מן הקואליציה, יכלה אתמול יו"ר סיעת הליכוד שרה דורון לשכנעם לדחות את הדיון למושב הרגיל של הכנסת שייפתח בחודש במאי. ח"כ דורון אמרה כי היוזמה לביטול הדיון נועדה להדגיש את האחדות ולא את המחלוקת לפני יום העצמאות.

הערכה: לג'סי ג'קסון יש סיכוי לגבור על דוקאקיס

מסתמן שיפור מה במצבו של המועמד השלישי אל גור

שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). 24 שעות לפני פתיחת הקלפיות לבחירות המוקדמות בניו יורק, אמרו אמש משקיפים כי קיים סיכוי כלשהו שהמועמד ג'סי ג'קסון יגבר על מייקל דוקאקיס ויזכה ברוב קולות המצביעים הדמוקרטים.

הערכה זו מפתיעה מאוד לאור העובדה שער לפני שבועיים נחשב ג'קסון למועמד שמובטחים לו רק קולות השחורים. פרשנים אמרו אתמול, כי ניכרת ירידה בתמיכה בדוקאקיס, בגלל מה שהוגדר על ידי הפרשנים כהעדר כריזמה ואי יכולת להלהיב את המצביעים.

יחד עם זאת מצטמצם הפער בין דוקאקיס לג'קסון ומסתמן שיפור מה במעמדו של המועמד השלישי, אל גור. כל מישאלי דעת הקהל שנערכו אתמול, מעלים כי דוקאקיס עדיין מועדף על רוב המצביעים הדמוקרטים בניו יורק ובמקום השני ג'קסון, בעוד אל גור מפגר אחריהם.

לפי סקר של העיתון "ניו יורק פוסט" שנערך אתמול, יקבל דוקאקיס 49.5%, ג'קסון 32.7% ואל גור 9.7% אחוז. סקר זה העלה, כי דוקאקיס יזכה ב־73% מקולות המצביעים היהודיים, אל גור 20% וג'סי ג'קסון 6%. פרשנים מציינים כי קרוב ל־20% אחוז מבין בעלי זכות ההצבעה מבין הדמוקרטים עדיין לא החליטו במי יבחרו.

מנהיגים ועסקנים שחורים הביעו מורת רוח על שההתמודדות קיבלה אופי גזעני מודגש בעקבות מה שהוגדר "יחס לא מאוזן" כלפי ג'קסון וההתקפות הבוטות עליו מצידו של ראש העיר, אד קוץ'.

שלשום האשים קוץ' את ג'קסון באמירת שקר, כאשר סיפר בזמנו על קירבתו למנהיג השחור, מרטין לותר קינג, וכי עמד לצידו כאשר נרצח.

עד לרגע האחרון המשיכו אתמול שלושת המועמדים במאמציהם להשיג תמיכת המיעוטים במדינת ניו יורק. תוצאות הבחירות המוקדמות יקבעו במידה רבה את סיכויי המועמדים לזכות במועמדות הסופית של המפלגה הדמוקרטית.

למדינת ניו יורק יש 255 נציגים בוועידת המפלגה, המשלחת השניה בגודלה אחרי קליפורניה. התוצאות בניו יורק יוכיחו גם את מידת האהדה שיש למועמדים בין המיעוטים השונים, שהיא מרכיב חשוב בסיכויי המועמד לנצח את הנציג הרפובליקני.

קרבות במפרץ גרמה לעליית מחירי הנפט בשוק ה'ספוט'

מאת אליהו הזבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). לידיעת על התלקחות קרבות ימיים במפרץ הפרסי בין כוחות צי ארה"ב לספינות של צי המלחמה האיראני ופגיעה במתקנים לקידוחי נפט תת־ימי — היתה אתמול השפעה מיידית על סחר הנפט בשוק ה"ספוט".

מחיר חבית נפט עלה ל־17.15–17.50 דולר החבית — עליה ממוצעת של 0.75 דולר לחבית.

בשבוע אתמול שרר בשוק הנפט קיפאון, בשל ציפיות לכנס שרי אופ"ק ב־25 באפריל, שבו יידון שוב נושא הגבלת התפוקה.

חוטפי המטוס הכוויתי החלו בצום הרמאדאן

אלג'יר (א"פי). חוטפי המטוס הכוויתי החונה עתה באלג'יר, לא ביקשו אתמול, כדרכם, את ארוחת הבוקר שלהם ושל בני הערובה. נראה שכל החוטפים החלו אתמול בצום הרמאדאן, בפרוס החודש הנושא שם זה.

שלשום בלילה, לבקשת אחד החוטפים, הובאו למטוס מנות הסעודה המסורתית "סוהור" — לטרוריסטים, גוסטיהם וצוות המטוס.

רמאדאן, החודש התשיעי בלוח השנה האיסלאמי, החל אתמול באלג'יריה, ובימים אחרים בראשית השבוע במדינות מוסלמיות אחרות. במשך החודש, נמנעים המוסלמים מאכילה, שתיה ועישון במשך שעות היום, עד לשקיעת השמש.

איראן (א"פי). שר הפנים האיראני פירסם אתמול הזהרה לא לצום ברמדאן — ללא־מוסלמים, לחיילים בשורה הקרב, לחולים, צעירים, תיירים ונשים בהריון. מותר להם לאכול — אך לא בפומבי.

ערכה את העמוד עזה ארשפיר

שרון בירך על רצח אבו־ג'יהאד בתוניס

"זה יתרום לקידום תהליך השלום, בכך שיעודד מנהיגים מתונים • מעטים האנשים שכל כך הרבה דם יהודי ולא יהודי על ידיהם"

מאת עמנואלה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, בירך אתמול "על חיסולו של אבו־ג'יהאד", והביע תקווה כי "זה יתרום לקידום תהליך השלום, בכך שיעודד מנהיגים מתונים".

שרון, שהיה אורח המועצה המקומית בית־שאן, וסייר במפעלי עמק הירדן, אמר בשיחה עם העיתונאים, כי הוא קורא, זה זמן רב, לפגוע באש"ף על כל הזרועות שלו — הצבאית, הפוליטית והכלכלית. לדעתו, אבו־ג'יהאד הטיל את חיתתו על גורמים מתונים, ומנע מהם להשתתף בתהליך המדיני. שרון התבטא: "כל מי שמאמין בתהליך המדיני, ורוצה לקדם את עניין השלום, צריך להבין שיש צורך לפגוע באש"ף".

(ע). לשאלה אם לדעתו של השר אין אש"ף מסוגל להעמיד במקומו של אבו־ג'יהאד אישיות באותו שיעור קומה, אמר השר שהמלחמה בטרור אינה פעולה קצרה. "אנחנו בארץ־ישראל עומדים מול הטרור הפלשתיני יותר ממאה שנה. זה מאבק ממושך. צריך לנהל אותו באופן מתמיד, עד למצב שאפשר יהיה אכן להגיע לתהליך של שלום".

שרון סירב להתייחס ישירות לרצח אבו־ג'יהאד בתוניס, אך אמר שלדעתו היעלמותו של סגנו של ערפאת מהזירה היא דבר חשוב: "מעטים האנשים שכל כך הרבה דם יהודי ולא יהודי היה על ידיהם. אני, במשך שנים, חזרתי ואמרתי שצריך לטפל, לפגוע ולחסל את ראשי ארגוני הטרור הרצחניים, ואף שאינני רוצה להתייחס למבצעי הפעולה הזאת, אני חושב שזה דבר חשוב מאוד וללא ספק נעשה כאן צדק עם מרצחים רבים — הן יהודים והן ערבים בארץ־ישראל", אמר.

דוד לוי בכנס הזדהות של חרות עם המתנחלים:

צריך לומר לא לתכנית שולץ ולא לחכות להחלטות צד אחר

ראש הממשלה נעדר מהכינוס • קורפו: התוצאות במפד"ל מצביעות על הסיכוי לנצחון הימין בבחירות

(ע). "צריך לומר בשפה ברורה 'לא' לתוכנית שולץ, ולא לחכות להחלטות של צד אחר". כך אמר אתמול שר השיכון דוד לוי, בכנס הזדהות של חברי מרכז תנועת החרות עם המתנחלים בגזה, שהתקיים באולדרמורה.

עוד אמר לוי, כי "יש ניסיון להפריד בין מתיישבים בחבל ארץ אחד למתיישבים בחבל ארץ אחר. לקבוצה אחת קוראים 'מתיישבים'", אמר, "ולאחרת קוראים 'מתנחלים'". לדבריו, הנסיון להציג את המתנחלים כגורמי צרות והמביאים תסיסה לאזור, הוא נסיון לשלול את הזכות האלמנטרית של העם לשבת בארצו. זה גם נסיון לשלול את הזכות לא רק להגנה וביטחון, אלא גם את הזכות להיות במקום.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, נעדר מהכינוס, ובתשובה לשאלה אמר לוי כי הסיבה להיעדרו יכולה להינתן רק על־ידי ראש הממשלה עצמו.

שר התחבורה, חיים קורפו, הצביע על העובדה כי ביום א' בלילה קרה מהפך במפד"ל. לדבריו, מהפך זה מסמל את הנצחון הגדול שיזכו בו מפלגות הימין בבחירות הקרובות.

שר המסחר והתעשיה, אריאל שרון, אמר כי חברי תנועת החרות באו לזכור ולהזכיר את הרצה פורת ז"ל, ולחזק את רוחו של רומם אלדובי שנאבק על חייו. שרון אמר כי ממקום זה יש לאחל לו החלמה שלמה מפציעתו הנוכחית ומהנסיון להטיל דופי באופיו במשך שבועות.

שרון אמר כי אם רק יקבל צה"ל את ההוראות איך לטפל במצב ואת הרשות לכך, הוא יוכל לעשות זאת. "אם לא היתה היום התיישבות בחבלי ארץ זו", אמר, "היו התפרעויות קורות בפרוורי תל־אביב".

בכנס נטלו חלק חברי כנסת רבים מהליכוד וקבוצת נכבדים ערביים מהנגב. משה ארנס, שהושבע אתמול כשר בממשלה, שלח מברק ברכה למשתתפי האירוע.

בימ"ש בגרמניה קבע:

אשה שנולדה במחנה ריכוז לא זכאית לאזרחות גרמנית

משום כך לא זכאית העותרת גם לפנסיה קבועה או כל גימלה כפיצוי על סיבלה

בון (עטנ"א). בית משפט מערב־גרמני שב ודחה את תביעתה של ישראלית, שנולדה במחנה הריכוז ברגן־בלזן, שביקשה לקבל גימלה כפיצוי על סיבלה. ביהמ"ש נימק את הדחיה בטענה שהעותרת אינה זכאית לאזרחות גרמנית.

שופטי בית המשפט המחוזי בעיר צלה פסקו שמרים תורגמן־לוואלד (44) לא יכולה לטעון שהיא היה בגרמניה, מאחר שאיש אינו יכול להתייחס למחנה ריכוז כאל "מקום מגורים קבוע". לכן, לא זכאית העותרת כ"אדם חסר אזרחות" לפנסיה קבועה, פרט לסכום של 90 דולר שקיבלה משלטונות גרמניה עבור כל חודש של שהותה בברגן־בלזן.

תורגמן־לוואלד נבה ולאחרונה היא סובלת ממחלה אנושה.

ציר סוציאל־דמוקראטי של בית הנבחרים המערב־גרמני, ארנסט ואלטמאתה, פנה בקריאה לחברי בית הנבחרים ולשר האוצר שימצא דרך לפצות את תורגמן־לוואלד, שתביעותיה נידחו בעבר על ידי בתי המשפט.

בעקבות מאמציו של הציר הסוציאל־דמוקראטי ופרסום הפרשה בכמה עיתונים גרמניים, יתכן שיימצא פתרון לבעיה זו. מומחים מערב־גרמניים בודקים עתה את האפשרות לנצל כספים מקרן מיוחדת בסך 180 מיליון דולר, שנועדה ל"מקרים קשים" של רדיפה על־ידי הנאצים, כדי לתת פיצויים לתורגמן־לוואלד.

סיכוי טוב לפזמון הישראלי לזכות באירוויזיון

טוענים מומחים למוסיקה קלה בקופנהאגן

מאת אליהו הזבי

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). חוות־דעת ראשונה של מומחים למוסיקה קלה, שהאזינו לכל 22 הפזמונים המתחרים השנה על הזכיה בתחרות האירוויזיון קובעת כי לפזמון הישראלי סיכוי טוב לזכות בתחרות, כאחד מארבעת הפזמונים הטובים ביותר. השלוש האחרות הן מערב־גרמניה, צרפת ושוויץ.

אחד מטובי המומחים בשוודיה לנושא המוסיקה הקלה, טוני קפלו, מגדיר את הפזמון הישראלי כ"כובש ומקורי". גם ירדנה ארזי זוכה לשבחים על הופעתה.

כל 22 הפזמונים המשתתפים בתחרות ישודרו במהלך השבוע בתחנות הטלוויזיה של מדינות מערב־אירופה, ולאחר השידור ניתן יהיה לשפוט את דעת הקהל, כפי שהיא באה לידי ביטוי במשאלי עיתונים, וזהה לזו של מומחי המוסיקה.

עזתים קראו רחוב ע"ש אבו־ג'יהאד

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בטקס שערכו תושבים ברצועת עזה, הוחלף אתמול רחוב אל־זאוויה בעזה — לרחוב על שמו של חליל אל־וזיר — אבו־ג'יהאד.

ברחוב זה נרצח לפני מספר חודשים סרן רון טל, שהיה מפקד המשטרה הצבאית בעזה ביריות ממארב.

מקורות ערביים אמרו אתמול ל"הארץ" כי הבחירה ברחוב אל־זאוויה קשורה לעובדה שאבו־ג'יהאד התגורר במקום ב־1967.

עיריית תל־אביב־יפו

עצרת יום הזכרון לחללי מערכות ישראל

בהיכל התרבות

ביום שלישי, ב' באייר תשמ"ח (19.4.88) בשעה 8 בערב.

בהשתתפות:
★ שר המשטרה – חיים בר־לב
★ ראש עיריית תל־אביב־יפו – שלמה להט
★ נציג המשפחות השכולות
★ החזן – חיים אדלר
★ מקהלת „אביב" של עיריית תל־אביב־יפו בניצוחו של יצחק גרציאני
★ יוסי בנאי
★ יהורם גאון
★ שלישית אדלר.

כרטיסי הזמנה ניתן להשיג בבית יד לבנים ברח' פנקס 63 ת"א, במודיעין בנין עיריית תל־אביב בככר מלכי ישראל ובבית אריאלה, שד' שאול המלך 25, ת"א.

עצרת יום הזכרון לחללי העיר תל־אביב־יפו. שנפלו במערכות ישראל

בבית יד לבנים בשעה 19.30 רח' פנקס 63 ת"א.

בהשתתפות: ★ נציג המשפחות השכולות ★ נציגי העירייה ★ תנועות הנוער

בתכנית: ★ „יזכור" ★ הנחת זרים ★ פרקי קריאה ושירה בביצוע שבט החורש של צופי ת"א.

הקהל מוזמן

ציור בנדום גל

לשכת עורכי־הדין חיפה והצפון

הרצאת אלוף פקד הצפון – אלוף יוסי פלד,

שנועדה ליום 26.4.88

נדחתה ליום 10.5.88 שעה 13.30 במלון שולמית, חיפה

פרטים והרשמה במזכירות הלשכה טלפון 04-673397/8

ארגמן תעשיות בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזה הודעה כי ביום 4 לחודש מאי 1988 בשעה 11.00 לפני הצהריים תתקיים במשרדה הרשום של החברה ביבנה אסיפה כללית רגילה של החברה. סדר היום:

1. דו"ח ההנהלה.
2. אישור המאזן וחשבון רווח והפסד ליום 31.12.87
3. מינוי מנהלים
4. מינוי רואה חשבון
5. דיון בעניינים שמותר לדון בהם באסיפה כללית רגילה

[illegible]

בפקודת מועצת המנהלים
[illegible]
מזכירות החברה

עיריית תל־אביב־יפו

ארוע לציון 40 שנה להכרזת העצמאות

בנוכחות:
מר נתן וולך – סגן ראש העיריה

משתתפים:
גדעון שמר
להקת צופי תל־אביב
סעדיה כובשי – מחותמי מגילת העצמאות המקורית

הארוע יתקיים מחר, יום רביעי, 20.4.88, בשעה 8.00 בערב בבית המוזיאון הישן (היכל העצמאות) שד' רוטשילד 16, ת"א.

הקהל מוזמן

כואב לך? שים ביופלקס

ביופלקס מפיג כאבים מכל הסוגים – ראומטיים, ניאורלגיים וטראומטיים. ביופלקס – דיסקית ביומגנטית מהפכנית מתוצרת גרמניה, פועלת מיידית עם הצמדתה לאזור הפגוע. ללא צורך במרשם רפואי. ברשיון משרד הבריאות.
שיווק בלעדי: מיטד בע"מ, טל: 04-983749.
י.א. עסקים בע"מ, טל: 03-371046.

סופר תקשורת

המרפא הטבעי שלך
BIO flex®
להשיג בבתי המרקחת.

מבצע מחירים מיוחדים לשוכרי רכב לחג העצמאות

europcar rent a car
Yes, I can.

הזמנות נא לפנות:
תל־אביב רח' הסנגר 43, טלפון: 03-337951; ירושלים: המלך דוד 8, טלפון: 02-248464; טבריה: אלהדיף תחנת סונול, טלפון: 06-722777; חיפה: אלנבי 3, טלפון: 04-671348; נתניה: המלך דוד 4, טלפון: 053-610160/2; הרצליה פיתוח: מול מלון השרון. טלפון: 052-573354; באר־שבע: דרך חברון טלפון: 057-36166, 72730, תחנת דלק; אילת: שד' התמרים מרכז שלום, טלפון: 059-74014/5.

עוד לא עבדה תקוותנו

1948 1988

"קאקטוס" מותי וינברג/דייגי

הפרס הראשון מדבר בשפה שכל אחד מבין

מסע הפרסום "הארץ מדבר בשפה שלי"
זכה בפרס הראשון בתחרות "אותות" של
אגוד המפרסמים, ובתואר "מסע הפרסום הטוב ביותר בשנת 1987".

א.ק. פרסום ושיווק : אלון דייד : מלכה דיבלט : גדי דגן : רחלי טורטק.

עצרת יום הזכרון
ללי העיר תל־אביב
נפלו במערכות ישראל
רח' פנקס 63 ת"א.

* יוסי בנאי
* יהורם גאון
* שלישית אולו.

הקהל מוזמן

עורכי־הדין חיפה
10.5.88
במלון שולמית חיפה

ארגמן תעשיות
על אסיפה כללית

בבר אילן לא איפשרו כנס יסוד של "תא סטודנטים לשלום"

כ־600 סטודנטים וחמישים מרצים חתמו לא מכבר על עצומה לנשיא המדינה ובה הם קוראים להפסיק הקיפאון המדיני

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

אגודת הסטודנטים ונשיא אוניברסיטת בר אילן לא איפשרו קיום כנס יסוד של "תא סטודנטים לשלום" שהוקם בשבוע שעבר על ידי סטודנטים באוניברסיטה.

כשש מאות סטודנטים וחמישים מרצים חתמו לא מכבר על עצומה שהוגשה לנשיא המדינה ובה הם קוראים להפסיק הקיפאון המדיני על ידי משא ומתן עם מנהיגים פלשתינאים. בעקבות עצומה זו להקים תא סטודנטים לשלום שיתן ביטוי לדעותיהם של כמה מאות מהסטודנטים הלומדים באוניברסיטה זו.

בכנס היסוד אתמול היה אמור להרצות פרופסור אוריאל סימון מיוזמי העצומה ומגישיה לנשיא המדינה.

דינה ברניקר, סגן מנהלי לדיקטור אוניברסיטת בר אילן אמרה בתגובה כי באוניברסיטה לא מאפשרים פעילות סטודנטיאלית מחוץ לאגודת הסטודנטים וכי הכינוס היה אמור להתקיים שלא במסגרת האגודה. "אנו רוצים קמפוס שקט וזו הסיבה שפעילות פוליטית באוניברסיטה מתקיימת רק במסגרת אגודת הסטודנטים".

פרופסור אוריאל סימון אמר אמש ל"הארץ" כי הביטול נבע מתוך שאיפת המוסד לשקט וסדר. "גם האוניברסיטה חייבת לראות את החינוך לדמוקרטיה כאחת ממטרות החינוכיות הבסיסיות. בידי האוניברסיטה מופקד ציבור סטודנטים גדול שהשפעתו רבה".

השירותרום יצא לדרך

יותר מ־700 חיילים קרביים המשרתים בשטחים התארחו אמש בבית החייל בתל אביב למופע הפתיחה של השירותרום 1988, בהשתתפות חיילי יחידות קרביות ובהשתתפות שר הביטחון והרמטכ"ל. בתמונה: מלי שפירא, ראש מחלקת התרבות והבידור בגלי צה"ל — מפיקי השירותרום — מעניק פרס לזמרת שושנה דמארי על תרומתה לזמר העברי ולצה"ל. (צילום: יאיר דומב, דובר צה"ל)

התרבו הפניות לקבלת תרומות מהבנקים — עם גידול ברווחים

הבנקים הגדולים יתרמו לשירותרום עד 10,000 דולר

מאת יהודה שרוני

הגידול ברווחי הבנקים מביא בשבועות האחרונים לגידול במספר הפונים לקבלת תרומות מהבנקים הגדולים. כך מתברר מבדיקת "הארץ".

רווחי חמשת הבנקים הגדולים ב־1987 הסתכמו ב־447 מיליון שקל, בהשוואה ל־28 מיליון שקל ב־1986. הגידול במספר הפונים לתרומות אינה אופיינית לכל הבנקים, אך מי שבכל זאת פונה מציין את רווחיות הבנקים בנימוק המצדיק היענות לבקשה.

למרות הגידול ברווחים, לא שינו הבנקים את מדיניות חלוקת התרומות, והם פועלים בהתאם למדיניות שנקבעה בשנה שעברה. התרומות מוגדרות בדרך כלל למטרות שיש בהם כדי לשפר את רווחת הקהילה, ולעתים נדירות גם למטרות חד־פעמיות, כמו ניתוחים רפואיים.

הגידול ברווחי הבנקים יביא השנה לגידול מסויים בתרומותיהם לצה"ל. במסגרת השירותרום שיתקיים ביום העצמאות, נודע כי התרומות של שלושת הבנקים ינועו בין 7,500 דולר ל־10 אלף דולר, והם ייועדו למטרות ספציפיות, כמו הקמת מועדוני חיילים ועוד.

בשנים שקדמו למשבר המניות הבנקאיות, בימים שכונו הבנקים "התמנון של הבורסה", העבירו המוסדות הבנקאיים סכומים גדולים עוד יותר כתרומות וכמעשי צדקה. חלק מהבנקים אף מימנו פעולות תרבות ואמנות כמו תערוכות, להקות מחול ועוד. משבר מניות הבנקים פגע בכל אלה.

סיכומי סטטיסטיקה משפטית:

996,000 עניינים היו בטיפול בתי המשפט ב־'87

מאת דן מגיד

כ־996 אלף עניינים היו בטיפול בבתי המשפט לסוגיהם בשנה שעברה, גידול של כחמישה אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת. כרבע מהנושאים שטופלו בבתי המשפט היו כאלה שהועברו מהשנה הקודמת, והיתר היו עניינים שהוגשו ב־1987.

בשנה שעברה טיפלו בתי המשפט ב־476 אלף תיקים אזרחיים וב־521 אלף תיקים פליליים (גידול של כחמישה וארבעה אחוזים, בהתאמה, בהשוואה ל־1986). כך עולה מנתונים שהוכנו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ופורסמו בימים אלה במוסף לירחון הסטטיסטי לישראל.

ב־1987 היו בטיפול בתי המשפט המחוזיים 158 אלף תיקים, ש־37 אחוזים מתוכם הועברו מהשנה הקודמת. בתי משפט השלום טיפלו ב־777 אלף עניינים, בכללם נושאים שהיו בטיפול בבתי משפט מקומיים ובתי המשפט לתעבורה. כ־23 אחוזים מאלה הועברו מהשנה הקודמת.

עד לסוף השנה שעברה התבררו 76 אחוזים מכלל הנושאים שהיו בטיפול בבתי משפט השלום (75 אחוזים ב־1986).

נתרמו כבד וכליות של חייל אמריקאי — לחולים ישראליים

(ע). ברגע האחרון בוטלו ביום ראשון בערב השתלת לב והשתלת כבד לאחר שאיבריו של חייל אמריקאי שנתרמו בהסכמת בני משפחתו נמצאו לא־מתאימים לשני חולים ישראלים הממתינים להשתלה.

חייל אמריקאי שנפצע אנושות בתאונת דרכים בטורקיה הוטס לישראל בסוף השבוע ואושפז בבית החולים ע"ש שיבא בתל השומר. יומיים נאבק על חייו ונפטר. הוריו הוזעקו למיטת הוליו מארצות הברית, ובשעותיו האחרונות הסכימו לתרום את כליותיו, לבו וכבדו לחולים בישראל.

ביום ראשון בבוקר, לאחר שנקבע מותו, הועברו הידיעות לרופאי בית החולים "הדסה" בירושלים ולד"ר יגאל קם בבית החולים רמב"ם בחיפה. נעשו כל ההכנות הדרושות לביצוע הניתוחים והחולים הוזעקו לבתי החולים.

לאכזבתם, לאחר בדיקת רקמות נודע כי לא ניתן יהיה לבצע את ניתוחי השתלת הלב והכבד — בשל חוסר התאמה. ביחידת ההשתלות בבית החולים בילינסון בפתח תקוה הושתלו הכליות בחולים ישראלים.

עוד דחיה מצד הליכוד במינוי הוועד המנהל לרשות השידור

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

הליכוד יוצר סחבת נוספת במינוי ועד מנהל לרשות השידור, על אף שבישיבת ממשלה לפני 10 ימים אושרה כבר המליאה. בניגוד למוסכם, לא הביא הליכוד שלשום לאישור הממשלה את שלושת נציגיו לוועד המנהל. לסופרת "הארץ" נודע כי ברגע האחרון הביע ראש הממשלה יצחק שמיר התנגדות למינויו של חנניה גיבשטיין לתפקיד המשנה ליו"ר הוועד המנהל.

לתפקיד היו"ר אמור להתמנות מטעם המערך ח"כ אהרן הראל. גורמים בליכוד הציעו למנות לתפקיד המשנה את אורי דן, מקורבו של השר אריאל שרון, אך חוגים המקורבים לשמיר מביעים התנגדות נחרצת למינוי.

בליכוד נשמעת עתה גם תביעה חדשה, להגדיל את מספר חברי הוועד המנהל משבעה לתשעה חברים, ולהוסיף עוד נציג למערך וליכוד. גם הליברלים מתקשים למנות את נציגם לוועד המנהל מתוך שלושת נציגיהם במליאה. מועמדותו של ראש מועצת עקרון, יצחק קעטבי, נפלה כנראה בשל היותו מקורב למתנה מודעי. בשלב זה, מועמד לתפקיד אמנון מגדה, גיסו של השר אברהם שריר.

במערך העריכו אתמול כי מהלכים חדשים אלה נועדו ליצור סחבת נוספת במינוי מוסדות רשות השידור. במצב זה ממשיכה רשות השידור לתפקד ללא פיקוח ציבורי, כאשר באין מינוי של יו"ר בממשלה, גם המליאה החדשה אינה בתיפקוד.

מחלוקת עם משרד התיירות מעכבת את חוברת המחירים למלונות

סוכני הנסיעות: התפוסה נמוכה אך אין מבצעי שיווק והנחות לישראלים

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

הפקת חוברת המחירים החדשה של בתי המלון מתעכבת בשל מחלוקת עם משרד התיירות, לגבי גובה המחירים החדשים.

נציגי הנהלת התאחדות המלונות נפגשו שלשום עם מנכ"ל משרד התיירות רפאל פרבר ודנו איתו בנושא זה. סלע המחלוקת מתמקד בתעריפים של מספר המלונות אשר לעמדת משרד התיירות הם גבוהים מדי. הדבר בולט במיוחד, לנוכח תוצאות המבצע הארצי לדירוגם מחדש של בתי המלון, אשר המליץ על הורדתם בדרגה של 80 בתי מלון.

חוברת המחירים אמורה היתה לכלול את המחירים החדשים לשנה הקרובה שנכנסו לתוקף ב־1 לאפריל. סוכם, כי התאחדות המלונות תעביר למשרד התיירות את השגותיה לגבי כל בית מלון בנפרד את נימוקיה בקשר לתעריפים החדשים.

החטיבה לתיירות פנים בהתאחדות סוכני הנסיעות והתיירות טוענת כי למרות התפוסה הנמוכה בבתי המלון בשטחים, לא נוקטים המלונות במבצעי שיווק והנחות לישראלים בתקופת עונת תיירות הקיץ הקרובה.

סוכני התיירות מתרעמים עוד, כי בתי מלון גדולים כמון "דן" ו"הילטון" משקיעים כסף רב באמצעי פרסום המפנים את ציבור הלקוחות להזמין ישירות ברשתות, תוך עקיפת סוכני הנסיעות.

מנכ"ל התאחדות המלונות משה עמיר, אמר אתמול בתגובה, כי אין שום בעיה עם חוברת המחירים של בתי המלון וכי העיכוב קשור ליישומן המעשי של תוצאות מבצע הדירוג.

ראש הממשלה לשייך טריף:

שרי האוצר והתעשיה חתמו על צו המעניק סווג איזור פיתוח א' למפעלים דרוזיים בגליל

שייך טריף: חרף הקיפוח, הצעירי העדה נאמנים

מאת נורית בהבא
כתבת "הארץ"

"כל עוד יהיה בית דרוזי אחד בלי רשיון, לא יתקיים עקרון השוויון בין דרוזים ליהודים". בדברים אלה ביקר אתמול ח"כ זידן עטשי את דברי ראש הממשלה יצחק שמיר ונשיא המדינה חיים הרצוג, שבאו לביקור בכפרי הדרוזים בגליל לרגל שנת ה־40 לעצמאות המדינה.

למרות דברים אלה, ההיערכות המופגנת של ראש מועצת בית ג'אן שפיק אסעד, הופגנה אחדות באירוע: אלפים נהרו לבית שייך אמין טריף כדי לראות את ראשי המדינה. באירוע נכחו גם השר משה ארנס וסגן השר רוני מילוא.

שמיר בא עם מתנה חדשה באמתחתו: חתימת שרי התעשייה והאוצר על הכרזת אזור פיתוח א' לאזורי תעשייה של כפרי הדרוזים בגליל. הוא הזכיר כי בשנה שעברה הועברו 20 מיליון ש"ח ליישובים הדרוזים, במסגרת ההחלטה להשוות את מעמדן של הרשויות המקומיות הדרוזיות ליהודיות.

ראש הממשלה גם הבטיח כי בקרוב תסתיים בדיקה באשר להטבות במס הכנסה לבני העדה, "ואני מבטיחכם כי עם גמר הבדיקה לא יהיה עוד הבדל בין היישובים היהודיים לבין היישובים הדרוזיים השכנים להם". עוד הבטיח ראש הממשלה כי בשנה הקרובה יוקצו למטרות אלה סכומים נוספים. תוך חמש שנים אמר, יהיו פניו של הכפר הדרוזי שונים לחלוטין מכפי שהם כיום.

ראש הממשלה פנה אל ביטויים של הדרוזים במשך מאות שנים במיקום במזרח התיכון: "מי במוכם, החיים באזור זה מאות בשנים, היודעים את כלל הברזל, כי במזרח התיכון אז שאתה חזק, או שאינך קיים. הדרוזים קיימים מכיוון שהם חזקים, אמיצים, גאים ונדיבים".

שמיר אמר עוד כי מדינת ישראל אינה יכולה להרשות לטרור האש"פי להרים את ראשו. "רק מדינת ישראל חזקה תרתיע את אויביה, תבטיח את קיומה ותקדם את השלום". לדבריו, גם ההליכה לשולחן המשא־ומתן הישיר עם מדינות ערב חייבת להתבצע לא מתוך חולשה אלא מעמדת עוצמה. כל פרוש אחר לקריאתנו לשלום רק יזמין צרות וסבל, אמר.

ראש הממשלה סיים בברכה לעדה הדרוזית בארץ ומחוצה לה.

שייך טריף, שבירך את ראש הממשלה והנשיא לרגל חגיגות ה־40 למדינה, אמר כי חרף הקיפוח, שהוא מנת חלקם של בני העדה הדרוזית, ממשיכים צעיריה להיות נאמנים לברית הדמים ולצרור החיים עם העם היהודי ומדינת ישראל. לרגל חג הנביא שועייב כלל ברכה למנהיג הגיבור, כדבריו, ואליד ג'ונבלאט.

תקפו ראש צוות מס הכנסה בחיפה

(ע). ראש ענף ביקורת ניהול ספרים במשרד פקיד השומה בחיפה הותקף בשבת במהלך ביקורת במוסך שערך בחיפה.

החשודים בתקיפה, האחים סלאח אחמד גומייד וטארק אחמד גומייד, בעלי מוסך "מהיר" ותושבי כפר יפיע שליד נצרת, הובאו אתמול לבית משפט השלום בחיפה, שם ציווה השופט התורן ראובן בן חורין על שחרורם בערבות.

צעירה נפלה בפח של נוכל ב"שוק השחור" בת"א

(ע). צעירה בת 19, תושבת נתניה, שהגיעה לרחוב אלנבי בתל אביב כדי לבצע עסקה במטבע חוץ, נפלה קורבן למעשה תרמית.

הצעירה הגיעה אל בניין הדואר המרכזי ברחוב אלנבי, שם מתנהל מסחר במטבע חוץ, במטרה להמיר 2,000 דולרים לשקלים. הסוחר שאתו ניהלה את העסקה, הבטיח לתת לה בתמורה סכום של 3,400 ש"ח. הצעירה הסכימה וקיבלה לידיה את השקלים.

ערך את העמוד: חיים טל

היפר קו־אופ
הזול מכולם!
פתוח במוצ"ש!

סניפי ההיפר קו־אופ
יהיו פתוחים:
יום ג' – ערב יום הזכרון עד השעה 19.00
יום ד' – עד השעה 14.30
יום ו' ומוצ"ש פתוח כרגיל

קו אופ | היפר קו־אופ | קו אופ

עיריית תל־אביב־יפו
תל־אביב־יפו בכחול־לבן
מבצע הדגלים הצליח - כל הדגלים אזלו.

10,000 דגלי המדינה שנמכרו במבצע לתושבי העיר תל־אביב־יפו יתנופפו החל מהיום מעל בתי העיר.

תודה בכחול לבן
לחברי תנועות הנוער: הצופים, השומר הצעיר, מחנות העולים, הנוער העובד והלומד/חטיבה מקצועית ארגון נוער לנוער, עזרא, בית"ר ובני עקיבא. עובדי המרכזים הקהילתיים ומנהלי השכונות שסייעו במבצע.
שלמה להט
ראש עיריית תל־אביב־יפו
יגאל בלום גל

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
ארגון בוגרי אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
באר־שבע, ת.ד. 653, חדר 18 בקרית דוד טוביהו
הארגון מזמין את כל חבריו הרשומים, ששילמו אי פעם דמי חבר, לאסיפה כללית שתתקיים ביום א' 8.5.88 בשעה 17.00 אחה"צ בבנין ז' חדר מס' 306 בקריה החדשה
על סדר היום:
*1. התכנסות
2. בחירת יו"ר האסיפה
3. החלטה בדבר רישום הארגון כעמותה מיסודה של האגודה העותומנית של הארגון.
**4. אישור תקנות העמותה.
5. הודעה על התפטרות הועד/המוסדות הקודמים.
6. הודעה על ארגון הבחירות.
7. פיזור.
* אם בשעה האמורה לעיל לא יופיע מספר החברים הדרוש לענין חוקי, תידחה האסיפה לשעה 17.30 אחה"צ באותו יום ותהיה חוקית בכל מספר של משתתפים.
** החל ב־19 לאפריל 1988 ועד ליום האסיפה הכללית יהיו תקנות העמותה מוצגות לעיון החברים בחדר 18 בקריה ע"ש דוד טוביהו בשעות העבודה הרגילות באוניברסיטה.
בברכת חברים,
ארגון בוגרי אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

זוז עם כח ומח

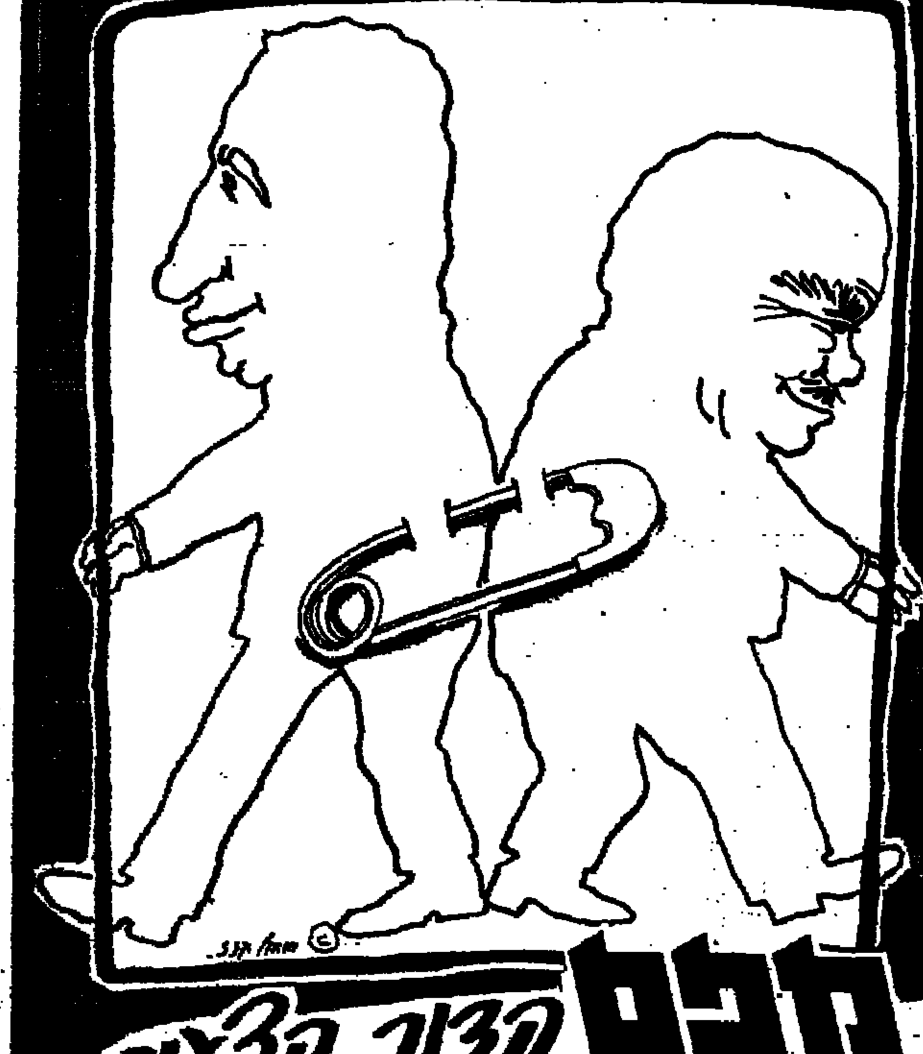

מפם הדור הצעיר

ישראל 40
עיריית חולון
אגף החינוך והתרבות
מצעד הצדעה של העיר חולון למדינת ישראל לכבוד שנת ה־40
ביום העצמאות ד' באייר תשמ"ח (21.4.88) בשעה 17.30 לאורך רחוב סוקולוב
בערב החג ג' באייר תשמ"ח (20.4.88) בשעה 20.00 לאורך רחוב סוקולוב
* 6,000 משתתפים מילדי הגן ועד לותיקי ההגנה ומייסדי חולון
* תולדות המדינה ב־50 מצגים רגליים וממונעים
* מופעי מחול, מוסיקה, תנועה וספורט
* בימת בידור, מופעים והרקדה
* הפרחות זיקוקי דינור.
ביום העצמאות בין השעות 19.00 — 21.00 יערכו ראש העיר עוה"ד חיים שרון ורעייתו קבלת פנים לתושבי העיר באולם הכניסה בבנין העיריה

השנה לחו"ל?
הפינגווין שלנו מכין הפתעות...

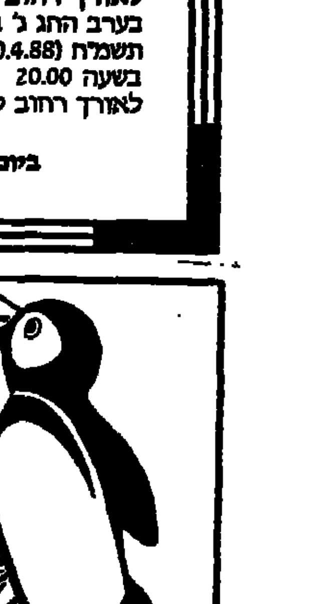

אוניברס
איתנו נוסעים לחו"ל

סין אישרה סיורים מאורגנים בתחומה לקבוצות של ישראלים

ההרשמה לסיורים המאורגנים תיסגר 50 יום לפני מועד היציאה כדי לאפשר את הנפקת האשרה הקבוצתית בארה"ב

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

חברת התיירות הממלכתית של סין (סי־איטי־אס) אישרה בראשונה לחברת נסיעות מישראל לבצע סיורים מאורגנים בארצה לקבוצות של ישראלים בלבד, ללא הגבלה של מספר הישראלים בקבוצה.

עד היום איפשרו שלטונות התיירות של סין לחברות בארץ לצרף נושאי דרכונים ישראליים אך ורק לסיורים מאורגנים של קבוצות זרות מחו"ל, וגם זאת בהגבלה של מספר המקומות שהוקצו מתוך סך כל חברי הקבוצה.

מנכ"ל משרד הנסיעות "אורתו־תור", משה הרפז, מסר אתמול כי על־פי ההסכם הבלעדי אישרו שלטונות התיירות של סין לחברתו לארגן תשעה סיורים קבוצתיים של ישראלים בלבד בין ה־14 ביוני ל־18 באוקטובר. הקבוצות תצאנה מישראל כשהן מצויידות באשרת כניסה קבוצתית לסין. הוא מסר כי ההרשמה לסיורים המאורגנים תסגר 50 יום לפני מועד היציאה המתוכנן, כדי לאפשר את הנפקתה של האשרה הקבוצתית לישראלים שתוצא בארה"ב.

תוכנית מיוחדת

חבילת הסיור הוכנה על־ידי שלטונות התיירות של סין במיוחד לביקורי הקבוצות מישראל. החברה בארץ תשווק במסגרת חבילת סיור כוללת בת 28 יום, מהם 15 יום בסין ושאר הימים בסינגפור, הונג־קונג ותאילנד. הטיסה לסין תיעשה לאחר שלושה ימי ביקור בסינגפור. תוכנית הביקורים כוללת את שנחאי, ושי, הנבזה, פקין, שיאן, גווילין, גואנגצ'ו.

הרפז הסביר, כי אישור שהסינים הסכימו לאשר את חבילת הסיור לישראלים בלבד בשל הקשרים ההולכים ונרקמים עם ארה"ב. עם זאת הם ביקשו לשמור על "פרופיל נמוך" בפרסום הנושא, ואף התנגדו למסע פירסום ויחסי־ציבור באמצעי התקשורת בישראל.

הרפז צופה כי כ־300 ישראלים יצטרפו בעונת תיירות הקיץ הקרובה לסיורים המאורגנים לסין.

לקוח בבנק יורשה להעביר כסף בין חשבונותיו גם בתום יום העסקים

מאת דן מגיד

המפקח על הבנקים בבנק ישראל הוציא אתמול הנחיות חדשות לפיהן לקוח בבנק יהיה רשאי להעביר סכומי כסף בין חשבונותיו השונים גם לאחר תום יום העסקים, כלומר לאחר השעה שלוש אחר הצהריים.

הוראות חדשות אלו יאפשרו לחברות העוסקות בעיקר על בסיס של תזרים מזומנים, לבצע קיזוז חשבונותיהם הקרדיטוריים והדביטוריים, על סמך מידע על מצב היתרות בכל חשבונותיהם, שיתקבל רק בתום יום העסקים.

בהתאם להוראות הקיימות בנושא זה רשאי לקוח, המנהל מספר חשבונות עו"ש באותו בנק ובאותו מטבע, לבצע העברות בין אותם חשבונות גם אם העברות אלו מותנות במצב יתרות החשבונות.

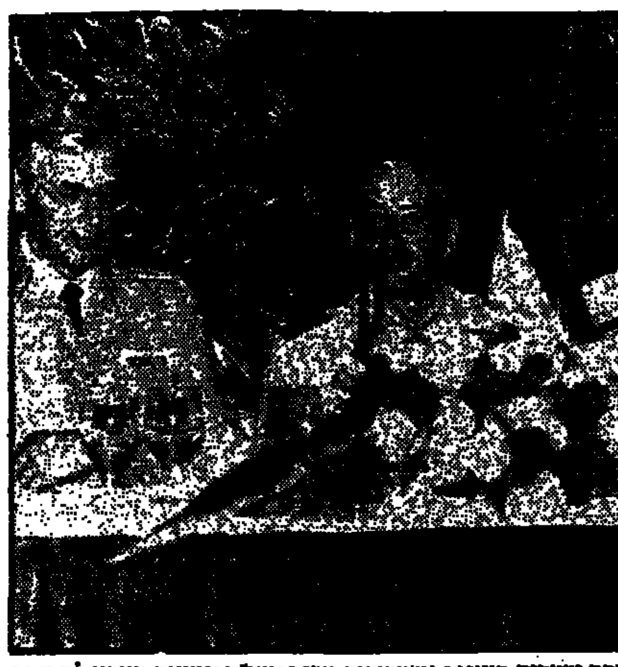

פיקוד הצפון אירח ביום ראשון בערב עשרות קצינים ומשקיפים מבית האו"ם המוצב בצפון למסיבה לקראת יום העצמאות שנערכה במלון פלאזה טבריה. את המסיבה תרם המלון. בתמונה: אלוף הפיקוד יוסי פלד (מימין) וראשי כוח האו"ם בצפון. (צילום: ליאון מינסטר)

גם בחודש מאי יחסרו עגבניות

במש' החקלאות מבטיחים להתגבר על המחסור — בשנה הבאה

מאת אבי בנאור ונורית אמיתי

לפי הערכות משרד החקלאות המחסור בעגבניות יימשך גם במאי. משרד החקלאות פנה לאוצר וביקש להגדיל את תקציבי המימון לגידול עגבניות־חממה לשנה הבאה ב־300 דונמים, וזאת בנוסף ל־700 הדונמים שכבר אושרו. השטחים החדשים יוסיפו כ־4,000 טון עגבניות שיוכלו לאזן את המחסור בעונות המעבר לימים קטנים.

במשרד החקלאות מנמקים את המחסור בעגבניות בתנאים האקלימיים הקשים ששררו בתקופת הגידול של סוף דצמבר אבל נתוני מועצת הירקות מבחינים שלמעשה היקף השתילה היה קטן בהרבה מהתכנון המקורי. כך למשל במקום 1,600 הדונמים שתוכננו לדצמבר 87 נשתלו רק 1,247 דונם, במקום 1,400 הדונמים שתוכננו לינואר נשתלו רק 1,061 דונם ובמקום 700 הדונמים שתוכננו לפברואר נשתלו רק 614.

הירידה בהיקף השתילה נגרמה בעיקר בשל המחירים הנמוכים לעגבניות שהושגו באוקטובר 87 ועד פברואר 88, ובשל ריבוי הגשמים. על פי נתוני מועצת הירקות שווקו באפריל שנה שעברה כ־2,100 טונות עגבניות חממה מהערבה ואילו באפריל השנה ישווקו כ־400 טונות בלבד. באיזור חדרה וחוף הכרמל ירד היקף הגידולים בין 25 ל־30% ולפי הערכות ימשך המחסור בעגבניות עד סוף אפריל וגם במאי בתנאי שיהיה חם, ישווקו כ־5,000 טון עגבניות בלבד. מחירי הירקות והפירות עלו ב־87 ב־20.9%, לעומת אלה של 86.

פרשנות השיווק מרוחים ש"המצב יציב": לא קונים יותר אבל גם אין ירידה במכירות.

בחנות ירקות יוקרתית בפתח תקווה הרגיש המוכר, שקונים עגבניות ב"יחידות" של 5 או 6 עגבניות (יוצא שכל אחת עולה כשקל) ואחת הקונות אמרה "אני מעדיפה לקנות כמה שאני צריכה. הכל שירקבו אצלי במקרר עדיף שירקבו בחנות ולא על חשבוני". גם בהיפרשוק של תנובה שבפ"ת ניתן היה להבחין בלקוחות הנעצרים ליד דוכן העגבניות היקרות, בוחנים את המחיר וממשיכים הלאה. היו גם כי שהפטירו "משוגע מי שמשלם מחיר כזה". תגובה זהה הבחנו לעומת זאת בדוכני הפירות הזולות, נבכים. מלפפונים וחסה שמחירם סביר הם משמשים אותם רצויים בסלטי המשפחה.

האוצר: אישור מנכ"ל מש' הבריאות לשעות עבודה נוספות פיקטיוויות לעובדי מינהל ומשק — אינה חוקית

מאת דן מגיד

משרד האוצר הודיע אתמול שהוראת מנכ"ל משרד הבריאות יורם לס למנהלים האדמיניסטרטיביים של בתי החולים הממשלתיים לאשר תשלום עבור עד 65 שעות נוספות לעובדי מינהל ומשק ששבתו, "בנוסף לשעות הנוספות שהעובד עבד במשך החודש", אינה חוקית ומהווה הוריה מסוכנת.

העימות בין משרד הבריאות לאוצר בנושא זה התפתח בתחילת השבוע, בעקבות מברק ששלח יו"ר ועד עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים משה אבגוס לממונה על השכר באוצר יעקב דנון. במכתב איים אבגוס שאם לא ישולמו סכומים אלה, ישביתו העובדים מחדש את "המערכת כולה".

לטענת האוצר, בהתאם להחלטת ועדת המעקב אמורים עובדי המינהל והמשק לקבל תמורה עבור השעות הנוספות שבהן עבדו בפועל לחיסול פיגורי השביתה, על־פי נהלי הדיווח המקובלים בשירות המדינה. בסעיף 6 של ההחלטה שסיימה את השביתה נאמר: "העובדים מתחייבים להדביק את הפיגור בעבודה שנגרם עקב השביתה. עבודה אשר תבוצע בשעות נוספות תזכה את העובדים בתמורה כמקובל".

לאור זאת, אומרים באוצר, הוראת לס אינה חוקית. שעות נוספות בשירות המדינה, טוענים באוצר, משולמות עבור עבודה בפועל ולאחר אישור הממונה שהעבודה אכן בוצעה.

עורך את העמוד: חיים כל

באיגרת מטעם מחנכים ערביים:

קריאה למחנכים לפעול למיתון עמדות קיצוניות של תלמידיהם

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

"מחנך יהודי יקר", כך פותחת איגרת שהופצה אתמול על ידי מחנכים ערבים ובה כלולה קריאה למחנכים היהודים לפעול למיתון העמדות הקיצוניות בקרב תלמידיהם.

האיגרת חוברה במהלך כינוס מנהלי בתי ספר ורכזי חינוך ערבים שנערך בנצרת מטעם היחידה לדמוקרטיה במשרד החינוך. מטרת הכינוס היתה להכשיר את המחנכים הערבים להתמודד בכיתותיהם עם שאלות תלמידים בעקבות האירועים בשטחים והמצב הבעייתי של תושבי השטחים.

באיגרת שהועברה לשר החינוך כדי שיאשר הפצתה בכל בתי הספר היהודיים, טוענים המחנכים הערבים, כי הסיבות לעמדות הקיצוניות של רבים מהתלמידים היהודים נעוצות בכך שמחנכיהם אינם מבינים שמרכז הסכסוך הישראלי־פלשתיני הוא הבעיה הפלשתינאית. המחנכים מאשימים את עמיתיהם היהודים ב"אי עשייה חינוכית" לביעור אלמנטים כהניסטיים בבתי הספר וב"עמדה אדישה נוכח המתרחש".

המחנכים הערבים ציינו באיגרת הצהרת עמדות לפיה, הם אזרחי ישראל שעתיד החברה חשוב להם ולפיכך הם פועלים בתוכה ולמענה.

במסגרת הכינוס הביעו חלק מהמשתתפים חשש שעיסוקם בכיתה בשאלות פוליטיות אקטואליות יגרום למעצרם, למרות שמשרד החינוך מעודד אותם להתמודד עם הנושא. רבים מהמחנכים הערביים סיפרו שתלמידיהם מביעים זעזוע נוכח העובר על קרוביהם בשטחים, ומביעים חשש פן המומי מזה מקרב ערביי ישראל, יזוקו את ההתקוממות בשטחים ויגרמו להתפשטות הזירה לתוך גבולות הקו הירוק.

מבדיקה של התאחדות התעשיינים עולה:

לבעלי רמות שכר גבוהות היתה עלית השכר הריאלית בשנתיים האחרונות נמוכה מאשר לאחרים

מאת יהונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

התאחדות התעשיינים פרסמה אתמול תוצאות בדיקה מיוחדת, האמורה לסתור את טענת בנק ישראל ומשרד האוצר כאילו מצבם הקשה של תעשייני האלקטרוניקה נובע מתוספות השכר שהם העניקו לעובדיהם.

התאחדות עיבדה נתונים של 2,500 מפעלים, שאותם קיבלה מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. תוצאות הבדיקה מראות כי בקבוצת המפעלים עם עלות עבודה גבוהה (120 שקלים ומעלה לעובד ביום) היה הגידול הריאלי בעלות ליום עבודה שישה אחוזים בלבד. השוואה זו מתייחסת לתקופה שבין ינואר 1986 לאוקטובר 1987.

נתונים אלה הם בהשוואה לעליה של 70 אחוזים בעלות העבודה של העובדים בקבוצת המפעלים עם עלות עבודה נמוכה (20 עד 30 שקלים ביום).

על־פי הסקר, המפעלים המאופיינים בעליות השכר הנמוכות הם בענפים כמו מזון, טקסטיל, עץ הדפוס, בהשוואה למפעלים בענף המתכת האלקטרוניקה, המאופיינים ברמות השכר הגבוהות.

כך, למשל, בענף ההלבשה עלה השכר ריאלית בתקופה האמורה ב־18.7 אחוזים, בהשוואה לגידול של 8.4 אחוזים בענף האלקטרוניקה.

חזי גוטמן, ראש אגף הכלכלה של ההתאחדות, מציין כי הגידול הריאלי במפעלים בעלי רמות השכר הנמוכות נובע מחוקיות שכר המינימום, התרחבות גדולה של ביקושים לעובדים בתעשיות הפועלות בשוק המקומי ושחיקה ברמות השכר הנמוכות עד שנת 1985.

לכן, לדעת גוטמן, חוק שכר המינימום ימשיך להשפיע על רמות השכר בעתיד.

שנתיים מאסר לתושב רפיח שחילל בית כנסת ברעננה

(ע) תושב רפיח שהורשע בחילול בית כנסת ובקריעת ספרי תורה נידון אתמול לשנתיים מאסר בפועל ולשנת מאסר על תנאי.

"לתופעה מן הסוג שנגלה בתיק שלפנינו ישנה השלכות קשות כי כתוצא בה ביזוי של ערכים מקודשים ליהדות, ליבוי יצרים אפלים והריסת מתח בין דתית" — קבע אתמול שופט בית המשפט המחוזי בתל אביב ארמונד לוי, בנמקו את החלטתו להרשיע את מחמוד אבו כאפי (22) תושב רפיח, בהתפרצות לבית הכנסת "שער רחמים" בשיכון הפועלים ברעננה, לאחר שעקר סורג מהחלון וקרע את רשת החלון.

עוד נאמר בכתב האישום, כי הנאשם גנב מבית הכנסת בעשרים טליתות וכיסויים לטליתות, כשר לושם... כוסות, מזכוכית... מפות, לכיסוי שולחנות. במעשיו גרם נזק בבזק לרכוש בית הכנסת בשווי של 30,000 שקלים, נטען בכתב האישום.

על קיר בית הכנסת ליד החלון דרכו פרץ לבית הכנסת כתב הנאשם "אש"ף" ובתוך בית הכנסת השאיר כרוז נאצה, כתוב בשפה הערבית.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

ביום הזכרון יתקיים טכס התייחדות
עם זכר חללי מערכות ישראל
סטודנטים, חברי סגל ועובדים
ביום הרביעי ג' באייר תשמ"ח
20.4.88 בשעה 09.00

בפורום ע"ש שרמן
מול קיר הנופלים בקרית הטכניון חיפה

משפחות שכולות, קרובים, ידידים
ואנשי בית הטכניון מוזמנים

בוטל זיכיון "מי ומי" למסעדה ב"כיכר מילאנו"

מאת אבי בנאור

בית המשפט המחוזי בתל אביב נענה לבקשת רשת "מי ומי" והוציא צו מניעה נגד מנהלי מסעדה בשם זה בכיכר מילאנו בתל אביב, שבו אסר על בעליה להשתמש בשם הרשת.

השופט ד"ר א. וינוגרד נענה בפסק דינו לבקשת רשת ה"מי ומי" בבעלותו של משה כרזבי, שהודיעה אתמול על ביטול הזכיון שניתן למסעדה. בהתאם לפסק הדין, תיאלץ המסעדה בכיכר מילאנו להציב שלט בגודל סביר, שיודיע כי "מסעדת המי ומי שבמקום נסגרה".

בעלי הרשת הודיעו כי דרשו את ביטול הזיכיון מכיוון שהמסעדה לא עמדה בקריטריונים שהציבה הרשת בהתחייבויותיה הכספיות כלפיה, וגרמה בכך נזק למוניטין של הרשת.

משלחת סינדיקט היהלומים באה לדון עם מש' התעשיה

מאת יהונתן שרמן

משלחת סינדיקט היהלומים בראשותו של אנטוני אופנהיימר, מראשי הסינדיקט, הגיעה לארץ לשורה של דיונים עם ראשי משרד התעשייה והמסחר, שנועדו להגביר את הקשר בין ראשי הסינדיקט ותעשיית היהלומים בארץ. בראש המשלחת הישראלית עומד מנכ"ל המשרד, יורם בליזובסקי.

במסגרת הדיונים תועלה גם בקשת ישראל להגדלת אספקת היהלומים מהסינדיקט לתעשייה בישראל, ותועלה טענת התעשיינים הישראליים שהסינדיקט מקפח את היהלומנים הישראליים ומקטין את כמות האבנים הקטנות המסופקות להם, תוך העדפת מרכזים אחרים על פני ישראל.

בליזובסקי מסר כי הדיונים עם הסינדיקט מתנהלים על רקע שנת שיא בייצוא יהלומים מישראל. אשתקד הגיע יצוא היהלומים ליותר מ־2 מיליארד דולר, ובשלושת החודשים הראשונים של השנה נמשכה מגמת הגידול אל מעבר לרמת שיא זו.

ישראל היא המדינה היחידה המקיימת דיונים סדירים ברמה ממשלתית עם סינדיקט היהלומים. דיונים כאלה מתנהלים פעמיים בשנה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למשפטים
המכון למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי
ע"ש הרי סאקר

ערב עיון

על הנושא

מגילת העצמאות — השפעתה על המשפט והחברה בישראל

יתקיים ביום שלישי, ב' באייר תשמ"ח (19 באפריל 1988),
בין השעות 18.15-15.45 באולם עיון ודיון
שבפקולטה למשפטים על הר הצופים, ירושלים.

בתוכנית

יושב ראש:
פרופסור מנחם אלון, שופט בית המשפט העליון
מרצים:
פרופסור רות גביזון, הפקולטה למשפטים
"מגילת העצמאות כאני מאמין של המדינה"
פרופסור יצחק גלנור, המחלקה למדע המדינה
"ראשיתה של הדמוקרטיה הישראלית"
פרופסור אבי רביצקי, החוג למחשבת ישראל
"על מדינת העם היהודי"
ד"ר פרנסיס רדאי, הפקולטה למשפטים
"מושג השוויון במגילת העצמאות"
פרופסור שמעון שטרית, הפקולטה למשפטים
"מגילת העצמאות כמסמך משפטי
וכהצהרת ערכים"

דיון כללי

הציבור מוזמן

פאריס ניס ליון מארסיי
עם איר פראנס לאורך כל הדרך

חברת איר פראנס מציעה לך בכל שבוע שמונה טיסות ישירות, לפאריס, ניס, ליון — ועכשיו גם מארסיי;

ובכל יום ראשון, בשעה 5.00 אחה"צ, רק איתנו תוכל לטוס לפאריס בבואינג 747. טיפול יעיל, טיסות נעימות, תאי נוסעים מרווחים, אפשרות לשרות טרום־טיסה ערב הנסיעה, וגם — כרטיס העליה למטוס לטיסת המשך בכיסך כבר בתל־אביב: עוד ועוד סיבות טובות להעדיף את טיסות איר פראנס.

טיסות ישירות לפאריס
בכל יום חוץ מיום שבת

2 טיסות ישירות לניס
בימי ראשון וחמישי

טיסה ישירה לליון
בימי ראשון

טיסה ישירה למארסיי
בימי חמישי

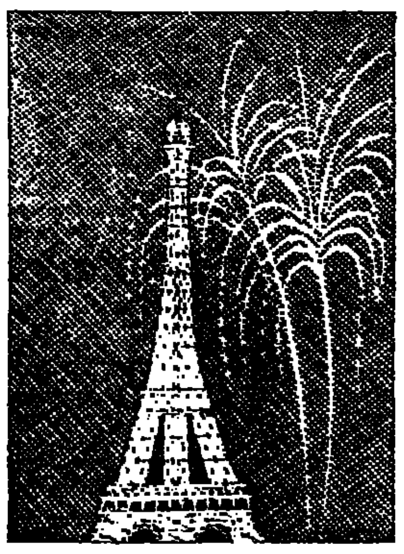

לטוס, זו האמנות שלנו

AIR FRANCE

השבוע תתעשר מוקדם יותר

לרגל יום העצמאות תוקדם הגרלת רב־פיס המספר העשיר ותתקיים כבר ביום ד' ג' באייר תשמ"ח, 20.4.88 בשעה 12.00 בצהריים.

השבוע תוכל להתעשר מוקדם יותר. בברכת חג שמח... ועשיר

רב פיס המספר העשיר

מבעל הפיס

صورة عن الاصل

هكذا عن الاصل

שוטרים בלבוש אזרחי בוחנים את מידת הנזק ומחפשים סימנים שיובילו אותם למבצעי הפיגוע בפתח המרכז היהודי בפרנקפורט. מכונית הפולקסוואגן שחנתה בפתח הבניין נהרסה בפיצוץ. מטען נוסף התפוצץ אתמול, זמן קצר אחריכך, בפתח משרדי חברת התעופה הסעודית בפרנקפורט. (תצלום: אי־פי)

נזק של כ־800 אלף מרק בפיצוץ מטען במרכז היהודי בפרנקפורט

לא היו נפגעים • קוהל הבטיח הגנה טובה יותר למוסדות יהודיים

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). הקאנצלר הלמוט קוהל הבטיח אתמול לנקוט את כל האמצעים הנדרשים כדי להבטיח הגנה טובה יותר למוסדות יהודיים במערב־גרמניה.

קוהל הגיב בכך על פיצוץ שהיה אור ליום שני במרכז של הקהילה היהודית בפרנקפורט.

הפיצוץ ארע דקות אחדות לאחר חצות, כאשר מטען חבלה הושלך מן הרחוב אל מעבר לגדר המקיפה את מרכז הקהילה. אותות הפיצוץ ניכרו בשמשות שבורות ובקירות שניזוקו. כמו כן נופצו פנסים ומצלמות אוטומטיות המשמשות לצורך אבטחה.

הקהילה היהודית בפרנקפורט אומרת, כי הנזק שנגרם בפיצוץ מגיע לכשמונה מאות אלף מרק. איש לא נפגע.

שמונה דקות לאחר הפיצוץ במרכז הקהילה היהודית התפוצץ מטען חבלה במשרדי חברת התעופה הסעודית בפרנקפורט. גם כאן לא נפגע איש, אך נגרם נזק ניכר.

המשטרה התחילה בחקירה, והיא סבורה ששני הפיצוצים קשורים לאירועים האחרונים במזרח התיכון. בינתיים הוגברו אמצעי האבטחה בכל הנציגויות הישראליות באירופה, וכן במוסדות היהודיים ביבשת.

יו"ר הקהילה היהודית במערב־גרמניה דרש מהשלטונות להבטיח את הגנת המוסדות היהודיים. כתגובה על כך הבטיחו הקאנצלר, וכן אישים אחרים, לעשות כל מה שניתן כדי למנוע פגיעות במרכזים היהודיים.

ואולם גם היום מצויידים בתי הכנסת והמרכזים היהודיים במערב־גרמניה באמצעי אבטחה, ומופקדת עליהם שמירה כבדה. כל הפעילויות, כולל לימודים בבתי ילדים, נעשות תחת עיניהם הפקוחות של שוטרים חמושים. מרכז הקהילה היהודית בפרנקפורט, שנחנך לפני כשנה, מצוייד בזכוכית משוריינת ובדלתות כפולות. לדברי מומחים, אמצעי הבטחון שהותקנו במרכז גרמו לייקור הבניה במיליוני מארקים.

הפגנות בוולגוגראד נגד זיהומי גאזים הפוגעים בבריאות ילודים

פראוודה: 7% מהילודים בוולגוגראד סובלים מדלקות מעיים, עיניים, אוזניים וממחלות עור בהשוואה ל־4% בקבוצת ביקורת של המידגם

מוסקווה (ע"ד). תושבי וולגוגראד (סטלינגראד), עיר תעשייתית בבריה"מ, קיימו הפגנות וארגנו עצומות לשלטונות במחאה על זיהום הסביבה בחומרים כימיים — מסר אתמול "פראוודה".

העיתון גילה כי פליטות גזים של פאנול, כלור, חומצות ופורמלדהייד וכימיקלים אחרים פגעו בבריאותם של ילודים, ובתי החרושת אינם מצויידים במסננים במידה מספקת.

"העיר רותחת: הפגנות, כרוזים, עצומות לשלטונות בחתימתם של אלפי אנשים", כתב העיתון, והוסיף כי למעלה מ־5,000 תושבי העיר "שטפו" את הפקידים הבכירים בשאלות בנושא זה, וקיימו אסיפות ציבוריות בפברואר.

עוד גילה ביטאון המפלגה הקומוניסטית הסובייטית כי שבעה אחוזים, של הילודים בוולגוגראד סובלים מדלקות במעיים, עיניים ואוזניים ומחלות עור, בהשוואה ל־4 אחוז בלבד של תופעות כאלה בקרב קבוצת ביקורת של ילודים.

עוד נמסר כי ועדה ממשלתית בדקה את בעיות זיהום האוויר של העיר, שכידוע יש לה מעמד מיוחד בבריה"מ, לאור הקרבות שניטשו בה בעת ששמה היה סטלינגראד, במלחמת העולם השנייה.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
ועדת מכרזים איזורים ת"א

מכרז בניה 81/702/88

1. הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית אולם תרבות במושב עלית הנוער קרית יערים כולל עבודות פיתוח.
2. הבנין המתוכנן הוא כ־550 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום ב' 19.4.88 בבנין הסוכנות, תל־אביב, רח' קפלן 17, בחדר 409 בין השעות 9.00—12.00 תמורת תשלום של 200 שקל חדש אשר לא יוחזרו.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ב' 25.4.88. הפגישה בשעה 11.30 לפנה"צ בכפר הנוער קרית יערים.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 18.5.88 שעה 10.00 בבוקר.
6. על המשתתפים במכרז זה להיות רשומים לפי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט — 1969 לפי סיווג מקצועי וכספי מתאים.
7. אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

במסגרת המירוץ לנשיאות

לה־פן הבטיח לגרש מצרפת מהגרים ערבים ואפריקאים

לפי סקרי דעת הקהל יזכה לה פן בכ־11% מכלל הקולות בסיבוב הראשון

מרסיי (ע"ד). מנהיג הימין הקיצוני, ז'אן מארי לה־פן, זכה אתמול לתשואות סוערות, כאשר התחייב לגרש מצרפת את כל המהגרים הערביים והאפריקאים, במסגרת המירוץ שלו לנשיאות.

כ־18,000 תומכי "החזית הלאומית" התקהלו באיצטדיון כדורגל במרסיי וקיבלו את הצהרותיו, שהושמעו במהלך נאום, שנמשך 90 דקות בתשואות רמות.

"צרפת לא תהפך לעולם לרפובליקה איסלאמית" הבטיח להפן והוסיף: "אנו נחזיר את צרפת לבני העם הצרפתי".

בתקפו את מדיניות הנשיא הסוציאליסטי, פרנסואה מיטראן, בדבר איחוד משפחות, אמר להפן שבמקום להביא אמהות וילדים מצפון אפריקה, יש להחזיר את האבות הנמצאים בצרפת חזרה לבתיהם.

"הרופאים הסוציאליסטים מן הראוי שישובו לארצם ויטפלו באנשים במדינתם, במקום להתיישב בבורדו", הצהיר המועמד הנועז.

לפי סקרי דעת הקהל, יזכה להפן בכ־11% מכלל הקולות בסיבוב הראשון לבחירות לנשיאות צרפת, שייערך ב־24 באפריל.

מרסיי, שהיתה בשעתו מבצר המפלגה הקומוניסטית, הפכה לאחד רוזנה למרכז של תומכי החזית הלאומית.

להפן טוען כי המנהיגים "הטוטראנציונאליסטים" של צרפת דיכאו את אזרחי המדינה ולא איפשרו להם להביע את דעתם בקשר עם שישה מיליוני זרים המתגוררים במדינה, והמהווים לדעתו מעמסה שצרפת אינה מסוגלת לשאתה.

"להפן אומר בקול רם מה שרוב האנשים חושבים במעמקי ליבם", אמר מנהיג החזית הלאומית בנאום הבחירות שהושמע במרחק כמה קילומטרים מאזור הריכוזים הגדולים ביותר של מהגרים החיים בצרפת.

הובעה הסברה כי בסיבוב השני של הבחירות לנשיאות, יהיה להפן מוכן לקרוא לתומכיו להצביע בעד ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק, בתנאי שהממשלה תבצע את תוכניתו "לסילוק המהגרים" מצרפת.

ספיקות לגבי זהות 2 עריקים מצפון קוריאה שהגיעו לדרום

סיאול (איפי). שני אנשים טענו אתמול בדרום־קוריאה כי ערקו מצפון־קוריאה, לאחר שנמלטו לאורך סין במשך חמישה חודשים. הם ציינו, כי הם חוששים שבני משפחותיהם, שאותם השאירו מאחור, יירדפו.

קים צ'אנג הזאה ואו סאנג איל, שניהם בני 31, אמרו במסיבת עיתונאים כי הם ברחו מצפון קוריאה הקומוניסטית "מתוך רצון לחיות בחירות בדרום־קוריאה". השניים אמרו כי אינם מתחרטים על החלטתם, אף שהם משוכנעים שבני משפחתם ייכלאו או יישלחו למחנות עבודת־פרך, בשל עריקת קרוביהם. "איננו מתחרטים. אנו חושבים שהחלטתנו היתה נכונה, למרות הכאב על גורלם הצפוי של קרובינו", אמרו השניים.

גורמים בשירותי הביטחון של דרום־קוריאה עמדו על כך שהשניים הם עריקים מהצפון, אך לדעת משקיפים רבים הסיפור מפוקפק. השניים מסרו גירסאות סותרות עם הגיעם לסיאול, לפני כחודש, ולא ידעו להסביר מדוע שיערם ארוך עד הכתפיים — אופנה נדירה מאוד בצפון־קוריאה, איך הגיעו לכיסיהם דולרים אמריקאיים, וכיצד שהו בסין תקופה ארוכה מבלי לעורר חשד.

אתמול טענו השניים כי השיגו את הכסף הזר מקרובי משפחתם בהונג־קונג, שפגשו בהם בסין.

לדבריהם, הם נאלצו לשחד פקידים במשטרת הגבולות, ואף הדביקו לדרכונים ולתעודות מסע מזויפים.

לדרום־קוריאה הם נכנסו בשחיה בנהר הגאם, ולדבריהם הם צעדו ליאנגג'י, כדי לקבל עזרה מקרובים שם, בטרם עברו לדרום.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

המשטרה האיטלקית:

שני חברי הבריגדות האדומות זוהו כרוצחי הסנאטור הדמו־נוצרי

במשרד הפנים האיטלקי מעדכנים את תכניות השמירה על אישים בולטים ועל שגרירויות חוץ

מאת תולדה ליברנומה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). חוקרי המשטרה האיטלקית אמרו אתמול שכבר זוהו שניים מרוצחיו של הסנאטור הדמו־נוצרי, רוברטו רופילי, שנרצח בשבת. שניהם חברי תא של הבריגדות האדומות ברומא.

את מספר אנשי הבריגדות באיטליה כולה הם אומדים ב־90 עד 100 איש. החוקרים הדגישו אתמול את השינוי שחל בארגון הבריגדות מאז גל המעצרים של שנות ה־80. כיום יש להם יותר קשרים בינלאומיים משהיו להם גם בשנות שיא כוחם, בסוף שנות ה־70. סבורים שקיים קשר ישיר בין הפיגוע ביום חמישי שעבר במועדון החיילים האמריקאיים בנאפולי, ורצח רופילי בשבת, אף שזה נועד בעיקר לפגוע בממשלתו החדשה של הדמו־נוצרי, דה־מיטה, שתגיש היום את תוכניתה בבית הנבחרים.

במשרד הפנים מעדכנים עתה את תוכניות השמירה על אישים בולטים ועל שגרירויות חוץ. עד כה מועסקים בשמירה עליהם קרוב ל־6,000 שוטרים, ונראה כי המספר יגדל. חוקרי המשטרה האיטלקית, בשיתוף פעולה עם האף־בי־איי האמריקאי, ניסו אתמול לזהות אם חומר הנפץ שטמן הטרוריסט היפני, חבר "הצבא האדום" היפאני, יונגו אקוראירה, במכונית התופת שהוחנתה לפני המועדון האמריקאי בנאפולי — זהה לחומר הנפץ שנמצא בידי איש הצבא האדום היפאני שנעצר לפני שבועות אחדים במישגן.

כן נעשים מאמצים לזהות בנוסף ליפני ולחוברתו, שיגולו, המעורבים בביצוע הפיגוע, וכן לגבר ערבי צעיר ששוטר ראה ליד המועדון, זמן קצר לפני ההתפוצצות — עוד שני גברים שנראו בחברת היפני.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
הגליל המזרחי — טבריה

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה למתן לגיטמציה למבנה קיים בגוש 15576 חלקה 3 במגאר.

מהות ההקלה: אי שמירת מרווח מינימלי מדרך להולכי רגל.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד ע. זק — יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי חיפה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה התשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר אישור תכנית מתאר
[illegible]

הודעה בדבר הגשת בקשה לבית המשפט לפירוק חברה

בית המשפט המחוזי
בתל־אביב יפו
ת.א. 3175/87

בענין פירוק החברה צ.ת.ע. בע"מ

המבקשת: החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד נתן מאיר, יואל אטיאס ורחל בש
מרחוב דיזנגוף 130 ת"א 64397

נמסרת בזה הודעה כי ביום 7.12.87 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בקשה לפרק את החברה הנ"ל וכי בקשה זו תשמע בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו ביום 13.7.88 בשעה 8.30.

כל נושה או משתתף של החברה שברצונו לתמוך במתן צו הפירוק או להתנגד לו, רשאי להופיע בשעת הדיון, בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו, לאחר שימסור למבקש הודעה על רצונו זה.

את ההודעה יש למסור למבקש או לשלוח בדואר באופן שתגיע לידיו של המבקש לפי המען עורך דין יואל אטיאס רחוב דיזנגוף 130 תל־אביב 64397 לא יאוחר משעה 13.00 ביום 12.7.88.

לנושה או למבקש שיבקש זאת, ימסור המבקש, תמורת התשלום, העתק מהבקשה לפירוק.

יואל אטיאס, עו"ד
ב"כ המבקשת

12.4.88

עירית אשדוד

מכרז מס' 8/88

עירית אשדוד מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע הקמת בית "יד לבנים" — שלב א' באזור הסיטי.

למכרז הנ"ל רשאים להגיש הצעות רק קבלנים הרשומים לפי חוק רישום הקבלנים בעת הגשת ההצעה, אחרת הצעתם לא תובא לדיון.

מסמכי המכרז ופרטים נוספים אפשר לקבל במשרד אגף לפיתוח בשעות העבודה 8.00־12.30 תמורת תשלום של 750 שקל חדש שלא יוחזר. את ההצעה יש להביא אישית לחדר מזכיר העיר בקומה 7 של בנין העיריה במרכז ד' ולשלשל את המעטפה בנוכחות מזכיר העיר או מי שמונה במקומו, לתוך תיבת המכרזים ביום 10.5.88 בין השעות 16.00־17.00 אחה"צ בצרוף ערבות בנקאית או הוראת עיכוב כספים מגזבר העיריה או ערבות של חב' הבטוח מאושרת או צ'יק בנקאי בשעור של 5%. הצעות ללא ערבות כנ"ל לא תובאנה לדיון.

את ההצעה יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז כולל תנאי תשלום ופיצול העבודות כמפורט במסמכי המכרז וכל שינוי בהם עלול לגרום לביטולה.

בעת הדיון בהצעה תתחשב העיריה בכושרו של המציע לבצע את העבודה כפי שהתברר ממבחן מעבודותיו הקודמות וכן בותק ונסיון בעבודות דומות.

אין העיריה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אריה אזולאי ראש העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לקו בנין צדדי ברחוב שד' יהודית מס' 8 גוש 7109 חלקה 122 תיק בנין 808—4/515, בקשה מס' 870994.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת והמלאה.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

במלאת שלושים לפטירת
בעלי, אבינו וסבנו היקר
יהודה לייב בירזנסקי
ז"ל
תתקיים אזכרה והקמת הציון, יום שלישי
ב' באייר תשמ"ח 19.4.88 בשעה 3 אחה"צ,
בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה
המשפחה

לריטה ואסתי
אתכם באבלכם הכבד בהלקח מכם
ראש המשפחה היקר
מהנדס **משה רביב** ז"ל
רחל ויעקב דימנט
מהנדס י. דימנט בע"מ

למשפחת רביב
ולחברת רביב משה ושות'
תנחומינו הכנים על מותו של
משה רביב ז"ל
בית איטונג

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
אבל על מותו של
משה רביב ז"ל
ומשתתף בצערה של המשפחה

למשפחת רביב היקרה
ולחברת רביב
כואבים יחד אתכם מותו של
משה רביב ז"ל
תשלובת אלוני

למשפחת רביב
תנחומינו הכנים על מותו של
משה רביב ז"ל
שרה ואבי ארנסון
א. ארנסון בע"מ

לחנוך קוברסקי היקר
השתתפותינו באבלך הכבד על מות רעיתך
ברכה ז"ל
אביגדור ואהוד שלוש
ועובדי המשרד

לחנוך קוברסקי ובני ביתו
אתכם בצערכם על מות
ברכה ז"ל
בית ספן עמק הירדן

למר חנוך קוברסקי
איתך באבלך על מות רעייתך
ברכה ז"ל
גדות מסופים

למשפחת ברגר,
משתתפים בצערכם במות אב המשפחה
ברוך מרדכי ברגר
ז"ל
מראשוני המתנחלים של הדבק.
פועלו ברוך השנים ישאר עמנו לעד.
דובק בע"מ

קואופרטיב דן
משתתף בצער חבריו הגימלאים
זאב וישראל שי והמשפחות
על מות **האם** ז"ל

לשרה, שמוליק, איתי ורחל ארגוב
השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד במות
גבע ז"ל
תמר, חנה, חוה, צבי,
נורית, מרב, תמי, וכמיל
בית חולים אלישע, חיפה

לעמי כץ
משתתפים באבלך הכבד
במות **אביך** ז"ל
חבריך לעבודה

מלכה סלומון (שלמון)
לבית ולירו
איננה
ההלויה תתקיים מחר יום רביעי ג' אייר תשמ"ח 20.4.88
בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין סנהדריה, ירושלים
אבלים: בעלה: אברהם
בנה: יעקב וב"ב
משפחות: סלומון, ולירו
נא להמנע מביקורי תנחומים

במלאות 40 שנה לנפילתו של הטייס
דניאל בוקשטין ז"ל
מראשוני חיל האויר
יתקיים טקס אזכרה ליד הגלעד בגבעת יערים
מחר יום ד' ג' באייר תשמ"ח 20.4.88 בשעה 9.30 בבוקר
המשפחה

לאשר ומשפחתו
כואבים אתך על מותה
של אמך היקרה
לילי ז"ל
חיה ומשה שנבל
מיקי והנוך צחר
וכל עובדי המשרד

עצרת סטודנטים ערבים באוניברסיטה בירושלים הסתיימה במהומה ומעצרים

הרוחות התלהטו לאחר כשעה של חילופי־דברים סוערים כאשר ביקשו הערבים לקיים דקת דומיה • דובר תא גלעד של הימין מותח ביקורת על "הסובלנות המופלגת של האוניברסיטה"

מאת לילי גליל

שמונה סטודנטים ערבים נעצרו אתמול על־ידי המשטרה במהומות סוערות במיוחד, שפרצו בין מאות סטודנטים יהודים וערבים באוניברסיטה העברית בירושלים, בשעת הפגנה שקיימו הערבים לזכר אבו־ג'יהאד.

בהפגנה הונפה גם תמונתו של חליל אל־וזיר, מעוטרת בסרט שחור, וחברי ועד הסטודנטים הערבים ענדו סרט שחור מתנוסס על בגדם. הסטודנטים ביקשו גם לקיים דקת דומיה לזכר אבו־ג'יהאד.

למולם, התייצבה הפגנת־נגד של חברי הסתדרות הסטודנטים, תא הסטודנטים של מפלגת העבודה ותא הסטודנטים "גלעד" המאגד את כל מפלגות הימין, שניסו להפריע למהלך ההפגנה, ולהזכיר, לדבריהם, ש"מדובר ברוצח". הרוחות התלהטו לאחר כשעה של חילופי־דברים סוערים, כאשר ביקשו הסטודנטים הערבים לקיים את דקת הדומיה.

לטענת מפגיני הימין, פרץ אז גם יוסי פינס, יו"ר "קמפוס", המזוהה עם רק"ח, וקרע את אחד השלטים שנשא איש "גלעד". בחילופי המהלומות, נפגע יו"ר ארגון הסטודנטים של מפלגת העבודה, שלום פורים, ונזקק לטיפול רפואי.

המשטרה הוזעקה

משלא הצליחו קציני הביטחון של האוניברסיטה להשתלט על המצב, הוזעקה המשטרה לקמפוס, ועצרה שמונה מבין הסטודנטים הערבים. כמה מהם חשודים גם בהכאת קצין ביטחון של האוניברסיטה.

הסטודנטים של מפלגת העבודה מחו אתמול על הפגנת הסטודנטים הערבים, אך טענו גם כי המהומות היו פרובוקציה של הימין, בנסיון להכניס את הקמפוס לקראת הבחירות הקרובות.

דובר תא "גלעד" מתח ביקורת קשה על מה שהגדיר כ"סובלנות המופלגת של האוניברסיטה לנוכח דקת הדומיה לזכר אבו־ג'יהאד, וההפגנות הבלתי־חוקיות של ועד הסטודנטים הערבים".

התא קרא להסתדרות הסטודנטים להסיר את ההכרה בוועד הסטודנטים הערבים, שהוא, לטענתם, "גוף אנטי ציוני, שמטרת חבריו הם בני הכפר".

ראש עיריית שכם טוקאן שב מירדן והודיע למקורביו: בקרוב אתפטר

במינהל האזרחי חוששים כי הודעתו תגרור אחריה "תגובת שרשרת" של התפטרויות בגדה

מאת אהרן ניר, סופר "הארץ"

ראש עיריית שכם, חאפז טוקאן, מתכוון להתפטר מתפקידו בימים הקרובים. טוקאן הודיע על כך למקורביו, לאחר שובו ממסע התייעצויות ברבת־עמון, שמהלכו נפגש עם ראשי הממשל הירדני, וכנראה גם עם אישים המקורבים לאש"ף.

במינהל האזרחי חוששים כי הודעת התפטרות של ראש עיריית שכם, הגדולה שבערי הגדה המערבית, תגרור אחריה "תגובת שרשרת" של התפטרויות מועצות עירוניות וכפריות אחרות בשטחים, לנוכח הלחצים והאיומים הרבים שהושמעו באחרונה נגד חברי המועצות המוניציפאליות, והקריאה של הנהגת ה"התקוממות" בשטחים להתפטרות. מכיוון שכך, ראשי המינהל האזרחי מפעילים על טוקאן מכבש של לחצים כדי לשכנעו שיחזור בו מהחלטתו.

חאפז טוקאן הבהיר אמש את עמדתו בשאלת ההתפטרות מתפקידו. לדבריו, הודיע בסוף החודש שעבר לראש המינהל האזרחי ביו"ש כי הוא רואה עצמו כמי שהתפטר מתפקידו. טוקאן אמר כי השלטונות יודעים שלמעשה התפטר מראשות העירייה ב־26 במארס, וכי אין בכוונתו לחזור לתפקידו. לדבריו, מטרת יציאתו לירדן לפני כשבוע היתה להודיע לראשי הממשל ברבת־עמון על התפטרותו, ולהבהיר להם כי אין הוא מתכוון לחזור בו. אישים בשכם שמסרו כי שוחחו עם טוקאן לאחר שובו, מסרו מפיו כי הירדנים הבהירו לו שהם תומכים בהישארותו בתפקידו, אך הוא דרש שעמדתם זו תובהר בפומבי.

לדברי המקורות, דרש טוקאן כי בהסכמה של הממשל הירדני ושל הנהגת אש"ף, יוחלט כי עיריית שכם תקבל מעמד מיוחד, ותובע תמיכה רשמית בהמשך תפקודה. נימוקו של טוקאן להענקת המעמד המיוחד לעיריית שכם היה כי מועצת העירייה שלו התמנתה בעקבות הסכמה הדדית של אש"ף וירדן בסוף 1985. בראש המועצה הועמד זאפר אל־מצרי, שנרצח בידי חוליה של ה"חזית העממית לשחרור פלשתין" בתחילת מארס 1986.

"שקר זול"

את הידיעות כאילו התכוון לדרוש מראשי הממשל בירדן תמיכה פומבית הגדיר אמש טוקאן "שקר זול ובזוי".

שני חברי מועצת העירייה האחרים שנותרו לצידו של טוקאן סירבו אמש למסור פרטים על אפשרות התפטרות. אחד מהם, וחיד אל־ג'והרי, אמר כי ידוע לו שאפשרות התפטרותו של טוקאן עומדת על הפרק, וכי בקרוב יוודע על כך סופית.

מקורביו של טוקאן מסרו כי למחרת שובו מירדן נפגש עם גורם בכיר במינהל האזרחי ביו"ש, ואמר לו כי בכוונתו להודיע על התפטרותו באמצע השבוע — היום או מחר.

ראשי המינהל האזרחי כבר הבהירו בעבר כי אם יתפטר טוקאן, אין בדעתם למנות מועצת עירייה ערבית מטעמם, אלא למנות קצין ממשל ישראלי, שינהל את ענייני העירייה. אם יתפטר טוקאן, מתכוונים ראשי המינהל האזרחי למנות את קצין הממשל ג'אבר היגה.

המשכים מעמוד 1

עדות ראיה

(סוף מעמוד 1)

הבעת פניו של הנאשם

בשעת ערב, שעה קלה אחרי תום הקראת הכרעת הדין, חילקו לעיתונאים את הנוסח המלא של הכרעת הדין של "מדינת ישראל נגד ג'ון איוואן דמיאניוק".

הכתבים עטו על פסק הדין כעל מציאה סוריות. במקביל התבשרו הצלמים הרבים כי "בעוד דקות ספורות תינתן לכם אפשרות לצלם את דמיאניוק". עשרות צלמים, בהם צוותי טלוויזיה זרים, התפרסו על הבימה ובתוך האולם, והמתינו בקוצר רוח לראות את הבעת פניו של הנאשם אחרי הרשעתו בדין.

שרשרת הדוקה של שוטרים התייצבה בין הצלמים הרבים לבין הבמה. "עוד שתי דקות הוא יגיע", הכריז קצין משטרה, כשמנגד צופה במחזה מפקד משטרת ירושלים תת־ניצב יוסי יהודאי. בדיוק אחרי שתי דקות נראה דמיאניוק כשאזיקים על ידיו והוא מלווה בכמה אנשי משמר הגבול, כשהוא חוצה את הבימה. המצלמות טרטרו.

לנוכח הצלמים הרבים אמר דמיאניוק באנגלית: "אני לא איוואן גרוזני. אני בטוח שאני אזכה. אני חף מפשע". ונעלם אל תוך ניידת המשטרה שהובילה אותו חזרה לבית הסוהר. בעוד שבוע הוא יובא שוב לבנייני האומה, להשמעת הטיעונים לעונש שייגזר עליו.

(סוף מעמוד 1)

לגבי חומרת העונש. יש להניח שבמקביל לתביעת המדינה לגזור על דמיאניוק עונש מוות, תדרוש ההגנה להסתפק במאסר עולם.

יתכן שכבר ביום ג' הבא

גורמים משפטיים בכירים העריכו אמש כי זמן קצר אחרי השמעת הטיעונים לגבי חומרת העונש, יתכן שכבר ביום שלישי הבא יגזור בית המשפט את דינו של דמיאניוק. להערכת גורמים משפטיים, אם יחליט ביהמ"ש לגזור על הנאשם עונש מוות, יגישו פרקליטיו ערעור לבית המשפט העליון. אם ביהמ"ש יחליט להסתפק במאסר עולם — צפוי ערעור מטעם המדינה על גזר הדין. נראה שגם הנאשם עצמו יבקש את רשות הדיבור לפני מתן גזר הדין.

פס"ד דמיאניוק

בסוף הכרעת הדין, המשתרעת על פני 444 עמודים, קבעו השופטים כי "ההכרעה בדין זה עומדת בראש ובראשונה על עדויותיהם והצהרותיהם של העדים המזהים. מתצלומי דיוקנו של הנאשם, נשקף לעיניהם איוואן האיום המוכר להם היטב מטרבלינקה... אשר על כן מצאנו כי הנאשם הוא 'איוואן האיום'. מעשיו של אותו איוואן, עפ"י העובדות המפורטות בכתב האישום, הוכחו בפנינו, וגם הנאשם עצמו הודה בכך שעשה של אותו איוואן.

"היסודות העובדתיים גם הוכחו בעדויותיהם של הניצולים, ויש באלה כדי להוות את העבירות שיוחסו לו עפ"י החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תש"י — 1950".

גם בורג קטן

השופטים הדגישו כי "הנאשם במשפטו לא ביקש מחסה בטענות צורך, ציווי או כורח. אף במהלך חקירתו טען לא אחת, כי אין זה צודק להעניש שבויי מלחמה אוקראינים שביצעו פשעים מתוך צורך לשרוד וכי "אין להשוות את איוואן הקטן לאייכמן".

לדברי השופטים, "עלפי סעיף 8 לחוק עשיית דין בנאצים ובעוזריהם, טענות הגנה אלו שכל פושע מלחמה במערכת הנאצית, שהיתה כפופה למנהיג אחד ויחיד, יכול להעלות — אינן תופסות". השופטים מצטטים קטע מפסק הדין של אדולף אייכמן: "גם בורג קטן וגם נהג זעיר עשויים להיות 'שותפים לעבירה... ודינם כדין המשמיד או הרוצח ממש".

עוד קבעו השופטים: "פקודה מגבוה אינה משחררת את העבריין, כאשר אי־החוקיות בולטת ומזוקרת לעיני הנוטשה". ברם, קובעים השופטים, דמיאניוק שירת את הנאצים בנסיבות בהן כשהוא חמוש בנשק, מקבל משכורת ויוצא ובא, הנאשם לא היה ואכמן מן השורה, שאך מילא פקודות — אלא שימש בתפקיד מרכזי במחנה המוות בטרבלינקה, וכמו ידיו השתתף ברציחות המוני אדם, והוא עשה כן בנפש חפצה, בהתלהבות ותוך גלוי יוזמה — מעבר לנדרש ע"י הממונים עליו.

"לאחר ששקלנו ובדקנו את הראיות כולן בנושא זה בקפידה, באמצעות ובמלוא הזהירות הנדרשת, אנו קובעים הוכחה ללא היסוס או ספק כי הנאשם, איוואן ג'ון דמיאניוק, העומד לדין בפנינו, הוא איוואן, שכונה 'איוואן גרוזני', מפעיל תאי הגזים בטרבלינקה, והמבצע מעשי האכזריות וההתעללות שתוארו לעיל" — קבע בית הדין המיוחד.

אוקונור: שפטל שותף

יורם טל, מוסר "הארץ", מוסר כי "דמיאניוק יכול לזקוף חלק מהרשעתו להתנהגותו הבוטה והפוגעת של הסניגור הישראלי, עו"ד שפטל" — כך הגיב אתמול עו"ד מארק או'קונור, שסניגר על דמיאניוק בתחילת המשפט, ופוטר בידי הנאשם בהמשך — בעקבות סכסוך שפרץ בינו לשותפו להגנה, הישראלי עו"ד שפטל.

בשיחת טלפון לביתו שבעיירה וויליאמסוויל שליד העיר באפלו שבמדינת ניו־יורק, אמר עו"ד או'קונור כי קשה לומר שהופתע מפסק הדין. עם זאת הוסיף כי אין בלבו ספק שהשופטים לקחו בחשבון את התנהגותו הפוגעת של שפטל. "לא יעלה על הדעת שסניגור יאשים את השופטים, התביעה ומדינת־ישראל בביום משפט ראווה, וישווה המשפט למשפט דרייפוס", אמר או'קונור.

לדבריו, אם היו נקודות זכות לנאשם במסכת הראיות שאספה ההגנה, אלו נפגעו עקב העמדות האגרסיביות, שהציג שפטל. להלן אמר הפרקליט האמריקאי כי יש להמתין עדיין לערעור בבית־המשפט העליון בטרם אפשר יהיה לקבוע בוודאות כי דמיאניוק הוא אכן "איוואן האיום" מטרבלינקה. עם זאת הדגיש שאם בית־המשפט העליון ידחה הערעור, לא צריך להיות ספק בלבו של איש בעולם שאכן הנדון בפשע מטרבלינקה — שכן מערכת המשפט בישראל היא מהטובות בעולם שידועה לעשות דין צדק, הדגיש עו"ד או'קונור.

האוזנר: גם בדרגים נמוכים

"משפט דמיאניוק מחזק את הדעה שיש צורך להעמיד לדין גם צוררים בדרגים נמוכים יותר" — כך הגיב אמש עו"ד גדעון האוזנר התובע במשפטו של אדולף אייכמן, על הכרעת הדין במשפט דמיאניוק. האוזנר ציין כי משפט דמיאניוק, כמו משפט אייכמן, נתן ההזדמנות להזכיר לנו ולעולם כולו את הפשע המתועב של הנאצים כלפי העם היהודי. הוא קרא לממשלת ישראל להמשיך במאמציה להביא פושעים נאציים נוספים לדין על אדמת ישראל.

עיקר החשיבות בכך היא מבחינה החינוכית, אמר האוזנר. הוא הוסיף כי ראוי גם למצות את הדין עם פושעים נאציים, כדי שידע העולם כולו שמי שמנסה את ידו לפגוע ביהודים — צפוי להיענש במלוא חומרת הדין. לסיום הביע האוזנר את הערכתו למה שהגדיר "העבודה היסודית המעמיקה ומלאת הרגש שהשקיעו השופטים בניסוח הכרעת הדין, המשתרעת על כ־400 עמודים".

עוד העלה על נס את מיומנותם המקצועית והסובלנות הרבה שהפגינו השופטים במהלך כל המשפט, ביודעם להתעלות ולהתעלם מפרובוקציות מצד הסניגוריה ומידי־דים באמצעי התקשורת.

האמריקאים תקפו

(סוף מעמוד 1)

המסופית. מאגר המסופים נורתה אש לעבר הספינות האמריקאיות, אך תוך זמן קצר נכבש המסוף, והכוחות מארינס אמריקאיים הנחתו עליו ופוצצו אותו. המסוף השני, סירי, הותקף על־ידי הספינות האמריקאיות ונהרס. הכוח האמריקאי הניח לספינת גורר איראנית להגיע קרוב למסוף, כדי לאסוף את האיראנים שנמלטו ממנו אל תוך המים.

מיד לאחר הפעולה הבודדת הכוח האמריקאי בתוקף ספינה איראנית, שלא נענתה להוראה אלחוטית לנטוש את המקום, ואף ירתה לעבר הספינות האמריקאיות. אחת הספינות האמריקאיות השיבה אש. בהמשך היום נמשכו חילופי האש בין הכוח האמריקאי לשתי ספינות איראניות אחרות שניסו לפגוע במסוק של חיל הים, והמסוקה אותר הוניק האיראנים שני מטוסי "אף־4" לעבר הספינות, אך אלה שבו על עקבותיהם אחרי שנורו לעברם טילים נגד מטוסים.

לקראת ערב נאלצו האמריקאים לירות טילי ים־ים מדגם "הרפון" נגד ספינה איראנית נוספת שהתקרבה אל הספינות האמריקאיות. בסך הכל נפגעו שלוש ספינות איראניות. על־פי הודעת דובר הפנטגון לא נפגעו חיילים אמריקאיים בפעולה.

התכתשות מקומית

פעולת התגמול שעליה הורה הנשיא רייגן ביום ראשון בלילה, בתום התייעצות רחבה שקיים ביום שני עם עוזריו הבכירים, באה לאחר שספינת הליווי האמריקאית "סמיואל רוברטס" עלתה לפני חמישה ימים על מוקש ימי, ועשרה מאנשי צוותה נפצעו. דובר הבית הלבן, מרלין פיצווטר, הבהיר כי המוקש זוהה בוודאות כמוקש איראני וכי ארה"ב פעלה באופן חוקי, מתוך הגנה עצמית. בחודשים שחלפו, העבירה ארה"ב לאיראן מסרי אזהרה רבים, שבהם נדרשה איראן לחדול מהטמנת מוקשים במפרץ.

באוקטובר זוהתה ספינה איראנית מטמינה מוקשים במפרץ, לאחר שחודשים קודם לכן עלתה מיכלית הנפט הכוויתית, "בריג'טון", הנושאת דגל אמריקאי, על מוקש דומה.

בתגובה ראשונה לאחר הפעולה, אמר אמש הנשיא רייגן כי איראן "תשלם מחיר" אם תמשיך לאיים על אינטרסים אמריקאיים במפרץ. הדברים נאמרו בנאום שנשא בפני ארגון קבלני הבניה של ארה"ב.

הודעה מוקדמת

דובר מחלקת המדינה, צ'ארלס רדמן, הוסיף כי ארה"ב הודיעה לבעלות בריתה באוט"ן על הכוונה לבצע את הפעולה, ולברית המועצות נמסרה הודעה זמן קצר טרם לביצועה. נודע כי גם ישראל היתה בין המדינות שלהן נמסרה הודעה מוקדמת על הכוונה לבצע פעולת־תגמול.

שגריר בריה"מ באו"ם הזהיר כי פעולה זו עלולה לסכן עוד יותר את המצב המסוכן ממילא במפרץ, וכי הפעולה "מוסיפה מימד אמריקאי למלחמת איראן־עיראק".

משקיפים בוואשינגטון העריכו אתמול כי פעולת התגמול האמריקאית לא תגרור מעבר להתכתשות המקומית שהתרחשה אתמול. שכן האיראנים אינם מסוגלים להתמודד עם הכוח האמריקאי במערכה ממושכת. עם זאת, אין מוציאים מכלל אפשרות שהאיראנים יגבירו את מלחמת התשה במפרץ, במיוחד נגד מטרות ערביות ואירופיות שעד כה לא גררו תגובה אמריקאית.

ששה הוצאו להורג בתליה בפרטוריה

יוהנסבורג (ע"צ). שישה שנידונו למוות הוצאו להורג בתליה ביום ה' בבית הכלא המרכזי של פרטוריה — על כך דיווח שלשום השבועון הלונדוני "סאנדיי טיימס". מתחילת השנה כבר הוצאו להורג 42 אנשים בדרום־אפריקה, מגלה העיתון.

בשנה החולפת הוצאו להורג בתליה בדרום־אפריקה 164 אנשים, מרביתם שחורים.

יום הזכרון

(סוף מעמוד 1)

היערכות את חוק יום הזיכרון לחללי צה"ל, האוסר פתיחת בתי עינוגים החל מערב יום הזיכרון ועד תחילת יום העצמאות יסיירו אנשי המשטרה במוקדי בידור ובבתי קפה על מנת להקפיד על קיום החוק.

מערך משטרה מוגבר ישמור ביום הזיכרון וביום העצמאות על הכבישים המובילים ליד בתי הקברות, אתרי ההפגנה ומוקדי הבידור ביום העצמאות. ביום העצמאות תפעיל המשטרה מערך תנועה מוגבר שימנה אלפי שוטרים, שוטרי משמר הגבול ומתנדבי משמר אזרחי.

המשטרה קוראת לציבור לגלות עירנות לגבי כל חפץ חשוד ולא להסס להזעיק את המשטרה עם מציאת דבר מה חשוד.

16,415 נופלים

מאז הקמת צה"ל ועד לסוף ינואר השנה נפלו 16,415 חיילים במסגרת שירותם הצבאי. כך מסר אתמול אגף השיקום במשרד הביטחון.

האגף מטפל ב־23,971 בני משפחות שכולות, מהם 3,100 אלמנות, 3,696 יתומים ו־3,880 הורים בודדים.

מלחמת העצמאות גבתה את המחיר הגבוה ביותר של נופלים. ועד לפרוץ מבצע קדש נהרגו 6,069 חיילי צה"ל. במבצע קדש נפלו 231 חיילים, במלחמת ששת הימים 785, בהתשה 1,417 ובמלחמת יום הכיפורים 2,679 חיילים.

מתחילת מלחמת לבנון ועד ל־31 במאי 1985 נפלו 1,183 חיילים, ומיוני 1985 ועד לסוף ינואר השנה נהרגו 442 חיילים. מספרים אלה כוללים תאונות.

עוד מסר אגף השיקום כי בטיפולו נמצאים 49,835 נכים. חלק גדול מהנכים, 35,440, הם בדרגות נכות של עד 19 אחוזים. 673 מהנכים הם בדרגת נכות של 100 אחוזים.

מחירים בתוקף עד 22.4.88

הכל־בו

לקנות וליהנות מכל היתרונות

ישראכרט VISA כלשק

כנס ה־גדנ"ע לדורותיו

כנס ה־גדנ"ע לדורותיו יתקיים ביום ג' ט"ז באייר התשמ"ח, ה־3 במאי 1988, בפארק הלאומי ברמת־גן.

בתכנית:
16.00–19.00 מפגש דורות בגדנ"ע
19.00–21.00 תכנית אמנותית.

הכנס מאורגן על־ידי: אגודת ידידי ה־גדנ"ע יחד עם פיקוד ה־גדנ"ע ואגף הנוער והנח"ל במשרד הבטחון, בשיתוף עם הקרן הקיימת לישראל, משרד החינוך והתרבות, מרכז ההסברה ובחסות עיריית רמת־גן.

מוזמנים:
כל מי ששרתו בצה"ל בפיקוד ה־גדנ"ע ויוצאי ה־גדנ"ע בטרם מדינה, "ילידי 31".
(לא תישלחנה הזמנות אישיות)

לפרטים לפנות: 03-5615502, 03-5615702

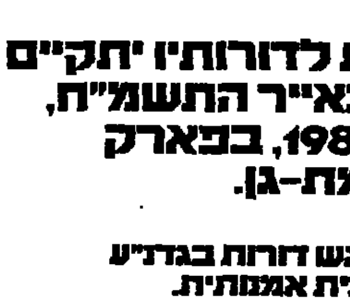

ישראל ISRAEL 40

סדרי התנועה ביום הזכרון 20.4.88

שרותים מיוחדים לבתי העלמין הצבאיים:

מתחנה מרכזית תל־אביב
לראש פינה מרציף מס' 1 בשעה 6.45
לכפר ורבורג מחצר התחנה בשעה 8.30
לנגבה מחצר התחנה בשעה 8.30
לקרית ענבים מרציף מס' 3 בשעה 8.30

מתחנה מרכזית חיפה
לראש פינה בשעה 8.15 מרציף נסיעות מיוחדות מס' 1.

כל הנוסעים בשרות הבינעירוני המיוחד בקוים הנ"ל יזכו בהנחה של 50%. בכל הנסיעות לשאר היעדים ניתנת הנחה של 50% לכל המחזיקים בתעודות של משרד הבטחון — אגף השיקום. כל תעודה מזכה בהנחה 2 נוסעים.

יום הזכרון 20.4.88
כל קוי אגד יפעלו עד שעות הצהריים במתכונת של ימי שישי וערבי חג. אחרי הצהריים ימשיכו הקוים לפעול במתכונת יום חול.

באישור המפקחים על התעבורה

עפולה
מתחנת "אגד" עפולה בשעות 9.00, 9.30, 10.00

נהריה
מתחנת "אגד" נהריה בשעות 9.30, 10.00, 10.30

עכו
מתחנת "אגד" עכו לבית העלמין בנהריה בשעה 09.00. שרות בחזרה מבתי העלמין בגמר טכסי האזכרה.

כמו כן יתוגברו יתר הקוים לבתי העלמין באזורים הבאים:

תל־אביב
מתחנה מרכזית — רחוב יסוד המעלה קו 531 לבית העלמין הצבאי בקרית שאול וחזרה.

חיפה
משעה 9.30—10.30 מהדר — רחוב שפירא, דרך התחנה המרכזית ורחוב אלנבי בחיפה לבית העלמין הצבאי בקוים 44, 45 וחזרה להדר.
מהתחנה המרכזית לתל־אביב קוים 901, 921 בשעה [illegible] 11.30

ירושלים
להר הרצל בקוים 17, 18, 20, 27, 39, 40
לקרית ענבים בקוים 085, 086.

סדרי התנועה בחג העצמאות 21.4.88

באישור המפקחים על התעבורה

ערב יום העצמאות 20.4.88

בערב יום העצמאות 20.4.88 החל מהשעה 19.00 ועד גמר השרות, יחולו שינויים במסלולי הקוים העירוניים בשל במות הבידור בערים השונות.

יום העצמאות 21.4.88

השרות בקוים העירוניים יתחיל לפעול בין השעות 7.00 ל־8.00 בבוקר.
השרות בקוים הבינעירוניים יתחיל לפעול בין השעות 7.00 ל־7.30 בבוקר.
גמר השרותים כבימי חול.

להלן רשימת מספרי הקוים שלא יפעלו ביום העצמאות:

1. אזור ת"א, המרכז והדרום קוים בינעירוניים שאינם פועלים:
קוים: 112, 144, 155, 156, 161, 162, 165, 167, 169, 178, 202, 203, 204, 205, 211, 213, 214, 226, 238, 239, 244, 245, 246, 247, 256, 264, 267, 274, 300, 310, 315, 316, 320, 333, 354, 364, 370, 372, 373, 374, 375, 376, 378, 379, 383, 384, 386, 389, 391, 395, 399, 402, 406, 410, 423, 425, 427, 428, 429, 434, 435, 440, 441, 443, 447, 452, 453, 455, 460, 465, 466, 467, 471, 472, 473, 476, 478, 479, 502, 504, 507, 508, 532, 552, 562, 563, 565, 566, 568, 569, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 600, 602, 604, 605, 621, 627, 642, 692, 703, 705, 708, 721, 758, 815, 816, 817, 818, 819, 827, 828, 829, 831, 832, 833, 834, 840, 843, 845, 867, 873, 874, 876, 877, 879, 900, 922, 971, 981, 991, 992, 995.

קוים עירוניים שאינם פועלים:
אילת קוים: 3, 5, 22.
אשדוד קוים: 1, 3, 012, 20, 33, 038.
אשקלון קוים: 2, 6, 7, 8, 016, 019, 20, 30, 35, 036, 037.
באר־שבע קוים: 2 והט, 032, 018, 040, 41, 042, 044, 46, 048, 051, 52, 053, 55.
בנימינה קו: 21.
גדרה קוים: 1, 6.
הרצליה קוים: 1א, 10, 11, 12, 17.
זכרון־יעקב קוים: 11, 12, 207.
חדרה קוים: 2, 4, 40, 056, 057, 58, 61, 66, 70, 77, 78, 79.
חולון/בת־ים קוים: 73, 74, 75, 082, 94, 97, 98.
יבנה קו: 18.
כפר־סבא קוים: 2, 12, 13, 27, 28.
לוד קוים: 2, 15, 23, 32, 069.
נס־ציונה קו: 2.
נתניה קוים: 4, 10, 11, 12, 24, 26, 26א, 029, 30, 36, 49.
ערד קו: 37.
פרדס־חנה קוים: 24, 26, 31, 42.
קרית גת קוים: 1, 011, 012.
קרית מלאכי קו: 1.
ראשון־ציון קוים: 1, 3א, 4, 6, 10, 17, 020, 021.
רחובות קוים: 1, 2, 3, 7, 24, 25, 31, 32, 033, 37, 39, 40.
רמלה קוים: 1, 3, 5, 9, 15, 016, 017, 21.
רעננה — מסוף צומת רעננה קוים: 6, 032.

2. אזור ירושלים והדרום קוים בינעירוניים שאינם פועלים
קוים: 402, 406, 410, 416, 417, 418, 423, 425, 427, 428, 429, 434, 435, 440, 441, 443, 447, 471, 473, 948, 949, 952, 953, 955, 962, 964, 966.

קוים עירוניים שאינם פועלים
ירושלים
קוים: 4א, 5, 8, 16, 17א, 18א, 24, 25א, 26, 26א, 28, 28א, 29, 33, 35א, 36א, 38, 41, 065, 066, 67, 68, 69, 072, 73, 73א, 076, 99, 153, 156, 162.
בית שמש: קוים: 2, 10, 24.

3. אזור חיפה והצפון קוים בינעירוניים שאינם פועלים
קוים: 125, 160, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 183, 185, 222, 223, 248, 249, 250, 252, 254, 255, 258, 260, 262, 263, 264, 270, 281, 293, 296, 298, 325, 326, 336, 337, 341, 343, 351, 362, 367, 375, 401, 402, 403, 405, 406, 409, 411, 420, 432, 433, 437, 442, 461, 500, 502, 503, 505, 533, 541, 542, 816, 817, 818, 819, 827, 828, 829, 831, 832, 833, 834, 840, 843, 845, 874, 876, 877, 879, 900, 922, 948, 949, 952, 953, 955, 962, 964, 966, 971, 981, 991, 992, 995.

קוים עירוניים שאינם פועלים
חיפה קוים: 1, 2, 3, 3א, 4, 5, 6, 10, 10א, 12, 13, 17, 17א, 21 - ישיר, 22, 24, 25א, 26, 27, 30, 31, 32, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 42א, 43, 46, 47, 48, 49, 054, 55, 056, 58, 59א, 065, 066, 76, 77, 78, 84, 87, 88, 191, 192, 193.
טבריה קוים: 2, 3, 15, 016, 017, 018, 022, 40, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59.
נהריה קוים: 9, 19, 024, 032, 040, 042, 043, 045, 47, 48, 50.
עכו קוים: 60, 61, 61א, 62, 063, 064, 065, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 75, 76, 78.
עפולה קוים: 4, 5, 20, 23, 024, 26, 31, 32, 47, 52, 55, 59.
צפת קוים: 40, 42.
קרית שמונה קוים: 2, 051, 055.

מידע נוסף ופרטים בלשכות המודיעין בכל תחנות אגד ובמרכזי המידע לציבור
תל־אביב — טל' 03-432777 בימים א'—ה' מ־6.30—20.30, בימי שישי/ערבי חג מ־6.30—15.00, במוצ"ש/חג מ־16.00—22.00.
ירושלים — טל' 02-304304 בימים א'—ה' מ־7.00—19.00, בימי שישי/ערבי חג מ־17.00—16.00, במוצ"ש — ממוצאי שבת עד 22.00.
באר־שבע — טל' 057-74341 בימים א'—ה' מ־9.00—16.00, בימי שישי/ערבי חג מ־9.00—14.00.
חיפה — טל' 04-549121 בימים א'—ה' מ־07.00—19.00, בימי שישי/ערבי חג מ־07.00—14.00.

הנהלת אגד מברכת את כל בית ישראל בחג עצמאות שמח

אגד התנועה של המדינה

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

מדינת ישראל

יום הזיכרון הכללי לחללי מערכות ישראל

היום שבו מתייחד עם ישראל עם זכר יקיריו שנפלו

יום שלישי – ב' באייר תשמ"ח 19.4.88 בשעה 20:00
תשמע צפירה בכל רחבי הארץ.
אנו פונים בזה לכל בית ישראל להדליק בשעה זו

נר זיכרון־גבורה

ביום רביעי – ג' באייר תשמ"ח 20.4.88 בשעה 11:00
תשמע צפירת דומיה ויזכור
טקסי אזכרה ממלכתיים בבתי הקברות הצבאיים
והתייחדות בבתי הקברות בהם קבורים
חללי מערכות ישראל.

המחלקה המשפטית בנציבות מס ההכנסה תובעת:

יש לחייב במס קרנות השתלמות במוסדות המחקר ובאוניברסיטאות

מדובר בהפרשות שמעבר ל־7.5% מהשכר לקרנות ההשתלמות הפרטיות, במוסדות האקדמיים ובמוסדות המחקר והפיתוח במשרד הביטחון ● מוסדות המחקר מתנגדים והעניין יתברר בערכאות

מאת יהודה שרוני

המחלקה המשפטית בנציבות מס ההכנסה שלחה בימים אלה לכל פקידי השומה בארץ הנחיות חדשות, שבהם הם מתבקשים לדרוש תשלום מס על הפרשות המעביד לקרנות ההשתלמות הפרטיות, במוסדות האקדמיים וב־מוסדות המחקר והפיתוח במשרד הביטחון. ההנחיה הועברה בעקבות פסק דין "בר זאב" בנושא שהוצא בעניין על־ידי בית המשפט.

בפקודת מס ההכנסה קיים סעיף הפוטר מתשלום מס הפרשות לקרנות השתלמות, ובלבד שהפרשות אלה לא תעלינה על 7.5 אחוזים מהשכר. לגבי עובדי הוראה נקבעה תקרת הפרשה של 8.4 אחוזים.

למרות מגבלות אלה, נוסדו בשנים האחרונות במוסדות המחקר והפיתוח קרנות השתלמות נוספות, שאינן מנוהלות במסגרת הבנקים המסחריים. נציבות מס ההכנסה לא הכירה בקרנות אלה, אך בפסק דין שהוצא לפני שנתיים נקבע כי המדובר בקרנות השתלמות רגילות.

בעקבות פסק הדין נבדקה הסוגיה על־ידי המחלקה המשפטית בנציבות מס ההכנסה, והוחלט לתבוע מכל עשרות אלפי עובדי המוסדות הללו תשלום מס עבור ההפרשות לקרנות ההשתלמות שמעבר לאחוז המוכר בחוק.

עמדה זו של נציבות מס ההכנסה אינה מקובלת על ההנהלות של מוסדות המחקר והפיתוח, ונראה כי הסוגיה תגיע בסופו של דבר לערכאות. בנציבות מס ההכנסה שואפים לקצר את ההליכים ולהביא את הנושא בפני בית המשפט העליון.

בתחרות המסורתית מטעם איגוד המפרסמים "אותות 87":

מסע הפרסום עבור עיתון "הארץ" זיכה משרד פרסום במדליית־זהב

שמשון וולנר ונטע כנעני זכו בתואר "איש השיווק של השנה"

מאת אבי גבאור

משרד הפרסום או.קי. זכה במדליית הזהב והאות הבודד של "אותות 87" — התחרות המסורתית מטעם איגוד המפרסמים — כמי שעמד מאחורי מסע הפרסום עבור עיתון "הארץ", עם הסיסמה "הארץ מדבר בשפה שלי".

מסע הפרסום של "או.קי." נבחר כמצטיין מבין 37 ה"קמפיינים" שהוגשו השנה לוועדת השופטים על ידי משרדי פרסום ומפיקים בטקס חלוקת פרסי אותות 87 שנערך אתמול בהיכל התרבות בתל־אביב.

השנה הוכתר לראשונה גם "איש השנה בשיווק" ובתואר יתהלקו נטע כנעני, מנהל השיווק של חברת מפרו מקיבוץ הגושרים, שהצטיין בשיווק מבשירי מריטת שיער מתוצרת המפעל בארץ ובעולם ושמשון וולנר, מנכ"ל "יקבי הגולן" שנהל בהצלחה החדרה ובשיווק יינות הגולן בעולם ובארץ. וולנר וכנעני זכו במשותף בפרס כספי של 10,000 ש"ח.

המנכ"ל הפורש של כור בני גאון שהתפטר מתפקידו כיו"ר איגוד המפרסמים נשא דברי פרידה, בהם ציין את התייצבותו של המשק הישראלי המעבר המורגש כיום לאדריכטציה שיווקית. "המשק הישראלי זקוק עכשיו יותר מתמיד ליוזמה ולפתוח", אמר גאון, "אני מאמין כי יוזמה, התחדשות וחשיבה שיווקית הנם היום צורך לאומי למדינת ישראל".

מבין 450 העבודות שהוגשו לשופטי "אותות" זכו 15 למדליות זהב על פי הקטגוריות:

לסטודיו הכט על מודעת צבע לגמא סקאן ועל פרסום בקורת המכבירה ל"מערניה עם זסט"; לגרינברג, על מודעת שוער ל"לאר"; למשרד הפרסום הי־שבסקי־פרליך־דובר על תשדיר הרדיו ל"נקטר פרי"; למשרד קשר בראל, על סירטון הקולנוע "כיתן אברוחוף" ועל מכותנים וירותי רזוב מאד עבור "שופסל"; ל"ולום הפקות" על תשדירי השירות של המועצה לשיווק פרי הדר; לאברקסקו על וידאו לפרסום תעשייתי למימטר, על שילוט חוצות פרקר ועל אביזר פירסומי לסיברתניקס; לסטודיו אות על פרוספקט לשוק המקומי "שם המשחק"; לזוגלובק על פרוספקט לייצוא; לסונדובסקי על לוח שנה לבורסה ולמשרד דוף, על האריזה הטובה לטבוקיסט.

דירקטוריון חברת ההשקעות אפיק נגד הצעת הפשרה של מפרקי "פיט"

דוחה גם את דרישת ידע לתשלום חוב על סך 2 מיליון שקלים

מאת יהודה שרוני

דירקטוריון חברת ההשקעות אפיק מתנגד להצעת הפשרה שהועלתה על־ידי מפרקי "פיט", לפתרון הסכסוך הכספי בינה לבין חברת ידע מחשבים.

בישיבת דירקטוריון החברה בשבוע שעבר נקבע, כי ההצעה עלולה לפגוע בבעלי המניות של אפיק, ולכן יש לדחות אותה. נראה כי בסופו של דבר תכונס בתוך שבועיים עד שלושה שבועות אסיפה כללית יוצאת מהכלל, שתתבקש להכריע בסוגיה.

ידע מחשבים היא חברת־בת (50 אחוז) של אפיק. חברת המרקים "פיט" היא בעלת המניות הגדולה ביותר באפיק. ומלבדה מחזיקים באפיק גם יהודה זיסאפל, יוסי חכמי ומנהלי תיקי השקעות פרטיים. ערבות להתחייבויות לחברת "פיט".

אפיק טוענת כי אינה חייבת לידע כל סכום שהוא, וכי מעולם לא לוותה מחברת ידע סכום זה. עוד טוענים מנהלי אפיק כי את החוב לידע חייבת למעשה "פיט". מנהלי אפיק גורסים כי כתב

מנהלי חברת ידע מחשבים שלחו בשבוע שעבר לחברת אפיק מכתב ובו הם תובעים מהחברה 2 מיליון שקל (המורכב מקרן וריבית). עוד טוענים מנהלי ידע כי לפני מספר חודשים הם קיבלו מאפיק כתב

הערבות שהועבר על־ידם לידע ניתן על־ידי חיים דובשני, המנהל הקודם של החברה, בצורה לא חוקית, ולכן אין לו תוקף. לצורך קידום סעגר תיום מכבים מנהלי אפיק אף לפנות לערכאות.

רווחי אי.די.בי. גדלו ב–1987 ב– 488% — ל–45.5 מיליון שקל

התשואה על ההון — 4.7 אחוז — עדיין נמוכה

מאת אריה לביא

חברת אי־די־בי, החברה־האם של בנק דיסקונט, סיימה את 1987 ברווח נקי של 45.5 מיליון שקל, לעומת 7.7 מיליון שקל בשנה הקודמת — גידול של 488 אחוזים, כך נמסר מדו"חות הכספיים של החברה.

למרות הגידול הניכר ברווחיות, התשואה על ההון היא עדיין נמוכה ומגיעה ל־4.7 אחוזים. ההון של החברה גדל בשיעור נמוך יחסית, 1.9 אחוז, והגיע ל־987 מיליון שקל, לעומת 968 מיליון שקל בשנה הקודמת.

השיפור ברווחיות אי־די־בי נבע בעיקר מהשיפור הניכר ברווחיות בנק דיסקונט (שהשיג תשואה של 7.8 אחוז) ובמידה מסוימת משיפור ברווחיות חברת אי־די־בי פיתוח, המרכזת את ההשקעות הלא־בנקאיות של הקבוצה, שהשיגה תשואה של 4.1 אחוזים.

רפאל רקנאטי, יו"ר מועצת המנהלים של אי־די־בי, אומר בדו"ח לבעלי המניות ש"על מנת למנוע המשך אי־הוודאות לגבי עתיד השליטה במערכת הבנקאות, הדירקטוריון ברעה שעל הממשלה להיכנס בהקדם למשא ומתן ענייני עם בעלי השליטה בבנקים, כדי למצוא פיתרון מניח את הדעת אשר יתרום גם ליצירת תנאים מתאימים לשגשוג המערכת".

רקנאטי, שנאלץ לפרוש מתפקיד יו"ר ומנכ"ל בנק דיסקונט, בעקבות דו"ח בייסקי, נמנע כמעט מלהתייחס למערכת הבנקאות בדו"ח לבעלי המניות. עם זאת, הוא מציין בהתייחסו לתוצאות בנק דיסקונט: "צעדי ההתייעלות שננקטו על־ידי הבנק במשך השנה, ובמיוחד צמצום כוח אדם, השפיעו רק בחלקם על התוצאות של 1987".

רקנאטי אמר עוד כי הפער שהצטבר בשנתיים האחרונות, בשיעור של 30 אחוז, בין עליית המדד לשער החליפין של הדולר פגע בחברות הייצוא של קבוצת ההשקעות, אך איפשר הרחבה של הפעילות בשוק המקומי. לדבריו, תופעה זו אינה רצויה לאורך זמן לכלכלת ישראל ופוגעת ביוזמה החופשית וביכולת חידוש הצמיחה, ויצירת תנאים להשקעות פיתוח חדשות.

רווחי אי־די־בי פיתוח גדלו ב־1987 ב־29.3 אחוזים והגיעו ל־21.1 מיליון שקל, לעומת 16.3 מיליון שקל בשנה הקודמת. ההון העצמי גדל ל־517 מיליון שקל, לעומת 511 מיליון שקל בשנה הקודמת.

המינהל האזרחי יטפל ברשיונות יצוא מהשטחים

קלוד שסון מציג העמדה הישראלית בפני וועדה של הפרלמנט האירופי

מאת אבי גבאור

משרד החקלאות הסכים להאציל למינהל האזרחי את הרשאה להענקת רשיונות לייצוא חקלאי מהשטחים המוחזקים. החקלאים המקומיים והארגונים שיבקשו לייצא תוצרתם לשוק האירופי יפנו למינהל, והרשיון יוענק להם בתוך יום יומיים, כפוף לתוכנית השנתית.

צבי אלון, עוזר שר החקלאות, העומד בראש הוועדה הבין־משרדית, שמונתה לטפל בייצוא החקלאי מהשטחים, אומר ש"במידה ולא יהיו בעיות, יוענקו הרשיונות כמעט באופן אוטומטי".

בינתיים ממשיכים נציגי ישראל לפעול בנציבות השוק בבריסל להגמיש את עמדתם של חברי הפרלמנט האירופי בנוגע לאישור הפרוטוקולים עם ישראל. צבי אלון ואריה זייף, סמנכ"ל המשרד, נפגשו באחרונה עם פיליפ מורגן, שגריר השוק המשותף בישראל, ודיווחו לו על ההתקדמות שחלה בכוונות הישראלית לאפשר ייצוא חקלאי מהשטחים.

היום אמור שר החוץ הצרפתי קלוד שסון להציג את ההתקדמות שהושגה עם ישראל בפני תת־הוועדה של הפרלמנט האירופי. במשרד החקלאות מעריכים ש"הכל נתון בידיו". ב־24 באפריל יצאו ראשי המשרד לסדרת פגישות באירופה וישתתפו בדיוני הוועדה המשותפת לישראל ולשוק.

חילופי האש במפרץ הפרסי העלו מחירי הדולר והזהב

לונדון (ע"ר וע"צ). חילופי האש בין יחידות הצי האמריקאי והאיראני במפרץ הפרסי אתמול העלו את מחירי הדולר והזהב בשוקי הכספים במערב אירופה.

הדולר, שכמה ימים קודם לכן סבל מהיצעים ומירידות לאחר שנודע על הגדלת הגירעון המסחרי האמריקאי, התחזק כאשר הגיעו ידיעות שאוניות הצי האמריקאי תקפו שתי אסדות קידוח של איראן במי המפרץ הפרסי.

"הידיעות על איראן הן שגרמו לקניות הפחות לצורך כיסוי מכירות בחסר (שורט), אמר נציג בנק גדול בשוק ההון של פרנקפורט לאחר שהדולר הגיע ל־1.664 מארק ול־124.55 ין. לפני כן היו שערי הנעילה בטוקיו 1.656 מארק ו־123.78 ין.

מחיר הזהב נקבע ב"פיקס" אתמול בבוקר ברמה של 457.55 דולר לאונקיה, עלייה של 1.25 דולר לעומת שער הנעילה של יום שישי. גם הליש"ט, "מטבע נפט" כיום לנוכח המכירות הגדולות של הנפט הבריטי מהים הצפוני, משכה משקיעים. שערה עלה ל־3.15 מארק, כנגד 3.13 ביום שישי. הליש"ט גם התחזקה כנגד הדולר ונסחרה ב־1.89 דולר.

חדשות כלכלה

עליה של 25%, ל־36 מיליון ד' ברווחים של מפעלי ים המלח

נמשכת שחיקת הרווחיות בקבוצת הברום ● ייצור האשלג קטן ב־2% אך מכירות האשלג גדלו ב־7.5 אחוזים לשיא של 1.63 מיליון טונות

מאת יונתן שרמן

חברת מפעלי ים המלח הצליחה לשפר את רווחיותה בשיעור ניכר. בתשעת החודשים האחרונים של השנה שעברה גדלו רווחי החברה ב־25 אחוזים, ל־36 מיליון דולר, בהשוואה לרווח של 28.9 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1986.

מפעלי ים המלח הצליחו לשפר את רווחיותה, למרות רמת המחירים הירודה של האשלג בחלקה של השנה שעברה. אריה שחר, מנכ"ל החברה, מסר אתמול במסיבת עיתונאים בתל אביב כי ב־1987 ירדה רמת מחירי האשלג לרמתם הנמוכה ביותר מאז הקום המפעל, ורק מאוגוסט החלה להסתמן מגמה של עלייה במחירי האשלג.

שחר, העומד לפרוש מתפקידו בעוד כחודשיים לתפקיד מנכ"ל קופת חולים, צופה כי רווחיות מפעלי ים המלח תמשיך להשתפר השנה, תודות לעלייה צפויה של 25 אחוזים במחירי האשלג.

אריה שחר

עם זאת, חברת הבת העיקרית של מפעלי ים המלח, קבוצת הברום, עדיין סובלת משחיקה ברווחיותה. החברה סיימה את תשעת החודשים האחרונים של 1987 ברווח של 4.2 מיליון דולר, בהשוואה לרווח של 6.5 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1986 — ירידה של 35 אחוזים. הירידה מיוחסת להקפאה בשער הדולר.

ייצור האשלג בחברה קטן ב־2 אחוזים בתשעת החודשים והגיע לכמות של 1.56 מיליון טונות, אך מכירות האשלג גדלו ב־7.5 אחוזים לשיא של 1.63 מיליון טונות. גידול זה הביא לעלייה של 10 אחוזים בהכנסות הקבוצה — ל־299 מיליון דולר.

שחר מסר עוד כי מועצת המנהלים של מפעלי ים המלח החליטה אתמול על חלוקת דיווידנד בזמנן בשיעור של 40 אחוזים, בנוסף לדיווידנד ביניים בשיעור של 20 אחוזים. בכך יגיע סך הדיווידנד השנה ל־14 מיליון דולר. כן יחולקו מניות הטבה בשיעור של 25 אחוזים. העובדים יקבלו מענק מיוחד בסכום כולל של 2.2 מיליון שקל, ב־7.5 אחוזים יותר מבשנה שעברה.

בדוק והשווה... ותרוויח!

מחירי האשראי בבנק לאומי
שיעורי ריבית מירביים ליום 19.4.88

סוג ההלוואה	תקופה	ריבית חודשית: לקוחות מסחריים	ריבית חודשית: לקוחות פרטיים בעלי חשבון יומי
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.85%	0.9%
"הלוואת עוקף" - צמודה למדד	עד 12 חודשים	0.9%	0.9%
הלוואה בשקלים צמודים לדולר	3—6 חודשים	1.25%	
הלוואה בשקלים לא צמודים בריבית קבועה	3-6 חודשים 12-7 חודשים 6—12 חודשים	2.2% 2.4%	2.4% 2.6% *2.1%
חח"ד/משיכת יתר בשקלים לא צמודים בריבית משתנה	פריים עמלת הקצאה עמלת סיכון תוספת על חריגה	1.25% 0.4% עד 1.75% 1.0%	עד 2,000 2.0% 5,000-2,001 2.5% תוספת על חריגה 1.0%

* לבעלי תעודות זכות "הלוואה כל רגע".

פרטים מלאים ותנאים נוספים על האשראי - בסניפי בנק לאומי

בנק לאומי - רוח יומי

"כתר פלסטיק" ורפא"ל משתפים פעולה בייצור משקל אלקטרוני חדש

מאת יונתן שרמן

"כתר פלסטיק" ורפא"ל מרחיבים את שיתוף הפעולה ביניהם ומתכוונים לייצר שני מוצרים חדשים. שני הגופים פעלו יחדיו לפיתוח משקל אלקטרוני מתוחכם לשימושים ביתיים, שהגיע עתה לשלב הייצור.

בפרוייקט השקיעה "כתר פלסטיק" 800 אלף דולר, כולל השתתפות המדען הראשי במשרד התעשייה, ורפא"ל סיפקה את הידע לבנייתו. תחזית הייצוא היא שבשנת הייצור הראשונה יימכרו משקלים בכ־3 מיליון דולר.

כעת יורחב שיתוף פעולה זה בייצור שני סוגי משקלים נוספים — מאזניים לשימוש במטבח, אשר יוכל לחשב גם את כמות הקלוריות במזון הנשקל, ומשקל ביתי לשקילת תינוקות, שיימכר בכ־40 דולר.

בפרוייקטים ישקיעו 800 אלף דולר נוספים, ונראה כי המוצרים יוצאו לשוק עוד השנה.

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.
מקבוצת השמירה
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!
מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף
בית־הדר

100 אלף עצמאים יקבלו זיכויים עד 2,000 ש"ח מהביטוח הלאומי

מאת צבי זרחיה

כ־100 אלף עצמאים שקיבלו בחודשים האחרונים דרישות לתשלום הפרשי דמי ביטוח על־פי שומה ל־1986, יקבלו בימים הקרובים הודעות על זיכוי חשבונם בדמי הביטוח, בסכומים של עד 2,000 ש"ח.

יעקב דיין, סמנכ"ל גבייה במוסד לביטוח לאומי, אמר כי סך כל כספי הזיכוי יגיעו ל־42 מיליון ש"ח.

כזכור, ב־1986 ניתן למעסיקים ולעצמאים פטור מדמי ביטוח בעד החודשים יולי ונובמבר, במסגרת הפחתת עלות העבודה. אך בתשלום הסופי של דמי הביטוח, שנעשה על־פי השומה השנתית, הם נדרשו לשלם גם עבור החודשים האלה את ההפרשים בין המקדמות לבין דמי הביטוח, המחושבים לפי השומה הסופית, ולכן לא נהנו ממלא ההפחתה בדמי הביטוח.

לאחר דיונים בין המוסד לביטוח לאומי לבין האוצר הוחלט לזכות את המבוטחים בסכומים נוספים, שהם ההפרשים בין המקדמות לבין השומה לגבי יולי ונובמבר 1986.

עודכנו מדרגות מס רכישה — ב־2.9%

מאת דן מגיר

מדרגות מס רכישה עודכנו בתחילת השבוע בשיעור של 2.9 אחוזים. עידכון זה נקבע אוטומטית כל שלושה חודשים, ובסיס העדכון הוא מדד מחירי הדירות, ודמי המפתח המתפרסם על־ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

על־פי מדרגות המס החדשות, מס הרכישה על דירות מגורים עד ל־42,220 ש"ח עומד על חצי האחוז. מסכום זה ועד 104,625 ש"ח המס הוא 3.5 אחוזים, ומעל 104,625 ש"ח המס הוא 4.5 אחוזים. מס הרכישה על משקים חקלאיים בשווי של עד 32,300 הוא חצי האחוז, ומעל ל־32,300 ש"ח המס הוא חמישה אחוזים.

מכ"מ חדש של "אלתא" נחשף לרגל יום העצמאות

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

מכ"מ קרקעי חדש מתוצרת "אלתא", חברת בת של התעשיה האווירית, נחשף אתמול לרגל יום העצמאות.

המכ"מ מדגם אל/מ־2140, משמש לגילוי כוחות קרקע, בטווחים בינוניים בשיטות מתקדמות כגון הפעלה מרחוק עד לדרוש של כמאה מטר. המערכת פותחה על פי אפיונים ודרישות של צה"ל ומתופעלת בפשטות רבה, כאשר תצוגה טלוויזיונית צבעונית מספקת תמונה ברורה הניתנת להבנה ולפיענוח גם על ידי מפעלים לא מיומנים.

במערכת יש אמצעי סינון המופעל אוטומטית או ידנית המסלק הפרעות אטמוספריות, מטרות בלתי חשובות וכן נסיונות לשיבוש על ידי האוייב. עוד נמסר אתמול כי מערכת המכ"ם החדשה מסוגלת לגלות מטרות גדולות כטנקים, במרחק של 30 ק"מ.

פחתו ההזמנות ב"אלתא" בשל סגירת הלביא

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

היקף ההזמנות לעבודות קבלנות משנה של חברת "אלתא", חברה־בת של התעשייה האווירית, קטנו ב־1987 לעומת שנה קודם בשל סגירת פרוייקט "הלביא".

עם חשיפתה אתמול של מערכת מכ"מ קרקעי חדש שפותח על־ידי המפעל עבור צה"ל, נמסר מהתעשייה האווירית כי סכום הזמנות לעבודות קבלנות המשנה שהזמינה "אלתא" בשנה שעברה עם מפעלים שונים בארץ הגיע ל־29 מיליון דולר, לעומת 31 מיליון דולר שנה קודם.

ב־1986 הזמינה החברה עבודות אצל קבלני משנה עבור פרוייקט מטוס "הלביא" שנסגר בסכום של 18 מיליון דולר. "הירידה בהזמנות נובעת ישירות מסגירת פרוייקט מטוס "הלביא"", נאמר בהודעת התעשייה האווירית.

החברה מזמינה דרך קבע עבודות אצל כ־200 מפעלים מכל רחבי הארץ, מתוכם כ־60 יצרנים חדשים הקיימים פחות מחמש שנים. מתוך כלל ההזמנות, נמסרה עבודה בהיקף של 5.8 מיליון דולר ל־18 מפעלים באזורי פיתוח וביהודה ושומרון.

בימים אלה, כשהחיים נראים כל־כך... במועדון הים התיכון באכזיב, הכל נראה אחרת.

מועדון הים התיכון באכזיב
פותח את שעריו לקיץ 88 מחג השבועות. לחזור אל חיק הטבע בכפר מדליק על חוף ים פרטי וזהוב. לתפוס שלווה, לתפוס גלים, לטעום ממטעמים בין לאומיים כיד המלך. לרקוד לאור הירח עד אור הבוקר. לצחוק, לעסוק בפעילויות ספורט מדליקות והעיקר, להשאיר את הדאגות מאחור.
נשמח לראותכם
Club Med
פרטים והרשמה: מועדון הים התיכון, רח' אבן גבירול 38 ת"א. טל: 254206-7-8 (03)

נוער עולה או נוער יורד?
תנועות הנוער - העתיד היחיד
שמלוקרדב

הארץ

יום ג', ב' באייר תשמ"ח
19 באפריל 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 510012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: [illegible] גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B 233, Tel. 5121212

דמיאניוק נמצא אשם

איוואן דמיאניוק שהואשם בהפעלת מכונת הגאזים במחנה השמדה טרבלינקה, הורשע אתמול על ידי שלושה שופטים. עדיין לא הודיעו על גזר הדין; אבל השופטים קיבלו את טענותיה של פרקליטות המדינה ומצאו את דמיאניוק אשם על פי החוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם.

פסק דין זה הושג כתוצאה מבירור משפטי שהתנהל משך חודשים רבים. אב בית הדין הקפיד על כל תג שבפרוצדורה המקובלת לגבי משפטים פליליים, והסניגוריה נהנתה מחופש מוחלט וגם ניצלה אותו עד תום; היא אינה יכולה להתלונן שלא הורשתה להביא עדים ומסמכים כפי שראתה לנכון. היה זה משפט פלילי למופת, ומדינת ישראל יכולה להתגאות באופן ניהולו.

כאשר אדולף אייכמן הובא לפני כס המשפט, נוכחו הבריות לדעת איך נראתה מכונת ההשמדה כשהיא מופעלת מגבוה, על ידי אדם שהיטה את מפעילי המכונה ממקומו שליד שולחן הכתיבה; "הפתרון הסופי" נחשף מהיבטו הביורוקרטי שלו. משפטו של איוואן דמיאניוק, לעומת זאת, עימת אותנו עם אחד המקומות בהם בוצע "הפתרון הסופי" הלכה למעשה, יום אחר יום. המחזה המזוויע של יהודים שנדחפו לתוך תאי הגאזים וגופותיהם נזרקו לאחר מכן לתוך בורות, הוצג על ידי כמה וכמה מעדי התביעה. כך נראתה השואה "בשטח", וטרבלינקה היתה אחד ממחנות ההשמדה הרבים.

איוואן דמיאניוק טען כל הזמן שהתובע נטפל אליו בטעות: הוא כלל לא היה בטרבלינקה, ולכן אין בסיס להאשמות שהוטחו נגדו. השופטים בדקו ומצאו כי הוא שיקר לאורך כל הדרך; ופסק הדין שהושמע אתמול בבית המשפט הפריך את טענותיו וטענות סניגוריו, לגבי כל פרט ופרט.

איוואן דמיאניוק, שהעדיף אתמול לא להיות נוכח בהשמעת פסק הדין, אינו רשאי להתלונן שלא נהגו כלפיו במלוא ההגינות. נסיונו להתכחש לזהותו האמיתית — נכשל כשלון חרוץ. הוא היה "איוואן האיום", ואב בית הדין אמר כי יש לייחס מהימנות מוחלטת לעדויות של עדי התביעה שזיהו את הנאשם כמי שהפעיל את המנוע שבתאי הגאזים.

כרבע מיליון בני אדם היו נוכחים באחת או יותר מישיבות בית המשפט; מהם ששמעו וראו בישיבות בית הדין למדו פרק בתולדות עמנו, הם היו יכולים להשתכנע — אם היו זקוקים לשיכנוע כזה — מה מר היה גורלם של מיליוני יהודים שלא עלה בידם להימלט ממכונת ההשמדה שגרמניה הנאצית הקימה והפעילה בימי מלחמת העולם השניה. וחובה עליהם שלא ישכחו את זה.

המשפט גם עזר ועוד יעזור — כך עלינו לקוות — להפריך את דברי השקר אשר בני בליעל מנסים להקנות להם מהלכים ברחבי תבל, כאילו השמדת העם שקלגסי גרמניה הנאצית ביצעו בשנות הארבעים, על סמך תיאוריה מטורפת הקובעת את עליונות הגזע הגרמני ונחיתות העם היהודי, לא היתה ולא נבראה. היא היתה גם היתה, ועל מי שסייע בביצועה — לתת את הדין על פשעיו.

גורל הבסיסים האמריקאיים ביוון

באתונה תתחדשנה השיחות על הארכת חוזה החכירה של ארבעה בסיסים אמריקאיים על אדמת יוון. ראש הממשלה פפנדריאו, איש שמאל, איש הסוציאליסטים, הודיע כי נוכחותם בבסיסים משרתת את האינטרסים האמריקאיים של יוון; התשובה הבולגרית, היא חברותה של יוון בנאט"ו המבטיחה לצירוף יוון לשוק המשותף, המעניק לה מלוות ותרומות כלכליים אחרים, בנוסף לדמי שכירות בסך כ־500 מיליון דולר לשנה בגין הבסיסים.

עתה דורש פפנדריאו שבתמורה לבסיסים תתחייב ארה"ב לפעול להוצאת הכוחות הטורקיים מצפון קפריסין. מאחר שנשיאה החדש של קפריסין, ג'ורג' ואסיליאו, הצהיר כי הוא מקווה להגיע להסדר עם הטורקים — יש מקום לשאול האם פפנדריאו מנסה לעזור לו, או, להיפך, להתערב, בתקווה שלא לאבד קלף דיפלומטי כלפי ארה"ב וטורקיה.

ייתכן שהצבת עמדה לאומנית תקיפה תביא לפפנדריאו קולות בבחירות, בשנה הבאה. אך ספק אם רוב הציבור היווני יראה בחשש את יציאת האמריקאים, אשר תציב סימני שאלה לגבי ה"מטריה" של נאט"ו, והושבה לאתונה כלפי טורקיה לא פחות מאשר כלפי בריה"מ. יוון לא יכולה גם לוותר בנקל על מאות־מיליוני הדולרים מדמי השכירות ומהכנסות אחרות, מהחיילים האמריקאים בבסיסים ובאניות המלחמה המגיעות לנמליה.

אך הקלף־הנגדי האמריקאי החזק הוא האפשרות להעביר את הבסיסים לאדמת טורקיה — ורמזי אזהרה על נכונותה לארחם.

ההחמצות של המר

קנאים טראנספריסטים ומוחקי כפרים מעל פני האדמה יש טובים ויעילים מהמפסידן החדש של המפד"ל. הנהגת המפלגה היתה אטומה באורח מסורתי לרוחות החדשות שנשבו בפוליטיקה הישראלית

מאת דן מרגלית

תבוסת זבולון המר במפד"ל אינה דבר בעיתו; רק במובן זה שצריכה היתה להתרחש מזמן, לא עתה. גם מפתיע שמפלגה כושלת ומנוונת ונוסטת זו המתינה עד אפריל 1988. למה חיכתה?

שכן הסיבה המיידית לנצחונו של אבנר שאקי — פוליטיקאי המדבר על עצמו בגוף שלישי — לא היתה רק תמיכתו בארץ־ישראל־השלמה. היא ביטאה תיקון עוול עתיק. הכוונה לכך אפשר למצוא בהצלחתו של ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, מהמתונים בקבוצת המר. למרות ההתנהגות הפוליטית קיבל קולות עודיים רבים מתומכי שאקי.

הנהגת המפד"ל היתה אטומה באורח מסורתי לרוחות חדשות שנשבו בפוליטיקה הישראלית. יוסף בורג, המר ורפאל ברקתן לא טרחו אפילו להעמיד פנים. רק לעתים נדירות ראו אותם חובשי הכרכשים במיסודם, הם לא רבנו וסטרו. שיעור הבוחרים מעדות המזרח שהצביע בעד המפד"ל היה אולי הגבוה במ־דינה, אבל בבניין הקסטל הוסיפו להלוך כסוח. תה מתבוללות באי־דיש עסיסית. מה חשבו לעצמם,

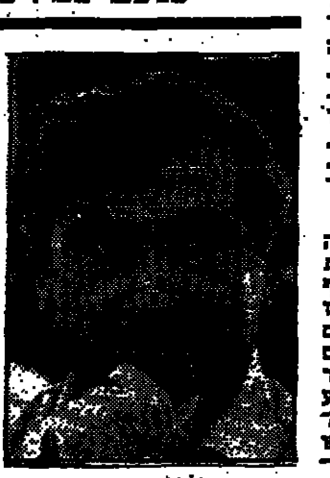

המר: מלקק את הפצעים

שזה יכול להמשיך כך מכנסת לכנסת ואפילו נגד ש"ס ובלי אהרון אבוחצירה עד שבאו המזרחיים ועדכו להם את מהפיכת־הסטית. הזהה השלימו למים הקרים את כל תבכיהם, והשילוב שלא השיג באורח הדרגתי התרחש במהלך מהיר וכזאב אור ליום אתמול. ארבעה מעסקני עדות המזרח כבשו מקומות בשישייה הראשונה.

זה כמובן לא נעשה במנותק מהנושא המדיני הערכי, שהפך להחמצה הגדולה של השר המר. החמצה זו הולה כבר כאשר סייע לחנן פורת להתנחל בקדום נגד עמדת הממשלה, וכשראה כי קיימת סכנת התנגשות עם צה"ל, איים על אנשי גוש אמונים כי יסתלק מלהם, אבל שמר מכל משמר עוד להם, לבל תיוודע עמדתו בציבור הרחב. הוא פיתח דפוס התנהגות כזה.

אחד הסימנים המוקדמים לתופעה זו התגלה בראשית שנות ה־80, כשהתנגד לפעולה צבאית לא רצה שבוחריו ידעו על כך. כשהיה בין הראשונים ליד שולחן הממשלה להתפכח מאשליית המלחמה הרחבה, הגדולה, הסוחפת והנודפת בלבנון שפך את מר־ליבו לפני מקורבים ועוזרים בלבד. יודעי דבר צריכים היו לנחש כי אין זה מקרה שבהפגנת הממשלה למען עצמה בכיכר מלכי־ישראל נראה רק בורג על הבמה, לא המר.

הוא איש מתון ומאוזן. היו שנים שהיטה אוזן לקול התבונה. כמה מן העמדות שנקט במשרד החינוך — בן ידע הצלחה — העידו כי איננו הולך שבי אחרי הקיצונים והפנאטים. דוד הרטמן הסתופף אז במחיצתו. אבל המר חשב בטעות כי גורלו הפוליטי יוכרע באלון־מורה ובבית־אל, במקום לבטא את השקפתו המרכזית והבית־הפנים נגד אחרי הימין המשיחי.

יריביו לעגו לו שגילגל עיניים לשמים, אך הן חששו כי לבו אינו שלם עם מילותיו. איש לא האמין כשדיבר על הצורך למחוק את ביתא מעל פני האדמה, או שיעמוד על דעתו כאשר גימגם בשתיקה על הצעת הטראנספר־תמורת־20־אלף דולר של עמיתו, יוסף שפירא, אף לא הקרובים שבבאי ביתו. הוא העריך כנראה שאינו מסוגל לסחוף אחריו את הציבור הדתי שהלך והקצין, לכן העדיף להיגרר אחריו עד לשפל שירד השבוע בקלפיות של המפד"ל. מפני שקנאים טראנספריסטים ומוחקי כפרים מעל פני האדמה יש טובים ויעילים ממנו במפד"ל.

עכשיו הוא מלקק את הפצעים. תומכיו מתכנסים ושוקלים בעד או נגד פרישה. עדיין לא הכריעו. הם מקווים לפיצוי. אולי ייאות שאקי השולט עתה בכיפה להקדים את בחירות המינוי־לתפקיד־שר בממשלה הבאה (בראשות הליכוד, כמובן), ואולי הבוחרים ידעו לפצות את המר במשרה זו למתמנית הקואליציה הבאה אם זה יקרה — מה טוב, הוא ייכנס לכנסת הבאה עם שלושה אנשי ארץ ישראל השלמה מכלל החמישה שייבחרו. אבל אם גם מתכונת משרת שר (או שלושה רבעים) תישלל ממנו, יהיה מקום לשקול ברצינות פרישה מן המפד"ל, שיקום הפועל־המזרחי הישן והטוב ואיחוד כל המאוכזבים מאגודי הקיבוץ הדתי, וקריסה לרשימה עצמאית בבחירות.

אך שוב יהיה זה מישגה. שוב תהיה זו הדישה גורלית ועצובה אחרי הרוח הנושבת, אחרי פופולאריות המתאכזרת לנושאה. אם רוצה המר בתיקון — יקום עכשיו. לא יתפתה לפיצוי ולא יבקש את תפקיד השר בממשלה, אלא יציע לציבור הדתי רשימה פוליטית חדשה. לא את הקנאות הלאומנית המדינית והד־תית של המפד"ל שהפכה לתהיה כ־אלא משהו מאוזן ונבון — של מיצוי האפשרי תוך התרחקות מסיכונים מיותרים, ובנייה מחודשת של מערכת חינוך שתלמד את ילדיה את מה שכבר אינו נאמר בבתיהם של מנהיגי המפד"ל מזה שנים רבות, בביטוס ישיר ממקורותיהם — שאין כלי טוב מן השלום או לפחות החזי־פוש אחרת.

מתעלמים מהפרקליטות

למרות שבהנחיות היועץ המשפטי לממשלה נקבע שיש לבקש את חוות דעתה של הפרקליטות לפני מתן החנינות, שר המשפטים ומחלקת החנינות לא מקיימים אותן

מאת גדעון אלון

שר המשפטים אברהם שריר, כמו קודמיו לתפקיד, איננו נוהג לקיים את הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בטיפולו בנושא החנינות. לפני 14 שנים, ב־1 ביולי 1974, פירסם היועץ המשפטי דאז, מאיר שמגר (המכהן עתה כנשיא ביהמ"ש העליון) הנחיות, בהוראות תחת הכותרת "נוהל טיפול בבקשות חנינה". בהנחיות נקבע במפורש כי הפרקליטות תתבקש להעביר את חוות דעתה, לפני ששר המשפטים יגבש את החלטתו אם להמליץ בפני הנשיא לחון עבריין (או להקל בדינו) לגבי עבירות בהן עירערה המדינה על קולת העונש, בין אם הערעור נתקבל ואם לאו, וכן לגבי עבריינים שהורשעו בעבירות כבדות חמורות.

אולם בכל ההמלצות שהעביר השר שריר לנשיא המדינה מאז נכנס לתפקידו (לרבות המלצותיו הרמות לחון את אסירי ארגון הטרור היהודי, ביניהם שלושה שהורשעו ברצח ונדונו למאסר עולם), הוא לא טרח לבקש את חוות דעתה של הפרקליטות, למרות שהיא עירערה בכמה מקרים על קולת העונש ומדובר בעבירות בטחוניות. עובדים ותיקים במשרד המשפטים מספרים כי "גם שרי משפטים קודמים לא נהגו לבקש את חוות דעתה של הפרקליטות: "זכורים לי כמה מקרים (שיפור) שבהם במשרד "שפרקליט המדינה לשעבר גבריאל בך (כיום שופט ביהמ"ש העליון) בא בטענות קשות לשרי המשפטים (צדוק, תמיר ונסים) שאין הם שומעים את עמדת הפרקליטות. שר אשיה פעלו ללא לאות כדי להביא להרשעתם בדין של העבריינים, ולפתע, ביום בהיר אחד, הם התבשרו, לעתים מכלי התקשורת, שהוחלט לחון (או להקל בדינו) של אחד "הלקוחות" שלהם."

יתרה מזו, גם מחלקת החנינות במשרד המשפטים, המרכזת את הטיפול בבקשות החנינה ומבקשת חוות דעת משירות בתי הסוהר, העובדים הסוציאליים, המשטרה וכו' ומעבירה את התיק לעיונו והחלטתו של שר המשפטים, איננה מקיימת שום מגע ושיתוף פעולה עם אנשי הפרקליטות, למרות שהם מצויים בטווח של כמה מטרים מהם באותו בניין עצמו של משרד המשפטים ברחוב סלאח־א־דין במזרח ירושלים.

עובדים בכירים במשרד המשפטים אומרים: "התשובה שנתנו שרי המשפטים הנוכחי וגם קודמיו היתה: אנו יודעים שאתם מתנגדים לחנינה, אז לשם מה לשמוע את חוות דעתכם?". עם זאת היו כמה מקרים נדירים בהם פנתה מחלקת החנינות אל הפרקליטות לקבל את חוות דעתה לגבי תיק מסויים או שאנשי הפרקליטות שמעו על הכוונה לחון עבריין מסויים, פנו ביוזמתם אל שר המשפטים והביעו בפניו את הסתייגותם.

המציאות הזו גורמת ליצירת מקרים אבסורדיים. לפני זמן מה נודע למשפטנים בפרקליטות שהוחלט לחון סוחר סמים שנדון לשמונה שנות מאסר, שלוש שנים בלבד אחרי שביהמ"ש גזר עליו את העונש. במקרה אחר המליץ שר המשפטים להקל בדינו של מבלוף חדרי (שנדון לשנת מאסר בפועל ושנה על תנאי) למרות שהפרקליטות עירערה בפני ביהמ"ש העליון על קולת העונש.

מתקבל הרושם ש"פרשת החנינות" לנאשמי ארגון הטרור היהודי הגדישה את הסאה מבחינתם של המשפטנים בפרקליטות המדינה, המרבים בחודשים האחרונים לבטא תחושות של רוגז ותסכול. אמר אחד המשפטנים: "אנו עדים לעתים למצבים בהם אנו עושים מאמצים אדירים כדי להוכיח את אשמתו של עבריין בפני ביהמ"ש, ומצליחים להביא להרשעתו בדין ולהכנסתו לכלא, כדי להגן על החברה מפניו, וכעבור זמן מה אנו מתבשרים, לעתים מכלי שני, שהוא הוצא דרך הדלת האחורית (קרי: ניתנה לו חנינה)."

במשרד המשפטים אין כופרים בסמכותו של שר המשפטים להמליץ על חנינה או הקלה בדין ובודאי שלא בסמכותו של נשיא המדינה "לחון עבריינים ולהקל בעונשם ע"י הפחתתם או המרתם". אולם מרגישים כי יש להפעילה תוך התחשבות במערכות האחרות, שהעיקרית שבהן היא מערכת השיפוט. "מערכת החנינה" אמר בזמנו שר המשפטים לשעבר חיים צדוק, ברב־שיח על החנינות, "אינה ערכאת ערעור על פסיקת בתי המשפט ושיקול הדעת המוענק לה אינו בא להחליף את שיקול דעתם של בתי המשפט. לפיכך יש מקום להפעלת סמכות החנינה רק בשל נסיבות שנוצרו או נתגלו לאחר סיום ההליך השיפוטי".

בוטה יותר בדבריו היה מ"מ נשיא ביהמ"ש העליון לשעבר השופט חיים כהן: "אין צורך לומר ששום מינהל תקין לא ייתכן אם רשויות שונות בעלות סמכויות חופפות או גבולות, ישתמשו בסמכויותיהן באופן שאחת תשיג את גבולות רעותה ותכשילה במילוי תפקידה".

השופט כהן סיפר בגלוי: "אודה ולא אבוש שנהוג הנהוג להכין לנשיא המדינה את תיקי החנינה לעיון ולדיון ולהוות לו דעת שר המשפטים לשבט או לחסד. נהוג הוא בישראל מאז קום המדינה ואני עצמי ניצלתי אותו פעמים רבות כדי לבקש ולקבל מאת נשיאי ישראל מעשי חסד עבור אסירים שנגזר עליהם. בתקופת כהונתי כיועץ משפטי לממשלה בוודאי הייתי עומד על כך שתישמר למשרד המשפטים הסמכות לעיין בבקשות לנשיא, אבל משהגעתי לידי הכרה שהסמכות הזו שבידי משרד המשפטים אינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוק יסוד: נשיא המדינה ושתפקידו ומעמדו של משרד המשפטים בעניין זה הוא הרה־סכנות ונותן לניצול פוליטי ומפלגתי פסול".

מיותר לומר שדבריו אלה של השופט חיים כהן, נאמרו זמן רב לפני שהשר שריר המליץ לחון את נאשמי המחתרת, אבל כבר אז ראה מי שכיהן כיועץ משפטי לממשלה וכשופט בביהמ"ש העליון את הנולד.

מוסקווה: נימות חדשות כלפי ישראל

מאת אליהו סלפטר

התמורות ביחסה של בריה"מ כלפי הסכסוך הישראלי־ערבי הן חלק מהשינויים במדיניותה במזרח התיכון ובדרום־מערב אסיה. שינויים אלה משקפים את הגישה החדשה של הסובייטים ליחסי החוץ שלהם בכלל, כמתבקש מהפרסטרויקה של גורבצ'וב. למוסקווה יש בכך שלושה יעדים מקבילים: לשפר את יחסיה הדו־צדדיים עם מדינות שונות; להפגין מעורבות קונסטרוקטיבית בבעיות האזוריות; להשפיע על הקשרים עם ארה"ב — לטובת פיתוח כלכלתה שלה.

ההסכם על נסיגת הכוחות הסובייטיים מאפגניסטאן הוא הביטוי הדרמטי האחרון של הגישה החדשה, הנותנת את אותותיה מאפריקה הלאטינית ועד אינדוכינה. הקשר בין השינויים במדיניות החוץ לבין היעדים הפנימיים הוגדר בגליון האחרון של כתב־העת העיוני של מיניסטריון החוץ הסובייטי: "התפקיד החדש של הדיפלומטיה הסובייטית הוא להבטיח למדינה את התנאים שבהם יוכל העם הסובייטי (...) לשפר את רמת חייו ואיכותם. במושגים מעשיים פירוש הדבר, שצריך לשים קץ לעימותים (...) להתחיל בפירוק נשק אטומי ולחזק את עקרונות הדדיות בשלום ושיתוף הפעולה, המקנים לו תוכן ממשי".

במישור העליון של הדיפלומטיה הסובייטית עומדים היחסים בין שתי מעצמות־העל. מאז עלה גורבצ'וב לשלטון נפגש עם נשיא ארה"ב פעמים רבות, שקיימה עם בריה"מ עסקות

שלוש בעיות עיקריות: החימוש האסטרטגי, זכויות האדם בבריה"מ ומעורבות בסכסוכים אזוריים. יש להניח שמוסקווה מבינה כי בהתנהגותה בשלושת תחומים אלה תלויה מידת נכונותה של ארה"ב לאפשר העברת הון, ובעיקר טכנולוגיה אמריקאית, הנחוצות למודרניזציה של המשק הסובייטי. מובן שבשר לושת התחומים חייב גורבצ'וב לשקול את הציפיות האמריקאיות מול מה שהוא רואה כאינטרסים סובייטיים בסיסיים, ומול הלחצים מצד השמרנים בצמרת הסובייטית.

במסגרת אילוצים אלה נעשו הווי־תורים בהסכם לחיסול הטילים לטווח בינוני, מתנהלים דיונים על צמצום הטילים ארוכי־הטווח והער־כים גישושים על צמצום מירוץ החימוש הקונוונציונאלי. ל־גלאזנוסט, בנוסף לתפקידו הפנימי בתהליך הפרסטרויקה, נועד גם התפקיד להפגין את ההתחשבות הגוברת של הקרמלין בזכויות האדם. לכאן שייכים גם היחס המתירני יותר אל הכנסייה, אל האמנות והספרות, וגם הגדלת מספר היתרי היציאה ליהודים ולגרמנים. על רקע זה יש לראות את הנסיגה מאפגניסטאן ואת העמדות בסכסוך במפרץ הפרסי ובסכסוך הישראלי־ערבי. ברוב המקרים קיים בכל התחומים, במקביל, אינטרס סובייטי פנימי ואינטרס לשפר את היחסים עם ארה"ב.

ההרמוניות במזרח התיכון

בדרום־מערב אסיה, המעורבות הצבאית באפגניסטאן היתה בעדיפות עליונה מבחינת האינטרסים הסובייטיים, זו מדינה על גבול בריה"מ והמלחמה דורשת משאבים סובייטיים עצומים ובעיקר קורבנות של אלפי חיילים סובייטיים (עם השלכות על ענייני פנים). עם ההחלטה להוציא את הכוחות נמחקה אפגניסטאן מראש הרשימה. נותרו המפרץ הפרסי והמזרח התיכון. אף כי מוסקווה מגלה כעת פעילות ערה יותר בנושא הסכסוך הישראלי־ערבי, מבחינת האינטרסים הסובייטיים קודם המצב במפרץ הפרסי: איראן גובלת עם בריה"מ ולפונדמנטליזם יש השפעה על העמים המוסלמיים שם. לאיראן חשיבות גיאופוליטית ואסטרטגית־היסטורית בעבור האימפריה הרוסית. יש גם סימנים שמוסקווה מקווה למלא בעתיד תפקיד של מפשרת בין איראן ועיראק.

אך כרגע אין גם למוסקווה אפשרות להשפיע על המלחמה במפרץ בלי מעורבות ישירה ומשמעותית לטובת צד אחד, ותוך נגיעה בסובייטים בקפדנות. ואילו במזרח התיכון היא רואה הזדמנויות הנפתחות בפניה: מצרים מעוניינת לקרב במקצת את בריה"מ, כדי לאזן את תלותה הרבה בסיוע האמריקאי, ומאמצי ההסדר בסכסוך הישראלי־ערבי מאפשרים ניסיון למעורבות סובייטית פעילה יותר בדיפלומטיה המזרח־תיכונית ולהשתתפות, לצד ארה"ב, כמעצמת־על.

מוסקווה יודעת שלשם כך עליה לסגת במשהו מתמיכה בעמדות הערביות הקיצוניות ביותר ולהביא בחשבון גם את האינטרסים הישראליים הבסיסיים. שיקול זה משתקף בעמדות הסובייטיות שהושמעו באחרונה על־ידי גורבצ'וב ושר החוץ שוורדנדזה. הבולטת מבין היתה קריאת גורבצ'וב אל ערפאת להכיר בזכויות הטריטוריאליות והביטחוניות של ישראל. קווים העיקריים של המדיניות המזרח־תיכונית הסובייטית כוללים את הצורך בהכרה ערבית בזכות קיומה של ישראל, תפקיד מרכזי לאו"ם, הידוק שיתוף הפעולה האמריקאי־סובייטי להפגת המתיחות באזור, הימנעות משימוש בכוח על־ידי כל הצדדים לסכסוך.

השינויים במדיניות החוץ הסובייטית מתרחשים, בדרך כלל, בהדרגה. (על העקרונות שבהם השתמע הצורך לצאת מאפגניסטאן הצהיר גורבצ'וב עוד לפני שנתיים). בהת־חשב בכך, ההתפתחות בנושא הישראלי־ערבי היתה אולי מהירה מהרגיל.

גורבצ'וב אמר לנשיא סוריה בעת ביקורו של זה האחרון במוסקווה, שחידוש יחסים דיפלומטיים עם ישראל הוא בלתי נמנע ("העדר יחסים כאלה אינו יכול להיחשב נורמאלי"). הסובייטים הגבירו את פעולתם הדיפלומטית במדינות הערביות המתונות — מצרים, ירדן, סעודיה והמפרץ — כמשקל־נגד לקשריהם ההדוקים עם המדינות הקיצוניות. מוסקווה שיגרה משלחת קונסולרית לשהות ממושכת בישראל, לאחר שחזרה בה מסירובה להתיר, בתמורה, ביקור משלחת קונסולרית ישראלית בבריה"מ. זהו משלחת היתה אולי כבר במוסקווה לולא הרעיון הפרובוקטיבי להכליל בה את מנגנון המסטר והסמנכ"ל העלייה לשעבר יאשה קזקוב.

התקרבות לעמדות האמריקאיות

תחילה אמרה מוסקווה שחידוש היחסים עם ישראל מותנה בנסיגה מכל השטחים שנכבשו ב־1967. אח"כ באמר שהדבר יבוא עם פתיחת ועידה בינלאומית להסדר שלום, ובאחרונה מדובר על הסכמת ישראל להשתתף בועידה כזאת. (עמידה תקיפה של שר החוץ שולץ על חידוש היחסים עם ישראל, כאחד התנאים להשתתפות סובייטית בוועידה, תרמה תרומה חשובה לשינוי העמדה הסובייטית).

שינוי חשוב לא פחות אמור בוועידה עצמה: תחילה דרשו הסובייטים שתהיה לה סמכות להכתיב את תכניתה ופסיקותיה להחלטות הצד־דדיות, בניגוד לעמדה המוצהרת של מחייבי "הפתיחה הבינלאומית" בישראל ובארה"ב. לפני כשבועיים הצהיר גורבצ'וב כי תפקיד החברות הקבועות במועצת הביטחון, שישתתפו בוועידה, צריך להיות "יצירת אווירה קונסטרוקטיבית", בעיקר בהעלאת המלצות אינדיווידואליות או משותפות. הוא דיבר על בעיות של "העם הערבי של פלשתין" וציין כי אין הוא מתנגד ל"צעדי ביניים" לפני כינוס הוועידה. ובאחרונה אף באמר מפי דובר סובייטי, כי שאלת עתיד ירושלים יכולה להידון בנפרד, אחרי הוועידה.

בריה"מ עדיין רחוקה מלהסכים עם העמדות האמריקאיות בנושא הוועידה, אם כי הלה אצלה התקרבות אליהן, להוב ברינך (?) ובסף של הניסוחים.

כיף לקלף את הפרס הראשון!

תשדיר השירות בטלוויזיה הטוב ביותר בתחרות "אותות"
– למועצה לשווק פרי הדר.

אנו מודים לצוות:

חברת הפקה – **חלום הפקות**

אנימטור – **רוני אורן**

תסריטאי – **יצחק גינסברג**

מוסיקאי – **עדי רנרט**

תקציבאי – **ארנון יצחקי**

מחלקת הפירסום – **המועצה לשווק פרי הדר – סניף ישראל.**

בסידרת התשדירים – תשדיר הדרים כללי, תשדיר קלמנטינות, תשדיר אשכוליות, תשדיר מיץ.

Jaffa
המועצה לשווק פרי הדר

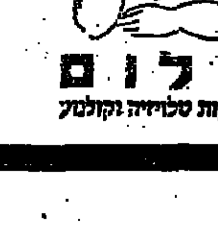

חלום
הפקות טלויזיה וקולנוע

קיטי והמן הרשע

הבחירות המוקדמות לנשיאות ארה"ב הנערכות היום בניו־יורק, נעשו זירת מלחמה בין היהודים לג'סי ג'קסון • אלברט גור מנסה להיות המועמד היהודי, אבל קיטי דוקאקיס היא עכשיו "אסתר המלכה"

מאת יואב קרני

ניו יורק

בשכונה יהודית אחת בברוקלין התרוממה אשה זקנה על קצות אצבעותיה, צבטה את לחייו של אלברט גור, ואמרה לו "אתה תגיע משגע". גור, שאי אפשר להכחיש את יתרונותיו האסתטיים, שאל: "האם זאת אומרת שתצביעי בעדי?" "אה", ענתה האשה, "צ'ילא מאמינה בחתיכים משגעים".

את הסיפור הזה שמעתי מפי מרטין פרץ, העורך הראשי והבעלים של "ניו ריפאבליק", אחד השבועונים הפוליטיים הידועים בארה"ב. פרץ, פעיל נלהב לטובת ישראל, שינס בחודשים האחרונים את מתניו, והצטרף למערכת הבחירות של הסנאטור הצעיר ממדינת טנסי. בקהילות הגימלאים של דרום פלורידה, מדינה הצופה על פני "סנטראל פארק" בניו יורק, ומביתו בניו מאסצ'וסטס השתדל פרץ להסביר למבריו היהודיים מדוע הדוקא מטנסי צריך להיות הנשיא הבא של ארה"ב.

בתחילת השבוע שעבר בא פרץ למושב המיוחד של ועידת הנשיאים, ארגון־הגג האמרופי של הממסד היהודי באמריקה. אורח המושב היה מייקל דוקאקיס, מושל מסצ'וסטס, המוביל ברווח במירוץ הדמוקרטי על מועמדות המפלגה הדמוקרטית לנשיאות.

שבוע לפני דוקאקיס דיבר בפורום הזה אלברט גור. הסנאטור בן ה־40 מטנסי אמר ליהודים כמעט כל מה שרצו לשמוע. הוא שימח את לבם בהכריזו, שאיננו יכול אלא לחלוק על כל מדיניות החוץ של ג'סי ג'קסון, ו"אני דוחה מעיקרו את הרעיון שיש הקבלה מוסרית בין ישראל ובין אש"ף". על השקפות דוקאקיס אמר גור, שהן "נאיביות". הוא גם תקף את דוקאקיס על תמיכתו במכתב 30 הסנאטורים מתחילת השנה, שמתחו ביקורת על מדיניות ישראל בשטחים.

נאומו של גור בוועידת הנשיאים הקנה לו את התואר "הסנאטור של הליכוד" מאת נאום הנבונות, בעל טור ידוע בשבועון הניו יורקי "וילג' וויס". בלפור בריקנר, רב רפורמי ממנהטן, אמר על דברי גור נגד ג'קסון שהם "חבטה זולה". עד מהרה הורה לשימוש מלה אנגלית באנק "פאנדרינג", שמשמעותה, פחות או יותר, חנופה מהולה בבחישה במים עכורים. אמרו על גור, שהוא עסוק ב"פאנדרינג" לקולות היהודיים.

ויזור אחרי יהודים במדינת ניו יורק הוא מן הריטואלים הארבע־שנתיים הידועים ביותר של הפוליטיקה האמריקאית. בין חמישית לרבע המצביעים הדמוקרטיים במדינה הזו הם יהודים. ב־1984 בוכו המועמדים הדמוקרטיים את זמנם בויכוח על השאלה מי מהם היה הראשון שהעלה את רעיון העברת שגרירות ארה"ב בישראל לירושלים. הויכוח היה כל כך טפל, ומבר מותיו היו כל כך שקופות, עד שמנהיגים יהודיים נעו באי־נוחות על כסאותיהם.

"פאנדרינג" או לא "פאנדרינג", האסטרטגיה של אלברט גור התבהרה מיד: הוא מנסה להיות המועמד של היהודים. מאחר שאין לו תקווה של ממש לנצח במדינת ניו יורק, הוא מנסה לפחות להבטיח לעצמו נתח נאה של הקולות. אילו היה משיג עשרים אחוז, היה מנצח בנחון ברור מדיבים, והיה מרחיק עוד יותר את הסיכוי שהדמוקרטים יגיעו לוועידתם בחודש יולי עם ידיעה על זהותו של מועמדם לנשיאות.

אל נאום דוקאקיס בוועידת הנשיאים בא גם הרב בראונר, יועצו של ראש העיר אדוארד קוך לענייני יהודים, ותומך נלהב של גור. "בעד מי יצביעו היהודים?" שאל בראונר אחר כך, והשיב בעצמו: "בעד גור כמובן. תן לי שבוע אחד. יהודי ניו יורק אוהבים אותו".

אולי קוך?

בעבור שלושה ימים כינס אד קוך מסיבת עתונאים בהיכל העיריה, ברוחם מרוח מנהטן, והודיע שהוא תומך בגור. לאקט התמיכה הפומבית קוראים כאן "אינדורסמנט", בתרגום מילולי "אישור". זה ריטואל ידוע. פוליטיקאים אוספים להם "אישורים" כמעט מכל מי שמוכן ל"אשר". יום־יום מוסרים עיתוני ניו יורק רשימות חדשות של "מאשרים" אבל קוך הוא סוף סוף ראש העיר, המשעשע את צופי הטלוויזיה בהלצות משונות, והוגר תבוסר כרוב עצום. האם קוך יטה את הכף היהודית לטובת גור?

אם לא קוך, לפחות דוקאקיס. כאשר השלים דוקאקיס את נאומו לפני ועידת הנשיאים היה מרטין פרץ מרוצה למדי. דוקאקיס סירב להגיד "לא" למדינה פלשתינית. דוקאקיס סירב לגנות את ג'קסון. דוקאקיס סירב להוציא מפיו את המלים "ירושלים המאוחדת". שאלתי את פרץ אם הוא מאמין שיהודים תומכי דוקאקיס יזוזו וישקלו את תמיכתם בעקבות הנאום. הוא השיב, "כן, אם תרווח העיתונות על הנאום כמו שצריך".

העיתונות המקומית ריווחה בקצת מבוכה. עורכי החדשות לא ידעו מה להבליט: את עניין הפלשתינים, או את העובדה שדוקאקיס הטיל את מלוא האחריות למהומות בשטחים על הערבים. היה קשה להחליט אם דוקאקיס אמר מה שאמר, ולא אמר מה שלא אמר, מפני שהתכוון להגיד ולא להגיד, או מפני שלא עשה שיעורי בית. מרטין פרץ אמר, ששתי התשובות נכונות.

לדוקאקיס יש לעומת זאת נכס אלקטוראלי שאין לאלברט גור. אשתו, קיטי, היא יהודיה. פרץ עצמו סיפר באחד מטוריו ב"ניו ריפאבליק", כי יהודיה קשישה בפלורידה אמרה לו כמה נפלאה תהיה הידיעה שבבית הלבן מסבים הנשיא ורעייתו אל שולחן הסדר.

עמיתה אמריקאית, שליוותה את קיטי דוקאקיס באחת מביקורי יהודי ברוקלין, סיפרה לי על ביקורה בבית־אבות בשכונת קראון הייטס. רב מקומי הציג את קיטי, וסיפר ליהודים את המעשה בנערה היהודיה משושן, אשר נישאה למלך פרס, כדי להציל את עמה מידי המן הרשע. לא היה צריך להתאמץ כדי לנחש שהמן הרשע במשנתה הזו הוא ג'סי ג'קסון. זה פחות או יותר הסיפור על רגל אחת. יהודי ניו יורק יצביעו היום, ברובם המכריע, נגד ג'סי ג'קסון, יותר ממה שיצביעו בעד אישיות מועמד אחר.

העיתון היהודי הגדול ביותר בעיר, "ג'ואיש פרס", שמאיר כהנא הוא אחד ממשתתפיו הקבועים, פרץ בגליונו האחרון בכותרת ענקית לכל רוחב עמוד הראשון: "המערכה לבלום את ג'קסון". העיתון היהודי השני בגודלו, "ג'ואיש וויק", הנמנע בדרך כלל מלנקוט עמדה לטובת מועמדים פוליטיים, מכנה את ג'קסון "בוגד", "דמאגוג" ו"ידיד מושבע של רוצחים". מחר יעבור תהליך הבחירות המוקדמות לפנסילווניה. בניו יורק, בלי ג'קסון ובלי דוקאקיס ובלי גור, יצטרכו יהודים ושחורים לשקם את ההריסות, ולנ־סות להיות ביחד.

הכذا عن الأصل

עצמאות של מו"לים

חגיגת ה־40 למדינת ישראל לא פסחה על ההוצאות לאור

אירועי הארבעים למדינת ישראל עומדים, כידוע, בסימן מגילת העצמאות, שהוקראה על־ידי דוד בן־גוריון במעמד ההיסטורי בה' באייר תש"ח, באולם מוזיאון תל אביב, ונקראה על־ידי פחות מדי אנשים מאז. מטה חגיגות הארבעים יזם טקס של הצטרפות לחותמים על המגילה ונשיא המדינה חיים הרצוג היה ראשון החותמים החדשים, ואף חיבר מכשר לשנת הארבעים. עתה באו הוצאות ספרים וביוזמה עצמית, או בשיתוף פעולה עם גופים ממלכתיים, הן מוציאות לאור מחדש את הכרזת העצמאות.

● "ארץ נולדה". 19 פסקאות מכילה המגילה, שגרסתה המקורית עוצבה בידי הגרפיקאי אוטה וליש על קלף, לאורך, אף כי המסורת היהודית היתה מחייבת קלף מגולגל הנפתח לרוחבו, בדומה לספר התורה. אולי גם כך רצינו להשתייך מיד למשפחת העמים. בטקס ההכרזה לא קרא בן־גוריון מן הקלף, שלא היה מוכן עדיין — לא בגלל העיכוב של הגרפיקאי, אלא בגלל ויכוחים על הניסוח שנמשכו עד לרגע האחרון.

עובדה זו היא אחת מני רבות המובאות בספר "ארץ נולדה" בהוצאת "כנרת". המחבר והעורך הראשי הוא ד"ר מרדכי נאור, עריכה ומחקר: אהרונה דיין, עריכה מדעית: ד"ר זהבה אוסטפלד, והעיצוב הגרפי נעשה בידי דייגי רפי.

כמעט כל הספר מתאר את אותו יום שישי, 14 במאי 1948, אבל בהכרח הוא כולל את ההתלהבות של ה־29 בנובמבר, שכן הוחלט באו"ם על החלוקה. הפקפוקים שהלכו וגברו ככל שהתקרב מועד סיום המנדט, הלבטים והקרבות. ביום ההכרזה על הקמת המדינה נפל גם גוש עציון ומגיניו הלכו בשבי, אבל במקביל נכבשה יפו בידי הכוחות העבריים. מפקח הכוחות ויתר על ההסכמה לטקס כדי להיות עם כוחותיו.

ב־13 במאי התקיימה ישיבת הנהלת העם ודנה בנוסח ההכרזה הראשוני שהובא על־ידי שרתוק, הואיל ובן־גוריון התנגד להצעתו של שרתוק ש־12 הסעיפים הראשונים של ההכרזה יתחילו כמקובל אצל אומות העולם במלה "הואיל" סף שזה לא היה הפתרון הנכון על שרתוק, והוא בחר בו כמעט בלית ברירה, מהיעדר ביטוי טוב יותר. נמחקה קודם כל מלה זו. הנוסח שהוגש באותו יום היה שונה מן הנוסח הסופי, שנדון בוועדת ארבעה שכללה את בן־גוריון, שרתוק, הרב מיימון ואהרן ציזלינג. הנוסח הסופי שבכתב בידי בן־גוריון שונה בהרבה מהנוסח שהציע שרתוק. והיו דיונים על שם המדינה בעברית ובערבית, וגם על מיקום טקס ההכרזה.

ראשי הפרקים מובאים בספר שבו חומר ארכיוני, גראפי וצילומי רב מאוד, בכתב ידו של בן־גוריון, מתוך יומניו. באותו יום ששי כתב בן־גוריון ביומנו, בין השאר: "בארבע אחה"צ הוכרזה העצמאות היהודית והוקמה המדינה. גורלה בידי כוחות הביטחון". גירסה בוטה יותר של גישה זו מובאת בסיפור קטן, שלפיו עם תום קריאת ההכרזה, ואחרי שנדמו צליליה המופלאים של התזמורת הפילהרמונית שניגנה את "התקווה" במקומה השנייה, ניגש דוד רמז אל שלושה מראשי "ההגנה" — הרמטכ"ל יעקב דורי, ראש אג"ם יגאל ידין וראש אג"א יוסף אבידר — שהסתודדו כבר, ואמר להם ביידיש "איך זייעס די גארנטעט", שפירושו "אתם ערבים לשטר העצמאות".

לא כולם חתמו באותו מעמד חגיגי: 27 הנוכחים חתמו, ואילו אוסטר, ברזני, גרינבוים, רוקח, ורהפטיג, כובשי, קצנלסון, קולודני והרב יצחק מאיר לוין חתמו במקומות שהושארו להם, על־פי סדר האלף־בית, מאוחר יותר. אבטנג, איפוא, מוזמנים לחתום במקום הריק הגדול שנותר אחרי חתימותיהם של 37 הראשונים.

עיקר שבחותו: הספר משווק בקופסה המכילה גם את נוסח המגילה על נייר דמוי קלף, עותק של עיתון שיצא ביום ההכרזה (במשותף על־ידי כל העיתונים) וקלטת ובה ההקלטה ההיסטורית של הטקס, שנעשתה על־ידי ראלף הלינגר מ"רדיו ווקסחר", והיא מוצעת בפעם הראשונה לציבור עם קולו של בן־גוריון הקורא את ההכרזה וצלילי "התקווה".

● מרכז ההסברה המגילה. מרכז ההסברה, שהוא שותף מלא בחגיגות ה־40, הפיק תערוכת כרזות של מגילת העצמאות בעיצוב הוצאת טורטנוסקי ובעריכת שלמה רוזנר. כאן הגישה היתה לחפש את הביטוי הוויזואלי הגראפי ל־18 חלקי משפטים מודגשים מתוך המגילה. "בארץ־ישראל קם העם היהודי" מודגש בסעיף הראשון, ובכרזה הצ'לוית מובא תנ"ך כתרדמשק על רקע הרי יהודה. "שמר לה אמונים" מעוטר בכתובת "בשנה הבאה בירושלים אמן" מתוך ההגדה של פסח. "זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור" מעוטרת, כמובן, בתצלום המכתב המפורסם, כתובו המבעיר והפעילים להשגתו.

הסעיף ה־12 של המגילה, זה המדבר על אופיה של המדינה החדשה, זכה לשלוש כרזות: אחת מדגישה ש"המדינה תהא פתוחה לעלייה ולקיבוץ גלויות" באמצעות נוסח חוק השבות והרבה תצלומי פנים של יהודים מתפוצות שונות; "פיתוח הארץ" מודגש על־ידי כרזה ובה תצלום עתידני של מאיץ החלקיקים במכון ויצמן; "תשמור על המקומות הקדושים לכל הדתות" מעוצב חזותית באמצעות תצלום־אוויר של ירושלים, ובתוכו תמונות מאמיני שלוש הדתות.

מעניין שבשלוש כרזות אלה, הנובעות מפיסקה אחת, לא נמצא זכר לרמז חזותי למלים הטעונות כל־כך, שהמדינה החדשה "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין, תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות". אולי הצורך שכרזות של מרכז ההסברה יהיו בגבולות הקונצנזוס, גרם לכל הכרזות להיות ענייניות ולהיזהר מנקיטת עמדה.

כרגיל בהוצאת טורטנוסקי, גם הקופסה המהודרת ובה 18 הכרזות במהדורה מוקטנת מופקת באופן מקצועי ומהודר, כראוי לנושא. עם זאת, בכמה מן הכרזות ניכר גודש עיצובי, המטשטש את הטקסט ומשמעויותיו, ובכמה מהן (בעיקר מס' 6, 7 ו־8) יש בוטות ופשטנות בעיצוב, שאינו מאפיין את טעמם הטוב של אנשי הוצאת טורטנוסקי בדרך כלל.

● דמוקרטיה ישראלית. גם ספרו החדש של ד"ר זאב סגל "דמוקרטיה ישראלית — עיקרים חוקתיים במשטר מדינת ישראל", פותח בהכרזת המדינה ומנתח את המשמעות החברתית־משפטית ש־נודעת להכרזה, שהיא הנורמה הבסיסית של המשפט הישראלי. כבר בפרק הראשון של חיבורו, קובע ד"ר סגל כי "הכרזת העצמאות אינה רק מסמך בעל ערך היסטורי, אלא גם מסמך בעל חשיבות משפטית בחיי היומיום. אלא שכבר כותב הרבה, בולטת גם המגבלה המוטלת על כוחה מבחינה משפטית. אין בכוחם של עקרונות ההכרזה — המכירים בזכויות היסוד של הפרט — לעמוד מול חקיקה מפורשת וחד־משמעית של הכנסת. הכנסת יכולה להחקיק כאוות נפשה, ואם תהא בזו חקיקתה הפליה, הרי שתהא זו הפליה חוקית, שיש בכוחה לגבור על כל האמור בהכרזת העצמאות".

את ההקדמה לספר כתב נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, שאמר על המחבר כי הוא בעל מעמד מוכר וידוע בתחומי המשפט החוקתי "וספרו של בעל מוניטין כאמור יתרום תרומה רבתי להבנת שיטת הממשל הישראלית".

● עצמאות על־פי טרטקובר. פרויקט גדול הקשור להכרזת העצמאות מעוצב בסטודיו של דוד טרטקובר, הטוען כי הוא בעל זכויות היוצרים על הרעיון לעצב את חגיגות הארבעים סביב ההכרזה. ב־5 ביוני תיפתח במוזיאון ישראל בירושלים תערוכה ובה יוצגו 21 עבודות קולאז' שהן היגד עיצובי של טרטקובר בהשראת 19 סעיפי הכרזת העצמאות.

בצבעים עזים — אדום, ירוק, כחול, צהוב, שחור — מרכיב טרטקובר קולאז'ים של היגד אישי, שלקוחים כולם מתצלומים שהופיעו בעיתונות, מודעות, דימויים ויזואליים מפרסומות העבר וההווה. ואיל והוא אינו מוגבל בהת־חייבויות קונצנזוס, הרי יש בכל "לוח" שלו היגד אישי חריף, שאינו מהסס להעמיד זה בצד זה את מה שנאמר במגילה על־ידי האנשים בעלי הכוונות הטובות, ומה שקרה עם ההצהרות הללו במשך השנים. כשמלחמת ששת הימים היא לגביו נקודת המפנה הברורה — ולכן תיפתח התערוכה בחמישה ביוני ולא ב־14 במאי או בה' באייר.

טרטקובר מרשה לעצמו אירוניה בוטה, לפעמים כואבת, הצלבה של דימויים המאירים זה את זה. במרכז העבודה טרטקובר שנתקע כולו מאותה פיסקה מס' 12, שהיא לגבי טרטקובר לב העבודה כולה.

התערוכה תוצג במוזיאון ישראל אך לא באגף העיצוב, אלא באגף האמנות המודרנית, האוצר התערוכה הוא יונה פישר. את התערוכה ילווה ספר, שייצא לאור בהוצאת מודן, ובו יובאו זה מול זה הלוחות והפסקאות המשמשות להם השראה. פסקאות המגילה מובאות באות מיוחדת שעיצב טרטקובר לצורך זה. בצב־עות בלתי אופייניות, הוא מוכן שהאות תיקרא "אות עצמאות" ולא "אות טרטקובר", למשל. את הספר ילווה מאמר של עמוס קינן על מגילת העצמאות, מאמר של האוצר יונה פישר על טרטקובר המעצב, מאמר של איתמר לוי על האיקור בגרפיקה של טרטקובר, ועוד מאמר של ד"ר עדי אופיר. הספר אמור לראות אור במקביל לתערוכה. הלוח האחרון מסתיים בכתובת שחתמה למעשה את טקס הכרזת המדינה. כך אמר אז דוד בן־גוריון: "קמה מדינת ישראל. תמה הישיבה הזאת".

בזכות ולא בחסד

בעולם מתגבשת קריאה להכיר בזכויות המו"לים

כשמדברים על זכויות ביצירת אמנות — ובמקרה הזה בספר מודפס — מדברים על זכויות יוצרים. כיוון שהיוצר הוא המחבר, הרי שאלה הזכויות שלו, והמו"ל יכול ליהנות מהם באופן לא ישיר, רק אחרי שרכש אותן. בסימפוזיון שנערך בירושלים לפני כשנתיים אמר צ'ארלס קלארק, המשמש יועץ לאיגוד המו"לים הבריטי האמריקאי בענייני זכויות, שכדי להוציא ספר לאור, המו"ל זקוק לרשות. הוא בעצם אינו זקוק לזכויות. עמדה דומה עלתה מפסיקתו של השופט אלוני בתביעתה של גלילה רון־פדר נגד הוצאת "מילואו". בתביעה זו החליט אלוני שלהוצאת "מילואו" היתה הרשות להוציא את הספר לאור, בעוד שהזכויות נותרו בידי המחברת.

עתה מתגבשת בעולם ההכרה שמן הראוי לנסח זכות ספציפית שתגן על המו"ל, בעיקר בעולם שבו קיים שוד זכויות ההולך ומתרחב, הנעזר בטכנולוגיות חדישות וזולות של העתקה. אותו קלארק סיכם את הסמינריון שנערך בהיידלברג לפני כשנתיים בנושא הזכויות, בכך שיש ליצור זכות נפרדת של המו"ל ביצירה מודפסת, בצד זכויות היוצרים. האנשים התומכים התחיקו אחריו בטענה ש"ערכה של יצירת הסופר מתממש רק כשהמו"ל עשה את מלאכתו — למרות שבזוב הערצות זכויותיהם של המו"לים ביצירות באות מכוח זכויות היוצרים שר־כשו.

השאלה החוקית אינה פשוטה, וחלק מאירגוני המו"לים או הסו־כנויות הבינלאומיות חוששים ש־הגדרה חדשה ונפרדת של זכויות המו"לים תחייב ניסוח מחודש של אמנות בינלאומיות בענייני זכויות יוצרים, כדי לכלול גם את ההגנה וזכויות אלה ביצירה המודפסת.

אונסק"ו והאירגון העולמי לענייני קניין רוחני ניסחו מסמך עבודה, שבו נאמר כי הסיבה החשובה ביותר להגדרת זכותו של מו"ל היא ההתפתחות המהירה של טכנולוגיות ההעתקה. "מו"לים המפרסמים יצירות המוגנות עדיין [illegible] ים כראוי, יכולים לסמוך על זכויות בלתי ישירות הנובעות מזכויות היוצרים של המחבר. אבל הגנה זו אינה מספקת בכל המקרים. לא בכל מקרה יכולים המו"לים לסמוך על הזכויות שנרכשו מהמחבר. אם מדובר ברשות שאינה אקסקלוסיווית, החוק במדינה מסויימת אינו מאפשר להם לתבוע צד שלישי המשתמש ביצירות ללא קבלת הרשות המתאימה. אם המחבר אינו משתף פעולה — אין הם זכ־כים להגנה המגיעה להם. העדר שיתוף־פעולה כזה מתרחש למשל במקרה של פרסומים מדעיים, כשהמחברים חושבים שהפצת יצירתם בהיקף רחב ככל האפשר משרתת את האינטרסים שלהם — גם אם זה פוגע באינטרסים של המו"ל. מחברים גם עשויים לגלות אדישות לזכויות המו"ל אם הם נתנו לו רשות, בלבד לפרסם את הספר וקיבלו כבר את המקדמה על חשבון תמלוגים. העתקה פיר־אטית של הספר פוגעת ביכולתו של המו"ל למכור את עותקי הספרים, שעבורם קיבל המחבר כבר את המגיע לו. מסמך העבודה מגיע למסקנה שצריך לגבש הגנה על זכויות המו"ל, ויש בכך הצדקה.

רומנים רוסיים

רומן חדש של מאיר שלו ותרגום חדש של "החטא ועונשו"

ספר חדש של מאיר שלו (מס 342 בספריה לעם של "עם עובד") הוא ספר ראשון שלו שהוא ספרות ממש, למבוגרים, אחרי שלושה ספרי ילדים ו"תנ"ך עכשיו", שהיה רב מכר בארץ בהוצאת "שוקן", נמכר להוצאת "גרוב פרס" בארה"ב וגם עושה עתה חיל כתקליט בקולו של שלו בארץ.

הספר מגולל את תולדות משפחת איכרים, מראשוני המתיישבים בעמק יזרעאל, ההולך מסופרים מפי הנכד, שהתייתם מהוריו בגיל רך וגדל בבית סבו ובצל אישיותו. העולם המתואר הוא עולם המיתוסים של ראשית ההתיישבות, תעלומות המשפחה, אגדות העמק וחיי הטבע. שמו של הספר "רומן רוסי" בא מקטע בו יוצא סבו של המספר, עם קשישה שבאה אליו מרוסיה (וכבר אהבה היה, בין השניים סיפור אהבה בעבר) לטייל במשק:

"הם עברו ליד שרידי הגורן הארמה הישן של סבתא פייגה, שריחו הלחם, הכאב ומאפה הדלעת טרם נפגע מרפאותיו ההרוסות, וירדו אל המטע. מרחוק ראיתי את שרוולי הארוכים מתנופפים, כשהצביע לפניה את העצים בזה אחר זה, וידעתי שהוא מנופף לשלום — לאורסק, לאנס, לשקר, לי".

"הראה אותם," — אמר לי אורי, שבא ועמד לידי, "כמו באיזה רומן רוסי".

הוריש אחר כך עברו שניהם אל בית האבות. עד מותו נקם בה סבא באהבה מבוקרת, מפוכחת, מדוקד־קת, בלתי־פוסקת, בכוונות הסרט לב, בתנועות עתיקות ורכות של עונג שגרמו לה שתשיר עלוהה אחורה, שתשרוט את הקירות ותר־קע ברגליה ככל שהוחזר לה מכאובי הזקנה הארוכים".

כיוון שבסיפור אהבה מדובר, יש להציין ששלו נהגה משתי המשמ־עויות של המלה "רומן", המתארות את היחס בין הדמויות ואת מה שהוא מהותו מאופיו של ספר רוסי. יחד עם זאת, ולא בלי ויכוח, שמו של הספר באנגלית הוא A Russian Novel.

מהו "רומן רוסי" — שלו, המרגיש כי בשום פנים ואופן אינו רוצה שיחשב שהוא רוצה לדמות את ספרו לרומנים הרוסים הגדולים, אומר שהאסוציאציה שלו לתיבה "רומן רוסי" היא "סערת יצרים". נילי מירסקי, שתרגמה כמה רומנים רוסיים מוכנה לקבל את האסוציאציה שאני מציע: "ארוך מהו... אמוציות". אני מניח שמרבית הנש־אלים שיתבקשו להביא דוגמא ל"רומן רוסי" יביאו "מלחמה ושלום" או "החטא ועונשו".

הוצאת "לדורי" מציעה לקורא העברי תרגום חדש של "החטא ועונשו". היוזמה לתרגום זה, לדברי בית ההוצאה, נבעה מכך שקשה לקרוא את התרגום הישן שנעשה על ידי מ.ג. וולטשבסקי. לכן הוטלה מלאכת התרגום על שני בני זוג יד־עני רוסית ואוהבי ספרות — כך בקומוניקט של בית ההוצאה — א. את ז. זמירי; ואת כתב היד של התרגום ערך אריה חשביה. "הוצאת "לדורי" באה להגיש את "החטא ועונשו" בלבוש חדיש, בעברית של היום ובשפה קולחת, כך שהקורא יוכל לקרוא בנשימה עצורה — ממש כאילו אירעה עלילת הספר בימינו אנו".

נילי מירסקי, שבאחרונה תרגמה מחדש את סיפורי איסאק באבל, מתוך ביקורת שהיתה לה (כבר העיזה להשיגה) על תרגומו ומובנו־תו של תרגום שלונסקי, אומרת שאחרי שבדקה את תרגומו של וולטשבסקי, שנעשה לפני שנים רבות, לא היתה מסכימה לתרגם אותו מחדש, כיוון שלדעתה הוא הצליח להיות גם מהימן למשמעויות, וגם לנופח הדוסטוייבסקאי המיוחד. היא, שתרגמה בעצמה את דוס־טוייבסקי, כתבה מאמר ביקורת על התרגום החדש לאחד מן המוספים הספרותיים, ושם היא מפרשת ומנמ־קת את השגותיה, בצד הערכת רמ־תו של התרגום החדש.

הוצאת "הקיבוץ המאוחד" מכינה עתה מהדורה חדשה (ה־21 במספר) לתרגומו של וולטשבסקי, בכרך אחד, ואין פלא, שהרי זה ספר הנמצא בתוכנית הלימודים, והוא מה שנק־רא "ספרי סלף". במו"לות הישר־אלית התפתחה באחרונה מגמה של תרגומים מחודשים, בטענה שבשפה ובמנטליות של הקורא הישראלי קרה משהו מאז תורגמו יצירות המופת בראשונה.

מבלי להיכנס לפרטים של השוו־את תרגום (אני איני יכול להשוות למקור), אני תוהה ביני לבין עצמי אם רומן מופת מהמאה הקודמת, המתרחש ברוסיה, אכן צריך להיקרא ב"עברית של היום", ויותר מזה "כאילו אירעה עלילת הספר בימינו אנו".

מעניין שבשמו של הספר יש עיוות, עוד מימי התרגומים הקוד־מים. דוסטוייבסקי כתב על "פשע ועונש", ובמקרה הזה תירגמו האנג־לים נכון Crime and Punishment. נכון אמנם שלספר יש משמעות דתית עמוקה, ובסופו, כשחוזר רסקולניקוב לאמונה ולתולדה מח־דש, ברור שמדובר גם בחטא — אבל בכותרת העדיף דוסטוייבסקי הדתי את ה"פשע". מירסקי סבורה שכותרות ספרים שהשתרשו צריך להשאירן, גם אם מגישים תרגום חדש.

חוזרים מבולוניה

היריד האיטלקי המתרכז בספרי ילדים חוגג חצי יובל לקיומו

זה נחשב על־ידי המו"לים יריד "נחמד". גם כשהתחרות היא הדיפה והמו"לים רוצים להקדים איש את רעהו במאבק על זכויות, הרי הסביבה העליזה והמרתקת של ספרי ילדים הפונים לדמיון הופכת אותה למשהו שאפשר לעשות אותו בחיוך חביב.

ישראל אינה מיוצגת ביריד הזה עם ביתן לאומי, אבל מו"לים ישר־אלים נוסעים לבולוניה באותן מריה. מיעוטם שוכר דוכנים שם. השנה היו בבולוניה שני דוכנים ישראלים: של הוצאת "מסדה" ושל דפוס מבן מבצרת.

מלבדם היו בבולוניה אשר ביתן ואוהד זמורה, אבשלום אורנשטיין מהוצאת "יבנה", יוסי סבורו מהוצאת "עגבל", ניסן בלבן ומימי סלע מהוצאתם החדשה "סאר". העובדה שלמו"לים אלה לא היה דוכן להציג בו את ספריהם, אינה מעידה שהם לא עשו עסקים. הם נסעו יותר לקנות מאשר למכור.

כיוון שזה היה היריד ה־25, ערכו המארגנים נשף בטירה מחוץ לעיר, אליו הוסעו המשתתפים באוטובו־סים. בנשף היה אוכל כיד המלך, שתיה בכמויות לא מוגבלות, ולבסוף ריקודים לצלילי תזמורת מצויינת. כשהחגיגה היתה בעיצומה — מספר אשר ביתן שהיה שם, ויין שתה עם כולם — ירדו מהתקרה גלים גלים של קונפטי מנייר כסף, שנשאר דבוק לשערם ובגדם של החוגגים גם זמן רב אחרי שנגמר הנשף.

בעלי הרכבים הסתבכו במידה מסויימת, שכן ביום האחרון, בעת פירוק היריד, הופיעו בו סטודנטים שבאו להעניק את אותם לעניין הפלשתינאי. יואב ברש מ"מסדה" מספר כי הם חילקו ספרים על הרצפה, וקראו סיסמאות כמו "פלשתינה רוצה" ("חופש") ושמש לילדי עזה".

מו"ל איטלקי מטורינו שמוציא ספרים יהודיים שיגר בעניין זה מברק השתתפות בצער למנהל יריד הספרים הירושלמי זאב בירגר. מתברר שאת הנחתו של אותו מו"ל ניסו להצית. לעומת זאת ביתן מספר שהיריד בבולוניה היה השנה שקט באופן בלתי־רגיל, ואפילו הוכני מטבעים לפני הכניסה בעשויה לא היו בו.

את תוצאות ביקור המו"לים הישראלים ביריד זה נראה מן הסתם על מדפי ספרי הילדים בשנה הקרובה, אם כי לא עושה רושם של־מו"לים של ספרי הילדים בארץ חסרה השראה בלי ביקור בירידים בחו"ל.

היבוא של היצוא

הוצאת אורבך היא חברה־בת של הוצאת "מולטימדיה" האנגלית, שהיא בבעלות ישראלית

כל מו"ל ישראלי חולם לעשות את זה בחו"ל, ובגדול: הוא הרי יודע שמספר קוראי העברית הוא סופי ומוגבל למדי, ולרבי־מכר של ממש אפשר להגיע בשפות רבות־תפוצה: אנגלית, למשל. לכן המו"לים הישר־אלים בירידים בחו"ל לא רק קונים, אלא מאוד רוצים למכור. הסיפור הבא הוא על מישהו שעשה את הדרך במקרה ועכשיו הוא חוזר לכאן.

ארנון אורבך הוא בן למשפחת מדפיסים: דפוס "אמנים מאוחדים" היה בבעלות המשפחה, ובמסגרת לימוד מקצועות הדפוס הגיע אורבך לאנגליה. שם, בעקבות שיחה מקרית עם חבר, נולדה "מולטימ־דיה". תחילה היה זה "פקג'ר" שהתמחה בהכנת המוצר המו"לי, יי־זומו, כתיבתו, עריכתו, עיצובו ומ־כירתו לבית הוצאה שישווק אותו. במסגרת זאת נוצרה רשימה מרשימה של כותרים בתחום הבוק־פיקש, שכוללת ספרים גדולים ומאוירים בנושאי חיות, קולנוע, בישול, פסיכולוגיה, בריאות וכושר, היסטוריה, מוסיקה, צילום, מדע פו־פולארי, חלל, תחבורה, נשק וכלי מלחמה, ספרי טבע וספרי ילדים.

בשלב מסוים החליט אורבך שה־גיע הזמן כי "מולטימדיה" תיהפך מ"פקג'ר" ("אורז חבילות") למו"ל. הסיבה היתה כלכלית: ה"פקג'ר" מרוויח היטב על מכירת מהדורה בגודל מסוים. אם החבילה מצליחה ומוסיפה להימכר, עיקר הרווח עובר למו"ל שקנה אותה. רוב ה"אורזים" נתקעים בתחום האופר, כשום עדיין אינם גדולים כדי להיות מו"לים בעצמם אך גדולים מכדי שמלאכת ה"אריזה" תמשיך להשתלם. כעבור כמה שנים יכלה "מולטימדיה" להראות רשימה מרשימה של כותרים, בהשתתפות כותבים כמו כריסטיאן ברנרד, הנס אייזנק (איש האיי־קיו) והידיד אוגילבי, "אבי הפרסום המודרני".

אחרי שהגשימו את חלומו של כל מו"ל ישראלי, החליטה משפחת אורבך לחזור לארץ. "מולטימדיה" ממשיכה לפעול באנגליה, כהוצאה לאור לכל דבר, המשווקת את הצל־חותיה העשיות בהידור ברחבי העולם, אבל מינה וארנון אורבך החליטו לפתוח בארץ את הוצאת "אורבך". הכותרים הראשונים שלהם כבר נמצאים בחנויות הספרים.

"מין ראשון, אהבה ראשונה" בהוצאת "כתר" נרכש מ"מולטימ־דיה". לעומת זאת "אמנויות הקרב של המזרח הרחוק" של פיטר לואיס יצא כבר בהוצאת "אורבך", כמה־דורת "כתר". לדברי אורבך יש לו ול"כתר" הסכם, שעל־פיו להוצאה זו זכות סירוב ראשונה לכל פרויקט המוצע על־ידי הוצאת "אורבך". אם הוצאת "כתר" אינה רוצה להיות שותפה לפרויקט, היא רק מפיצה אותו, ואז זוהי "מהדורת כתר" (כמו במקרה של לואיס).

לעומת זאת ספרו של אוגילבי, שראה אור במקור ב"מולטימדיה", יצא כש"כתר" שותפה להשקעה ומוצאת הרווחים. הספר נחשב לתנ"ך של הפרסום המודרני, ולא במקרה מהדורת בכותרתו העברית החדשה — "הפרסום על־פי אוגילבי". הספר הוא מגבולות הטקסט־בוק של הפרסום, כי יש בו פילוסופיית חיים היפה גם לתחומים אחרים והרבה מידע מרתק על תדמיות, פרסום, שיווק ויחסי־ציבור.

אחרי ככלות הכל, הבשורה על־פי אוגילבי היא אחת: אין תהליך ללי־מוד יסודי של נושא כלשהו שרוצים לעסוק בו. עדיף מסר ברור, ישיר והמוגש בצורה בהירה, בלי התחכמויות יתרות. מאלף גם הסי־פור על המתנה שמעניק אוגילבי לכל מנהל חדש בחברת הפרסום שלו: שורת בובות רוסיות, אחת בתוך האחרת. בתוך הקטנה ביותר נמצא המסר הבא: "אם כל אחד מאתנו יעסיק אנשים קטנים ממנו, סופנו שנהיה חברה של גמדים. אבל אם נעסיק אנשים גדולים מאתנו — נהיה חברה של ענקים".

את הייעוץ המקצועי לגירסה העברית נתן הפרסומאי צבי פרידמן, ומכיון שבכל זאת מדובר בספר המיוצר באופן המוני (הרבה שפות, הרבה ארצות), יוחזו בכך שעיצובם של כל זוג עמודים זהה לעיצוב אותם עמודים בכל המהדורות בכל השפות. אוגילבי הרי חובק עולם. מהדורה אחת נבכרה לעיתון "גלובס" כמתנה למנוייו. ועתה עוד 3000 עותקים מוכנים לרוכשים פוטנציאליים.

הוצאת "אורבך" אינה סומכת רק על ה"בקליסט" המרשים של "מולטימדיה". היא מכינה להתאים את דרך החשיבה המו"לית שלה לרעיונות מקומיים. כך שותפה "אורבך" (עם ההוצאה לאור של משרד הביטחון) בספר "סיפורי בתים" — סיפורם של שבעים בתים בתולדות ההתיישבות, בעריכתו של זאב ענר. שבעים בתים, ממטולה בצפון ועד רביבים שבדרום, שכל אחד מהם הוא סיפור בתולדות היישוב. 24 כותבים שונים, בס־גנונות שונים, עם תצלומים מהיום ומהעבר. הוצאת "אורבך" האמונה על עבודה עם ארכיונים ומודעת להשיכות הזכויות של החומר המצולם והגרפי, מצרפת בסוף הספר, אחרי רשימת המקורות לתמונות, את ההערה: ההוצאה עשתה כמיטב יכולתה לעמוד בדר־ישות החוק הנוגעות לזכויות החומר המצולם.

והנה רק ההתחלה: יש כבר תו־כנית לעוד ספר אחד של "סיפורי בתים" ובקרוב ייצא אור מספריו של כריסטיאן ברנרד, "לב בריא" (מהדורת כתר), והוצאת "יבנה" מכינה את "מכתת המוף" (מכירת זכויות וצילומים מ"מולטימדיה"), בלי מעורבות של הוצאת "אורבך". הוצאת "אורבך" — שהוא ארנון ורעייתו מינה, הפעילים מתוך דירה־משרד בתל אביב: שאר העבודה בהוצאה נעשית פרילנס — מדברים גם על רצונם לפרסם בארץ ספרות בדיונית מודרנית מן הסוג הנכתב עתה ברחבי עולם. הם כבר רכשו זכויות, ובכך יהיו כאות ההוצאות בארץ.

משרד החינוך והתרבות
מרכז ההסברה
הועדה לאירועי יום העצמאות

ישראל ISRAEL 40

יום הזכרון לחללי מערכות ישראל ויום העצמאות ה־40 למדינת ישראל

טקסים ואירועים מרכזיים

ערב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל
יום שלישי, ב' באייר התשמ"ח (19.4.88)

- 11.00 ירושלים, משכן הכנסת, טקס פתיחות תערוכת מגילת העצמאות ומסמכים אחרים בחיי המדינה בהשתתפות יו"ר הכנסת. (למוזמנים בלבד)
- 20.00 צפירת דומיה בת דקה אחת בכל רחבי הארץ
- 20.00 ירושלים, רחבת הכותל המערבי, טקס פתיחות יום הזכרון לחללי מערכות ישראל והדלקת נר הזכרון, במעמד נשיא המדינה והרמטכ"ל ובהשתתפות שרים, אלופי צה"ל בכל הזמנים ובעלי עיטור הגבורה

יום הזכרון וערב יום העצמאות
יום רביעי, ג' באייר התשמ"ח (20.4.88)

- 11.00 צפירת דומיה בת שתי דקות בכל רחבי הארץ
- 11.00 טקסי זכרון בבתי הקברות הצבאיים וליד אנדרטאות הזכרון בהשתתפות הורים שכולים, נציגי "יד לבנים", שרים, חברי כנסת, רבנים, נציגי צה"ל ועוד
- 12.00 ירושלים, משכן הכנסת, קבלת פנים לי"ב מדליקי המשואות מטעם יו"ר הכנסת
- 19.45 ירושלים, הר הרצל, טקס הדלקת המשואות לסיום יום הזכרון ופתיחות חג העצמאות, בהשתתפות יו"ר הכנסת
- 24.00-19.45 אילת, פתיחות בסיס חיל הים לציבור הרחב
- 20.45 פתיחות חגיגות ליל העצמאות ברחבי הארץ
- 20.50 דבר נשיא המדינה ליום העצמאות - ישודר ברדיו ובטלוויזיה
- 21.30 דבר ראש הממשלה ליום העצמאות - ישודר בטלוויזיה

יום העצמאות,
יום חמישי, ד' באייר התשמ"ח (21.4.88)

- 08.00 תפילות חגיגיות בבתי הכנסת ברחבי הארץ
- 24.00-08.00 חגיגות ואירועים בכל הרשויות המקומיות
- 14.00-09.00 פתיחות מחנות צה"ל, חניוני צה"ל והמוזיאונים לגבורה לביקור הציבור. (פרטים במודעת מרכז ההסברה בערב החג)
- 16.00-09.00 ירושלים, משכן הכנסת, תערוכת מגילת העצמאות ומסמכים אחרים בחיי המדינה
- 09.45 ירושלים, משכן הנשיא, כנס אלופי צה"ל, ראשי זרועות הבטחון והפיקוד העליון של 1948
- 10.00 40 סיורים "בעקבות לוחמים ובונים" לציון 40 שנה למדינה (פרטים במודעת מרכז ההסברה בערב החג)
- 10.30 ירושלים, משכן הנשיא, קבלת פנים לחיילים מצטיינים
- 11.00 ירושלים, תיאטרון ירושלים, חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי, בהשתתפות ראש הממשלה, יו"ר הכנסת, נשיא בית המשפט העליון, סגן ר"הם ושר החינוך והתרבות ויו"ר הנהלת ההסתדרות הציונית - ישודר בטלוויזיה
- 16.00 ירושלים, משכן הנשיא, קבלת פנים לסגל הדיפלומטי
- 17.00 ירושלים, תיאטרון ירושלים, טקס חלוקת פרסי ישראל, במעמד נשיא המדינה, ראש הממשלה, יו"ר הכנסת, נשיא בית המשפט העליון, סגן ר"הם ושר החינוך והתרבות וראש עיריית ירושלים - ישודר בטלוויזיה
- 18.45 רמת גן, האצטדיון, מפגן צה"ל לציון 40 שנה למדינה, במעמד נשיא המדינה ראש הממשלה, יו"ר הכנסת, מ"מ ראש הממשלה, שרים, חברי כנסת ואנשי ציבור - ישודר בטלוויזיה
- 21.00 ירושלים, בריכת הסולטן, קונצרט חגיגי ליום העצמאות, בביצוע התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מרכז ההסברה מאחל לכל אזרחי ישראל חג עצמאות שמח

ביום העצמאות הניפו את דגל המדינה

עיריית תל-אביב-יפו

יום הזכרון לחללי מערכות ישראל

על פי החוק, בערב יום הזכרון לחללי מערכות ישראל, 19.4.88, ב' אייר תשמ"ח, יהיו כל בתי הקפה בעיר תל־אביב־יפו סגורים על פי החוק.

ביום הזכרון לחללי מערכות ישראל, 20.4.88, ג' אייר תשמ"ח, יהיה סגור כל עינוג צבורי.

בעל בית קפה ובעל עינוג צבורי יציג בכניסה לעסק, במקום הנראה לעין, מודעה הכוללת הוראות אלה באותיות עבריות הניתנות לקריאה נוחה.

הודעה כאמור תוצג במשך 48 השעות הקודמות לערב יום הזכרון ועד לצאת יום הזכרון.

העובר על הוראה זו דינו קנס של 500 ש"ח ובעבירה נמשכת סכום נוסף של 20 ש"ח עבור כל יום בו נמשכת העבירה.

חוק התכנון והבניה התשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי שקמים
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תבנית מפורטות
[illegible]
שלום רוטר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה [illegible]

עיריית חיפה —
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב באליק 3, חיפה
טלפון מספר 04-640773

הודעה על־פי סעיף 89ג. לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
[illegible]
ארכיטקט הוועדה
מהנדס העיר

"ישפרו" חברה ישראלית להשכרת מבנים בע"מ

הזמנה לאסיפה כללית שלא מן המנין

ניתנת בזה הודעה כי ביום ד' 11.5.88 בשעה 11.00, תתקיים במשרדי החברה לנכסים ולבנין, ברח' סימטת בית השואבה מס' 18 בת"א, אסיפה כללית שלא מן המנין, של בעלי המניות של החברה.

באם ימצא לנכון, תתקבל באסיפה החלטה מיוחדת, לתקן את תקנות ההתאגדות של החברה, באופן שתקנה 73 לתקנות החברה תמחק ובמקומה תבוא התקנה הבאה:

"73. המנהלים בתור שכאלה, יהיו רשאים לקבל שכר מהחברה כפי שיוחלט ע"י דירקטוריון החברה ויאושר באסיפה הכללית. כמו כן, יהיה כל מנהל רשאי לקבל את הוצאותיו המתקבלות על הדעת, הקשורות בנוגע לתפקידו כמנהל".

הודעה על מכירה
רהיטים וכלי בית
מעזבון המנוחה ליזה שכטר ז"ל יימכרו בבית המנוחה
ברחוב יהושע בן נון 29 תל־אביב
ביום שלישי, 26.4.88 בשעה 15.00—19.00.
[illegible]
יצחק הדס — אהרון פריצקר, עו"ד
מנהלי עזבון ליזה שכטר ז"ל

למממשלה ולכנסת ישראל

הרפואה הציבורית מתמוטטת העם
סובל ובריאותו נפגעת
התערבותכם הדחופה במשבר
הבריאותי חיונית ותוכיח רגישותכם
לסבל ולמצוקת החולים.

ארגון רופאי קופת חולים
חטיבת רופאי בתי החולים

הסכמים יש לכבד.

המועצה לייצור ולשיווק צמחי נוי

חתימת חוזים לייצוא פרחים לעונת 1988/89

1. התחתמות מגדלי פרחים על חוזים לאספקת פרחים וצמחי נוי ליצוא לעונת היצוא 1988/89 תחל ביום ב' 2 במאי 1988.
2. ההתחתמות תתבצע בבתי האריזה לפרחים ע"פ לוח זמנים שיפורסם כל בית אריזה.
3. הרשמה לשיווק —
הרשמת מגדלים לשיווק אם באמצעות הברוסות או בצינור שיווק כרמל ותתבצע עם חתימת החוזה והחזרת חלק ממנו.
חובת הרשמה חלה גם על מגדלים ותיקים.
מגדלים שיחתמו לא יאוחר מיום ה' 16 ביוני יהנו מהקצאת צינור שיווק וזכאות אשראי במועד ראשוני (סבב א') כפי שתקבע המועצה.

בברכה,
גד מאיר
האגף לתכנון וכלכלה

למוסד ציבורי
דרושים בשכירות
בתים בודדים פרטיים
בני 4 — 2 חדרים + טלפון

באזורים הבאים:
א. ירושלים. ג. קרית שמונה.
ב. נהריה. ד. מטולה.
ה. צפת.

לא ישולמו דמי תיווך

בהצעות נא לפנות לטלפונים: — 03—205504
03—205344

זלזול במנותח

מאת זאב יפת

חולים ממתינים חודשים ארוכים עד שיגיע תורם לעלות על שולחן הניתוחים. בחודשים האחרונים, בשל עיצומי הרופאים, נידחים גם ניתוחים שנקבעו זמן רב מראש. בצר להם פונים חולים רבים אל הרפואה השחורה. בתוך כל האנדרלמוסיה, ראוי היה שמנהלי בתי החולים יקפידו שלא תהיינה בעיות באותם ניתוחים מעטים שעדיין מתבצעים.

אבנון הלפרין מת"א סבל מהתנפחות קשה של בלוטת הרוק. לאחר שורת בדיקות, קבע רופאו הפרטי שיש לכרות את הבלוטה. הוא היפנה את הלפרין למחלקת אף אוזן גרון בבית החולים איכילוב. שם, לאחר שורת בדיקות קבע הרופא המטפל, ד"ר יורם סמואל, שיש לבצע הניתוח בדחיפות. למזלו של הפציינט היה עליו להמתין כחודשיים בלבד עד למועד הניתוח.

בבוקר "היום הגדול" עבר את כל הליכי האישפוז והנה להפתעתו ניגש אליו ד"ר סמואל ואמר לו שהחליט לדחות הניתוח, וכי עליו לבצע עוד שתי בדיקות שיגרתיות ולאחר מכן ייקבע לו תור חדש לניתוח.

הלפרין, שהתייסר שבועות ארוכים בכאבים קשים, לא הבין ואיש לא טרח להסביר לו, מדוע אי אפשר היה לבצע את הבדיקות יום־יומיים לפני הניתוח, מדוע עליו להמשיך ולסבול כאבים עד שייקבע לו תור חדש.

בצר לו פנה הלפרין לשר"פ (שירות רפואה פרטית), עבר בתוך שבוע את הניתוח וקיבל תעודת שיחרור מבית החולים. עתה התלונן על כל הקורות אותו באיכילוב בפני הד"ר ביאנקה לרדמן, סגנית מנהל בית החולים, והאחראית לתלונות החולים. הד"ר לרדמן הבטיחה לקיים בירור יסודי בעניין ואכן כעבור שבועיים, ב־22 במארס השנה, שיגרה מכתב תשובה למתלונן. במכתבה אישרה שאכן הוא הוזמן לאישפוז לקראת ניתוח אך ציינה שהבדיקות שנתבקש לבצע הן מקובלות בכל המרכזים הרפואיים לצורך קבלת החלטה סופית לגבי הניתוח. אף מלה לא נאמרה לגבי השאלה אם אי אפשר היה לבצע את הבדיקות בטרם האישפוז, כדי למנוע דחיית הניתוח. מה שיותר תמוה — במכתב נאמר שהבדיקות שעבר לא הצביעו על הימצאות אבן בבלוטת הרוק, לכן החולה לעזוך בירור נוסף. המסר בתשובה זו הוא, שאיש לא חשד בהימצאות אבן בבלוטת הרוק. הפציינט צולם, לפי הוראות הרופא, והמימצא הרנטגני קבע חד־משמעית: "לסת תחתונה — אין סימני אבנים". ההחלטה לבצע את הכריתה נתקבלה בשל שורת גורמים אחרים. לכן, מכתבה של הממונה על תלונות החולים לא הבהיר כלל את המצב.

פניתי לפרופסור דן מיכאלי, מנהל בית החולים, כדי לשמוע הסבריו. לאחר בדיקה בתיקו האישי של החולה, הסביר שהיה צורך "בעוד בדיקות, בעוד שיקול דעת", לכן היפנו אותו להמשך המעקב. לכאורה הסבר בהחלט סביר, אלא שבהמשך השיחה נאמר משפט המפתח: "יכול להיות שכל התהליך היה צריך להיות יותר חכם. מישהו החליט על ניתוח, לא חשב על הבדיקות, לא היו כל הבדיקות הקודמות, עכשיו בא, רוצה עוד בדיקות."

מסתבר שהליכים שקדמו לניתוח היו משובשים, לכן הניתוח לא בוצע במועדו. זו היתה צריכה להיות גם תשובתה, בלווית התנצלות, של הממונה על תלונות החולים. בנוסף לכך שחולים סובלים ונשחקים בגלל התורים הארוכים לניתוחים, שניתוחים נדחים בגלל עיצומים, הרי גם באותם מקרים שכבר מוכנים לבצע ניתוח הוא נדחה, והפעם בגלל תיפקוד לא נכון של המערכת.

פרופ' מיכאלי: התהליך היה צריך להיות חכם יותר

שוטרים וגנבים / ראובן שפירא

אזרחים מתלוננים אצל מבקר משרד המשטרה

אברהם ארד: מבקשים סעד מהמבקר

הטיפול הבלתי־מתפשר של מבקר משרד המשטרה, אברהם ארד, בליקויים המתגלים במשטרה, נתן פתח תקווה לאזרחים רבים, שהיו להם טענות על חקירות המשטרה ואלו לא טופלו לדעתם, כיאות עד היום בידי המשטרה.

האזרחים האלה פונים עכשיו לבקש סעד מהמבקר ארד. אחד מהם הוא ד"ר אלכסנדר ואיין, מהנדס עולה מבריה"מ שהורשע בשעתו בהריגת שכנו ברמלה בירייה מאקדחו, בעת מאבק בביתם בגלל סיכסוך ממושך. ד"ר ואיין, שטען כל הזמן להגנה עצמית, הורשע בהריגה, נדון לתשע שנות מאסר, ובית המשפט העליון המתיק את עונשו לשלוש שנות מאסר. הוא שוחרר מהכלא בשנה שעברה. המשיך להילחם להוכחת חפותו. לטענתו היו ליקויים רבים וחמורים בעת חקירתו במשטרה ובמשפטו. הוא התלונן על המטפלים במשטרה ואצל שר המשטרה, אך טענותיו לא נענו, ולדבריו לא נבדקו היטב. במכתב ששלח למבקר משרד המשטרה, מעלה ד"ר ואיין את טענותיו על המשטרה אחת לאחת.

בין השאר הוא טוען: "נעשה נסיון להעלים תלונה שהגשתי למשטרה על נסיון סחיטה שהיה ביסודו של הסכסוך, שנגמר במותו של השכן בירייה. רק חוקר פרטי ששכרתי מצא את מספר התלונה, למרות הכחשות המשטרה על קיומה. המשטרה לא חיפשה במקום הארוע את הסכין, שלטענתי היה בידי השכן (ושבגללו נאלצתי להגן על עצמי). במקום הארוע היו כעשרים בני־אדם, אבל המשטרה שהגיעה למקום כעבור שתי דקות לא גבתה עדויות מרובות, וגם לא רשמה את שמותיהם. החוקר המשטרתי שוחח באותו יום רק עם קרובי משפחתו של המנוח.

"מסרתי לחוקר המשטרה רשימה של 20 עדים שהיו בסביבת מקום הארוע. לטענת החוקר הוא לא הצליח לאתר אף לא אחד מהם. חוקר פרטי ששכרתי מאוחר יותר מצא את כל האנשים ברשימה שלי — אבל אז הם פחדו להגיב בגלל איומים שהופעלו עליהם מצד משפחת המנוח".

ואיין קבל בפני המבקר על כך שאחרי שהסתיים משפטו הוא פנה למטה הארצי של המשטרה, בבקשה לחקור את המחדלים והפרות החוק שהיו במהלך חקירתו, אך נענה בתשובה פורמלית, לא מנומקת, ש"החקירה התנהלה ללא דופי ומוצתה עד תום".

שוטרים מול עצירים אלימים

המקרה שיתואר להלן התרחש לפני כמה שבועות בבית המשפט בפתח־תקווה. הוא ייצוגי למקרים נוספים המתרחשים לעתים מזומנות בבתי המשפט ובתחנות משטרה ומעיד על בעיה מטרידה שיש לשוטרים המלווים עצירים, שהם לעתים אלימים ומסוממים, מאבדים שליטה על עצמם ומתפרעים. לא כל השוטרים מאומנים להתמודד עם עצירים מהסוג הזה.

לבית המשפט בפתח־תקווה הובאו להארכת מעצר שני אחים, שבחיפוש בביתם התגלתה כמות הרואין. השניים, ממוצא קווקזי, לא שריריים במיוחד, בשנות העשרים לחייהם, הקשיבו בשקט לדיון שהתנהל בעניינם. עד שניתנה החלטת השופט להאריך את מעצרם בשבעה ימים. זה היה האות להתחלת התפרעותם. הם החלו לירוק על השוטרים, קיללו אותם השתוללו, תוך כדי הוצאתם מהאולם. האח הצעיר היה נסער והתקפני יותר. הוא כמו נתקף אמוק, בעט והיכה ללא הבחנה, איים להתפוצץ ולפגוע בכל מי שהיה בסביבה.

שני האחים לוו בשלושה שוטרים. אלה ניסו להפריד אותם זה מזה, אבל הדבר לא עזר. האחים העצירים המשיכו להשתולל במסדרון בית המשפט. השוטרים המלווים נראו נבוכים וחסרי אונים. לא ידעו כיצד להגיב ולפעול. הם לא הצליחו להרגיע את האחים ולהשתלט עליהם. נראה היה שלא רצו להפעיל כוח רב כנגד העצירים, מחשש להסתבך באלימות. בלית ברירה רק התגוננו השוטרים מול הבעיטות והמכות של העצירים. מדי פעם הם אחזו בידיו וברגליו של האח שהשתולל מאד, אבל זה לא שיפר את המצב. יותר ממחצית השעה נדרשה לשלושת השוטרים כדי להחדיר את שני העצירים לניידת שהמתינה ברחוב.

וגם אז לא במהרה הצליחו להכניס אותם לתוך הניידת. ההשתוללות נמשכה, הפעם לעיני עשרות סקרנים שהתאספו במקום. אחד העצירים מנע את סגירת דלת הניידת. היה חשש ממשי של פגיעה בנוכחים. רק אחרי מאמצים רבים, צעקות וקללות, הצליחו השוטרים לסגור את הדלת ולנסוע מהמקום.

מקרים מסוג זה אינם נדירים בבתי המשפט. שבועיים לפני האירוע הזה התנפל נאשם על עד שהעיד נגדו בבית המשפט בתל אביב ודקר אותו במכשיר מאולתר. לפני כשנה השליך עציר, בעת דיון על הארכת מעצר, כיסא על שופט בבית המשפט בפתח־תקווה. עציר אחר השליך ספרים על שופטת.

כאשר מדובר במשפט או בהארכת מעצר של עבריין נודע, מהשמות המפורסמים בעולם התחתון, כמו למשל הרצל אביטן, שמעיה אנג'ל, רחמים אהרוני, טוביה אושרי — מציבה המשטרה משמרות כבדים, לרבות של אנשי משמר הגבול, בבית המשפט. אבל כאשר מדובר בעבריינים לא ידועים, היכולים להיות אלימים ומסוכנים לא פחות, מסתפקת המשטרה בליווי מוגבל של שוטרים. לא תמיד ערוכים ומאומנים השוטרים המעטים האלה לפעול ביעילות ובמהירות. הרבה פעמים נמצאים אותנות רק בדרך גב. המסקנה המתבקשת היא שיש להכשיר ולאמן יותר את השוטרים מלווי העצירים להתמודד עם מצבים בלתי צפויים כאלה.

בתגובה אומרים במשטרה, כי השוטרים המלווים את העצירים יודעים כיצד לפעול, יש בידיהם הנחיות מתאימות ולא נראה כי יש צורך בשלב זה לשנות מן ההליכים הקיימים.

סמים ללא בעלים

ככל שמתגברת פעילות המשטרה נגד יבואני הסמים לארץ, משכללים האחרונים את שיטות הברחת הסמים, כדי שלא ייתפסו הסמים. ואם יתגלו — לא ייתפסו יבואני הסמים. אחת השיטות היא משלוח סמים לארץ על־ידי חברות שילוח. בשנה האחרונה היו כמה מקרים שלארץ הגיעו בדרך האוויר מאירופה, באמצעות חברות שילוח בין לאומיות, משלוחים שכל אחד מהם כלל בערך קילוגרם אחד של הרואין או קוקאין.

המשלוחים היו מיועדים לכתובות שונות ברחבי הארץ. המשטרה עלתה על עקבות המשלוחים האלה ועקבה אחריהם עד לכתובת הנמען, לשם הועברה החבילה על־ידי שליח של חברת השילוח. אלא שבמרבית המקרים התברר כי שולחי הסמים ומקבליהם הוונו. כתובת המקבל בארץ שאליו הופנתה החבילה היתה נכונה. אלא שזהות המקבל היתה מזויפת ואיש כזה לא היה קיים בכתובת שציינה על חבילת הסם. נראה כי המקבלים המיועדים של הסם עקבו מקרוב ובאופן סמוי אחרי דרכה של החבילה בארץ ומשחשדו שמשהו אינו כשורה, והמשטרה בעקבותיהם, לא התייצבו בכתובת הנדרשת לצורך קבלת החבילה.

אחת ההערכות היא, שהם התכוונו להציג עצמם בזהות המזוייפת של הנמען, שנרשמה על החבילה. המשטרה נשארה איפוא עם הסמים בידה אך ללא אפשרות לאתר את בעלי המשלוח.

טיסת בכורה בלתי מאוישת

מעבורת החלל הסובייטית יוצאת לדרך, ללא קוסמונאוטים ובינתיים ללא תאריך שיגור

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן

סוכנות נאס"א מסרה על הכנות לטיסת הבכורה של מעבורת החלל הסובייטית. הגם שלא נקבה בתאריך מדויק, קיימת סבירות כי טיסתה של מעבורת החלל הסובייטית תקדים את טיסת המעבורת האמריקאית "דיסקאוורי". בקיץ 1987 רווחו במוסקווה הערכות כי טיסת הבכורה של מעבורת החלל הסובייטית תתקיים לקראת חגיגות 70 שנים למהפכה הבולשביקית, אך ככל הנראה לא הצליחו מדעני החלל הסובייטיים להתגבר על תקלות, הוחלט לדחות את שיגור המעבורת מחשש כי כישלונה ישיג תוצאות הפוכות ליוקרה הסובייטית.

הפרטים שפורסמו עד כה במוסקווה מגלים הבדלים מהותיים בין המעבורת הסובייטית לבין המעבורות, ששיגרה ארה"ב לחלל. בניגוד למעבורת האמריקאית שטילי השיגור שלה צמודים לגוף המעבורת, תשוגר המעבורת הסובייטית לחלל על־ידי הטיל "אנרגיה", המסוגל לפי התיאורים הסובייטיים לשגר לחלל מטען במשקל 100 טונות. למעבורת הסובייטית יהיו ארבעה מנועי טילון, לצורך נחיתתה בחזרה אל הקרקע, בעוד שהמעבורת האמריקאית נוחתת ללא מנועים, בשיטה של נחיתת־דאון.

מנועי הטילון של מעבורת החלל הסובייטית יופעלו כאשר תיכנס המעבורת בחזרה אל שכבת האטמוספירה של כדור הארץ. ארבעת מנועי הטילון והדלק הדרוש להפעלתם יגרמו לגידול משקלה העצמי של המעבורת הסובייטית, ולפיכך יפחיתו את משקל המשא שתוכל לשאת אל החלל. המעבורת מתוכננת לשאת לחלל משקל של 30 טונות.

גנרל־מאיור אלכסיי ליאונוב, ראש המכון להכשרת קוסמונאוטים, מסר לכתבי תעופה סובייטיים כי טיסת החלל הראשונה של המעבורת לא תהיה מאוישת. זאת למרות מחאות קולניות של הקוסמונאוטים שתבעו זכות להשתתף בטיסת הבכורה. נראה כי שיקולי ביטחון גרמו להחלטה לשגר את מעבורת החלל הראשונה ללא אדם.

מעבורת החלל הסובייטית צולמה פעמים רבות על־ידי לווייני ריגול אמריקאיים, ולפיכך נתונים אמון בהודעות על שיגורה הקרוב. הסירוב לנקוב בתאריך השיגור נובע מאי־ביטחון לגבי סיום ההכנות, ולפיכך לא ברור אם שיגור המעבורת יזכה לסיקור טלוויזיוני חי, כפי שצולם בשנה אחרונה שיגורו של צוות קוסמונאוטים סובייטי־סורי אל ספינת החלל "מיר".

לאמריקאים ידוע על ההכנות לשיגור מעבורת חלל סובייטית. אם תצליח בריה"מ להקדים את האמריקאים שטרם קבעו מועד להטסת "דיסקאוורי", תנחל ארה"ב מפלה נוספת במירוץ הבין־מעצמתי אל החלל.

העיקר הבריאות / עדנה ארידור

תרופה כחול־לבן למחלת עצם

מפעל טבע יחל בקרוב בשיווק תרופה ראשונה מתוצרת כחול־לבן. מדובר בתרופה ביולוגית יחודית "אוסטאודרי", המיועדת לטיפול במחלת עצם שממנה סובלים חולים באי־ספיקה של הכליות. הטיפול הממושך בדיאליזה גורם לאיבוד סידן וזרחן, וכתוצאה מכך להחלשות השלד. אצל חולים אלו הכליות אינן מסוגלות להפיק את ההורמון של ויטמין די, ומסיבה זו הם אינם סופגים סידן וגופם מנצל ללא הרף את הסידן שבעצמות. טבע מימנה במשך תשע שנים מחקר שנערך במעבדתו של פרופ' שמואל ארלשטיין במכון ויצמן. תוצאות המחקר איפשרו לייצר את ההורמון בתהליכי סינתזה מעבדתיים, מתוך אמונה שהצבור יקלוט את המוצר המעבדתי. ה"אוסטאודרי", שבפיתוחה הושקעו למעלה מ־4 מיליוני דולרים, נועדה לעזור ל־1400 חולי כליה בארץ. "אוסטאודרי" היא תרופה משלימה לאלפאדרי־3, שפותחה לפני שבע שנים. קומבינציה של שתי התרופות מאפשרת כיום לרופאים להביא לרמה נורמלית את רמת הסידן בגוף אצל חולי אי ספיקת כליות.

הניסוי הקליני נמשך ארבע שנים והתבצע בשבעה מרכזים: "הדסה" ירושלים, "מאיר" בכפר־סבא, "תל השומר" ובילינסון בפתח־תקווה, "קפלן" ברחובות, "סורוקה" בבאר־שבע ובית־החולים הממשלתי בנהריה. בניסוי השתתפו 110 חולי כליה כרוניים. לביצוע הניסוי הקליני בארץ הוקמו מספר תשתיות, תשתית של אנליזה ממוחשבת לבדיקות עצם, בבית־החולים הדסה בירושלים, בדיקת רעילות (טוקסיקולוגיה) במכון הביולוגי בנס־ציונה ותשתית של ביוסטטיסטיקה, פרוייקט משותף של טבע והאוניברסיטה העברית.

בטבע גאים ביכולת לממן במשך תשע שנים מחקר ופיתוח של תרופה יחודית. העלות הפיתוח והייצור בתהליכי תרופה גנטית שמה את טבע על מפת חברות התרופות בעולם. מנכ"ל טבע, אלי הורביץ, קובע כי "טבע למדה בשנים האחרונות לעבוד עם מוסדות האקדמיה והם למדו לעבוד אתנו. זוהי משימה העולה בכסף רב ואני מאמין שיש לגייס לכך את הכספים הדרושים כדי ליצור מודעות בקרב חוקרים ולעודד אותם לעבוד על רעיונות שיש לנו עניין בהם".

פרופ' ארלשטיין מציין כי הרעיונות לתרופות הנדרשות מגיעים בדרך כלל משני מקורות, מהכרת השוק הצרכן ומהמסורת המחקר האקדמיים במדינה.

תחום מדעי החיים הוא מן המפותחים במחקר האקדמי בישראל. היכולת המדעית משתווה לזו של ארה"ב ויפאן אולם לא היישום והפיתוח של מוצרים יחודיים. מסיבות רבות שאינן בהכרח תקציביות לא הצליחה אקדמיה מאגרת זו להבשיל פרוייקטים יחודיים בתחום הפרמצבטיקה. התעשייה הפרמצבטית לא פיתחה עד כה תרופות ישראליות מקוריות. בארץ מקימים חברות ומפעלים עתירי־ידע אבל אלה מפותחים טכנולוגיה ולא מוצרים.

התעשייה הפרמצבטית הישראלית הגיעה לבגרות וכל פיתוחיה עומדים בקריטריונים של מינהל התרופות בארה"ב. אם מדברים על שיתוף פעולה עם האקדמיה, התעשייה צריכה לגלות יותר פתיחות, במוסדות, למדענים הרוצים לעבוד בתעשייה הישראלית ולא בחו"ל. מדענים נוהגים למכור מחקרים לחו"ל בשיקול שכך יוכלו לגייס סכום כסף גדול יותר. צער כזה מובן. החברות הגדולות בחו"ל רוכשות מחקרים וגונזות אותם וכבר מבטיחות לעצמן שמוצריהן לא ייפגעו בשוק מידי מתחרים. ישראל לא יכולה להרשות לעצמה לעשות זאת, מבחינה כלכלית.

האם מוצדקת השקעה של מיליוני דולרים בתרופה המיועדת למספר כל כך מצומצם של חולים? התשובה של טבע היא כי לחברה המגמה להתחרות עם ענקים יש יתרון אסטרטגי בהתמקדות בפיתוח תרופות למחלות שאין רבים החולים בהן. האסטרטגיה של טבע היא פיתוח מקורי של מוצרים המתאימים "לגומחות שוק" או במלים אחרות בתרופות למחלות שיכולתן קטנה יחסית השוק להן יהיה גדול דיו עבור טבע אך לא מספיק גדול עבור ענקי הפרמצבטיקה בעולם. החברות הבין־לאומיות אינן מתעניינות בתחום צר זה וכך, לחברה ישראלית, מהווה "גומחות" אלו שוק אדיר, בארצות הברית, באירופה וגם ביפאן.

במימון פיתוח התרופה השתתפו גם המדען הראשי של משרד התעשייה והמסחר ומשקיעים אמריקאים. טבע ניצלה את העובדה שתרופות יחודיות למחלות בלתי שכיחות מכונות בארה"ב "מוצרים יתומים" והשלטונות שם, במטרה לעודד חברות לפתח תרופות גם להן מעניקים בתחום זה, זכויות יתר, לחברות הפרמצבטיות.

בחוק כי כדי לזכות במענק חייב המוצר להיות חדשני, בהשפעתו הביולוגית או בצורת נטילתו, וצריך שתהיה אפשרות רישום פטנט לתכשיר ... ומובטחת תקופת הבלעדיות של ... "אוסטאודרי" צפוי שוק מכירות בהיקף של כמה מיליוני דולרים כבר במהלך 1988. בעוד חודשיים יחל תהליך של ניסוי קליני בארצות הברית, ובמקביל יוגשו בקשות לרישוי שיווק באנגליה, גרמניה וצרפת.

לדברי מנהל המו"פ של המפעל, ד"ר בנציון ויינר, הרכבת תשתית המחקר והפיתוח עם המוסדות האקדמיים במהלך העשור האחרון הביאה לכך שכיום נמצאות בצנרת הפיתוח כ־10 תרופות חדשות, כולן כחול־לבן. בין השאר מפותחות תרופות חדשות למחלת הנפילה, (אפילפסיה), לסכרת, לכיבים, לטרשת נפוצה (קופ־1). מקצת התרופות נמצאות בשלבים של ניסויים קליניים, בארץ ובחו"ל, ומוצרים אלה יהיה ניתן לשווק רק בעוד שנים אחדות.

טראומה — המחלה הקטלנית ביותר בישראל

סיבת המוות העיקרית בגילאים שעד 38 שנה היא פציעה כתוצאה מתאונה בבית, בעבודה או בתאונות דרכים. בתאונות דרכים לבדן נפגעים בישראל מדי שנה כ־3100 בני־אדם ונהרגים 450, ובתאונות עבודה נהרגו בשנה האחרונה 240 איש. מערכת בתי־החולים בארץ אינה ערוכה כראוי לטיפול בנפגעי תאונות ויש לקבוע דרכים חדשות לפינוי מהיר של הנפגעים, לשפר את הערכות חדרי המיון, על צוותם, להכשיר צוותים מיומנים להגשת טיפול ולפתוח תקשורת למוקדי עזרה ראשונה. כך קבעו צוותי רופאים בכירים ממערכות הבריאות האזרחית והצה"לית, בכינוס בנושא הטראומה (פציעה עקב תאונה) שהתקיים לאחרונה בתל־אביב.

לדברי ד"ר דוד קרינר וד"ר רפאל ולדן מבית־החולים תל־השומר מדובר בפציעה בדרכים, כמו נפילה בבית, תאונת שבר בגפיים, חבלה ברקמות רכות הנגרמת ממכשירים חדים. מרבית הנפגעים בתאונות הם הולכי רגל ונהגים. בשל מהירות הנסיעה והעצירה הפתאומית נגרם נזק רק לאיברים פנימיים. במקרים של שברי עצמות ופגיעה קשה בגולגולת גורמים ברוב המקרים גם נזקים לאיברי גוף נוספים.

ד"ר יואל דונחין מן המחלקה לטיפול נמרץ בהדסה ירושלים הציג בכינוס תחזית ולפיה, בחמש השנים הקרובות, תיפגע עשירית האוכלוסייה מתאונות. על־פי נתונים שהציג קצין רפואה ראשי, תא"ל פרופ' יהודה דנון, 60% מנפגעי תאונות בעשור האחרון נפגעו בתאונות דרכים. 16% מתאונות בית, 11% מתאונות ספורט ורק 2% מפעולות איבה. על־פי התחזית שלו, המבוססת על מספר נפגעי תאונות בעשור האחרון, צפוי כי יהיה הרוג אחד או שניים ליום, ו־100 פצועים לשבוע. משמעות הדבר היא 100 אלף ימי אשפוז לשנה לנפגעי תאונות והפסד של מיליון ימי עבודה בשנה למשק.

למשתתפי הכינוס הוסבר כי בארץ קיימים ששה מרכזים לא רשמיים לטיפול בנפגעי תאונות. בצפון — בית־חולים רמב"ם. במרכז מתאימים, לחלק מההגדרות, בתי־החולים בילינסון, שיבא ואיכילוב. בית־החולים הדסה עין־כרם הוא היחיד באיזור ירושלים והסביבה המצויד כראוי לקליטת נפגעים. המרכז באיזור הדרום הוא בית־החולים סורוקה. הרופאים קבעו כי אף שלא ניתן למנוע להלוטין את התאונות ניתן להקטין את התחלואה והתמותה מהן. באמצעות ארגון נאות של הטיפול בנפגעים. ארגון נאות פירושו מערכת המאפשרת הודעה דחופה למרכזי פינוי והגעה מהירה של עזרה. ארגון כזה צריך להיעשות באמצעות אמבולנסים לבתי־חולים קרובים ופינוי אווירי במקרים שהפינוי משתהה בשל נסיבות הטסה. והניסיון מלמד כי במספר מקרים קיים סיכון בהבאת הפצוע לבית־החולים הקרוב למקום התאונה. לדבריהם, דוגמה בולטת היא מקרה שבו הולך רגל נפגע בסמוך לבית־חולים בתל־אביב. הפגיעה היא בגולגולת, הפצוע מדמם והוא מאבד את הכרתו. הנטייה הראשונה היא להעבירו לחדר המיון הקרוב. אולם שירותי פינוי מיומנים ומאומנים יעריכו את הפציעה ויקדישו דקות נוספות להעברה לבית־חולים מרוחק יותר, שבו מחלקה נוירו־כירורגית וציוד ונהגים מתאים לאבחנה של פציעות מוח. הסיכוי להחלים בבית־חולים גדול היא גבוהה יותר.

לפני באי הכינוס הוצגה שיטת פינוי נפגעים והנהגה בשוויץ הכוללת בין השאר הליקופטר המצויד בכל האביזרים לטיפול חירום. קבוצת הרופאים מבית־החולים שיבא בתל־השומר, מהדסה ומצה"ל, שיזמה את הכינוס, מתכוונת להגיש למשרד הבריאות שורה של המלצות שאותן גיבשה כדי להביא לרפורמה במערך שירותי החירום וההצלה במדינה.

מבריק ומצליף

הנס בראנרט קורטסיוס, הסופר והסאטיריקן ההולנדי, זכה בפרס הספרותי היוקרתי ביותר לאחר עיכוב של שלוש שנים

מאת הנרייטה בועז

אמסטרדאם

ספרות הולנדית אינה מוכרת, יחסית, בחו"ל בגלל מספרם המוגבל של דוברי הולנדית מחוץ להולנד. ב־40 השנים האחרונות גם לא תורגמו רומנים רבים מהולנדית לשפות אחרות, ושום סופר הולנדי לא קיבל פרס נובל לספרות. אף כיום חיים סופרים הולנדיים רבים, כמה מהם בעלי הספק ספרותי רב. כמו למשל ג'רארד ראווה (נולד ב־1923) או הארי מוליש (נולד ב־1927). על הסופר המנוח סימון ואסטדייק (1898־1971) נאמר, כי הוא כתב מהר יותר מכפי שאנשים אחרים היו מסוגלים לקרוא. לקסיקון ביוגרפי של סופרים הולנדים בני־זמננו שפורסם לפני 10 שנים מונה 500 שמות. ב־10 השנים שחלפו מאז הופיעו בזירה הספרותית 200 סופרים חדשים.

בהולנד גם מוענקים פרסים ספרותיים רבים. כמה מהם ניתנים על־ידי קרן מיוחדת, אחרים על־ידי עיריות, כמו זו של אמסטרדאם או האג, ועל־ידי מחוז או חבל כמו פריזלנד. קיים פרס לספר־הילדים הטוב ביותר, לספר הטוב ביותר של סופרת על בעיות נשים, פרסי שירה, מחזות, פרס הנובלה. הראשונה הטובה ביותר של סופר צעיר מתחת לגיל 30, וכו'. אולם הפרס הספרותי היוקרתי ביותר הוא פרס פ.ס. הופט, על שם המשורר, ההיסטוריון, השופט ופטרון האמנויות הידוע במאה ה־17 (1581־1647). עד לאחרונה חולק הפרס על־ידי משרד החינוך כפרס ממלכתי שניתן על מפעלו השלם של סופר. ולפיכך היה זה בדרך כלל סופר בגיל מתקדם למדי.

הפעם ניתן הפרס להנס בראנרט קורטסיוס, יליד 1935. הפרס ניתן לו על כלל יצירתו, לרבות טורים סאטיריים שהוא מפרסם תחת לפחות 10 שמות־עט שונים בעיתונים יומיים ובשבועונים שונים. וחוגים מעודכנים יודעים על כמה מאותם שמות־עט. אך הוא מפרסם בשמות חדשים, לרבות שמות נשים ושם בעל צלצול יהודי, "זולע כהן". כך שלעתים קרובות חולף זמן עד שנגלית שוב זהותו של כותב טור חדש.

לבראנרט קורטסיוס יש בוודאי יכולת עבודה ראויה לקינאה. הוא מרצה במחלקה להולנדית באוניברסיטת אמסטרדאם, אך מוצא זמן לכתוב טור שבועי קבוע בשני עיתונים יומיים ובשבועון אחד לפחות. המשותף לכל אותם טורים הוא אופיים הסאטירי, המאפיין גם את מאמריו הארוכים יותר ואת ספריו. הוא יכול להיות מבריק אך לא אחת הוא גם פוגע.

לכן כאשר לפני שלוש שנים המליצה ועדה מייעצת על מתן פרס הופט של אותה שנה לבראנרט קורטסיוס, סירב שר התרבות ברינקמן לקבל את ההמלצה. הסיבה היתה, שהסופר נקט לשון חריפה ביותר לא רק כלפי האפיפיור ובני משפחת המלוכה, אלא גם השווה את ראש הממשלה לובס להיטלר ואת שר האוצר רודינג לאייכמן. באותה תקופה גאה גל מחאה נגד התערבות זו של הממשלה ונגד הצנזורה שהפעיל שר התרבות. בסופו של דבר הוא מקבל כעת את הפרס ובכדי לאפשר זאת הוחלט, לאחר דיון פרלמנטרי ממושך, שהפרס לא יוענק על־ידי משרד התרבות, אף כי המשרד ממשיך לשלם את כספי הפרס, אלא על־ידי קרן פרטית, אד־הוק.

עם זאת, הרכב חבר השופטים שהעניק לבראנרט קורטסיוס את הפרס הוא אותו הרכב שרצה לתת לו את הפרס לפני שלוש שנים. העיכוב גם השתלם לסופר. סכום עשרת אלפים הפלורינים (5000 דולר) של 1985 גדל ל־25 אלף פלורינים (12,500 דולר). יתר־על־כן, ב־1985 הוא קיבל כפרס תנחומים פרס ספרותי מטעם קרן האמנויות של אמסטרדאם. לקחה של הפרשה אולי חשוב יותר מאשר המקרה של הנס בראנרט קורטסיוס: חופש הביטוי הוא ערך עליון בהולנד, כפי שהדבר הוכח גם בפרשת מחזהו של פסבינדר.

אוסקר בין־לאומי

גלריה של אנשי קולנוע לאאמריקאים שלטה בכיפה בין הזוכים בפרס האוסקר ההוליוודי

מאת רוברט ריינהולד

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

לוס אנג'לס

מאז ומתמיד קידמה הוליווד בברכה זרים. פרס האקדמיה הראשון לשחקן הטוב ביותר, לפני 60 שנה, ניתן לגרמני אמיל יאנינגס. חוזה לוכת הבימאים שנמלטו מאירופה הנאצית — בילי ויילדר, מייקל קורטיס, ארנסט לוביץ, פרד זינמן — בוראי העשירה את תעשיית הסרטים האמריקאית שלאחר המלחמה. בהקשר זה יש, כמובן, להזכיר גם את אלפרד היצ'קוק הבעיר — הבריטי. עם זאת, ההמון הנרגש שהתאסף לטקס פרסי האקדמיה ביום שני בלילה והתרשם מן העובדה, שכל חמשת המועמדים לפרס הבימאי הטוב ביותר היו לא־אמריקאים. זו הפעם הראשונה שדבר כזה קרה. "אני לא מופתע למראה דוגמה זו של היעדר שוביניזם", אמר ברנרדו ברטולוצ'י האיטלקי, שביים את "הקיסר האחרון", אשר זכה בתשעה פרסי אוסקר. "אני חושב שזה נהדר".

שאר המועמדים היו שני בריטים — אדריאן ליין ("חיזור גורלי") וג'ון בורמן ("התקווה והתהילה"), הקנדי נורמן ג'ואיסון ("מוכה ירח") והשוודי לאסה הלסטרום ("חיי ככלב"). "הבימאים האמריקאים אינם מאושרים מכך, אבל הם מקבלים זאת", אמר ג'ורג' שאפר, יו"ר מחלקת התיאטרון, הקולנוע והטלוויזיה באוניברסיטת קליפורניה בלוס־אנג'לס, שביים בעצמו למעלה מ־240 סרטי קולנוע וטלוויזיה והצגות תיאטרון. עובדה מעניינת היא, שמנהל האולפן ששימש כמיילדת לשניים מהמועמדים לפרס הסרט הטוב ביותר — "התקווה והתהילה" ו"הקיסר האחרון" — היה ג'ון פרמאס, בריטי שפוטר מתפקידו כיו"ר סרטי קולומביה. רבים מראשי הוליווד, כמו צ'ארלס פאוואר מהאקדמיה לאמנויות ומדעי הסרטים, ראו בכך עדות כי האקדמיה אינה כת מסתגרת. "הוליווד אוהבת לראות את עצמה כבירת סרטים בין־לאומית", אמר. "זו אינה תופעה חדשה".

בין פרובינציאליות לאמנות

אפשר אולי להפריז בחשיבות העובדה שכל הבימאים המועמדים — זרים. שכן, להוציא את סרטו של הלסטרום, כל ארבעת הסרטים הופקו על־ידי אולפנים ידועים בשפה האנגלית. אף כי "הקיסר האחרון" הוסרט בסין ומומן ב־25 מיליון דולר על־ידי קונסורציום של בנקים מסחריים אירופיים. יש האומרים, שזו רק יד המקרה שכל הבימאים המועמדים היו זרים. אולם בחירת הסרטים וכו באוסקר מעלה שאלות מעניינות על אופייה הבין־לאומי ההולך וגדל של תעשיית הסרטים ועל המתח ההיסטורי בין האמנותיקה ה"פרובינציאליסטית" בעלת התקציבים הגדולים של הוליווד והגישה היותר אמנותית והמלוכה בתקציבים נמוכים של מפיקי סרטים זרים. מבין 300 הבימאים שהיו מועמדים לפרס הבימאי הטוב ביותר בהיסטוריה של האוסקר, רק תשעה היו מועמדים על סרטים בשפות זרות.

בימאי זר אחר שהצליח לגשר על הפער האמנותי בין אירופה להוליווד הוא לואי מאל מצרפת, שסרטו "להתראות, ילדים" היה מועמד לפרס הסרט הזר הטוב ביותר, אך הפסיד ל"חגיגה של באבט" מאת גבריאל אקסאל. מאל, המתגורר בניו־יורק בעשור האחרון, מוציא מתחת ידיו סרטים באנגלית ובצרפתית כאחד. אולם סגנונו ותוכנו לשמור על שליטה מלאה על צוות קטן, מתנגשים לא־אחת בתכתיבים הכלליים של הוליווד על איגודיה ותקציביה העצומים. הוא אמר, כי נדרשו לו בממוצע ששה חודשים כדי לגייס את 400 אלף הדולר שלהם היה זקוק לסרטו "הארוחה שלי עם אנדרה". לעומת זאת, המשיך, "בהוליווד אתה מוצא 40 מיליון דולר תוך חמש דקות, לפרוייקט שלפעמים אני לא מבין אותו".

ברטולוצ'י: איננו מופתע, זה נהדר

אתה רוצה לקבל תוצאות ענייניות?

אינפורמרקטינג - דמוגרפיה עיסקית ומידע שיווקי בע"מ שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 פקס: 268028.

מאגרי מידע, מחקרי שוק, חקר ישימות, נתונים לביצוע

TWA

ט.וו.א 747 ללא חניית ביניים לארה"ב

בכל יום ראשון, רביעי ושישי ט.וו.א טסה בשעות הבוקר
ללא חניית ביניים לניו יורק ומשם ללוס אנג'לס.
מערים אלה טיסות המשך של ט.וו.א מקשרות לכ־100
ערים בארה"ב, הוואי והאיים הקאריביים.

מחירים מיוחדים במחלקת עסקים

תל אביב - ניו יורק/בוסטון	$1,554.-	הלוך וחזור
תל אביב - ניו יורק/בוסטון	$ 777.-	כיוון אחד
תל אביב - לוס אנג'לס/סן פרנציסקו	$2,008.-	הלוך וחזור
תל אביב - לוס אנג'לס/סן פרנציסקו	$1,004.-	כיוון אחד

בדבר פרטים התקשרו לסוכן הנסיעות או ל־ט.וו.א.
טל': 02-241135, 03-651212, 04-528266.

TWA

ט.וו.א. אל כל טוב אמריקה.

هكذا عن الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

ניצחון קל לגליל בדרך לחצי הגמר

הכניע 91–81 את מכבי ר"ג ויתמודד עם מכבי ת"א

כדורסל

מאת יצחק ברתנא

הפועל גליל־עליון, אלא מה מישהו, אגב, חשב אחרת? אולי באיזור המרכז לא היה ברור כל כך מי יצחק אותרן בסיומו של המישחק השלישי והמכריע עם מכבי ר"ג, אבל ל־1,500 הצופים הנלהבים בכפר־גלעדי, זה היה ברור מאד.

כאשר שלישיית הקו האחורי של הגליל — ויין פרימן, ברד ליף וגדב הנפלד — מצויה בכושר טוב, אי אפשר לנצח את הקבוצה הזו. אמש, ניצחון קל על מכבי ר"ג 91–81.

הרמת־גנים האמיצים והלוחמים יאלצו להסתפק בתואר המוסיא של הפתעת העונה. גליל־עליון ממשיך לדרוך הלאה, לחצי הגמר. עכשיו, מכבי ת"א על הקו.

נתחיל מהסוף. שתי דקות לסיום, קבע גדב הנפלד יתרון אדיר בן 20 נק', 69–89, ואז התחיל מולי קצורין בריטואל הקבוע — הוצאת שחקני החמישיה הראשונה כדי לזכות בתשואות. פרימן, ליף, הנפלד ו... אבי מזרחי. מזרחי זכה לתשואות הגדולות מכולן. גיבור הערב. 30 דקות משחק, 14 נק' (6–8 מהשדה), 13 ריבאונדים — מה עוד תבקשי מאיתנו מכורה?

הנפלד נתן הצגה בהגנה (7 ריבאונדים), ליף קלע מתי שצריך, מרטין עשה את היומית שלו בתוספת הסימנות ישמפיות, ופרימן נתן את הקטעים הרגילים: 8 חטי־פות, 9 אסיסטים ובין לבין 18 נק'.

זה לא היה היום של מכבי ר"ג. הרמת־גנים כנראה עשו את שלהם במישחק הראשון עם הגליל, בשבוע שעבר. אמש היו חלשים. סטן מאיו (25 נק') והנולד קילינג (23) היו הי־חידים שהתעלו. ליאור ארדיטי וגיר רכליס ספגו שתי עבירות טכניות בגלל מישחק פרוע.

הפתיחה היתה שייכת דווקא לרמת־גן, שבזכות קליעות מדוייקות של מאיו וקילינג הוליכה 5–12 (דקה 3) ו־27–19 (דקה 9). מולי קצורין ניהל באופן מבריק את מישחק קבוצתו, נטל פסק זמן, עבר לאיזורית, שיגר לשארקס את מזרחי במקום פליישר החלש — והגלגל התהפך. 10 נק' רצופות של הגליל וכבר 29–27, והמחצית 47–37.

נקודת השבירה של רמת־גן באה בפתיחות המחצית השניה. הגליל קלע 12 נק' לעומת 2, ובדקה ה־23 39–59. מזרחי קבע את יתרון השיא 71–49 (30). בדקות האחרונות, קצורין איפשר גם לצעירים לזנוק. אפשר כבר לדבר על מכבי ת"א?

קצורין: "תן ליהנות עד הבוקר. מחר נתחיל לחשוב על כך. השישון היה יוצא מהכלל. עברנו בזמן לאיזורית, ואבי מזרחי היה סיפור המישחק". אפי בירנבוים, מאמן רמת־גן: "הגליל היא קבוצה שפשוט אי אפשר לרדוף אחריה".

הפועל גליל־עליון — מכבי רמת־גן (37–47) 81–91

* המצטיין: אבי מזרחי.

● לגליל: ליף 21, הנפלד 19, פרימן 18, מרטין 15, מזרחי 14, מטלון ובן־עטר 2 כ"א.

● לר"ג: מאיו 25, קילינג 23, בינו 16, רכליס 8, שורצמן 6, שילד 3.

● שפטו זגול ופישר, 1,500 צופים באולם "בית ציפורי" בכפר־גלעדי.

הנערות — לגמר האירופי בניצחון 66–52 על יוון

מאת הגן מאיר
סופר "ספורט הארץ" בנתניה

קול של יותר מ־800 צופים שי־אמש את "התקווה" הריע ממושכות לנבחרת הנערות של ישראל בכ־דורסל, שהבטיחה בתנופה את עליי־תה לגמר אליפות אירופה (עד גיל 19), באוגוסט בהונגריה. ישראל ניצחה אמש במישחק העלילה של הטורניר הבין־לאומי המוקדם את נבחרת יוון 66–52 (34–27).

לאחר שקודם לכן הביסה הנבחרת הטובה בטורניר, ספרד, את רומניה 102–80 (49–41) ותפסה את המקום הראשון, נזקקה ישראל לניצחון על יוון. בין הישראליות בלטו אלונה גורן (23 נקודות), לימור מזרחי (16) ואירים דינרמן (13).

נבחרת הנוער בכדורסל יוצאת מחר לקדם־אליפות אירופה

המאמן דוידסקו: סיכוי טוב לזכות בראשות הבית באתונה

כדורסל

מאת שאול לילוב
סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנוער של ישראל בכ־דורסל יוצאת מחר בבוקר לטורניר הקדם־אירופי באתונה, שם תנסה להעפיל לאליפות אירופה, שתחל ב־22 באוגוסט ביוגוסלוויה.

הבית, שבו ארבע קבוצות, יתנהל בשיטת ליגה בת סיבוב אחד. שתי הראשונות יעלו אוטומאטית לטור־ניר האירופי העיקרי. סדר המישח־קים המיועד לישראל:

נגד בולגריה — ביום שישי, 18.00; נגד שוייץ — בשבת, 18.00, ומול יוון ביום ראשון, 20.00.

המאמן הוותיק אריה דוידסקו מעריך כמובים מאד את סיכוייו לזכות בראשות הבית. אומר דוידס־קו: "הכנו את הבחורים לפי מודל אחד ובלתי מקובל. שמנו דגש חזק על החינוך לערכי מולדת. במסגרת ההכנות ביקרנו במצדה ושמענו הרצאת־מוטיבואציה מפי המצוע סורין הרשקו, שתיאר את הכוח הגלום באדם להתגבר על בעיות וקשיים שניצבים בינו לבין המטרה".

הנבחרת בחנה את כוחה פעמים השנה במסגרות בינלאומיות, ובי־הצלחה מירבית. בסוף ינואר סיימה ראשונה במיפגש בין־ארצי בבלגיה עם נבחרות הולנד, שוייץ ובלגיה, ולפני כ־10 ימים חזרה ממחנה אימונים ביוגוסלוויה אחרי ניצחונות בארבעה מישחקי מיבחן על אליפ־פיה לובליאנה, אלופת הקאדטים של יוגוסלוויה, ושתי קבוצות בוג־רים מליגות נמוכות.

למסע בן חמשת הימים יצאו 10 כדורסלנים בלבד במקום 12, שכן מדובר בטורניר מוקדם בלבד. היוצאים: דב ומיכאל הרמן (מהפועל גבעתיים: שלשום, במישחק ההפסד למכבי ת"א בחצי גמר הגביע הנוער, קלעו שניהם יחד 52 נק'), שני כהן (גליל־עליון), ערן ברנשטיין (מכבי ת"א: קלע 15 נק' בחצי הגמר), אורן קרמבורקר (גבעת־שמואל), מוטי בן־דוד ואמיר כ"ץ (מכבי ת"א), קורן אמישה (מכבי חיפה), גיא גודס (הפועל חיפה) וחתם אריליך (הפועל ת"א). ראש המשלחת יהיה גרשון פורמן.

טניס

מועדון הכרמל אלוף האלופים

טניסאי מועדון הכרמל חיפה, מחזיקי גביע המדינה, זכו אתמול בתואר אלוף האלופים והגביע על שם רוני לרנר ז"ל לאחר שניצחו את אלוף הליגה מכבי תל אביב 2–0.

שחר פרקיס גבר על מנשה צור 2–6, 1–6 ואוהד וינברג על גיר דקל 3–6, 2–6.

בסיום המישחק, שנערך במגרשי מכבי צפון בתל אביב, העניק את הגביע הפרסים אמו של רוני לרנר ז"ל ויו"ר איגוד הטניס דוד הרניק.

מארטינה ניצחה את סאבאטיני בגמר

אמליה איילנד, פלורידה (אי־פי). מארטינה נאברטילובה ניצלה חב־טות הגשה חזקות והיטיבה לשחק בכדורי הגובה, כדי להביס את יריבתה הארגנטינית גבריאלה סאב־אטיני 6–0, 6–2 בגמר הטורניר המקומי. נאברטילובה בת ה־31, עתה אזרחית אמריקאית, ניצחה תוך 53 דקות בלבד.

סאבאטיני בת ה־17 לא הצליחה לשחזר את יכולתה מחצי הגמר, בו גברה על המדורגת הראשונה, שטפי גראף. היא אמרה בסיום: "לא הייתי עייפה, אבל ייתכן שהייתי מעט מתוחה". לנאברטילובה היה זה הניצחון ה־9 ב־11 מיפגשיה עם סאבאטיני.

דיון נוסף בענין הפחתת 4 נקודות מראשל"צ וקרית אונו

פתח של סיכוי מחודש נפתח אתמול לקבוצות הכדורסל של מכבי ראשל"צ ואליצור קרית־אונו להע־פיל, בכל זאת, לליגה הלאומית.

בית־הדין העליון של איגוד הכדורסל הוליט כזכור לפני שבו־עות אחדים להפחית 4 נקודות מהמאזן של השתיים, לאחר שהת־ברר כי עברו על תקנון התשלומים כאשר שילמו לכוכביהן שכר הגבוה מתקרת התקנון (כ־12 אלף דולאר בעונה). בעקבות החלטה זו נקבע כי ללאומית יעפיל מכבי פ"ת.

אתמול הורה אותו פורום לבית־הדין המשמעתי של האיגוד לקיים דיון נוסף בענין זה, בעקבות ערעורן של שתי הקבוצות על פסק־הדין, ולהשלים את העדויות מפי קורקי נלסון, כדורסלן ראשל"צ (העיד בכתב), ונציגי קרית־אונו. הדיון יתקיים בימים הקרובים.

אליצור נתניה רוצה את שרף לעונה נוספת

הנהלת מחלקת הכדורסל של אליצור נתניה הודיעה אמש, כי כל חילוקי הדעות המריבות הפנימיות שהיו בתקופה האחרונה — הסתיימו. ההודעה המשותפת התקבלה על רקע המשימה החשובה האחרונה המצפה לקבוצה, שסיימה את דרכה בפליי־אוף לאחר הפסד ביתי להפועל חולון: מישחק גמר הגביע נגד הפועל גליל־עליון, ב־16 במאי ביד־אליהו.

מקור בהנהלה מסר כי בימים הקרובים ישולמו כל החובות לשח־קנים, וכי בעונה הבאה תאחד אליצור לקבוצה עירונית אחת עם מכבי נתניה. בנתניה מעוניינים להאריך את עבודתו של המאמן צבי שרף, אך זה טרם השיב לפניה.

לאחר התפתחות מפתיעה שהובילה לסיום תפקידו של המאמן מיהיץ'

הערב פגישת־עבודה ראשונה לצוות הלאומי החדש: שניאור־גרונדמן

המינוי, לשנה אחת, אושר ברוב של 18 קולות לעומת אחד, עם שני נמנעים

כדורגל

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

צוות המאמנים החדש של נבחרת ישראל בכדורגל, יצחק שניאור ויעקב גרונדמן, מתכנן להיפגש הערב לשיחת גישוש ראשונה — כיממה לאחר המינוי, שהפתיע אתמול אנשי כדורגל רבים.

הנהלת ההתאחדות לכדורגל הח־ליטה אתמול, בהתפתחות קיצונית שבמשכה שעות מעטות בלבד, על נסיון חריג ובלתי מקובל למישרה הרמה ביותר בכדורגל הישראלי: צוות מאמנים לנבחרת הלאומית במ־קומו של היוגוסלבי מילינקו מי־היץ', העומד לסיים את תפקידו באו־קטובר. הוחלט גם, כי שניאור יהיה הבכיר מבין השניים, בגלל הותק שלו, ודעתו היא שתקבע במקרה של חילוקי דעות.

פחות משנתיים חלפו מאז סיים יוסף מירמוביץ' תפקיד זה, ומעתה שוב יוכנו באימוני הנבחרת שפה אחת בלבד — עברית. בחירת הצוות הישראלי התאימה למסורת השנים האחרונות לפיה התמנו לתפקיד, לסירוגין, מאמנים מקומיים ומ־אמנים זרים. את עמנואל שפר החליף האנגלי ג'ק מאנסל, שקדם למירמוביץ', למיהיץ' ולצוות החדש שניאור־גרונדמן.

ראשי ההתאחדות נפגשו אתמול לפני הצהריים עם שני המועמדים, כדי לקבל את הסכמתם העקרונית למינוי.

השניים נבחרו ברוב גדול בהנ־הלה המורכבת של חברי הנהלת ההתאחדות. 18 חברים הצביעו בעד, שניים נמנעו ורק חבר אחד, דב שחר, התנגד. הצעה שהוגשה קבלה הועדפה על פני שתי הצעות נוספות: הארכת החוזה של מיהיץ' בשנה נוספת, או התקשרות המאמן המערב־גרמני אריך ריבק, שאימן את הנבחרת האולימפית של ארצו.

ההסכם עם הצוות החדש הוא לשנה אחת. החוזה יוארך בשנה נוספת, אם תצליח הנבחרת במוקד־מות הגביע העולמי, תחילה בתחרות הבית האוקיאני ולאחר מכן במיפגש הכפול עם נציגות דרום־אמריקה (המנצחת מבין פאראגוואי, קולומ־ביה ואקוואדור). היעד הסופי הוא כמובן הכרטיס לטורניר גמר הגביע העולמי, שיהיה באיטליה ב־1990.

דב שחר אמר, כי התמצגה הוועצות להחתים מאמן בעל שיעור קומה. לדעתו, אפשר היה לסיים את המו"מ עם ריבק בצורה יותר מכובדת. "המאמן הגרמני היה מוכן להשיב תוך יום, ואם היה נענה, זו היתה ודאי ההצעה היחידה. חבל שלא היתה מספיק סבלנות", אמר שחר.

ראובן פריגר אמר, כי זה היה מישגה לבחור בשני מאמנים. "זה למעשה פלסטר למצב שהיינו בו. אין הרבה מדינות עם שני מאמנים בכירים. הם מאמנים מצויינים, ואם היה עלי לבחור באחד מהם לתפקיד היתה לי בעיה. אך שניהם ביחד? חבל שהגענו למצב הזה".

הגזבר גד אגמי אמר, כי הסכים להצעה מאחר שמאמן זר יתקשה, לדעתו, להכין את הנבחרת בזמן הקצר שנותר לה. "דרוש שינוי בנבחרת, ואפילו זעזוע. בעתיד יש לקחת בחשבון מאמן זר", סבור אגמי. נחמן מנגל אמר כי הדיונים על הבחירה נמשכו זמן רב מדי, ויש להחליט באופן קבוע כיצד ועל־פי אילו קריטריונים יש לבחור מאמן לאומי.

יעקב אראל, מנהל ההתאחדות, אמר כי שני חברים יבדקו את הפרטים הטכניים של ההחלטה החדשה.

יעקב גרונדמן

● נולד ב־1939. נשוי לייסמין, אב לענת. סוכן ראשי של חברת "פומה" בישראל.
● שיחק כקשר בבני־יהודה.
● 8 הופעות בנבחרת ישראל.
● אימן בעשרה מועדונים החל ב־1968.
● כמאמן זכה בשני כתרי אליפות, עם מכבי ת"א ב־1977 ועם מכבי נתניה ב־1980; בשני גביעים, עם הפועל חיפה ב־1974 ועם מכבי ת"א ב־1977. פעמיים בגביע הטוטו עם שמשון ת"א בשנתיים האחרונות.

יצחק שניאור

● נולד ב־1925. נשוי לזהה, אב לשלוש בנות, דרורה (רעייתו של מאמן מכבי נתניה, זאב זלצר), ישראלה ואירית. סב לנכדים. פר־סיתור "דר".
● שיחק כמגן וכלם בבית"ר ת"א, מכבי ת"א ומכבי יפו.
● 14 הופעות בנבחרת ישראל.
● אימן ביותר מעשרה מועדונים החל ב־1959.
● כמאמן זכה בשני תארי אליפות, עם הכח ר"ג ב־1965 ועם מכבי ת"א ב־1972.

שניאור: אתגר ● גרונדמן: חלום ● מיהיץ' הגיב באיפוק

מה הם אומרים

מאת משה הר־געש ואילן פיש
סופרי "ספורט הארץ"

● יצחק שניאור: הנבחרת היא אתגר גדול. הנושא הלאומי מאד חשוב ויקר לי. אני ויענקל'ה נעבוד בהרמוניה. היתה לי התלבטות אם להיענות להצעה, הן מפני שאני מאמן קבוצה טובה והן מפני מה שקדם למינוי.

● יעקב גרונדמן: אין ספק שכל אחד שואף לתפקיד הזה. בשבילי זה חלום שהתגשם. המטרה עתה להוכיח את עצמנו. זו אחריות כבדה מאד. איני מתכוון לנוח, כי צריך לעבוד ולא לנוח. אני אסתדר עם איציק מצויין. אין לנו שאיפות אישיות ומוטלת עלינו משימה גדולה.

● מילינקו מיהיץ' (לדברי מתורגמנו גינו קריז): קיבל את הבשורה באיפוק יחסי. עודכן מדי יום בתהליך, הבין את הצעדים להחלטה ואמר, שתפקיד המאמן הוא כזה שתמיד הוא אשם בגלל שער אחד. גם אם הנבחרת היתה מצליחה באוקיאניה, היו אומרים לו שאינו ממשיך. היה מיהיץ' מקבל זאת בהבנה. את ההודעה מסרו לו ראשי ההתאחדות שאול סוידי ועודיקם מילצן.

● עמנואל שפר: אני מברך את ההתאחדות על אומץ הלב שלה. ההישגים הגדולים של נבחרת ישראל היו תמיד עם מאמנים מקו־מיים. נקווה שישראל תגיע לאליפות העולם.

היום מישחקים חוזרים ל־4 לאומיות

מכבי ת"א שוב נגד עכו הפועל כפ"ס בירושלים

גביע

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

ארבע קבוצות מהליגה הלאומית, בהן מחזיקת הגביע מכבי תל־אביב, ינסו למנוע היום את היום מהמשך המאבק — במישחקים חוזרים בסי־בוב השמיני נגד יריבות מליגות נמוכות יותר. יותר שלוש הקבוצות הלאומיות הן הפועל כפר־סבא, בני יהודה וצפרירים חולון.

המאבק הקשה ביותר צפוי לכפר־סבא, שתצא למישחק חוץ בבירה נגד הפועל ירושלים, המוליך את טבלת הליגה הארצית. המישחק הראשון בכפר־סבא הסתיים בתיקו 1–1.

מאבק נוסף בין קבוצה לאומית לארצית יהיה בבלומפילד, בין מכבי תל־אביב למרגוז אחרון בליגת המישנה, הפועל עכו. לכאורה צפוי למכבי מישחק־קל, אולם בכושרו הנוכחי אין לדעת כיצד יתפתחו הדברים. במישחק הראשון נזקק מכבי למאמצים רבים כדי להשוות ל־3–3, לקראת סיום הארכה. על פי הגרלת שמינית גמר הגביע, שי־היו ב־26 בחודש, ייפגשו מנצחות המישחקים בבלומפילד ובירושלים.

מישחקים קלים צפויים לבני יהודה וצפרירים חולון, שיארחו קבוצות מליגה ב'. בני־יהודה ישחקו עם מכבי כפר־קאסם ואם יצאו יפגשו בשמינית הגמר את שמשון תל־אביב. צפרירים חולון ישחקו נגד הפועל איכסל. המנצחת תתארח בסיבוב הבא בחיפה אצל הפועל המקומי.

המישחקים יחלו ב־15.00, ולא ב־16.00, בגלל יום הזכרון לחללי מערכות ישראל.

נוער

היום מבחן אחרון לפני ארגנטינה

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנוער של ישראל בכ־דורגל תתמודד היום בשפיים עם הפועל חדרה מהליגה הארצית. זה יהיה המישחק האחרון לפני היציאה לארגנטינה, ביום א', שם תשתתף ישראל בטורניר הקדם עולמי. אחרי המישחק יקבע המאמן שלמה שרף את הסגל הסופי. אמש נועד השוער קנים לארוחת ערב עם ראשי ההתאחדות לכדורגל.

גביע הטוטו

הפועל ר"ג — מכבי יבנה במישחק אחרון

מאת סופר "ספורט הארץ"

איצטדיון וינטר יארח היום (15.00) את המישחק האחרון של בית־הגמר בגביע הטוטו לקבוצות הליגה הארצית. המישחק יהיה בין הפועל רמת־גן למכבי יבנה.

הרמת־גנים זקוקים לכל ניצחון, מלבד 1–0, כדי לזכות בגביע — משום שהפועל בת־ים סיים את מישחקיו עם 3 נקודות והפרש שערים של 1–0. לרמת־גן נקודה אחת והפרש שערים 0–0. ליבנה אין סיכוי לזכות בגביע, שכן לא צברה נקודות. אם תנצח רמת־גן 1–0, יהיה מישחק חוזר בין רמת־גן לבת־ים.

פיפ"א אישרה: נערי ישראל ישחקו באירופה במוקדמות גביע העולם

נבחרת הנערים של ישראל תש־חק באירופה במוקדמות הגביע העולמי לנערים. ההגרלה תהיה בקיץ. טורניר גמר הגביע העולמי לנערים יהיה בסקוטלנד ב־1989.

שופטים ישראלים להונגריה ויוון

אתמול נקבעו השופטים הישר־אלים למישחקים בין־ארציים בהונגריה ויוון. עזריה ברינצוק יש־פוט במישחק הידידותי הונגריה — איסלנד ב־4 במאי. יסייעו לו, כקוונים, יאיר טילינגר ויעקב שיינר. צבי שריר ישפוט במישחק הקדם אולימפי יוון — רומניה ב־18 במאי. קוונים יהיו אריה פרסט ויצחק ברייצוף.

מאמן בריה"מ תחת פיקוח רפואי

מוסקווה (ע"ר). מאמן נבחרת הכדורגל של בריה"מ ואלרי לובאנובסקי שוחרר מבית החולים, שם אושפז לחודש, אולם יהיה נתון לפיקוח רפואי.

נמסר כי לובאנובסקי החלים מהתקף לב, אבל עליו לנוח ונאסר עליו לאמן את הנבחרת.

בין יבשתי

פניארול ניצחה 3–4 בבעיטות 11 — אבל הגביע הוענק לפורטו

ניוארק, ניו־ג'רזי (אי־פי). קבוצת פניארול מאורוגוואי גברה כאן על פורטו מפורטוגל 3–4 בבעיטות 11 מטר, לאחר שבתום הזמן החוקי היתה התוצאה 0–0. היה זה מישחק חוזר של הגביע הבין־יבשתי בכ־דורגל לקבוצות. במישחק הראשון, שהיה בטוקיו בדצמבר, ניצחו הפור־טוגלים 1–2 במאבק שנערך על מגרש שלג. פורטו היא שוכנת, איפוא, בתואר המוכר כאליפות העולם למועדונים.

מבנו הגרוע של מישטח הדשא באיצטדיון ניוארק, שהיה משופע ומלא מהמורות, הכביד גם הפעם על הקבוצות.

פרטיזן הובסה

בלגראד (ע"ר). קבוצת פרטיזן בלגראד נחלה תבוסה 0–1 מידי אוסייק במחזור ה־24 בליגה היוגוס־לבית. היא מדורגת רביעית עם 28 נקודות ומפגרת ב־3 נקודות אחרי ולז, שניצחה את ווידוינה 1–0. הכוכב האדום בלגראד, שגבר על סלובודה 3–1, מדורג שני עם 30 נקודות ומקדים בנקודה את דינאמו זאגרב, שהובסה ע"י ניקשיץ' 3–0.

● יוון: במחזור ה־27 הביסה פאנ־אתינאיקוס 1–4 את המובילה לאריסה (38 נקודות), המקדימה בנקודה את אופי שניצחה את אתניקוס 2–0.

אוסטרליה הרחיקה את מקדואל ל־6 חודשים

על הפגיעה הגסה בירון פרסלני בניו־זילנד

סידני, אוסטרליה (אי־פי). הכדורגלן האוסטרלי גארי מקדואל יערער על החלטת התאחדות הכדורגל האוסטרלית להרחיקו לשישה חודשים ממישחקים בין־לאומיים.

מקדואל, בן ה־29, הורחק כזכור במישחק הגומלין נגד ישראל (0–0) בטורניר הקדם־אולימפי, ב־20 במארס בכרייסטצ'רץ', ניו־זילנד, לאחר פגיעה גסה ומכוערת בראשו של הישראלי ירון פרסלני, שהיה שרוע על הקרקע. בעקבות הפגיעה הרחיקה אותו ועדת המשמעת של פיפ"א משלושה מישחקים.

משמעות הרחקתו של מקדואל היא, שיחמיץ את טורניר־הגביע־הזהב שיהיה באוסטרליה, בהשתתפות בראזיל, ארגנטינה, ערב־הסעו־דית, אוסטרליה, ואת המישחקים האולימפיים בסיאול. תיאורטית יוכל לחזור למדים הלאומיים ב־26 בנובמבר, במישחק נגד פיג'י בתחרות הקדם־עולמי באוקיאניה. אולם מקדואל אומר כי לדעתו העונש כמוהו כהשעיה לצמיתות, בלי סיכוי ממשי לשוב לנבחרת.

יתכן שידור ישיר של גמר הגביע באנגליה

מאת סופר "ספורט הארץ"

ההתאחדות לכדורגל תבדוק אפשרות להיענות לבקשת הטלוויזיה הישראלית להעביר בשידור ישיר את גמר הגביע האנגלי בין ליוורפול לווימבלדון, ב־14 במאי הקרוב.

אנ.בי.איי.

שוב הפסדי חוץ ללייקרס וסלטיקס

ניו־יורק (אי־פי). הלייקרס מלוס־אנג'לס והסלטיקס מבוסטון, שתי הקבוצות היחידות שהגיעו ליותר מ־50 אחוזי הצלחה במישחקי החוץ, נוצחו מחוץ לביתן במישחקי יום ראשון.

לוס־אנג'לס הפסידה בפעם החמי־שית ברציפות במישחק חוץ, הפעם ליוסטון רוקטס 127–119. לוס־אנג'לס לא ניצחה מחוץ לביתה מאז ה־20 במארס, כשגברה על גולדן סטייט. בוסטון נחלה הפסד חוץ שני בתוך שלושה ימים, 98–92 לוושינגטון בולטס. שני המאלונים של וושינגטון, מוזס (24 נקודות) וג'ף (23) היו הקלעים הבולטים בקבוצתם. לארי בירד קלע 23 נקו־דות לבוסטון.

44 נקודות של מייקל ג'ורדן היקנו לשיקאגו בולס ניצחון 105–97 על מילווקי. לשיקאגו היה זה ניצ־חון חמישי רצוף, ולמילווקי הפסד תשיעי ב־11 מישחקים.

● תוצאות יתר מישחקי יום ראשון: דנבר — דאלאס 133–122 (אלכס אינגליש קלע 31 נק' לדנבר), פורטלנד — סאקרמנטו 122–112 (27 נקודות של קלייד דרכסלר הבטיחו את הניצחון ה־50 העונה לפורטלנד).

סופית: נשללה מדליית הארד מהקופץ האיטלקי

לונדון (אי־פי). התאחדות האתלטיקה הבין־לאומית שללה אתמול מהאיטלקי ג'ובאני אוואנגליסטי את מדליית הארד, בה זכה בקפיצה לרוחק באלי־פות העולם אשתקד ברומא, בגלל מה שהוגדר "ספקות רציניים" לגבי חוקיות הישגו. הוחלט להעניק את המדליה לאמריקאי לארי מיירקס, שסיים רביעי, לאחר שחוקרי ועדת־החוקה של ההתאחדות הבין־לאומית הגיעו פה אחד למסקנה, כי יש להתעלם מקפי־צתו השישית והאחרונה של האתלט האיטלקי ולפסול את התוצאה.

בזה הגיעה לקיצה הפרשה המסעירה, בה היו מעורבים כמה שופטים ופקידים טכניים, אשר זייפו את הישגו האמיתי של אוואנגליסטי ומדדו כאילו קפץ בניסיונו האחרון ל־8.38 מטר, ב־5 ס"מ יותר ממיירקס.

חוסה פרדומו מפניארול (משמאל) במאבק על הכדור עם סמפיו מפורטו, במישחק על הגביע הבין־יבשתי בניוארק, ניו־ג'רזי. בו ניצחו האורוגוואים 4–3 בבעיטות 11 מטר. (צילום אי־פי).

המשכים מעמוד 1

אבו־ג'יהאד

(סוף מעמוד 1)

באזור סידי אבו־סעיד, שם נמצאת חווילתו של אבו־ג'יהאד. שעות ספורות לאחר הרצח בשבת הקים הנשיא בן עלי ועדת חקירה, והוא עקב אישית אחר ממצאיה שפורסמו אתמול, ונאמר בהם כי "לקומנדו הישראלי היה ציוד טכנו־לוגי מתוחכם מאד, ועמד לרשותו מטוס צבאי ששימש לשיבוש קשר הטלפון בין סידי אבו סעיד לבין העולם החיצון". ועדת החקירה מסרה להלן, כי מנהיגי מחבלים מסויימים "הביעו רצון לקבל מעין הגנה מוגבלת, אשר יאפשר להם חופש פעולה ותנועה".

ייקבר בדמשק

אומר עבדל רחמן, דובר אש"ף מסר כי ההלוויה תיערך היום בד־משק, ולא כפי שהודיעו שלשום — ברבת־עמון. ההחלטה התקבלה על דעת חברי הועד הפועל של אש"ף, המועצה המרכזית של ארגון אל־פתח ועל דעת אירגונים פלשתינים שונים, שנציגיהם באו לתוניס לאחר הרצח. אביו בן ה־86 של אבו ג'יהאד, פליט מרמלה והמתגורר בסוריה, הביע בשבת את המשאלה שבנו ייקבר בארץ זו.

מקורות פלשתינים אמרו כי ההלוויה עשויה ליצור את הרקע המתאים להתפייסות בין מנהיגי סוריה לערפאת, שגורש מדמשק ב־1983. מקורות פלשתינים בד־משק אמרו כי מצפים שערפאת ישתתף בהלוויה, וייפגש עם אסד במהלך הביקור.

דובר אש"ף, אומר עבדל רחמן, מסר אתמול כי תוכניות הקבורה שונו לאחר שנמסר ביום ראשון לפארוק קאדומי, מנהל מדיניות החוץ של אש"ף, כי סוריה תקדם בברכה את כל הנהגת אש"ף בה־לוויה. דוברי אש"ף אמרו כי עד אז עמדה סוריה על כך שרק בני משפחה ישתתפו, אם אכן תהיה הקבורה בסוריה.

באסם אבו־שריף, יועץ של ערפאת, אמר: "לא יהיה זה משנה אם יתברר שהממשל האמריקאי שותף לפשע". הוא האשים את מנ־היגי ישראל בכך שהוראה לרצוח את אבו־ג'יהאד במסגרת תוכנית לרצוח את הנהגת אש"ף כולה. "רציחתו של אבו־ג'יהאד היא שואה לפלשתינים, אך זו שואה שלא תפסיק את ההתקוממות", אמר.

יהודי תוניס התגודדו בבתים

פאריס (עסט"א). שקט שרר בתוניס לאחר שנודע על רציחתו של המנהיג הפלשתיני אבו־ג'יהאד, אך יחידות המשטרה סיירו ליד בתי הכנסת, שם התנהלה תפילת שבת כמקובל, וברובע היהודי.

לא היו הפגנות אנטי־יהודיות, אך יהודי תוניסי אמר לכתב: "רוב היהו־דים התגודדו בבתיהם. כולנו משת־דלים להימנע מצרות, מאחר שאיש אינו יכול להתנבא באיזו צורה עלול הרחוב להגיב על ההתרחשויות".

כ־3,000 יהודים, מרביתם קשישים, חיים בתוניסיה, בעיקר בתוניס ובג'רבה.

"לה מונד": שגיאה ישראלית

פאריס (ע"צ). רציחתו של אבו ג'יהאד עלולה להתברר, לטווח ארוך, כ"שגיאה פוליטית חמורה" מצד ישראל, כתב אתמול היומון הצרפתי "לה מונד".

העיתון ציין כי התוצאה הראשונה של הרצח תהיה הסלמה של מעגל ההפגנות והדיכוי, שבה אולי מעוניין הליכוד של שמיר, שכן היא מאפשרת לפי שעה לדחות כל דיון על עתיד השטחים הכבושים. "אולם הדבר ללא ספק איננו לטובת ישראל". הרצח גם הנחית "מהלומת מוות" על תוכנית השלום של שולץ, הוסיף העיתון.

תוצאה שלילית נוספת היא, שיאסר ערפאת יוכל מעתה, "ללא קושי רב", לאטום את אוזניו בפני הפצרו־תיו של גורבצ'וב להכיר במדינת ישראל.

אבו־ניזאל מבטיח לנקום

ביירות (ע"צ). מנהיג המחבלים אבו־ניזאל (סברי אל־באנה) הבטיח לאבו־ג'יהאד, אלמנתו של אבו־ג'יהאד, כי ינקום את בעלה שנרצח בשבת בתוניס, נאמר בהודעה של ארגונו, "פתח־מועצה מהפכנית" שפורסמה אתמול בביירות.

פאריס (ע"צ). אש"ף יגביל את פעולות התגמול שלו בעקבות רצח אבו־ג'יהאד לשטחים הכבושים — אמר אתמול סאלח חלף, ראש הביטחון של "פת"ח", המכונה אבו־איאד: "בשבילנו התגובה הטובה ביותר היא להמשיך במרי הפלשתיני, ונקום את נקמתנו בתוך מסגרת זו".

"המוח מאחורי רצח זה הוא המנהל החדש של המוסד", אמר חלף. הוא לא נקב בשמו של ראש המוסד, אך אמר כי מנהיגי ממשלת ישראל תמכו בתוכנית להרוג את האיש.

פרס: אש"פ רוצה צבא פלשתיני בשערי ירושלים

(ע). "אש"פ רוצה מדינה פלש־תינית, עם צבא פלשתיני בשערי י־רושלים. לא יימצא יהודי שיסכים לזה".

כך אמר אתמול מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס. הוא השיב על שאלות סטודנטים באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע וסרב להגיב על שאלות בקשר לחי־סולו של אבו ג'יהאד.

בעקבות ההצבעה במפד"ל

(סוף מעמוד 1)

זבולון המר עצמו, כי אין להם יותר מקום במפלגה זאת. אולם במשך היום הוברר כי רק קבוצה קטנה, יונית בעיקרה, תפרוש בקרוב ותביא להקמתה של מפלגה דתית חדשה.

במפלגת העבודה נעשו אתמול הכנות לתנועה דתית יונית בהנהגת ח"כ מנחם הכהן, המקיים הערב כינוס דחוף בנושא זה.

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, הגיב אתמול בתשובה לשאלות סטודנטים באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע צער על השוני, שלדבריו קיבל ביטוי בתוצאות הבחירות הפנימיות במפ־ד"ל.

סיעת הצעירים מתכנסת

סיעת הצעירים במפד"ל בר־אשותם של זבולון המר ויהודה בן מאיר, שנדחק עד למקום השביעי ברשימה, עומדת להתכנס לפני הצהריים לדון בתוצאות הבחירות. פרט ליהודה בן מאיר, שככל הנראה ישתף פעולה עם הקבוצה היונית, לא יפרוש איש מהמפד"ל.

זבולון המר נשמע אתמול בערב רגוע יותר ואמר כי הוא מקבל את ההחלטה הדמוקרטית של מרכז מפלגתו וגם אם איננו שלם עם התוצאות שהושגו, לא יפקיר עתה את חבריו וינסה להתמודד עם המצב החדש שנוצר. המר הסתגר אתמול במשך כל שעות היום בביתו בבני ברק וקיים התייעצויות עם מקורביו. הוא סירב להתקשר ולברך את פרופסור שאקי על בחירתו.

מקורביו של המר טענו אתמול כי שבעת המועמדים הראשונים שנבח־רו אתמול מייצגים היטב את כל חלקי המפד"ל ועשויים להוות רשימה שתמשוך קולות רבים למפלגה. הכישלון הגדול מבחינתם הוא הישגו האישי של פרופסור שאקי, שהצליח לגבור על המר בבחירת הרשימה. אותם מקורבים טענו כי אילו המר היה ממשיך להוביל את המפלגה, היתה זו התוצאה האידיאלית ביותר לתנועה.

בסיכום הקולות בסיבוב השני של הבחירות הפנימיות במפד"ל התברר הדירוג הבא:

● פרופסור שאקי זכה ל־2580 נקודות וקיבל 581 קולות.
● זבולון המר זכה ל־2400 נקו־דות ו־532 קולות.
● חנן פורת זכה ל־2041 נקודות ו־526 קולות.

מן המקום הרביעי עד העשירי מוצבים האישים הבאים:

● ראש עיריית טבריה יגאל ביבי.
● מזכ"ל המפד"ל הרב יצחק לוי.
● שמריה בן צור, יו"ר אירגון המורים הדתיים וראש קבוצת התו־מכים במפד"ל.
● ד"ר יהודה בן מאיר.
● השגרירה לשעבר יהודית הובר.
● הח"כ דוד רנינו.
● אברהם מלמד.

מניתוח תוצאות הבחירה מתברר כי מבין חמשת המועמדים הראשו־נים, שלושה הם בעלי קו ניצי בשאלת ארץ ישראל. השלושה הם שאקי, פורת ולוי. אולם בשביעיה הראשונה יש רוב למתונים.

איש במפד"ל לא האמין בכוחו הגדול של פרופסור שאקי, רבים ניבאו כי לא יצליח להתברג אפילו למקום ריאלי ברשימה. שאקי עבר בחודשים האחרונים את כל סניפי המפד"ל ברחבי הארץ, קיים חוגי בית ובכנסים הצעיד בראש תעמולת הבחירות שלו את הנושא העדתי ושאלת ארץ ישראל.

בצמרת המפד"ל זילזלו בפעילותו ולא ראו בכך כירסום במעמדם. אתמול לפנות בוקר גיבש שאקי סביבו את תומכיו סביב הנושא העדתי, ובעזרת סיעת מצ"ה, שביקשה להרחיק את זבולון המר מצמרת התנועה, כבש שאקי את הפיסגה.

אב לשבעה ילדים

ח"כ שאקי, יליד צפת בן 60, ד"ר למשפטים נשוי ואב לשבעה ילדים, היה סגן שר החינוך בכנסת השבי־עית אך אולץ לעזוב את תפקידו בעקבות תמיכתו בהצעת אי אמון של אגו"י בממשלה בפרשת "מיהו יהודי". שאקי נחשב לקיצוני ביותר מבחינת עמדותיו הדתיות ועומד בראש הנלחמים לקבלת תיקון "מי הוא יהודי" בכנסת הנוכחית.

גם בביתו הוא דוגל בחינוך חרדי ואת ילדיו שלח ללמוד ברשת "חורב" העצמאית. כאשר טען כי אינו מאמין בחינוך הממלכתי דתי. הוא נחשב לנץ גדול גם בנושא המדיני ובנושא ארץ ישראל והשקפת עולמו דומה לזו של גוש אמונים.

שאקי הוא בעל כושר ריכוזי גבוה והוא נחשב לנואם המסוגל להלהיב את קהל שומעיו במשך שעות ארוכות. בשיחה ל"הארץ" לאחר בחירתו המפתיעה אמר: "מעתה תהיה זו מפד"ל אחרת שאינה מגמגמת יותר, ובעלת צבע ברור. אני אפעל ברוח החלטות ועידות המפד"ל שזו הד־משמעות מהציבור הדתי בארץ חייב להבין כי מעתה יהיה למפד"ל מסר ברור. אני מקבל את העובדה שב־חירתי לא תביא לתנועה במפד"ל. זו דמוקרטיה בחירה. בעבר נחלתי גם אני כשלונות וידעתי להתגבר עליהם. אני מקווה כי יריבי יתגברו גם הם. אני מושיט להם יד לשיתוף פעולה, כדי שנפעל כולנו יחד להצלחתה של המפד"ל בבחירות. אני מגנה את כל אלה במפד"ל שמ־דברים על פרישה. אנשים כאלה לא ראויים להיות במפלגה".

יוזמה למפלגה חדשה

בחירתו של שאקי הביאה אתמול לתגובות קשות ביותר בתוך המפ־ד"ל. קבוצה יונית המקורבת לרב יהודה עמיטל, ראש ישיבת אלון שבות בגוש עציון, שלפני כמה חו־דשים תכננה להביא להקמתה של מפלגה דתית יונית חדשה והקפיאה את פעולתה עד לבחירות הפנימיות, חידשה אתמול את פעולתה.

ד"ר דני טרופר, בעבר עוזרו של השר כשר החינוך, מונה לעמוד בראש מטה הקבוצה להקמתה של התנועה החדשה. בעניין זה קיים אתמול שיחות גם עם ד"ר יהודה בן מאיר כדי לבדוק אפשרות הצטרפותו לתנועה החדשה ואולי אף לעמוד בראשה, לאחר שהרב עמיטל סירב לקחת חלק מעשי בפעילותה. שיחות נוהלו גם עם ח"כ מנחם הכהן ממפלגת העבודה שהודיע אתמול גם הוא על כוונתו להקים מפלגה דתית חדשה שתהיה מקורבת למפל־גת העבודה.

יהודה בן מאיר הודיע אמש כי עד שיתבהרו העניינים הוא חדל מלש־מש בכל תפקיד בתנועה. בן מאיר עמד עד היום בראש יחידת הבחירות של המפד"ל. הבוקר עמד לקיים פגישה עם משרד הפרסום של המפלגה. הפגישה בוטלה בהוראתו של בן מאיר. מגבר הדירוג. אתמול אנשי מצ"ה, התומכים לצד המכבה בבחירות אלה, כי אחד הקורבנות הראשונים למהפך שחל במפד"ל יהיה יהודה בן מאיר.

יו"ר מחלקת חינוך בגולה בהנה־לת ההסתדרות יצחק מאיר שהתמודד גם הוא בבחירות הפנימיות, הודיע אמש כי גם הוא פועל להקמתה רשימה מקבילה שתרוץ לכנסת בשם "מפד"ל ב'". "התוצאות שהושגו הם אסון גדול למפד"ל. זו תהיה עתה מפד"ל של קנאות דתית וקנאות לאומית. אני לא אוכל להמשיך ולהיות במפלגה כזאת" אמר מאיר.

מינוי לשר שפירא

במפד"ל הורגש אתמול כי אחד המינויים הראשונים שיעשו על ידי שאקי יהיה בחירתו של השר יוסף שפירא לתפקיד יושב ראש מטה הבחירות של המפד"ל. שפירא החליט שלא להתמודד מול המר בב־חירות הפנימיות, לאחר שזה הצליח לפני כחודש לעבור את מחסום השישים אחוזים. בשיחה ל"הארץ" אמר אתמול השר שפירא: "אני שבע רצון. כל התוכניות שלי הצליחו. מסתבר שמהלך שלי שלא להתמו־דד מול המר הצדיק את עצמו. מעתה תהיה זו מפד"ל אחרת" אמר שפירא.

ד"ר יוסף בורג, שעבר את זבולון המר־שלא לקיים שני סיבובי בחירה בקלפי אחד, אמר אתמול כי המפד"ל לובשת בעת צבע שהוא לא מכיר. לשאלה איך הוא מרגיש עתה כשמתברר כי פרופסור שאקי נבחר כיורשו השיב: "אני עוד לא מת, שאקי הוא לא יורש שלי, הוא יורש של זבולון המר".

שמחה בליכוד אכזבה במערך

תגובות לבחירתו של שאקי ולהרכב החמישיה הראשונה של המפד"ל נשמעו אתמול גם במפל־גות הגדולות. בליכוד הביעו שמחה מתוצאות הבחירות. יו"ר סיעת הלי־כוד בכנסת ח"כ חיים קופמן אמר כי בחירות אלו הוכיחו תמיכה ברעיון הליכוד גם בקרב הציבור הדתי. סגן השר רוני מילוא אמר כי הוא מקווה כי הבחירות יובילו לשיתוף פעולה הדוק בין הליכוד למפד"ל לאחר הבחירות.

במפלגת העבודה לעומת זאת נשמעה אתמול אכזבה גדולה. ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס אמר כי מתברר עתה שהציבור הדתי בישראל זקוק למפלגה דתית שתבטא את דעותיו המתונות. מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם אמר כי המפד"ל בהנהגתו של שאקי הפכה להיות תחיה ב' ואינה מייצגת את הציבור הדתי.

שביעות רצון מבחירתו של שאקי נשמעה גם בתנועת התחיה. אחדים מתומכיה טענו כי ניתן יהיה לשתף פעולה בין שתי המפלגות לקראת הבחירות. ח"כ גאולה כהן שלחה מברק ברכה לשאקי.

שאקי: לא ניתן יד [illegible]

(ע). "לא נוכל לתת יד לפני שר־וצה לקצץ בארץ ישראל ולחלק אותה מחדש" — אמר אתמול פרופ־סור אבנר שאקי, כתשובה לשאלה עם איזה גוש תלך מפלגתו לקו־אליציה לאחר הבחירות.

"אנו זכאים להתיישב בכל חלקי א"י, לבסס את הקיום והתרבות ולהעמיקו כי זו זכותנו ההיסטורית והמשפטית גם יחד", אמר הדובר בראיון בטלוויזיה.

"ברור לי, כי כל גוש, שמתנגש חזיתית עם עקרונות הדת, עם אופיה היהודי של המדינה, הזהות היהודית של המדינה — לא זו המפלגה שאתה נוכל ללכת", אמר.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירתו של בעלי, אבי וסבנו היקר

ד"ר פליקס קרוטובסקי

הלוויה תצא היום יום שלישי ב' באייר תשמ"ח, 19.4.88, בשעה 2.30 אחה"צ מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 לבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המתאבלים:
אשתו: לוסיה
בתו וחתנה: אילה ויורם קרן
גיסו וגיסתו: ד"ר פיליפ ואנה בלבן
נכדיה: גל ואורי קרן

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מהפך

יום המסחר בבורסה עמד אתמול בסימן מהפך מגמת ירידות השערים. שערי "החופשיות" עלו עד 10 אחוזים, ובמניות "המשתנים", נרשמו עליות שערים של 3 אחוזים. עצמת התפנית במגמה הפתיעה במקצת. גורמים בבורסה מעריכים כי המהפך מלמד על עצמת השוק, ועל כך ששוק המניות נמצא במגמת עליה. עם זאת, העובדה כי הבורסה יוצאת הול מסחר לפגרת חג עד יום א', עלולה להאט היום את התנופה.

המסחר בשעות הבוקר במסגרת ה"מריץ", הוזל במגמה של עליות. המדד עלה ב–0.46 אחוז. בהמשך הורמו ביקושים גדולים יחסית למניות ה"משתנים", ולקראת הסיבוב האחרון מתוך השלושה, כבר עלה המדד ב– 2.44 אחוזים. הביקושים הורמו על ידי גורמים הפועלים באמצעות בנק המזרחי, וכן על ידי חברות הברוקרים "הראשון את לביא" "בטוחה" ואחרים. המכירות הורמו בדרך כלל על ידי קרנות הנאמנות, ובעיקר על ידי קרנות בנק הפועלים. בניירות העדר שהוצעים בהם נקלטו שלשום בצורה מכירה, הופיעו היום ביקושים, שסופקו בעליות שערים. כך, למשל, עלתה מניית דלתא גליל 1 ב–3.1 אחוזים. עם זאת, לא הורד אתמול גם תופעות מהורות: מניית אליאנס (החברה עומדת על סף פירוק) עלתה ב–10 אחוזים, מניית קונסורציום 0.1 שבה נרשם שלשום מוכרים בלבד, עלתה אתמול גם היא ב–10 אחוזים, ובמניה יעסור נרשם קונים בלבד, כתוצאה מהורמת ביקוש בינוני בהיקפו למניה. מחזור המסחר במניות החופשיות היה בממוצע הימים האחרונים, והסתכם ב–7.4 מיליון שקל.

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	96.50	+0.43
כללי ללא בנקים	83.22	+1.34
מדד משתנים	85.94	+2.44
מדד אג"ח כללי	106.45	+0.20
אג"ח צמוד מדד	106.63	+0.22
אג"ח צמוד מט"ח	105.47	+0.00

בנקאיות בפרופיל נמוך

המסחר במניות הבנקים שבהסדר התנהל אתמול בפרופיל נמוך. במניית בנק כללי אשר אינה נסחרת במסגרת ההסדר נרשמה פעילות ערה יחסית.

תשואה שנתית דולרית ב-%

	פדיון אוק' 88	פדיון אוק' 89
בל"ל 0.1	11.14	6.74
הפועלים ש	11.10	6.69
אי.די.בי. רג	10.97	7.16
דיסקונט א	10.85	6.69
המזרחי ש	10.50	6.41

המשתנים: לב השוק

במוקד "המשתנים" היתה הפעילות במספר ניירות ערך: המניה (+6%) המניה שנשחקה בחודשים האחרונים בשיעור של עשרות אחוזים. הביקושים הגיעו בעיקר מכיוון בנק כללי, והם סופקו באמצעות קרנות בנק הפועלים. מה שעודד את הפעילות אתמול היתה העובדה ששלשום, בניגוד למגמה הכללית, לא ירד שער המניה. עלית (+5%) במחזור זה כבר "סומנה" מניית החברה, ואין להוציא מכלל אפשרות כי הפעילות בה נעשית על רקע שווי הנכסי הגבוה. נייר חודרה (+3.5%) פעילות באמצעות חברות הברוקרים "בטוחה" ו"הראשון את לביא", הנעשית על רקע מחירה הכלכלי הסביר של החברה, ושחיקת השער החריפה שחלה בה במניה. מחירה הנמוך יחסית של נייר חודרה לא הפריע לנציג "לאומי פיא" לספק אתמול חלק גדול מהביקוש. כלל מדד (+4.75%) מגמת רכישות נמשכת באמצעות חברת הברוקרים "בטוחה".

ביקוש פי ארבעה להנפקות בנק ישראל

הנפקות שתי סדרות של בנק ישראל בהיקף של 50 מיליון שקל, זכו אתמול לביקוש של 200 מיליון שקל. סדרות שגיא נמכרה לפי מחיר של 102 נק' בהשוואה למחיר מינימום של 94 נק', וסדרות גליל נמכרה לפי מחיר של 98 נק' לעומת מחיר מינימום של 83 נק'.

הודעות בורסה

- נמגא סיימה את 1987 ברווח נקי של 1.5 מיליון שקל, לעומת רווח נקי של 3.2 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.
- מירון סיימה את 1987 ברווח של 4.2 מיליון שקל, לעומת רווח נקי של 1.8 מיליון שקל בשנה הקודמת.
- אי די בי פיתוח סיימה את 1987 ברווח של 21 מיליון שקל לעומת רווח של 16 מיליון שקל בשנה הקודמת.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
448	8	99.70	14.80
518	15	99.43	14.80
528	22	99.17	14.85
538	29	98.90	14.90
548	36	98.60	15.40
618	43	98.32	15.45
628	50	97.96	16.20
638	57	97.63	16.60
648	64	97.34	16.60
658	71	97.06	16.60
718	78	96.76	16.65
728	85	96.48	16.65
738	92	96.24	16.40
748	99	95.92	16.60
818	106	95.61	16.70
828	113	95.29	16.85
838	120	95.01	16.85
848	127	94.71	16.90
858	134	94.40	17.00
918	141	94.13	16.95

קונים זהב מהציבור
ויהלומים גדולים
ZAMLER
יהודה הלוי 13 ת"א
קו פתוח
לפני כל החלטה על מכירה
צלצל ללא כל התחייבות מצדך
טל: 03-235924

אינטר ישראל
סוכנות למקרקעין בע"מ
לכניסה מיידית
משרדים
בבנייני משרדים
ובמקומות מרכזיים
בית מגדלור ת"א (קומה 14)
03-5103030-5

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5370.05	5291.64	41.80	0.80
אבמקה	418.84	410.71	2.79	0.68
אגוז	272.03	266.84	0.38	0.14
אגם	108.15	106.05	0.38	0.36
אגיר	1816.54	1780.78	3.66	0.21
אודם	164.46	161.30	2.03	1.27
אופיר	167.56	166.40	0.36	0.22
אור	433.16	429.43	-0.30	-0.07
אוריון	135.29	132.61	0.21	0.16
אוריל	298.86	296.69	0.72	0.24
אורן	840.32	824.00	4.69	0.57
איל	5425.63	5319.83	-5.71	-0.11
אירים	5712.97	5594.49	1.95	0.03
איתן	808.62	792.72	2.49	0.32
אלון	664.30	650.84	1.15	0.18
אלומה	706.31	692.57	1.95	0.28
אלימס	99.23	96.90	0.03	0.03
אניה	106.03	104.62	0.14	0.13
ארנית	90.79	88.61	1.36	1.56
ארז	311.30	305.22	4.55	1.51
אש	139.67	136.59	2.46	1.83
אשל	194.36	190.57	0.46	0.24
אתגר	88.13	86.44	1.13	1.32
אתרוג	265.21	262.23	0.18	0.07
בדולח	157.93	154.92	1.04	0.68
ברוש	529.38	519.16	4.01	0.78
ברק	473.40	464.02	3.74	0.81
ברקת	324.35	321.95	-0.39	-0.12
גביש	1604.48	1513.67	6.52	0.42
גבע	118.85	117.09	-0.34	-0.29
גורן	472.92	463.92	1.53	0.33
גיא	106.75	105.16	0.18	-0.17
גיל	3382.48	3317.26	29.36	0.89
גלית	668.72	660.53	0.13	0.02
דובדבן	356.97	353.59	3.83	1.10
דוכיפת	513.93	503.89	3.47	0.69
דולב	255.54	250.32	-0.09	-0.04
דורון	1635.97	1606.21	0.75	0.05

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
דותן	281.68	276.58	0.27	0.10
דליה	590.85	580.39	1.00	0.17
דרור	329.83	323.81	3.48	1.09
דקל	361.79	354.86	4.67	1.33
הדס	394.72	391.94	2.01	0.52
הילה	418.14	416.26	0.47	0.11
ורד	568.36	558.56	0.44	0.08
זהבית	2042.73	2002.68	0.00	0.00
זהר	113.44	111.76	0.24	0.22
זיו	139.86	137.79	0.32	0.23
זינוק	106.64	104.38	0.87	0.84
זמיר	441.90	433.26	5.03	1.17
חוחית	168.87	165.16	0.20	0.12
חליפין	149.30	148.89	-0.01	-0.01
חלמיש	220.68	219.19	0.12	0.05
חן	156.13	155.51	0.20	0.13
טופז	118.40	115.82	0.03	0.03
טל	6539.62	6459.99	7.04	0.11
יובל	482.10	472.80	2.13	0.45
יהלום	171.26	167.95	1.69	1.02
יסמין	368.38	364.99	2.68	0.74
יערה	471.52	462.43	1.62	0.35
כוכב	300.37	294.56	3.74	1.29
כחל	134.25	131.64	0.00	0.00
כלנית	645.56	633.98	1.03	0.16
כספית	272.58	270.55	-0.13	-0.05
כרמל	142.95	140.72	0.24	0.17
כתר	1245.35	1227.37	2.63	0.21
להב	4905.18	4809.63	24.54	0.51
למשקיע	132.70	131.18	0.10	0.08
לפיד	342.13	335.51	2.50	0.75
לקט	2002.15	1961.92	2.03	0.10
לשם	397.24	394.64	0.98	0.25
מבחר	1436.36	1409.08	2.56	0.18
מבטח	4117.66	4091.68	3.91	0.10
מגד	265.80	264.00	0.19	0.07
מגוון	3867.16	3832.90	5.20	0.14
מגן	1652.08	1640.86	22.19	1.37
מורן	877.95	869.39	3.56	0.41
מטח	25623.81	25230.45	79.54	0.32
מימד	1081.15	1060.51	-0.03	-0.00
משוב	4705.69	4616.09	26.11	0.57
מעיין	782.79	768.19	1.50	0.20
מקשה	401.98	399.32	0.65	0.16
מכלול	98.08	96.21	1.12	1.18
מרווח	131.01	130.53	0.17	0.13
מרום	1418.83	1392.30	2.00	0.14

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
נגה	152.42	150.16	0.62	0.41
נטף	278.92	276.99	4.27	1.57
נחש	474.56	467.38	3.85	0.83
נילי	136.07	134.06	1.55	1.17
סביון	647.58	635.93	1.90	0.30
סגולה	143.95	141.11	0.17	0.12
סלע	391.10	388.49	0.64	0.17
סנונית	560.92	549.97	0.87	0.16
ספר	389.81	382.42	3.56	0.94
ספיר	175.68	175.24	-0.21	-0.12
עוז	369.17	362.22	3.35	0.93
עדית	770.27	764.56	6.52	0.86
עדן	507.40	499.97	0.73	0.14
ענבר	115.98	113.52	-0.12	-0.11
ענת	2366.16	2348.60	9.41	0.40
עפרוני	529.92	519.55	1.79	0.35
ערמון	131.31	128.83	0.15	0.12
פיא	1655.81	1623.60	12.74	0.79
צבר	559.62	548.47	0.36	0.07
צופית	485.39	475.88	3.34	0.71
צוק	131.03	130.51	0.18	0.14
צמיר	1181.13	1157.52	1.77	0.15
צמחה	527.99	520.42	2.32	0.45
צפרת	150.74	149.65	0.06	0.04
צרית	105.81	104.40	0.34	0.33
קלע	171.81	170.95	0.86	0.51
קשת	109.12	106.98	0.42	0.39
רויה	17926.04	17774.94	147.77	0.84
רימון	138.86	138.62	0.21	0.15
רקפת	881.08	865.71	7.93	0.92
רשף	433.23	424.32	0.32	0.08
שגיב	475.65	466.56	1.18	0.25
שוהם	355.14	351.80	-0.35	-0.10
שחף	106.09	104.03	0.23	0.22
שירה	457.40	453.99	2.46	0.54
שמיר	430.11	421.74	1.15	0.27
שנהב	684.33	674.40	6.65	1.00
שסק	698.97	685.61	7.41	1.09
שקד	193.86	190.07	-0.54	-0.28
תאנה	248.93	246.57	1.93	0.79
תדהר	518.82	516.23	5.27	1.03
תירוש	571.11	564.16	8.52	0.09
תנופה	107.62	105.48	0.14	0.13
תמר	264.74	259.64	0.66	0.25
תפוח	205.36	203.91	0.46	0.23
תרשיש	119.56	117.28	0.17	0.15
תשרי	553.91	549.36	0.84	0.15

שערי אגרות החוב

שגיא 4.25%

סידרה	שער	שינוי
4101	422.6	+1.6
4102	171	+0.3
4103	164.3	+0.3
4104	159.3	+0.3
4301	159.3	+0.3
4302	151.8	+0.4
4303	150.9	+0.4
4304	148.8	+0.5
4105	153	+0.8
4106	129.7	+0.8
4107	125.9	+0.9
4108	125.7	+0.8
4109	120.6	+1
4110	119.4	+1
4201	148.7	+0.5
4204	138.7	+0.4
4205	148	+0.4
4206	137.4	+0.1
4207	137.1	+0.1
4208	135.4	+0.1
4209	132.6	+0.1
4210	129.2	+0.1
4211	125.4	+0.1
4212	122	+0.2
4213	119.1	+0.1

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סידרה	שער	שינוי
3601	46531	+445
3602	42910	+413
3603	39953	+398
3604	35835	+327
3605	32735	+309
3606	30861	+300
3607	28496	+12
3608	26940	+11
3609	25470	+11
3610	25245	+155
3611	22466	+153
3612	22249	+154
3613	20941	+66
3614	20116	+66
3615	18581	+61
3616	16867	+8
3617	15933	+7
3618	15126	+7
3619	14136	+150
3620	13310	+192
3621	12476	-331
3622	11396	+5
3623	10577	+15
3624	10193	-7
3625	9292	--
3626	8592	+3
3627	7943	+3
3628	7336	+15
3629	6889	+3
3630	6553	+60
3631	6825	+56
3632	5638	-23
3633	5328	-22
3634	4814	-32
3635	4556	-31
3636	4375	-29
3637	4111	-28
3638	3835	+20
3639	3513	+19
3640	2897	+10
3641	2512	+9
3642	2248	+1
3643	1952	+1
3644	1748	+1
3645	1527	--

גליל 4.25%

סידרה	שער	שינוי
3701	1315	+20
3702	1041	-26
3703	911.4	-9.8
3704	781	-8.6
3751	406.5	-4.5
3752	164	-2.5
3753	157.4	-2.5
3901	152.6	-1.5
3902	145.4	-1.5
3903	144.4	-1.5
3904	142.2	-1.5
3754	145.5	+2
3755	140.4	+2.1
3756	135.6	+2
3757	136.9	+1.9
3758	133.3	+0.6
3759	133	+0.6
3760	131.3	+0.7
3761	128.5	+0.7
3762	125.2	+0.6
3763	121.4	+0.6
3764	119.5	-0.4
3765	116.7	-0.4
3766	115.4	-0.4
3791	121.1	-0.8
3792	119	-0.8
3826	142.3	-0.6
3827	139.7	-0.6
3828	134.9	-0.7
3829	136.3	-0.6
3830	135.1	+1.1
3831	134.8	+1.1
3832	133	+1
3833	130.2	+1
3834	126.9	+1

פיתוח 4%, 6%, 7% (הצמדה 80%)

סידרה	שער	שינוי
3524	164800	--
3525	162500	--
3526	161600	--
3527	158000	--
3528	153302	--
3529	152800	+100
3530	149400	--
3531	150943	+1495
3532	146149	+1449
3533	144600	--
3534	136498	-200
3535	137305	+500
3536	137238	+800
3537	137400	+799
3538	129100	+744
3539	129600	+800
3540	129105	+900
3541	124860	+500
3542	124900	+1000
3543	118500	+700
3544	118550	+508
3545	115600	+871
3546	115900	+799
3547	115700	+300
3548	117020	+2300
3549	109400	+491
3550	109800	+600
3551	109400	+400
3552	100400	+200
3553	99800	+500
3554	100100	--
3555	100100	-700
3556	95241	--
3557	96700	-241
3558	99800	+90
3559	96900	--
3560	91600	--
3561	91501	--
3571	90500	-710
3572	91650	--
3573	91375	--
3574	84270	--
3575	84401	--
3576	83750	--
3579	77055	--
3577	84100	--
3578	77372	--
3580	72000	--
3581	65610	--
3582	60700	--
3583	56350	--
3584	54843	+21
3585	52141	+20
3586	46493	+19
3588	46499	+19
3589	42462	+17
3587	46596	-201
3591	44342	-191
3592	44306	-191
3593	44251	-192
3590	42306	-110
3595	42106	-109
3594	42287	+18

5% מלווה פיתוח (בדירה כפולה)

סידרה	שער	שינוי
2006	163300	--
2007	159400	--
2008	158500	+300
2009	160200	+300
2010	158400	--
2011	155300	--
2012	154700	+300
2013	154900	+100
2014	152000	+300
2015	150800	+200
2016	152300	+400
2017	148000	--
2018	147800	+100
2019	146700	+200
2020	143600	--
2021	143400	+300
2022	135000	--
2023	135000	+200
2024	127001	--
2025	127000	--
2026	126700	--
2027	123100	-400
2028	124590	--
2029	116400	--
2030	116500	--
2031	113700	+301
2032	113900	--
2033	107700	--
2034	108100	+1100
2035	101947	--
2036	100100	+600
2037	107209	--
2038	94880	--
2039	97500	-510
2040	96689	--
2041	89000	-770
2051	90949	--
2052	82315	--
2053	81615	+400
2055	75899	-1100
2054	84454	--
2056	79749	--
2057	84110	--
2058	77787	-2300
2059	78975	--
2060	99969	--
2061	47979	-1393
2062	44222	-1294
2063	49111	-1443

צמודות זהב

סידרה	שער	שינוי
5 יהד	111.8	-1.4

רמון

סידרה	שער	שינוי
7006	195.4	-0.4
7007	183.7	+0.8
7008	174.6	+0.7
7009	147.6	-0.5
7010	159.3	-0.1
7011	150.7	-0.3
7012	149.8	-0.5
7013	145.4	+5.8
7014	123.8	-0.2
7015	103.4	-0.5
7016	102.8	-0.3
7017	105.2	-0.4
7018	105	-0.4
7019	103.5	-0.5
7020	103.3	-0.3
7021	104.3	-0.5
7201	184.9	+0.2

גלבוע

סידרה	שער	שינוי
6101	13713	-21
6102	8228	-11
6103	7361	-10
6104	6928	-7
6105	6561	-7
6106	6355	-3
6107	6103	-4
6108	4425	-4
6109	4198	-3
6110	4122	-3
6111	3486	-3
6112	3379	-3
6113	2253	-3
6151	877.9	-0.5
6152	840.5	-0.4
6153	726.3	+5.6
6154	732.9	+6.5
6155	468.2	+3.7
6156	375.9	+7.5
6157	281.4	-0.4
6158	264.4	-0.3
6159	229.8	--
6160	215.6	-0.5
6161	207.8	-0.5
6162	185.5	-0.2
6163	172.5	+1.6
6164	166.3	+1.4
6165	155.4	+0.5
6166	147.4	-0.1
6167	144.1	--
6168	141.7	-0.1
6169	155.7	-2.5
6170	151.1	+2.2
6171	90.4	-0.2
6172	91.4	-0.1
6801	97.3	-2.1

מט"ח 100%

סידרה	שער	שינוי
אל אש	1480	+20
אלביט	221.6	--
אלתא	1242	--
אלסינט	2469	-30
מרינקס	1194	--
תדר 84	96	-1
תדר 85	391	--
כב היש	259.5	-4.5
דים הם	196.1	-0.6
כור	157.6	-0.4
כלל	302	+2
מצם ד	192.3	--
מצם ב	266	--
מצם י	314.2	--
רן	147.5	--
סול בנ	187.3	--
תיעש	258.5	--

מדד/מט"ח

סידרה	שער	שינוי
בלת.	153.2	--
דים הש	161	+0.6
כור	150.4	+0.5
כלל	195.4	+0.2
כב דיס	157.9	+0.1
משא נ	152.5	+0.1
משה נ	152.4	--
מצא מ	141.4	-1.2
לאומי	146	--

שערי המניות

18.4.88

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי נקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אגוד ש	17520	שר				
המגמות 0.1	1141		580			
המגמות א 0.5	610		132	-4	-0.7	-42
כללי לא בהסדר	13980		176	+400	+3	+152

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי נקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אידיבי רג 100.0			—	הפסקה	מסחר	—
אידיבי ב 100.0			—	הפסקה	מסחר	—
אידיבי בב א			—	הפסקה	מסחר	—
אמד 0.1	79700		149	-250	-0.5	-508
דיסקונט ב	159550	בח	6	+1200	+0.9	+47
דיסקונט א	136525		220	-500	-0.4	-274
דיסקונט שה ב	14045	שר				
המזרחי ש	44100		576			-698
המזרחי ב	44200	שר				

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 89

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי נקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אידיבי רג 100.0			—	הפסקה	מסחר	—
אידיבי ב 100.0			—	הפסקה	מסחר	—
אידיבי בב א			—	הפסקה	מסחר	—

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 18.4.1988 באירופה

מטבע מדינה (במטבע)		
$ ארצות הברית	לי"ש שטרלינג	1.8940/1.8950
מרקים גרמניים	לי"ש ארה"ב	1.6575/1.6585
פלורינים הולנדיים	"	1.8650/1.8660
פרנקים שוויצריים	"	1.3740/1.3750
פרנקים בלגיים	"	34.7300/34.7700
פרנקים צרפתיים	"	5.6450/5.6480
לירטות איטלקיות	"	1231.10/1232.10
ינים יפאניים	"	124.20/124.30
$ ארצות הברית	ליש"ט	1.3564/1.3569

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג 457.55

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	ליש"ט/$	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.8926/1.8938	1.3681/1.3694	1.6522/1.6534
3 ח'	1.8902/1.8916	1.3563/1.3577	1.6417/1.6430
6 ח'	1.8864/1.8897	1.3387/1.3407	1.6252/1.6267

הנתונים נמסרו על ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שף נאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

ספר חובה לכל בעל תפקיד כלכלי

הספר הופק במתכונת מהודרת, 376 עמ'.
כל עמוד מתאר דיוקן של חברה בורסאית, ערוך בצורה עניינית ונאת המבליטה את הנתונים המאפיינים את החברה, מהבחינה העסקית והבורסאית ב-5 השנים האחרונות.
מרבית הנתונים נקובים בדולרים כדי לאפשר השוואה ריאלית בין השנים ובין החברות.
הספר הינו פרי עבודתם של כלכלני חברת "מיטב" ומבוסס על מאגר נתונים ממוחשב שברשות החברה ושהינו מהגדולים והמתקדמים בארץ.
מחיר הספר 60 ש"ח (כולל מע"מ). לרוכשים ישירות דרכנו נתנת הנחה של 25%. נא לשלוח צ'ק ע"ס 45 ש"ח לפקודת "מיטב" בע"מ. רח' נחמני 9 ת"א 65794 ולציין שם וכתובת באופן ברור.

קבלת מודעות 24 שעות ב"דחף"
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל"הארץ"
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב"דחף" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל 246363 239952

מכל' מן הארשיף

כלכלה ועסקים

לך תאמין

מספרים לנו שהאבטלה ירדה, ששנת התקציב הסתיימה באיזון, שהגרעון המסחרי הצטמצם, שהמדד עלה "רק" ב־1.6% — לך תאמין, הרי גם ליגאל כהן־אורגד היו כוונות טובות.

אז, בפברואר 1984, הוא נוכח לדעת שה־דולרים אינם מגיעים למרתפי האוצר. התיירים וחלק מהיצואנים העדיפו למכור את הירוקים בלילינבלום — עקב פערי המחירים התריפים שהיו אז לטובת הדולר השחור.

יומן כלכלי

נחמיה שטרסלר

מה עושה שר אוצר במקום לטפל בבעיה עצמה: בתקציב ובהזרמה — הוא מוצא דרך לנפץ את הראי, להוריד באופן מלאכותי את שער הדולר השחור, חצי שנה לפני הבחירות.

ב־1984 שבר יגאל כהן־אורגד את כל שיאי ההזרמה של קודמיו. הוא הזרים בחודשים אוקטובר 83' — עת נכנס לתפקידו — עד מרס 84' כמויות כסף אדירות, פי שניים ממה שהיה מקובל קודם־לכן. וכשמזרימים סכומים עצומים שכאלה, הגרעון בתקציב עולה לכ־15% מהתל"ג והתוצאה היא אינפלציה משתוללת.

ואמנם, שנתו של כהן־אורגד — 1984 — תיזכר כשנת השיא באינפלציה: 445%. וכשהאינפלציה ממריאה לקצב של 15% לחודש, מנסים כולם להתבצר במשהו יציב יותר: בדולר — ומכאן הביקוש הרב לדולר השחור: הכל פרי עבודה ממשלתית.

אך לא רק בנושא שער הדולר הונו אותנו. גם מספרי ההזרמה היו רחוקים מהאמת. ההזרמה בפועל, כלומר ההזרמה הריאלית שהיא המשמעותית מבחינה כלכלית, היתה גבוהה בהרבה ממספרי ההזרמה שהאוצר דיווח עליהם. כהן־אורגד גם הגדיל לעשות והכליל את הפת"ם בספיגה — מעשה חסר כל בסיס כלכלי. הוא לא היסס לאסור על קניית ניירות ערך בחו"ל — כדי להגדיל באופן מלאכותי את הרזרבות.

לקראת אמצע 84' החל כהן־אורגד בכלכלת בחירות פעילה ממש — אך כל

כהן־אורגד — ניפוץ הראי

התרגילים הללו לא עזרו לו ביום שאחרי הבחירות.

כהן־אורגד טוען שמכירת הדולרים בשוק השחור היא פעולה חוקית — אך אם כך, גם כל מי שרכש דולרים מ"האיש בעל המזוודה" פעל כחוק, וכל מי שסחר או (וסוחר היום) בדולרים שחורים עשה פעולה חוקית.

אין עוררין על כך שצדיק בינו סייע לכהן־אורגד לבצע את פעולת המכירה מתוך אמונה שזה יעזור למדינת ישראל לשפר את מצב מאזן התשלומים שהיה אז בכי רע — אך לנו נראה שיש פגם בסיסי בכך שמוסד פרטי כמו בנק עושה שירות לשר אוצר. נניח שארנסט יפת היה מבצע את הפעולה, האם לא היה מבקש את פרעון החוב בעת המתאימה, למשל בעת הויכוח על הקמת ועדת חקירה ממלכתית לחקירת ויסות המניות הבנקאיות?

אין לנו כל בסיס לחשוד במשה נסים, אך מה יקרה אם לקראת הבחירות העומדות בשער הפער הגדל בין האינפלציה לשער הדולר המקובע, יתחיל מירוץ אחר הדולר ומחירו בשוק השחור ימריא. האם יעלה מישהו את האפשרות להשתמש בתקדים של כהן־אורגד?

"ג'נראל ברינג" הסתלקה מתוכניתה לרכוש את "כרמו תעשיות" — עקב המהומות בשטחים

ערב סגירת "כרמו תעשיות", הועסקו בחברה יותר ממאה עובדים. כעת היא מופעלת על־ידי הכונס, באמצעות 20 עובדי מפתח בלבד

מאת יונתן שרמן

החברה האמריקאית לייצור מי־סבים, "ג'נראל ברינג" הודיעה באחרונה להסתלק מתוכניתה לרכוש את מפעל "כרמו תעשיות" בכרמיאל.

החברה האמריקאית כמעט והשלימה את רכישת המפעל בסוף 87', לאחר שהביעה את נכונתה העקרונית לרכוש את המפעל. היא בקשה לעכב את החתימה על הסכם הרכישה בחודש דצמבר, כיוון שחברת "דלק השקעות" הביעה התעניינות ברכישת מחצית מניות החברה.

"דלק השקעות" בחנה את המפעל, ובסיכומו של דבר החליטה שלא להשתתף בעיסקת "כרמו תעשיות".

בינתיים החלו המהומות בשטחים, ובעלי החברה האמריקאית, "ג'נראל ברינג", החליטו לעכב את העיסקה, ובסיכומו של דבר, הודיעו לכונס הנכסים, עו"ד משה אגרסט, על ביטולה. אגרסט מסר ל"הארץ", כי החברה האמריקאית ביטלה את העיסקה בגלל השפעת המהומות על דעת הקהל האמריקאי.

חברת "כרמו תעשיות" היתה בעבר בשליטה של חברה אמריקאית. לפני למעלה משנה היא נקלעה לקשיים וצברה חובות של כ־4 מיליון דולר. החברה הועברה לידי כונס נכסים, הממשיך להפעילה במתכונת מצומצמת.

"כרמו תעשיות" היתה אחת מהחברות המובילות בארץ בתחום היציקות, והיא פעלה גם בנושא העיבוד השבבי. ערב סגירתה הועסקו בה למעלה מ־100 עובדים ואילו כעת היא מופעלת על ידי הכונס באמצעות כ־20 עובדי מפתח בלבד.

אנשים ועסקים

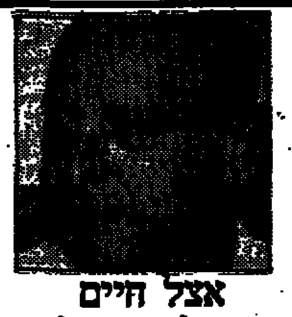

אצל חיים שטסל — בסלון

כל הצמרת הכלכלית של ישראל התארחה ונהנתה במוצאי שבת האחרונה בביתו של חיים שטסל יו"ר הבורסה, שערך קבלת פנים לכבודו של רוברט ג'יי. בירנבאום, יו"ר הבורסה של ניו־יורק.

יוסי ניצני, מנכ"ל הבורסה, שאל את האורח על דעתו בקשר לירידת המחירים החריפה בניו יורק ב־103 נקודות ביום ה' האחרון. "לא נורא, כבר ה־תרגלנו", ענה לו בירנבאום.

צדיק בינו הסביר איך ומדוע בוצעה מכירת הדולרים בלילינבלום ב־1984, ויוסי צ־חנובר אמר שזו אינה חדשה מרעישה, שהרי כבר לפני שלוש שנים העידו אנשי בנק ישראל בנושא מכירת הדולרים בבית משפט.

עמירם סיוון הזכיר שעוד בת־חילת שנות החמישים נהגה המדינה למכור דולרים בשוק, כדי להוריד את מחיר הדולר השחור.

נחמיה שטרסלר

דוד קוליץ מרחיב השליטה בכלבו שלום

עובדי כלבו שלום יתחילו בקרוב את עבודתם יום אחד בשבוע, חצי שעה מוקדם יותר מהרגיל. זאת במסגרת תוכנית הדרכה חדישה שתונהג בכלבו כחלק מהסגנון החדש של הבעלים החדשים, בניהולו של יהודה צדה.

על תוכנית ההדרכה החדשה תופקד נעמי קוליץ, רעייתו של דוד קוליץ העומד בראש קבוצת המשקיעים הישראלית הנמנית עם בעליה החדשים של הרשת.

בכלבו מציינים שגם הבעלים האמריקאים של הרשת מת־עניינים מקרוב במתרחש בנכס הישראלי החדש שלהם.

יהודה צדה, לשעבר איש הקראפט וכיום מנכ"ל כלבו שלום, מתכוון לפעול "בגדול" ולהפוך את הכלבו שבדרום תל אביב למרכז קניות יוקרתי, שבו ישווקו בין השאר מיגוון גדול של מוצרי פרפומריה אך בעיקר אופנת גברים ונשים משובחת.

אבי בנאור

דדי צוקר מבקש הסבר משכנע

ח"כ דדי צוקר משתומם על תוכניותיו של משרד השיכון להגביר את היקף הפעילות בשטחים בשנת 1988. בפנייתו אל שר השיכון דוד לוי אומר צוקר, כי הציבור זקוק להסבר משכנע מדוע הוחלט עתה על הגדלת מספר הדירות שייבנו בשטחים, בעוד שיש ירידה דרסטית בביקוש לדירות באזורים אלה.

לדבריו, קשה להאמין שאפי־ליה נוספת בתחום הדיור לטובת תושבי השטחים תגדיל את מספר התושבים, וזאת נוכח הנסיבות הפוליטיות והמצב בשטחים.

הסיוע לשטחים, לדברי צוקר, בא על חשבון הסיוע שמעמיד משרד הבינוי והשיכון לגליל ולנגב.

צבי זרחיה

כמה בדיוק קיבל אהרון דברת?

הסכום שפורסם לראשונה בעיתון "מעריב" על־ידי הכתב זאב יצחק היה 36,000 דולר לחודש. הפירוט המלא הוא:

שכר: 14,000 דולר (כולל משכורת 13).

הוצ' סוציאליות: 7,000 (כמו ביטוח מנהלים, קרן השתלמות, קרן פיצויים).

בונוס: 10,000 דולר (עליו אין מפרישים הפרשות סוציאליות).

פדיון חופשה: 5,000 דולר (ב"כלל" החליטו השנה "לבקות" את עודף ימי החופשה שנצברו משך שנים)

נחמיה שטרסלר

"אם העובדים לא מרוצים שיחזירו את הבונוס"

אם העובדים אינם מרוצים מהאופן שבו חולק להם הבונוס בסך 22 מיליון שקל, פתוחה בפניהם הדרך להחזיר את הבונוס — אומרים בבנק לאומי על רקע הסכסוך המתריף בין הנהלת הבנק לבין ועד העובדים על דרך חלוקת הבונוס.

לאור רוט, יו"ר ועד העובדים, אומר כי "העובדים שומרים על החוק ומכבדים את החלטות בית הדין לעבודה".

בוועד העובדים הוכיחו שהנהלת בל"ל הודיעה הדרישה הודיעה בזמנו שלא תנהל את הבנק בדרך של פניות לבית הדין לעבודה, כפי שהיה בעבר. בהנהלת בל"ל אומרים, לעומת זאת, שאם העובדים ישמרו על החוק לא יהיו פניות לבתי משפט.

אריה לביא

גם יורם בליזובסקי נגד קודים

בתגובה על פרסומים בנושא, אמר מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר יורם בליזובסקי ל"הארץ" כי משרדו קיים סדרת דיונים עם רשויות השיווק, במגמה לשנות את שיטת הקודים ולקבוע מחיר על כל מוצר ומוצר.

משרד התעשייה אינו מקבל את עמדת רשתות השיווק המתנגדות להדפסת מחיר על כל מוצר.

בתום בדיקה שנערכה בתמ"ס, הכין המשרד, ביולי 1987, הצעת חוק לתיקון חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, שתחייב הצגת מחירים מלאה על המוצרים המיועדים למכירה. אך הנושא תקוע בינתיים בוועדת השרים לענייני חקיקה.

אריאל שרון והעיר העתיקה

הצעתו של שר התעשייה והמסחר אריאל שרון, להעניק מעמד של אזור פיתוח א' לעיר העתיקה בירושלים, עוררה תמיהה בקרב אנשי עסקים וגורמים כלכליים בבירה. הם ציינו כי שרון יודע היטב כי החוק לעידוד השקעות הון מתייחס למתן הטבות למפעלי תעשייה ומלונות שאינם נמצאים בעיר העתיקה.

כשהתבקש שרון להסביר את הצעתו בוועדה לענייני ירושלים אמר: "אזור פיתוח א' לעיר העתיקה יהיה טוב להשקעות, ולפעמים טוב שיש אמירה".

צבי זרחיה

חילופי דורות בקרנות הפנסיה

למוות שלושה חילופים בתפקידי יושבי ראש קרנות הפנסיה צפויים בתקופה הקרובה. אליהו רייף, יו"ר קרן הפנסיה מקפת, עומד לפרוש ולמלא את תפקידו של אריאל אברמוביץ, יו"ר הסתדרות הביטוחאים.

אימר הירמן, יו"ר קרן הפנסיה נתיב, עומד לפרוש לטובת תפקיד אחר. יהושע השציגזא, יו"ר קרן הפנסיה מבטחים, עשוי אף הוא לפרוש. אפשר שאת מקומו ימלא עמוס שץ, המכהן כיום כמנכ"ל הקרן.

יהודה שרוני

העורך: נחמיה שטרסלר

דו"ח בדיקה שהוגש לרשות החברות ממליץ:

חלוקת המניות בין בתי הזיקוק והמפעלים הפטרוכימיים: שווה בשווה

מאת יונתן שרמן

חלוקת המניות בחברה המשותפת למפעלים הפטרוכימיים ובתי הזיקוק תבוצע שווה בשווה בין שני הגופים — כך קובע דו"ח הבדיקה שהוכן על־ידי חברה פרטית והוגש לזאב רפאה, מנהל רשות החברות הממשלתיות, בסוף שבוע שעבר.

הדו"ח אמור היה להכריע בשאלה שהועלתה באוצר. אם כל אחד משני בעלי המניות משקיע בחברה רכוש בשווי דומה, המצדיק חלוקה שווה של מניות בין בתי הזיקוק למפעלים הפטרוכימיים. בתי הזיקוק מעבירים לחברה החדשה את מתקן האתילן שלהם, ואילו המפעלים הפטרוכימיים יעבירו לחברה את מפעל הפוליאתילן.

במשרד האוצר סרבו לאשר את הקמת המפעל החדש, עד שיוכחו כי שתי החברות האם ישקיעו נכסים השווים בערכם בחברה. כעת עם השלמת דו"ח זה, צפוי אישור הקמתו של המפעל על־ידי שר האוצר.

למפעל אושרה תוכנית השקעות בסכום של 80 מיליון דולר, לפי אזור פיתוח ב', התוכנית זו תמומן על ידי שתי החברות האם בחלקים שווים.

דוללה החזקת "דיסקונט השקעות" ב"נייר חדרה"

תפסיד 1.3 מיליון שקל אם כל האג"ח יומרו למניות

מאת יונתן שרמן

ההחזקה של "דיסקונט השקעות" במפעלי נייר חדרה דוללה ל־13 אחוז במהלך שנת 87' בהשוואה להחזקה של 15 אחוז בתחילת השנה. דילול זה נבע מהמרת אגרות חוב למניות על ידי משקיעים שהחזיקו באגרות החוב האלה.

במידה ושארית אגרות החוב הניתנות להמרה אכן יומרו למניות, תדולל ההחזקה של "דיסקונט השקעות" באחוז נוסף והיא תיוותר עם החזקה של 12 אחוז בלבד.

יצוין, כי אם אכן תתבצע המרה זו, תפסיד "דיסקונט השקעות" סכום של 1.3 מיליון שקל, עקב שווי גבוה יותר של מניותיה בספרים בהשוואה למחיר ההמרה.

עוד יצוין, כי גם ב"קליל" עשויה ההחזקה של "דיסקונט השקעות" להידלל, במידה וימומשו האופציות ויומרו האג"ח הממירות, שהונפקו באפריל 87'. מימוש כל האופציות והמרת כל האג"ח תביא לירידה בהחזקת "דיסקונט השקעות" ל־29 אחוז מהון המניות בהשוואה ל־41 אחוז כיום ול־32 אחוז מהצבעה.

אמינות, מיומנות, אי־תלות!
מרשק השקעות בע"מ
ניהול תיקי השקעות וניירות ערך
בהנהלת שאול קשתי M.B.A
03-254172 טל. 62995 ת"א 4 פרישמן

"לא להיות תקוע בדרך לארוע"
כדי להגיע לכנס בירושראד אין צורך להכנס לת"א — דקות ספורות מסוקנף ראשל"צ בכביש המהיר לאשדוד, ואתם בירושראד.
ירושראד
ארועים עסקיים על בפרוח האחוזה
המבצע החדש
רח' האברידמן ציונה
טלפון: 08-402020
הטאבים

רפי ברורמן תווך השקעות ונכסים
"נכסי – רזים" בע"מ טל. 03-611194 5
• חבר מלד"ן - עמותת המתווכים בישראל
• חבר במדרגה הבינלאומית לנכסי־דלאי־נדוי FIABCI
עסקים טובים עם "נכסי־רזים".

אתה מחייג למר כץ... ומקבל את "אנגינה"!
הטלפון במשרדך יוצר קשר יום יום חיוני וחשוב בינך לבין ספקיך ולקוחותיך... אך הוא יוצר גם קשר נוסף שאינך יודע עליו. זה הקשר בין השימוש בטלפון לבין העדרות עובדיך עקב מחלות כיצד? פשוט מאד — שפופרת הטלפון מהווה חממה לחיידקים, וירוסים ובקטריות של מחלות רבות — החל מהצטננות פשוטה ועד למחלות "המדבקות" ביותר. עכשיו גם אתה מבין כיצד ניתן לחייג למר כץ, אבל לקבל אנגינה!
הפתרון — "סניפון"!
חיטוי וניקוי מכשירי תקשורת
טלפונים: 813392 — 813391

סוכן בימוח חיים
מקצוען ובעל תיק
מעוניין להשתלב בסוכנות אלמנטרית או עם סוכן אלמנטרי רציני באיזור המרכז
הצעות לתמונות לת.ד. 3334 ת"א

עו"ד רוזה
מניך בחברות (R)
שרותי המשפיל —
חברות מידע ירושלים
פלאפון (ברשם החברות)
050-23155
פקסימיליה 02-811552
(ON-LINE)

"המערכת הידידותית ביותר שפגשנו היתה מערכת תיב"מ על HP 9000, בחרנו בה - וזה משתלם".

בנו בלוך
אגף מבצעים
פז חברת נפט

כחברה גדולה, המתכננת בעצמה מבנים, תחנות תידלוק ומתקני־יצור פטרוכימיים חיפשה "פז" מערכת שתשפר את: **רמת השרטוט והתכנון ההנדסי בחברה, ותאפשר להגיע במהירות לתוצאות יעילות יותר; מערכת** שתוכל להשתלב בתשתית התקשורת הקיימת כבר ב"פז" ובעיקר - תהיה פשוטה וידידותית. דהיינו, תצטיין בהפעלה קלה ונוחה ביותר.

במשך למעלה מחצי־שנה השקיעה "פז" עבודת־נמלים מקצועית בבחירת המערכת המתאימה. 50 נקודות-בדיקה נבחנו על-ידי צוות שפעל לפי מפרט מיוחד ונעזר בתוכנת מחשב.

התוצאה - מערכת תיב"מ על HP 9000 נמצאה המתאימה ביותר לדרישות "פז" במסגרת התקציב, כאשר - לדברי אנשי "פז" - "הנכונות ורמת הגשת ההצעה שקיבלנו מ-HP היתה הטובה ביותר מבין כל החברות". היום, מודים ב"פז" כי הבחירה במערכת תיב"מ HP 9000 מוכחת כמשתלמת מסיבות רבות, שהעיקריות בהן:

- ★ מערכת תיב"מ על HP 9000 מצטיינת בידידותיות רבה. כלומר, הפעלתה קלה, פשוטה ונוחה ביותר. בתוך זמן קצר ניתן להפעילה ללא כל לימודי מחשב מיוחדים.
- ★ למערכת תיב"מ על HP 9000 תמיכה בעברית. ניתן להפעילה גם ע"י מי שאינם דוברים שפות זרות.
- ★ למערכת תיב"מ על HP 9000 רמה גראפית מעולה, כולל תצוגה תלת-מימדית.
- ★ למערכת תיב"מ על HP 9000 אפשרות הקמת מאגר נתונים בספריה מודולרית פרמטרית המאפשרת שליפה מהירה של החומר בכל עת.
- ★ ל-HP 9000 תחנות עבודה עצמאיות.
- ★ HP 9000 מאפשרת גידול עתידי ניכר במערכת החומרה.
- ★ HP 9000 מספקת ביצועים גבוהים יותר במחיר נמוך יותר.
- ★ ל-HP 9000 ארכיטקטורה מדויקת, המאפשרת שימוש בקו-מוצרים רחב עם תוכנה תואמת ורשת תקשורת ממחשבי מיקרו ועד למחשבי-על (MAIN FRAME).
- ★ HP 9000 משלבת מערכת זמן-אמת (זמן דטרמיניסטי) במערכת הפעלה UNIX כך נפתחת הדלת בפני כל סוגי האפשרויות לישומים כלליים, מדעיים, הנדסיים וייצוריים.

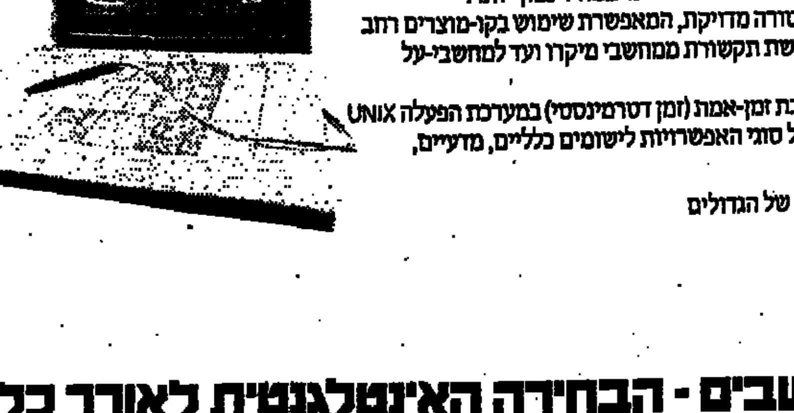

גם אתה יכול ללמוד מניסיונם של הגדולים

HP מחשבים - הבחירה האינטלגנטית לאורך כל הדרך

HEWLETT PACKARD
מערכות מחשוב-ומדידה (CMS) בע"מ
מפיצים בלעדיים

ת"א רח' השלושה 11 67060, ת.ד. 9501 ת"א 61094, טל: 03-388405. חיפה רח' טשרניחובסקי 35, בית סטלה מריס טל: 04-334570-1

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

18.4.88

המטבע	בנק לאומי – מזומנים – קניה	בנק לאומי – מזומנים – מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות – קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות – מכירה	בנק הפועלים – מזומנים – קניה	בנק הפועלים – מזומנים – מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות – מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים – קניה	בנק דיסקונט – מזומנים – מכירה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – קניה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות – מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.52	1.59	1.5518	1.5712	1.52	1.59	1.5493	1.5687	1.52	1.59	1.5503	1.5698	1.5608	-0.0034
1 לישט"ש	2.87	3.00	2.9383	2.9751	2.88	3.02	2.9306	2.9671	2.88	3.02	2.9378	2.9748	2.9587	0.0184
1 מארק גרמני	0.91	0.96	0.9320	0.9437	0.92	0.96	0.9326	0.9442	0.91	0.96	0.9347	0.9465	0.9413	0.0012
1 פרנק צרפתי	0.27	0.28	0.2747	0.2781	0.26	0.28	0.2749	0.2783	0.26	0.28	0.2744	0.2779	0.2772	–
1 גולדן הולנדי	0.82	0.85	0.8327	0.8431	0.81	0.85	0.8299	0.8402	0.81	0.85	0.8308	0.8412	0.8393	0.0008
1 פרנק שווייצרי	1.10	1.15	1.1265	1.1406	1.11	1.16	1.1265	1.1406	1.10	1.16	1.1275	1.1416	1.1395	0.0009
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2654	0.2687	0.25	0.27	0.2650	0.2684	0.26	0.27	0.2652	0.2686	0.2669	0.0002
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.2522	0.2554	0.25	0.26	0.2519	0.2550	0.24	0.26	0.2517	0.2548	0.2536	0.0011
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2424	0.2454	0.24	0.25	0.2425	0.2456	0.23	0.25	0.2420	0.2450	0.2444	-0.0001
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3900	0.3949	0.38	0.40	0.3897	0.3945	0.38	0.40	0.3891	0.3940	0.3928	0.0004
1 דולר קנדי	1.24	1.29	1.2611	1.2769	1.24	1.30	1.2593	1.2750	1.23	1.29	1.2583	1.2742	1.2686	0.0005
1 דולר אוסטרלי	1.08	1.19	1.1646	1.1792	1.12	1.21	1.1624	1.1769	1.13	1.21	1.1630	1.1776	1.1710	0.0001
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.56	0.7273	0.7364	0.44	0.60	0.7274	0.7365	0.46	0.64	0.7284	0.7376	0.7332	-0.0020
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4475	0.4531	–	–	0.4514	0.4458	–	–	0.4461	0.4517	0.4497	0.0005
10 שילינג אוסטריים	1.30	1.36	1.3292	1.3458	1.30	1.37	1.3278	1.3443	1.30	1.37	1.3298	1.3466	1.3400	0.0022
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.29	1.2570	1.2727	1.23	1.31	1.2555	1.2711	1.23	1.32	1.2593	1.2751	1.2669	–
100 ינים יפאניים	1.22	1.28	1.2484	1.2640	1.23	1.28	1.2484	1.2640	1.22	1.28	1.2472	1.2629	1.2582	-0.0036

יש לך מטען ליצוא או ליבוא?
להעביר באויר עולה פחות ממה שאתה חושב.
EL AL אל על

כלכלה עולמית

מטבעות / יונתן שרמן

הבנקים המרכזיים התערבו

פעולה מתואמת של הבנקים המרכזיים במדינות העשירות במערב מנעה בשבוע שעבר התדרדרות של הדולר, על אף הידיעה כי הגרעון המסחרי בארה"ב גדל במארס ב־1.4 מיליארד דולר, ל־13.8 מיליארד דולר.

עקב ידיעה זו החלה מפולת שערים בבורסה בניו יורק וגם שערו של הדולר ירד, אך הבנקים המרכזיים בארה"ב, ביפאן, בבריטניה, במערב גרמניה, בשווייץ ובאוסטריה התערבו התערבות פעילה במסחר ומנעו ירידה תלולה של המטבע האמריקאי באמצעות רכישות גדולות של דולרים. בתוך השעה הראשונה לאחר שפורסמה הידיעה על הגרעון, ביום חמישי — קנו הבנקים המרכזיים כ־2 מיליארד דולר. הבנק של יפאן רכש לבדו עד 200 מיליון דולר.

התערבות זו באה עקב פגישת ראשי הבנקים המרכזיים של 7 המדינות המתועשות ביום חמישי שעבר, שבה תיאמו את דרכי התערבותם בשוק המטבע.

התחזקות או החלשות ביחס לדולר

	שער ב־16.4.88	שער ב־9.4.88	שינוי באחוזים
ליש"ט (מצוטט ב־$)	1.8890	1.8755	+0.72
דולר קנדי	1.2330	1.2475	+1.16
פלורין הולנדי	1.8615	1.8765	+0.80
פרנק בלגי	34.70	34.95	+0.72
מרק גרמני	1.6600	1.6720	+0.72
פזטה ספרדית	110.45	110.80	+0.32
לירטה איטלקית	1232	1239	+0.56
פרנק צרפתי	5.63	5.67	+0.71
יאן יפני	123.80	125.45	+1.32
פרנק שווייצי	1.3715	1.3820	+0.76

על אף התערבות הבנק המרכזי של יפאן, ירד הדולר יותר מכל לעומת היאן. אתמול המשיך הדולר לרדת בטוקיו, ל־123.78 יאן הדולר, לעומת 124.13 ביום שישי.

כוכבה של הליש"ט שב דרך, ושערו טיפס בסוף השבוע ל־3.1375 מארק, לאחר שמשקיעים החלו להעביר סכומי כסף גדולים מניו־יורק ללונדון. ממשלת בריטניה לא ניסתה בשבוע שעבר לבלום מגמה זו, אך צופים כי מאמץ כזה ייעשה השבוע.

ריבית / יונתן שרמן

תחזית: הריבית בארה"ב תעלה ובבריטניה — תפחת

הסערה בשוקי הכספים בשבוע שחלף לא פסחה גם על שערי הריבית.

נרשמו תנודות חדות יחסית. את עיקר תשומת הלב משכו השווקים בלונדון ובניו־יורק. ניכרה בהם השפעת התנודות בשערי המטבע, וסבורים כי לא יהיה מנוס משינוי קיצוני בשערי הריבית בימים הקרובים אם לא תיבלם היחלשות הדולר והתחזקות הליש"ט.

בארה"ב מציינים כי המדיניות המוניטרית הנוכחית של הפדראל רזרב בעת האחרונה אין בה די למנוע את המשך הידרדרות הדולר, וגם לא לבלום את האינפלציה.

לפיכך צופים כי לא יהיה מנוס מהעלות בימים הקרובים את שער הריבית הבסיסית מ־8.50% לשנה, ל־8.75% ואולי אפילו ל־9.00%.

לעומת זה, בבריטניה צופים כי הבנק המרכזי יאותת לבנקים המסחריים כי עליהם לקצץ את הריבית הבנקאית בחצי אחוז, ל־8%, כדי לבלום את המשך התחזקות הליש"ט. התחזקות זו כבר הביאה לפני יותר מחודש לידי קיצוץ הריבית בבריטניה בחצי אחוז.

שערי ריבית ארה"ב

פריים רייט	8.50
טרז'רי בילס (שטרי האוצר)	
לחודש	5.90%
לשלושה חודשים	6.01%
לששה חודשים	6.42%
לשנה	6.99%

שערי ריבית בריטניה

ליבור (דולר) —	
3 חודשים (הלוואות)	7.13%
(פקדונות)	7.00%
6 חודשים (הלוואות)	7.25%
(פקדונות)	7.13%

וול סטריט / אבנר מרגלית

נפילה בת יום אחד

הציפיה המתוחה לקראת פרסום הגרעון המסחרי ביום ה' הוכחה כמוצדקת. פרסום הגרעון הגדול מהצפוי היכה בתדהמה וסחף למערבולת את כל השווקים הפיננסיים, ושוק המניות לא יצא מהכלל. בצד ירידה חזקה בדולר ובמחירי איגרות החוב נרשמו בוול סטריט ירידות חריפות במחירי המניות, כשמדד הדאו־ג'ונס מאבד יותר ממאה נקודות. התערבותם המתואמת של הבנקים המרכזיים לייצב את שער הדולר תרמה להרגעה היחסית, ולפחות בשלב זה נמנעה היווצרות פאניקה של ממש. ביום ו' אמנם איבד מדד הדאו־ג'ונס כ־30 נקודות עם פתיחת המסחר, אך סביב רמת ה־1980 התעורר כוח קניה מספיק שבו העלה את מחירי המניות אף מעבר לרמת הסגירה של יום ה'.

יש לזכור שעד יום ג' המחזור עלו מחירי המניות ברציפות במשך שישה ימים עד לרמות הגבוהות ביותר, שנראו מאז משבר אוקטובר. כך ששוק המניות היה מגיע ביותר לידיעות שליליות. החשש העיקרי הוא שחולשת הדולר תביא לעליית שערי הריבית, וזו מצידה תביא להאטה כלכלית. חששות אלה לגבי העתיד, באים על רקע גדם של ידיעות חיוביות מן ההווה — הכוונה לדו"חות הכספיים של החברות לגבי הרבעון הראשון, המתפרסמים בימים אלה.

תנודות המדד שנרשמו השבוע:

יום ב' סגירה +5.80 2095.99.
יום ג' סגירה +14.09 2110.08
יום ד' סגירה −2.98 2107.10
יום ה' סגירה −101.46 2005.64
יום ו' סגירה +8.29 2013.93

שערי הסגירה בבורסת ניו־יורק ביום ו'
(השינויים לעומת השבוע הקודם)

מדד דאו ג'ונס	2013.93	-76.26
מדד תחבורה	833.35	-50.33
מדד שירותים	169.16	-7.4
מחזור שבועי בע.ב.	887,000,000	
זהב	455.00	+4.90
כסף	6.46	+0.05

מניות הדאו־ג'ונס

אלייד סיגנל	32⅞	-1½
אלומיניום אמ.	43	-2½
אמ. אקספרס	24⅛	-1
אמ. טי־טי	26⅝	-1½
בתלחם סטיל	19⅝	-2
בואינג	46⅛	-1¾
שברון	48⅛	-1
קוקה קולה	38⅛	-⅞
דו פונט	82⅝	-4¾
א. קודאק	40½	-1½
אקסון	43⅝	-1⅞
ג'נרל אלקטריק	40	-2½
ג'נרל מוטורס	72⅞	-2⅞
גודייר	63	-4
אי.בי.אמ.	114⅞	+2⅞
אינ' פייפר	42⅜	-2¾
מקדונלדס	42⅝	-1⅞
מרק	159⅞	-5
מינסוטה מ.	58⅞	-2¾
נוויסטר	6⅝	-⅞
פיליפ מוריס	87⅝	-3⅝
פרימריקה	24⅞	-3⅛
פרוקטור ג.	78⅞	-3⅞
סירס	34⅞	-1⅞
טקסקו	48¼	-½
יו.אס.סטיל	32	+⅛
יוניון קרבייד	22⅞	-2
יונייטד טכ.	39⅝	-2
וסטינגהאוס	52⅞	-2
וולוורת	52⅞	-2⅞

הנתונים נמסרו באדיבות משרד ד"ר ביטן בע"מ

מניות ישראליות בארה"ב

נייר חדרה	14⅞	+⅛
אליאנס	½	—
אלק. לישראל	3	+⅛
אלרון	3½	-⅛
אלסינט	1⅞	—
עץ לבוד	5¾	-¼
אינטליגנט סיס.	4	-⅛
אינטרפארם	3	—
ת. לייזר	5¾	-⅛
אופטרוטק	6⅞	+⅛
סייטקס	4⅞	-⅛
תארוכים	1⅞	+⅛
עושש טכ.	2¾	—
דאגא	1	—
מ.ת.ב.	1⅛	—
אורית	1½	—
כרמל	5⅝	—
אמפל	1⅝	—
בנק לאומי	26	—
אלביט	5	—
פיברוניקס	3⅝	-⅛
אי. די. בי	61	—
טבע־פארם	6⅞	+½

סחורות / יונתן שרמן

עליה חדה בנפט

מחירי הנפט האמירו בשבוע שעבר. חבית נפט מהים הצפוני נמכרה בסוף השבוע ביותר מ־17 דולר, וחבית מהמפרץ הפרסי — ביותר מ־15 דולר. ההתייקרות נבעה מהמגעים שהיו באחרונה בין מדינות אופ"ק לבין עצמן, ובינן לבין יצרניות הנפט הגדולות שאינן חברות בארגון, בנסיון להביא לידי העלאת המחירים ל־18 דולר החבית.

	מחיר בנעילה	שינוי שבועי	1987/8 גבוה	1987/8 נמוך
לומיניום (ליש"ט לטונה)	2390	−495	2950	1205
נחושת (ליש"ט לטונה)	1222	−82	1707.5	870.25
בדיל (ליש"ט לטונה,חופשי)	3640	−17.5	4230	3472
עופרת (ליש"ט לטונה)	339.5	−13.75	445	288.75
אבץ (ליש"ט לטונה)	560.5	+12.50	606	446
נפט (דובאי)	15.30	+1.35	20.50	13.20
נפט (ים צפוני)	17.06	+1.54	20.73	15.98
זהב (דולר לאונקיה)	456.25	+5.75	500.50	390.25
פלטיניום (דולר לאונקיה)	539.50	+11.25	646.50	449.25
כסף (סנט לאונקיה)	649	+2	1165	615
קקאו (ליש"ט לטונה,עתידי)	898	+3	1431	895
סוכר גולמי (דולר לטונה)	222.6	+0.2	261.2	139.5
קפה (ליש"ט לטונה,עתידי)	1135	+5	1655.5	1129
גומי (פני לק"ג)	65.50	+1.75	71	60
גרעיני סויה (סנט לבושל)	662	−16	678	510.4
כותנה (סנט לליברה)	66.20	+0.55	87.70	62.65

מיפנה בבנקאות בארה"ב

תיתכן היעלמות של כמה מהבנקים הענקיים שמרכזם בניו־יורק ואת מקומם יתפסו בנקים אזוריים בארה"ב, אלה שעוסקים בעת בבנקאות במובן השמרני שלה: קבלת פקדונות ומתן הלוואות

שירות The New York Times

פנקס היסכון ב"צ'ייס מנהאטן". האם ישתלטו גם על הבנק היוקרתי הזה?

כמה בנקים אמריקאים גדולים סובלים משינויים מבאיבים העשויים להביא לידי היערכות משמעותית חדשה בבנקאות בשנים הבאות.

מומחים אומרים שהשינוי כבר נראה לעין. בנקים אזוריים גדלים, במשאבים ובהשפעה, על חשבון הבנקים הענקיים. כמה ממרכזי הבנקאות החשובים בארצות הברית, שנפגעו מהצטמקות השוק לשירותיהם וממלוות של מיליארדי דולרים למדינות הנחשלות בעולם השלישי, עלולים להיעלם עקב מיזוגים או רכישות, או — להצטמק בצורה דרסטית.

שלושת הבנקים הנחשבים לפגיעים במיוחד הם "צ'ייס מנהאטן", "כמיקאל ניו יורק קורפוריישן" ו"מנופקצ'ורס האנובר טראסט קמפני". מבחינת נכסיהם, בנקים אלה עומדים במקום ה־2, ה־4 וה־6 בין הבנקים האמריקאיים. אבל ערך הבורסה שלהם הרבה פחות מרשים. על פי השיערוך בבורסה הם עומדים במקומות ה־10, ה־33 וה־32.

חלק גדול מבעיה נובע מתיקי המלוות הגדולים המעורערים שלהם למדינות מתפתחות. קריטית עוד יותר היתה הישענותם על עסקים עם חברות רב־לאומיות. בשנים שחלפו מצאו חברות גדולות אלו דרכים לחסל בנקים, בהיותן מתווכות בהסדרים פיננסיים. "בסיס הלקוחות המרכזי של בנקי החברות הגדולות פנה אל שוקי איגרות החוב והניירות המסחריים", אומר לורנס כהן, מומחה בבנקאות ראשי ב"מריל לינץ'". כמה בנקים גדולים מחוץ לניו־יורק, שנשענו במידה רבה על עסקים עם חברות גדולות, כבר נחלו תבוסות חמורות. כמו: "קונטיננטל אילינוי" בשיקאגו, שהממשל חילץ אותו ממשבר, ו"מאלון בנק" בפיטסבורג, שהיה בשעתו בנק גאה וכעת מצטמק בגדר דלו והתוצאות.

בעוד הבנקים הניו־יורקיים מועדים, בנקים אזוריים רוכשים עוצמה חדשה. בנקים אלה, הסוחרים בעיקר עם אנשים פרטיים ועם חברות קטנות ובינוניות, הרוויחו רווחים נאים מפעולות בנקאיות מסורתיות של קבלת פקדונות ומתן הלוואות. רובם נמנעים ממלוות מקיפים לחו"ל.

התמורות באות גם מעבר לים. הטכנולוגיה מאפשרת לבנקים רבי עוצמה מאירופה ומיפאן להתחרות בתוקפנות מעבר לגבולות הלאומיים. בנקים זרים אחראים לפחות ל־25% מכלל ההלוואות הבנקאיות לעסקים בארצות הברית, על פי אומדנים מסויימים.

בו בזמן, קובעי תקנות והגבלות בארצות הברית לוחצים על הבנקים לשפר את היסודות הפיננסיים שלהם. כיוון שההון העצמי בבנק פועל ככרית ספיגה נגד הפסדים, מחוקקים ומשקיעים דורשים שיעורים גבוהים יותר של הון עצמי.

הפדרל רזרב בורד הציע באחרונה כי ההון העצמי ייצג לפחות 4% מכלל הנכסים בסוף 1991. כדי להשיג יעד זה מכרו רוב הבנקים הגדולים בניו־יורק נכסים, פיטרו עובדים, מתוך כוונה להגדיל את רווחיהם. "אם אין בידיך ההון, או אינך יכול להשיג אותו, אתה חייב למכור או להצטמצם", אומר ג'שרי תומפסון, יו"ר "מרין מידלאנד בנק" בניו־יורק.

בזמנים רגילים היה לבנקים בניו־יורק זמן להתגבר על בעיותיהם. אך אלה אינם זמנים רגילים. ביטול ההפשרת תקנות הקל על בנקים להתמזג. והשתלטויות עוינות שבשעתן היו תופעה שאי־אפשר להעלותה על הדעת בבנקאות בארצות הברית, נחשבות כעת לסבירות יותר, עקב האישור שקיבל נסיונו הכושל והעומד של "בנק אוף ניו־יורק" לרכוש את "אירווינג בנק".

לפיכך, בנקים חלשים עלולים לגלות שקשה להם לשמור על אי־תלות. העלו השערות שבנקים זרים עלולים להשתלט על כמה בנקים ניו־יורקיים. באחרונה, למשל, עלו שערי המניות של "מנופקצ'ורס האנובר" עליה תלולה, עקב שמועות, שהוכחשו לאחר מכן, כי "דויטשה בנק" מתכוון לרכוש אותו.

אבל סכנת ההשתלטות הממשית ביותר באה מכיוון הבנקים העל־אזוריים, הגדלים מהר ושרווחיהם גבוהים. ביטול ההגבלות מאפשר לבנקים אלו לרכוש בנקים במדינות אחרות של ארצות הברית. התנופה לביטול ההגבלות יצאה בשעתה מבנקים ניו־יורקים שרצו להתפשט ברחבי ארה"ב. אבל כעת, צפוי שהם יהיו הטרף ולא הטורף. "לפני חמש שנים, כאשר רק החלה הבנקאות הבינ־ארצית, חיפשו בנקים אזוריים אחר דרכים להתגונן מפני רכישתם בידי בנקים ניו־יורקיים", אומר כהן. "עכשיו, זה בדיוק ההיפך".

הבנקים העל־אזוריים כמעט אינם ידועים מחוץ לחוגים פיננסיים: "פי־אנ־סי פיננשל" בפיטסבורג, "פליט נורסטאר" בפרובידנס שברוד איילנד, ו"סנטראסט בנקס" בפלורידה. אבל הבורסה אוהבת אותם, ומחיריהם הגבוהים בבורסה מעניקים להם נשק השתלטות רב־עוצמה, שכן קל להם יחסית לרכוש בנק ניו־יורקי באמצעות חילופי מניות.

למשל, אף כי הנכסים של "פי־אנ־סי" מסתכמים רק ב־36.5 מיליארד דולר — כחצי מ־78.2 מיליארד הדולרים של "כמיקאל" ומ־73.3 המיליון של "מנופקצ'ורס", ערך השוק של המניות שלו היה ב־10 במאי כמעט 3.5 מיליארד דולר, לעומת 1.3 מיליארד דולר בלבד של "כמיקל" ו"מנופקצ'ורס האנובר" ו־2.1 מיליארד של "צ'ייס".

"פי־אנ־סי" אינו הבנק העל־אזורי היחיד בעל ערך שוק גבוה בהרבה מערכם של כמה מענקי ניו־יורק. ערך השוק של "פליט נורסטאר" הוא כמעט 2.4 מיליארד דולר, ושל "פרסט יוניון" בשרלוט שבצפון קרולינה — כמעט 2.5 מיליארד דולר.

לבנקים האזוריים יש אמצעים גבוהים בהרבה מאשר לבנקים הניו־יורקיים", אומר כהן, "וזה מעניק להם את הכוח הפיננסי לבצע רכישות, שבעבר לא היו חולמים עליהן".

לפי שעה, אף לא אחד מהם אינו מתעניין ברכישת בנק ניו־יורקי. ראשית, אף לא אחד מהם אינו מעוניין לקבל עליו מעמסת חוב של מדינה מהעולם השלישי, ומעטים רואים סיבה כלשהי להיכנס לסביבה כה מורכבת תחרותית. הם מעדיפים לבלוע בנקים אזוריים רווחיים אחרים, שברשותם משרדים לעסקים קטנים ואזוריים המקבלים ריבית נמוכה על פקדונותיהם ומשלמים ריבית גבוהה על הלוואות.

אבל כמה מומחים צופים שהבנקים האזוריים ישנו את גישתם. ראשית, חברות קטנות ובינוניות יגדלו, מן הסתם, לדרוש אותו סוג של שירותים פיננסיים מתוחכמים שעד כה יכלו רק הבנקים הגדולים לספק. והדרך המהירה ביותר לרכוש רשת בין־לאומית ומומחיות בבנקאות־השקעות תהיה לקנות בנק שהוא בבחינת מרכז כספי.

אבל בנקים כאלה מקבצים. "מנופקצ'ורס האנובר" שורד זה שנים בקשיים, משום שעל גבו מוטלת מעמסת מלוות למדינות באמריקה הלטינית, ועוד תיק גדול של חובות מפוקפקים מבית. "מנופקצ'ורס" היה איטי בהפחתת הישענותו על מלוות לחברות, בזמן שהוא קיים כדי לתת הלוואות. אך לנוכח הצטמקותו של שוק זה, היה עליו למתוח יותר ויותר את משאביו כדי להעניק מלוות רווחיים, ולעיתים קרובות לקחת סיכונים רבים יותר. זה מסביר מדוע השיעור היחסי של מנופקצ'ורס האנובר למדינות העולם השלישי היא הגדולה ביותר בין הבנקים של ניו־יורק ומדוע נתן הלוואות כה רבות לתעשיית האנרגיה.

"מנופקצ'רס" איחר להיכנס לתחום השירותים הפיננסיים המתוחכמים לחברות גדולות. במקום זה, ניסה להגדיל את עסקיו עם לקוחות החברות קטנות ובינוניות ברחבי ארצות הברית. אולם במשך השנים נתן "מנופקצ'רס" הלוואות רבות שלא עלו יפה. הוא מחק חובות בסך 159 מיליון דולר ב־1983, 259 מיליון ב־1984, 440 מיליון ב־1985, 658 מיליון ב־1986 ו־585 מיליון ב־1987. במסגרת ארגון מחדש, שעלה 82 מיליון דולר, פיטר "מנופקצ'רס" 2,500 עובדים. כדי להמריץ את רווחיו הוא מוכר, זה כמה שנים, נכסים. מוכרת מהחברה ברוטו, בסך 1.1 מיליארד דולר, בחמש השנים שחלפו, באה לו מרווחים חד־פעמיים — אומר ג'יימס מאקדרמוט, סגן בכיר של "קית, ברויאט אוודס", חברת ניירות ערך המתמחה במניות בנקים.

גם "כמיקל בנק" יודע בעת זמנים קשים. בנוסף על מלוות שנתן לעולם השלישי, עשה כמה מישגים אסטרטגיים, וגם היה לו מזל רע. בצעד מסוכן של התפשטות, קנה בסוף 1986 את "טכסאס קומרס בנקשארס", חברת אחזקות בנקאית, ענקית אך חולה. "טכסאס קומרס" הוסיפה 18 מיליארד דולר לנכסי "כמיקל". אך עליה זו פירושה היה כי "כמיקל" היה זקוק להון בסך 720 מיליון דולר כדי למלא את דרישות הפדרל רזרב בורד לגבי יחס ההון.

בעיית ההון של "כמיקל" החמירה עם רכישתו המתוכננת של "הורייזן בנקורפ" בניו־ג'רסי, שתוסיף 3.9 מיליארד דולר על נכסי "כמיקל".

גם מזל רע פגע בבנק. הפדרל רזרב הודיע על תיקונים בתקנות זמן קצר לאחר ש"כמיקל" הסדיר את רכישת החברות בטכסאס ובניו־ג'רסי. תקנות אלו לא רק מגדילות את ההון הדרוש, ל־4% מהנכסים, הן גם משנות את אמת המידה. כעת, הפדראל רזרב מתייחס להון ראשוני יותר מאשר להון עצמי בלבד. הון ראשוני כולל הון עצמי והפרשות לחובות אבודים, כאשר הכין "כמיקל" הפרשות גדולות כנגד המלוות הבעייתיים שלו לעולם השלישי בשנה שעברה, הוציא 1.1 מיליארד דולר מחשבון ההון שלו והעביר את הסכום לסעיף ההפרשה לחובות אבודים. על פי התקנות החדשות, פירוש הדבר: קיצוץ בהון של "כמיקל".

בניו־יורק אפילו "צ'ייס מנהאטן" המכובד נתון ללחץ. מחיר המניות שלו בבורסה, השני היוקרתי, הושכים אותו למעמד ראשון במעלה להשתלטות. כדי לבנות את הונו, נטש את תכניתו לרכוש בנקים ומוסדות חסכון מחוץ למדינת ניו־יורק. הוא מקצץ. ב־18 החודשים שחלפו, חיסל 6,000 מקומות עבודה, שהם יותר מ־10% מכוח העבודה שלו. השנה מכר את "אינטראקטיב דאטה קורפוריישן", חברת מחשבים שותפה, הרוויח מכך 120 מיליון דולר ברוטו. הוא מתכוון למכור את "וואן ניו־יורק פלאזה", הבניין המשמש לשירותים משרדיים.

כמה מומחים סבורים שבעיות הבנקים הניו־יורקיים עלולות לכפות עליהם שורת מיזוגים, קרוב לוודאי זה עם זה. אבל הבנקים העל־אזוריים הם סכנה של ממש, אומר כהן. ככל שמנהליהם נעשים בטוחים יותר בעצמם, "הפיתוי לרכוש בנק ניו־יורקי גדול יתגלה כפיתוי שאין לעמוד בפניו", הוא אומר.

עורך את המדור: משה ריינפלד

העודף המסחרי של יפאן הצטמצם גם בחודש שעבר

התחזקות היאן ממשיכה לתת את אותותיה בעודף המסחרי של יפאן. במארס הצטמצם עודף זה ב־7.4% לעומת מארס 87', והיה 7.46 מיליארד דולר בלבד.

היצוא אמנם גדל במארס ב־17.4%, אך היבוא גדל ב־35%.

היבוא מאירופה ליפאן גדל בחודש שעבר ב־66%, ואילו היבוא מארה"ב גדל ב־56%. זה החודש השלישי ברציפות שהעודף בסחר של יפאן עם ארה"ב מצטמצם.

יפאנים מוחים בארה"ב על יבוא מטאיוואן

שתי חברות בנות של יצרנית כלי העבודה היפאנית "מאקיטה" פנו אל משרד המסחר האמריקאי וביקשו לאסור יבוא של כלי עבודה זולים מטאיוואן.

שתי החברות, שמפעליהן פועלים בקליפורניה ובג'ורג'יה, טוענות כי 11 חברות מטייוואן פועלות שלא כחוק כיוון שהן משווקות בארה"ב, בזול, חיקויים של מוצרי "מאקיטה", ושל הסמל המסחרי שלה.

השוק הסיר תלונת יצרני פלדה בגרמניה על סבסוד

מועצת השוק האירופי המשותף הסירה מעל סדר היום תלונה של יצרני הפלדה בגרמניה על שממשלות בריטניה וצרפת מסבסדות את תעשיית הפלדה בתחומיהן. המועצה החליטה כי תדון בנושא רק אם תוכל גרמניה לבסס את טענותיה.

עם זה, ציינה המועצה כי יתכן שהלוואה שבממשלת איטליה נותנת ליצרני פלדה בתחומה — גלומה סבסידיה.

היצרנים מגרמניה זועמים על ההחלטה, ושוקלים ברצינות אם להגיש נגדה תביעה בבית המשפט האירופי על אי־מילוי חובתה לפקח על התחרות החופשית באירופה.

דנמרק מגבילה ההוצאות על שמירת איכות הסביבה

ממשלת דנמרק החליטה להגביל את הסכומים שהיא מוציאה על שמירת איכות הסביבה, לאחר שהעלתה אפשרות שתקציב המדינה לא יוכל לעמוד בהן.

הוחלט כי ההשקעה בשימור הסביבה לא תהיה יותר מ־500 מיליון דולר בכל אחת משש השנים הבאות. ענפי החקלאות והתעשיה ישקיעו בתקופה זו עד 2 מיליארד דולר.

מבדיקה שעשתה התאחדות התעשיינים של דנמרק התברר כי על פי התקנות הקיימות במדינה, שימור הסביבה יעלה לממשלה יותר מ־3 מיליארד דולר לשנה.

הודו מתכננת להשקיע מיליארד ד' בפונג'אב

ראג'יב גאנדי, ראש ממשלת הודו, יודיע בימים הקרובים על השקעה של יותר ממיליארד דולר בפיתוח מפעלי תעשיה במדינת פונג'אב שבצפון הודו. חבל זה נפגע בשנים שחלפו קשה מההתנגשויות בין הצבא והמשטרה לבין הסיקים.

בהשקעות המתוכננות: מפעל משקאות ומזון של החברה האמריקאית "פפסי", ותחנת כוח סולרית של "לוז הנדסה", חברה אחות של "לוז תעשיות" מישראל.

913 מיליון דולר רווח ליבמ בינואר — מארס

יבמ פרסמה בסוף השבוע שעבר את התוצאות הכספיות שלה, ומתברר כי הן הטובות ביותר אחרי שנתיים.

הרווח הסתכם בינואר — מארס ב־913 מיליון דולר, ב־16% יותר מברבע הראשון של 87'. ההכנסות גדלו ב־10%, ל־11.75 מיליארד דולר.

התוצאות הטובות נבעות בעיקר מעליה של 14% במכירות מחשבים, ומהתוכנה החדשה שהוצגה בפברואר לקו מחשבי ה"סיאריה".

מאבק על רכישת חברת המשקאות "בנדקטין"

שתי חברות למשקאות חריפים נאבקות על רכישת חברת המשקאות הצרפתית "בנדקטין".

"רמי מרטין" הגישה לבורסה בפאריס בקשה רשמית להתיר לה להעלות את הצעתה ברכש שביקשה, למיליארד פרנק (175 מיליון דולר), כמו כן ביקשה להתיר לה לרכוש את כל מניות "בנדקטין", ולא 60% בלבד כפי שהציעה קודם לכן.

"מרטיני אנד רוסי" מציעה לרכוש את "בנדקטין" ב־970 מיליון פרנק, אך אם תאשר הבורסה בצרפת את ההצעה החדשה של "רמי מרטין", אפשר ש"מרטיני אנד רוסי" תגיש הצעה חדשה.

אוסטרליה מפחיתה מכסים על יבוא מכוניות

ממשלת אוסטרליה החליטה להגביר את חשיפתה של תעשיית הרכב במדינה לתחרות של היבוא. ליצרני הרכב באוסטרליה היו באחרונה הפסדים כבדים.

בשבוע שעבר הופחת המכס על מכוניות מ־57.5% ל־45%. כמו כן הוחלט לבטל את המכסות ליבוא רכב, שלפיהן הוטל מכס של 85% על כל מכונית שהיבוא שלה חרג מ־20% מכלל המכוניות באוסטרליה בשנה. שיעור המכס על מכוניות יופחת בהדרגה ל־35% עד 1992.

"פרודנשאל באך" רכשה 49% מ"סוון אפ" ו"ד"ר פפר"

"פרודנשאל באך", חברת ההשקעות מניו יורק, רכשה 49% ממניות החברות למשקאות קלים "סבן אפ" ו"ד"ר פפר", ב־500 מיליון דולר במזומן ועוד 100 מיליון דולר בניירות ערך.

עיסקה זו הניבה רווח גדול לשתי קבוצות משקיעים זרות שרכשו לפני שנתיים את שתי החברות בנפרד, ב־650 מיליון דולר, ומיזגו אותן לחברה אחת, באמצעות חברת השקעות בדאלאס.

במסגרת העסקה החדשה ימוזגו שתי החברות מבחינה משפטית. החברה שתקום תהיה ליצרן המשקאות הקלים השלישי בגודלו בארה"ב, אחרי "קוקה קולה" ו"פפסי קולה".

בריטניה בודקת חלופות למטוס הקרב האירופי

בבריטניה מועלים ספקות אם כדאי לפתח את מטוס הקרב האירופי החדש, בפרוייקט "יורו" שבו משתתפות 4 מדינות: בריטניה, גרמניה, ספרד ואיטליה.

על פי חישובים, יעלה לבריטניה כל אחד מ־250 המטוסים שתרכוש — יותר מ־40 מיליון דולר.

בין החלופות שבריטניה בודקת כעת: פיתוח מטוס בריטי חדש, שיפור מטוס האף־18 האמריקאי, ויצירת דגם חדש שישלב את התכונות של מטוסי הקרב "טורנאדו" ו"הארייר".

אינפלציה בערי סין

המחירים המשיכו להאמיר ברבע הראשון של השנה בערים הגדולות של סין. תושבי שנחאי משלמים בעד ירקות פי שניים מבשנה שעברה.

בשנחאי סיני מוסר כי המחירים הקמעונאיים ב־32 ערים גדולות בסין היו בינואר — מארס גבוהים ב־13.4% מבתקופה המקבילה אשתקד. מחירי המזון עלו ב־17.9% ומחירי הירקות — ב־48.7%. האינפלציה נחשבת כעת בסין לבעיה הכלכלית העיקרית. בשנה שעברה היה השיעור הרשמי של האינפלציה 7.3%, אך ברוב הערים היתה האינפלציה דו־ספרתית, ומחירי המזון עלו ב־20% — 30%.

רווחי הפשע בארה"ב: 100 מיליארד דולר לשנה

מחקר של קציני משטרה המתפרסם בוואשינגטון ממליץ לשלטונות במדינות ארה"ב לצאת למאבק משלהם בהלבנת ההון המופק מהברחות סמים, ולא להסתמך רק על הממשל הפדראלי.

רק בקליפורניה ובג'ורג'יה יש חוקים מפורשים האוסרים להלבין הון שהופק מסחר בסמים ומפשעים אחרים — קובע המחקר. אבל ברוב המדינות האחרות אפשר להשתמש ביעילות בחוקים אחרים, ובהם חוקים נגד קשירת קשר לעשות פשע, נגד מירמה, ונגד העלמות מס.

המחקר אומד את רווחי פעילות העולם התחתון בארה"ב ב־100 מיליארד דולר לשנה.

אי די בי חברה לאחזקות בנקאיות בע"מ

תמצית מאזן מאוחד
ליום 31 בדצמבר 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד חודש דצמבר 1987
(באלפי ש"ח)

	1987	1986
מזומנים בקופה ופקדונות בבנקים מרכזיים	2,539,708	2,550,517
פקדונות בבנקים	6,069,093	5,836,523
אגרות חוב להשקעה	832,880	703,832
מניות להשקעה	694,133	681,510
ניירות ערך למסחר	523,959	883,764
הלוואות לממשלה	4,248,374	4,806,654
הלוואות לציבור	6,328,769	*6,351,692
בנינים וציוד	356,970	408,024
נכסים אחרים	113,392	*156,086
סה"כ	21,727,078	22,378,602
פקדונות הציבור	15,893,871	15,964,855
פקדונות והלוואות מבנקים	466,618	616,347
פקדונות למתן הלוואות	1,186,800	1,193,010
אגרות חוב, שטרי התחייבות ושטרי הון שאינם ניתנים להמרה	2,732,837	2,917,271
התחייבויות אחרות	177,664	**200,830
סך הכל התחייבויות	20,157,790	20,892,313
אגרות חוב של חברות בת ניתנות להמרה במניות	25,008	–
זכויות בעלי מניות חיצוניים	556,821	517,816
הון עצמי	987,458	**968,473
סה"כ	21,727,078	22,378,602

* מוין מחדש
** הותאם

תמצית דו"ח רווח והפסד מאוחד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד חודש דצמבר 1987
(באלפי ש"ח)

	1987	**1986
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	171,949	46,762
הפרשה למסים על רווח מפעולות רגילות	107,731	43,951
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	64,218	2,811
חלקה של הקבוצה ברווח בלתי מחולק של חברות בת וחברות מסונפות	24,215	17,588
רווח נקי לפני חלקם של בעלי מניות חיצוניים	88,433	20,399
חלקם של בעלי מניות חיצוניים	42,903	12,656
רווח נקי	45,530	7,743

דו"ח מאוחד על השינויים בהון העצמי
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד חודש דצמבר 1987
(באלפי ש"ח)

	1987	**1986
הון עצמי לתחילת שנה	968,473	1,031,579
רווח נקי לשנה	45,530	7,743
תאום למפרע בגין שנים קודמות לאחר המסים המתייחסים	–	(804)
הפרשים מתרגום דו"חות כספיים של חברות בת בחו"ל וחברות מסונפות	(25,990)	(69,511)
דיבידנד שנצבר על מניות בכורה "א"	(555)	(534)
הון עצמי לסוף השנה	987,458	968,473

صكذا عن الاصل

מכתבים למערכת הארץ

איבוד העשתונות

חיסול אבו־ג'יהאד מעורר את הרושם שישראל איבדה את עשתונותיה המדיניים, והיא מחפשת זיקוקין די־נור כדי להראות כלפי פנים וכלפי חוץ כי לא נס ליחו של צה"ל, למרות ההתנגדות הערבית בשטחים.

חיסול אבו־ג'יהאד הוא משגה משום שהוא מפגין כלפי העולם כולו כי ישראל שוחרת קרבות ואין פניה לשלום. אבו־ג'יהאד אינו מפקד האינתיפאדה, וגם לא היתה לו שליטה של ממש בנעשה בשטחים המוחזקים — אף שמרחוק ניסה אולי ליצור רושם כזה. ההתקוממות היא מתוך העם ולא מתוך הנהגת אש"ף. ייתכן היו לצה"ל הזדמנויות לא מעטות לחסל את יאסר עראפאת ומנהיגי אש"ף אחרים, אך הוא לא עשה זאת מתוך שיקולים מדיניים מוצדקים. אם במלחמת לבנון העדיף צה"ל להימנע מכך בעיצומה של המלחמה (ראה ספרם של שיף ויערי "מלחמת שולל"), הרי רצח אבו־ג'יהאד עכשיו מעורר תמיהות רבות.

כלפי העולם, רצח אבו־ג'יהאד מרגיש שאין פניה של ישראל לשלום, ושהיא אינה מחפשת דרכים להפיג את המתיחות בין ישראל לפלשתינאים. כלפי פנים נוצר הרושם החזק שראש הממשלה ושר הביטחון וצה"ל "איבדו את הצפון", והם מנסים להוכיח לעם בישראל כי עוד כוחו של צה"ל במותניו. וכי הוא מסוגל למבצעי ראווה. כוחו של צה"ל במבצעים שהוא מוליך לכבי עם מעבר לים הוכח לא אחת. מה שדרוש הוא רגיעה אמיתית בשטחים וחיפוש דרך לשלום — ולא דיבורים על "רגיעה יחסית", שה מציאות אינה מאשרת אותם.

אם צה"ל מחפש פעולות ראווה מעבר לים, יכול היה אולי לפנות לשלטונות סוריה, ולהציע להם לשחרר את נוסעי המטוס החטוף באלג'יר. היתה בכך פעולת ראווה, ששכרה הבינלאומי בצידה.

צה"ל הוקם כדי להבטיח חיי שקט ושלום לתושבי המדינה. תפקידו לדאוג לכך ולכך בלבד.

תל־אביב — רוחלי אירלמן

איזה שמאל בדיוק

"משורותיו (של השמאל) לא יצאה זה זמן רב הקריאה שהשמיע שלשום מיכאל גורבצ'וב באוזני יאסר עראפאת להכיר בישראל" — כך קובע בפסקנות דן מרגלית במאמרו "השמאל שב עצוב" ("הארץ", 11.4.88).

הקורא את מאמרו אינו יודע לאיזה שמאל ירמוז מליו. ייתכן מאוד שהתכוון לשלח את חציו בר"ץ או ב"מתקדמת" (המכונות בפיו "שמאל קיצוני"). אולם, מכיוון שלא הבהיר למי בדיוק מכוונים דבריו ונקט לשון כוללנית "שמאל", עלולים הקוראים לטעות ולהאמין כי אכן נמנעו דוברי השמאל מלעשות את שעשה סוף־סוף גורבצ'וב. האמת היא שמחנה השלום העיקרי בישראל, המזוהה עם "שלום עכשיו" (והוא כולל בתוכו את מפ"ם, רצ, יחד־המערך, תנועת המרכז ועוד) אינו חדל מהשמעת קריאות תקיפות באלו כלפי ההנהגה הפלשתינית.

רק באחרונה, בעקבות הרצח הנפשע בדרך לדימונה, השמעתי את הדברים הבאים מעל דוכן הכנסת (7.3.88), והם עומדים בסתירה מוחלטת לרושם שעלול להיווצר מדבריו של דן מרגלית: "איננו יודעים כרגע בוודאות מי האחראי הישיר לפעולה נפשעת זו. אבל דבר אחד, מסר אחד חייב להימסר מדוכן זה לכתובתם של אלה המוחזקים בעיני רוב הפלשתינים כהנהגתם הלאומית, כלומר — לאש"ף בהנהגתו של עראפאת. לכתובת הזאת ברצוני לומר: אם לא תוקיעו את המעשה הנפשע ולא תוקיעו מקרבכם את עושיו, המשמעות האחת והיחידה היא; שאף לכם אחריות ישירה או עקיפה לא רק למעשה עצמו, אלא גם לכוונת הזדון לשבש את יוזמת השלום הנרקמת עתה. אם לא תעשו זאת, אתם פוסלים את עצמכם גם בעיני רוב מחנה השלום הישראלי מלהיות שותפים למשא ומתן לשלום.

"אמרנו לכם, ואנו חוזרים ואומרים: בטרור לא תשיגו דבר. לא תכניעו אותנו ולא תפחידו אותנו. אם לא תזנחו את דרך הטרור ואם לא תכירו בישראל — לא תהיו בני שיח".

אם רצה מרגלית מלכתחילה לייחד את דבריו לגורמי "השמאל הקיצוני", כלשונו, ולא לאלה המזוהים עם "שלום עכשיו" — תעמודנה השורות שלמעלה לו לעזר.

קריאתו של גורבצ'וב לעראפאת היא רבת־משמעות, והיא מחזקת ומעודדת את כל אלה שלא הירפו בכל השנים הללו מדרישתם בנוסח שכזה, טוב־יריב, הקוראת לישראל להכריז בריש גלי על נכונותה לנהל מו"מ עם כל גורם פלשתיני שיכיר בישראל ויימנע מטרור. זו השעה ללחוץ על הנהגת המערך לאמץ סופית עמדה זו ולצרף אליה הכרזה בדבר נכונותנו שלנו להכיר בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני. אין דרך אחרת לחלץ את ארצנו מהסבך הנורא של הסכסוך עם הפלשתינים, ולהבטיח לה שלום וביטחון.

יאיר צבן, ח"כ
הכנסת, ירושלים

דגל אש"ף הוא הדגל הפלשתיני

לליכוד ולמערך, אש"ף אינו מייצג את הפלשתינאים. אך לגבי הדגל, הדגל הפלשתיני מזה עשרות בשנים נקרא בעיתונות וברדיו ובפרסומים כאילו היה "דגל אש"ף". דגל זה יוסדו ברגל המרד במדבר של המלך חוסיין, הסבא־רבא של המלך חוסיין הירדני, ואומץ בהבדלי סדר הצבעים והכוכבים גם על־ידי ירדן וסוריה (פרטי התפתחותו ראה בחוברת הדגל הפלשתיני, מאת ח'יריה קאסמיה, מרכז המחקרים, ביירות, יוני 1970).

ירושלים — יהושפט הרכבי

להרים את הכפפה

אין זה נכון והוגן לפרסם "חישוב אובייקטיבי" המציג רק חלק מהנתונים. מר עוזיאל נרב ("הארץ", מכתבים למערכת, 31.3) גורס כי דמי־המפתח ששילם בשעתו שווים כיום 300 אלף דולר, והם מהווים 70 אחוזים משווי כיום של הנכס המושכר, כשהוא חופשי. כלומר, נרב מכיר בכך שהוא עושה שימוש ב־30 אחוזים מהמושכר שאינו שלו, השווים לכ־130 אלף דולר.

מה דעתו של מר נרב, שלפי חישובו הוא, יהיה עליו לשלם לבעל הבית בעבור אותם 30 אחוזים סכום של כ־1,300 דולר לחודש (מחושבים לפי שיעורי דמי־השכירות שנפסקו בבתי־המשפט)?

אם מר נרב לא יסכים להביע את נכונותו "להרים את הכפפה" ולשלם כאמור, הרי שחישובו אינו נכון והצעתו של ח"כ אמנון רובינשטיין צריכה להיות מקובלת עליו.

כל זאת מבלי להכנס לפלפולים ולשאלה מי קיבל את 70 האחוזים של שווי המושכר של מר נרב ולשאלה מדוע על בעל־הבית לסבסד את השוכר־בממון לבבותו, יו"ר [illegible]

רמת גן — אגודת הבונים להשכרה

על תקליטים ומקליטים / נתן דונביץ

שולטי מנצח, מפסיד ומנגן

סר ג'יאורג' שולטי, הנמנה עם גדולי המנצחים בעולם, חגג באחרונה את יום הולדתו השבעים־וחמישה. בהגיעו לגיל זה, אני מניח, ביקש לסכם את האינוונטר המוסיקאלי שלו. שולטי ניצח על אלפי קונצרטים, מאות הצגות של אופרה, ומילא מדפים בתקליטים. אבל פיסגה אחת לא כבש. הוא ביקש לכבוש אותה לפני שיפרוש: ה"מאי תיאוס פאסיון" של באך. פיסגת היצירה הקולית.

אשתקד הסתער שולטי על ה"פאסיון" בראש כוחות גדולים: התזמורת של שיקאגו, המקהלה שלה, צוות זמרים, שחלקו אופראי וחלקו מנוסה גם בזימרת באך. הוא נטל עמו במסעו זה את קירי טה קאנאווה, שהיא זמרת־סופרן משובחת באופרות ובגרשווין, אבל לא בבאך. גם נייס את המצו־סופרן הצעירה העולה אן־סופי פון־אוטר. האוונגליסט שלו הוא הטנור הנס פטר בלוכוויץ, ובן זמרים אחרים. אין טעם למנות אותם, כולם, כי כוח המשימה של שולטי כשל הרבה לפני שהיה אמור להגיע לפיסגה.

בשלושה דיסקים, ובסך־הכל שלוש שעות, של חברת "דקה", 177 421, ביקש שולטי להראות ולומר "גם אני יכול". כמו קלמפרר, כמו קאראיאן, כמו סר מארינר וכמו שלושה־ארבעה מנצחים פחות ידועים, שעשו זאת, ועשו זאת היטב.

בעטרי שולטי היה חסרונו משכבר הימים — יצירה פיוטית־דתית אינה הר־אבר שלו. שולטי הוא נציג של חברת־החשמל, מחפש היכן וכיצד אפשר לחשמל. זה שוב ביצירות שבהן הדראמה חייבת לזעוק, אם כי יש אספנים המבטלים אותו בהשוואה למנצחים אחרים, בסימפוניות של מאהלר, למשל. במאהלר הוא גדול מאוד. אבל היו ששאלו היכן אצלו הפיוט. העוצמה המנצחים בכמויות גדולות אצל ברנשטיין, למשל.

אגדה חסידית מספרת, שהאר"י הקדוש התפלל פעם, בימים הנוראים, בכוונה גדולה. מלאכי־השרת אמרו לו, למחרת, שבעיר פלונית יש יהודי המתפלל טוב ממנו. יצא הרב בעגלתו לאותה עיר ומצא שם אדם חסר־תרבות, שידע רק את עשר האותיות הראשונות של האלף־בית. שאל האר"י את אותו יהודי: אם כך, כיצד התפללת בימים הנוראים. השיב לו: צעקתי אלף, בית, גימל... עד יוד. ואמרתי: ריבונו של עולם, אתה עשה מאותיות אלו תיבות וצירופים ויעלו לפניך לריח ניחוח.

דברי האיש, מסתבר, פעלו למעלה יותר מאשר תפילת הרב הגדול. אם נחזור לענייננו, שולטי אינו יודע להתפלל, והעובדה שיורק כלפי מעלה צלילים וקטעי־מוסיקה לא הפכה את מאמציו להמנון גדול ומשכנע, חבל.

עוד הקלטה של שולטי לא כמנצח אלא כפסנתרן. עם מאריי פרהיה. הם מנגנים — בדיסק של סי־בי־אס 42625, הקלטה דיגיטאלית — את הסונאטה לשני פסנתרים וכלי־הקשה של בארטוק וכן את הוואריאציות של ברהמס על נושא של היידן, בשני פסנתרים. שולטי "חוטא" בפסנתרנות אחת לכמה שנים. ההקלטות נדירות למדי. בהקלטה שלפנינו תרומתו חשובה במיוחד. ראיתי זה עתה סרט וידאו המתאר את הבנת ההקלטה הזאת. באולם הפסטיבאל באלדבורו, אנגליה, בין כתלים ספוני עץ נתן שולטי שיעור לפרהיה בנגינת בארטוק. פרהיה כבר ניגן בארטוק בעבר, בהצלחה רבה. כאן המנצח הוותיק מאוד, ההונגרי ברם ובנפש, תלמידם של קודאי והותני, קורא את התווים שלפניו, שר את המוסיקה, מכה בידו על השולחן. נבנתה, פרהיה הלך בעקבותיו. יש להם שני נגנים מצוינים בכלי הקשה, דויד קורקהיל, שהוא הנגן הראשי בכלי הקשה בתזמורת "פילהרמוניה" בלונדון, ואוולין גלני, צעירה מוכשרת מאוד. ביצוע קולח וססגוני. את היצירה השנייה, של ברהמס, ניגנו פחות טוב. אתה חש בנגינתו של שולטי כי נתקל בקשיים טכניים. היא אינה על־פי כוחותיו וניכר פער ברור בינו לבין פרהיה. אישית, אני מעדיף את מארתה ארגריך ונלסון פרייר בנגינת הסונאטה של בארטוק ("פיליפס"), ואילו ברהמס בכמה ביצועים בנגינה רהוטה ומרתקת יותר.

בדצמבר 1968. הם מנגנים, באחד הביצועים היפים ביותר והליריים ביותר, את הסונאטה לכינור ופסנתר בלה־מז'ור של סזאר פראנק. לא מנגנים אותה, אלא שרים בכינור ובפסנתר וכך גם את הדואו לכינור ופסנתר אופ' 162 של שוברט; את האנדנטה מתוך הסונאטה השישית לכינור ופסנתר של בטהובן; ואת הסקרצו מתוך הסונאטה שהוקדשה ברהמס ליואכים.

אווירה של רסיטל פומבי, עם תשואות, קצת שיעולים, ואויסטראך גם מכוון את כינורו וריכטר נותן לו את הטון, כמעט 68 דקות, נפלא.

בסידרה הזאת תמצא, בין השאר, את ביצועי־המופת של אויסטראך לסונאטות לכינור של מוצארט, ברהמס, פרוקופייב ומלחינים אחרים. כל מה שבעבר שמענו בתקליטים נשמע עתה, הרבה יותר טוב, בדיסקים.

זה מזכיר לי שהסובייטים עשו לזכרו של אויסטראך סרט־וידיאו, המורכב בעיקרו מקטעי פילמים מתקופות שונות. מראים את הפרקים החשובים בקורות חייו ובקאריירה שלו. חברים ועמיתים מספרים עליו. רק פרט אחד אינם מגלים: שהיה יהודי. דילמה. מאחר שנקבר כיהודי, בין יהודים, השמיטו את תמונות הלוויה. לרידים. לא היתה. הקריין מספר שאויסטראך מת בחו"ל ומראים מטוס־נוסעים של "אירופלוט" מביא לשוקים. עכשיו לפחות אנחנו יודעים איזה קרתנות מטיס את המתים לגן־עדן.

● קתלין פריאר שרה מאהלר, גלוק, הנדל, פרסל, מנדלסון ועוד. דיסק של אי־אמ־איי, מצרפת, 7610032. העברה למאסטר דיגיטאלי.

עוד אגדה שהיתה אגדה בחייה. זמרת האלט הבריטית מתה צעירה (41) והותירה אחריה פולחן, הגורם לרבים, לא רק לאנגלים, לבכות למשמע קולה. זה היה קול יחיד בצבעו ובהבעתו. הידיעה מה עלה בגורלה גם היא מוסיפה תוגה. במרכז הדיסק שלפנינו השירים על מות ילדים של מאהלר. עם הפילהרמונית הווינאית, בניצוחו של ברונו ואלטר. היא גם שרה אריות ושירים של גלוק ("אורפיאו ואורידיקה"), פרסל ("בואו בני האמנויות"), הנדל, גרין ומנדלסון. ג'ראלד מור היה ליד הפסנתר.

במלאת 35 שנה למותה מוציאה עתה חברת "דקה", באנגליה, סידרת דיסקים ובה עוד מן ההקלטות הטובות שלה: מאהלר, שוברט, ברהמס. בהזדמנות זאת רואה אור ביוגרפיה חדשה ושמה "קתלין — חייה של קתלין פריאר", מאת מוריס ליאונארד, עם הקדמה של אליזבת שוורצקופף. הוצאת האצ'ינסון, לונדון. חובבי הזמרת בוודאי ימצאו עניין גם בפיסת־מידע זאת.

● מיקלאנג'לי מנגן באך, ברהמס ומוצארט. דיסק אי־אמ־איי, בסידרה המהוללת "סטודיו", 69241. העברה למאסטר דיגיטאלי.

אלה הקלטות שעשתה אי־אמ־איי באיטליה, ב־1968. השאקונה של באך בעיבוד בוזוני, הוואריאציות של ברהמס על נושא של פאגאניני, וכן הקונצ'רטו לפסנתר ותזמורת בסי־במול מז'ור ק' 450 של מוצארט. הקונצ'רטו הוקלט עם התזמורת הקאמרית של "השבועות המוסיקאליים" במילאנו, בניצוחו של אטורה גראצ'יס.

מבחינה מוסיקאלית, ביצועי מופת של הפסנתרן, המעטם מאוד להקליט. במקור, בתקליטים, היתה איכות הטכנית גרועה. עתה העבירו המהנדסים את ההקלטות למאסטר דיגיטאלי וחל שיפור ניכר באיכות. אבל הצליל עדיין נשמע עמום במידת־מה. אתה צריך לעשות שימוש בכפתורים, או באקולייזר, של המערכת שלך, כדי לקבל צליל יותר חד ומבריק, בטונים הגבוהים. המאמץ משתלם. מיקלאנג'לי במיטבו.

ישן ומשובח

בין הדיסקים וההקלטות המגיעים לארץ באחרונה, היו:

● פיודור שאליאפין שר אריות מתוך אופרות רוסיות. דיסק "רפראנס", של אי־אמ־איי, מצרפת. העברה למאסטר דיגיטאלי, 761009.

מלאכת־מחשבת של המהנדסים, שהעבירו את ההקלטות הישנות של הבאס האגדי למאסטר דיגיטאלי, ללא רשרושים ואיוושות, ועם איכות קול משובחת. שאליאפין הגדול שר, קודם־כל, אריות מתוך "בוריס גודונוב" של מוסורגסקי. שום זמר לפניו או אחריו לא הביע בקולו דראמה כזאת. מצטרפת הנא גם שר אריות מתוך "החיים למען הצאר" של גלינקה, ו"רוסלאן ולודמילה" של אותו מלחין, וכן "הדמון" של רובינשטיין, "הנסיך איגור" (בורודין), "סאדקו" (רימסקי קורסקוב) ועוד. זימרה שהיא קריטריון ובית־ספר לזמרי באס.

● דויד אויסטראך (כינור) וסביאטוסלאב ריכטר (פסנתר) ברסיטל, שוברט, סזאר פראנק, בטהובן, ברהמס. הקלטה אנאלוגית שהועברה למאסטר דיגיטאלי. דיסק "הרמוניה מונדי", צרפת, 278 885.

חברת "הרמוניה מונדי" מצרפת, המפיצה בין השאר את ההקלטות של טובי המוסיקאים הסובייטיים, יזמה באחרונה סידרה מיוחדת ושמה "מהדורת דויד אויסטראך", לזכרו של הכנר היהודי־הרוסי הגדול. אחד מענקי הכינור במאה הזאת. כל דיסק מסומן בסיפרה גדולה, מ־1 ועד 15.

דיסק מספר 5 כולל את הרסיטל של שני הענקים הרוסים, אויסטראך וריכטר, באופרה של פאריס, ב־4

אזהרה

אם אתה אוהב אופרה, ואם אתה אוהב את "נורמה" של בליני, היזהר אל תתפתה לקנות את ההקלטה החדשה, הדיגיטאלית, של "נורמה" עם סאתרלנד, פאבארוטי, קאבאייה וסמואל ראמי. בניצוחו של בוניג. קופסה של 3 דיסקים, "דקה", מאנגליה, 414 476.

לסאתרלנד יש הקלטה ישנה־יחסית של האופרה. היום, בהיותה בת 60 פלוס, אינה מסוגלת לשיר בתפקיד הראשי. זה שנים שאינה יכולה לעשות זאת, והיא מבזה את המוסיקה למגבלותיה. מונסרה קאבאייה שרה בתפקיד ראשי בהקלטה משלה, ועכשיו היא "יורדת" לתפקיד המצו, שאינו מתאים לה. היחיד שבסדר הוא פאבארוטי, אבל בהקלטה כזאת הוא כמו הפנס המנצנץ שנותר על פני המים לאחר שהספינה כולה שקעה.

הארץ ממליץ

ליידי איב (ת"א) — קומדיה רומנטית שנונה ומענגת מ־1941, בבימויו של פרסטון סטרג'ס, עם הנרי פונדה וברברה סטנוויק כשניהם צעירים ויפים.

ספטמבר (ת"א) — וודי אלן עשה הפעם סרט "צ'כובי" מכובד, לא מצחיק, שבכל זאת יש בו משהו עמוק שמסתכל בחיים ובבני אדם מבחוץ.

המבצר הנסתר (ת"א) — פרודיה עדינה על סרטי הסמוראים שנעשתה ב־1958 על ידי אקירה קורוסאווה ("שבעת הסמוראים", "רשומון", "קאגמושה" ועוד).

מלאכים בשמי ברלין (ת"א) — שני מלאכים מוטלים עוקבים אחר מחשבותיהם של תושבי ברלין, ומתגעגעים לחיים כבני אדם. סרטו של וים וונדרס ("פריז טקסס").

תקווה ותהילה (ת"א) — מלחמת העולם השניה מוצגת כהרפתקה דרך עיני ילד לונדוני. סרט אוטוביוגרפי של ג'ון בורמן ("גברים במלכודת", "יער האיזמרגד").

פובלנות (ת"א) — זוג צעיר בהונגריה נאבק נגד נסיבות קשות להחזיר את שתי בנותיו הקטנות ש"זכר" בחסות המדינה.

סרטי בידור

חשוד (ת"א, חיפה) — מתח, דרמה של בית־משפט ופרשת שחיתות, בסרטו של פיטר ייטס ("בוליט", "המלביש"). עורכת־דין יפה ומבינה לב (שר) מגינה על נאשם ברצח, ובעזרתו של אחד המושבעים (דניס קוויד) חושפת שחיתות בבית המשפט.

מקצב צמוד (ת"א, חיפה) — סרט פעולה, מתח, קומדיה ורומנטיקה של ג'ון בדהם ("רעם כחול", "משחקי מלחמה"), על בלש העוקב אחר נערתו של פושע נמלט, ומתאהב בה.

להתראות ילדים (ת"א, ירושלים) — ילד יהודי מוסגר לנאצים בצרפת הכבושה, בעיקבות הלשנה. אירוע זה הטביע את חותמו על חייו של הבימאי לואי מאל, שהיה עד לכך, בגיל 11.

מכת ירח (ת"א, חיפה, ירושלים) — ירח מלא בברוקלין משפיע באורח המטורף על אלמנה איטלקיה ועל כל בני משפחתה, עם שר הנפלאה, ניקולאס קייג' ושחקני משנה מצוינים.

חופשה בכפר (ת"א) — ילד פריסאי בן 9 מבלה חופשה קצרה בכפר, בה הוא נפגש בכמה אמיתות חיים ורוכש ידידים אוהבים. סרט אישי של הבמאי הצרפתי [illegible].

שחורות (ת"א) — סיפור אהבה אירוני ומריר המבוסס בעיקר על "הגברת עם הכלב" אך גם על סיפורים אחרים של צ'כוב. נעשה במערב ע"י הבימאי הרוסי ניקיטה מיכלקוב. בכיכובו של מרצ'לו מסטרויאני; עם סילבנה מנגנו, אלנה סופונובה, ומארת קלר.

תקליטור taklitor
מבחר גדול מאוד של
קלטות וידאו
אופרות, בלטים, מחזות זמר וקונצרטים
החל־מ־33 ש"ח

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המוקד הארצי במקרים דחופים: מ־8 בערב עד למחרת ב־8 בבוקר בחינם: מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5793333, 5793384
חיפה 512233
בת ים 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' — 20.00־8.00; ביום ו' — 15.00־8.00
טלפונים: 03־433300
שירותי רפואה ביתי: 24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום — 660585, 669531; מוקד לילה, שבת וחג — 226191. מכבי שרותי בריאות — מוקד 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן; תל־אביב, מוקד יום — 218820, 218898; מוקד לילה — 651011, מכבי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב' ד' שמשון — שירות רפואי לבית (ת"א) שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19: טל' 03־7549111 "שקל" קוד מנוי 222 של"ח — שירות רפואי לבית (ת"א) בימי חול בשעות 24־19, בימי ששי 14־24, בשבת 24־08 טל' 04־380541 קוד מנוי 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
דיזנגוף מרכז שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03־285822
הנרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'—ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00

שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
ירושלים: ביה"ח הדסה ע"ב — 22—16.
קשב לבית —
שרות מיניים לרפואה, שיקום ושיקוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 852—548575
7549111 איתוריה 1800
שירין — עזרה ראשונה נוסעת (24 שעות):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 03־261118
חיפה 672222/3
נתניה 053־335316
באר־שבע 057־418111
כרמיאל (גליל מערבי) 04־988410
כפר־סבא 052־913999
מרכז רפואי באר־יעקב 08־223858
מרכז מידע לקרובנות אונס (24 שעות):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למטבבי לחץ במקום "מקבלים"
א ו־ה 13.00 — 11.00
ב ו־ד 18.00 — 16.00
טל: 220031
רחוב נוסף 15 תל־אביב
יד בדד — אוזן קשבת לילד ולנוער
תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה
לנוער, בימים ב', ה' מ־17.00—20.00, 222732
ירושלים — 245358
חיפה והגליל — 229488 מ־11.00—20.00
הגליל המערבי — 04־922222
קו אליי — האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים 16.00—20.00 א'—ה' 261070
ארגון לשירות אדם — חברה מיוחדת לשירות הציבור בנושא דין 24 שעות ביממה 03־5461727/8
שחל — שירות שיחות אישיות לזולת לב (ערוב) 330848
ויצו — 24 שעות קו ארוס לנשים מוכות טל: 08—550506, 03—5461133

הוועד למלחמה באיידס — וחברה הסיוע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות במלפנה, 290101, 203121. קו פתוח בכל יום ב' 23.00—19.30 ת.ד. 33602 ת"א
השוגן תל־אביב — 611001, 246465, 8239952
השוגן ירושלים 226335
השוגן חיפה 645334

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים ביקור חולים — (פנימית, נשים, א.א.ג)
שערי צדק — (כירורגית, אורטופדיה, ילדים, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: הקריה אבן גבירול 19 — 204650
קופ"ח כללית אשכנזרם 7 — 232383
ירושלים נוה יעקב ס. מסחרי נוה יעקב — 852245
חיפה הנשיא שד' הנשיא 31 — 335512
חולון אינגן הרצל 52 — 889155
בת ים גבי בת ים הנביאים 3 — 5515671
רמת גן השרון שד' ירושלים 23 — 742046
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר — 905271
נתניה מקסים סלומון 2 — 617856
הקריות ביל הקריות שד' בן גוריון 73 ק. מוצקין — 733477
חדרה כללית הנשלר — 385884
רחובות הנשיא הנשיא הראשון — 461342

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבנצי מניעה. ימים ב' ב' ד' — 16.00—19.00
הנביאים 9 — 5101511/2
חיפה: ימים א' ו־ד' 16.00—19.00 רחוב הנטורים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגר

02—904504 03—432777 04—549121

הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מוגש כשירות לציבור על ידי

טלוויזיה

חינוכית

08.00 חדשות קול ישראל
08.05 שעת כושר
08.15 חשבון פשוט ד'
08.40 ראשית הקריאה
09.00 אנגלית ה'
09.20 חשבון, גיאומטריה
10.10 אנגלית ד'
10.30 רוצה מוסמס
11.00 צרפתית על־יסודי
11.15 חשבון ה'
11.30 גיאוגרפיה של א"י
12.00 גיאוגרפיה ז'—ט'
12.25 ספרות
13.00 מוסיקה ע"י העשרה
13.30 מדעי המבע
14.00 חדשות קול ישראל
14.05 סרט קולנוע
15.55 פרפר בומר
16.25 עיר הזהב הנסתרת

כללית

16.50 40 עד כאן. מושגים מ־40 שנות המדינה
17.00 ערב חדש
17.30 זבג לחדשות
18.00 המדובבים
18.20 קטנטן. סרט ובמשה
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) המוזיאון הגדול בעולם "הלובר"
19.30 (ע) חדשות
20.00 מבט פתיחת יום הזכרון
20.02 "הבוגר הגבוה במגבעת השחורה" סיפור חייו ומותו של אברהם לייב היומן הי"ד
21.00 מבט לחדשות
21.30 "בני הדיר". סיפורם של שני אחים בני קיבוץ כפר מנחם שנפלו באותו יום, בחזית הדרום
22.35 שירי זכרון
23.15 "חליל". קונצרט הבו תגוגן סוויטה לחליל לזכרו של ידין טננבוים ז"ל
23.45 סמקו של מקום (שקי הכיאת והדשות)

ערוץ 2

18.30 "מרק" סיום המסקר בחיל אויר שנפל עם מטוס בקרבות מלחמת יום הכיפורים
19.00 שירת הייתם, לזכרם של שבעה אחים ויתומים שנפלו במלחמות ישראל
19.30 שלווה גדולה
20.00 העברה בשידור חי של טקס פתיחת יום הזיכרון לחללי צה"ל
20.20 "העקידה"

ירדן ערוץ 6

18.00 תכנית בצרפתית
19.00 חדשות בצרפתית

לבנון ערוץ 12

14.30 חיים אחרים (סדרה)
15.00 מועדון 700
15.30 התעמלות
16.00 ילדי התבונות (מצויר)
16.50 הבית המעופף (מצויר)
17.00 שוכני הסלעים
17.30 סרט. "זה עניין של כסף"
19.00 נסיעה בוזל
19.15 לקט שירים
19.30 חדשות בעברית
20.00 חדשות בערבית
20.30 אין כמו בבית
20.30 חדשות באנגלית
21.00 צוות לעניין
21.00 מקגוויר
21.10 תעשיית הקולנוע
22.00 חדשות באנגלית
22.20 רצח במשיכת קולמוס
23.00 זאב מעופף
23.10 עני ועשיר (דראמה)
24.00 מועדון 700

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה
09.00 קונצרט בוקר
ב: מאהלר: סימפוניה
11.57 פינת השיר
12.00 מן הפרטייה
13.05 בהאזנה נינוחה
15.00 מוסיקה צבורה
16.00 מעולמי הקונצרטים בעולם
17.30 קולות
18.00 ממקוי התקליטיה
19.00 פרקי שירה ונגינה
20.05 צפירת דומיה בת דקה
20.06 פרקי נגינה
20.30 קונצרט
22.30 ארגלו

רשת א'

15.30 שיר לדרך
16.05 מועדון שעת הזהב
17.10 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב
19.05 סיכום במשנה היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שירותים לעולים
20.00 צפירת דומיה בת דקה
20.05 שירים עבריים
20.01 טקס פתיחת יום הזכרון לחללי מערכות ישראל וצה"ל
20.15 פרקי תפילה
20.30 שירים בנגים
21.05 שירים עבריים
22.05 נר זכרון
00.05 יומן חצות
00.15 שירים עבריים

רשת ב'

16.05 בעימה חמר
17.05 בבעי הקשת
18.06 שירים משלנו
18.06 שירים מפולפלים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 שלם חדש
20.00 צפירת דומיה בת דקה
20.06 שירים עבריים

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 המש עשרה קטנות
19.05 משירי ארץ אהבתי
20.05 צפירה וטקס פתיחת יום הזכרון לחללי צה"ל בכותל המערבי, בירושלים
21.00 מבט לחדשות
21.30 שירים עבריים
22 מלים מרגרות על מות
23.05 המנו לא נרדמת
00.03 ל' מרגניות
02.00 שירים אל תוך הלילה
03.00 צפירת דומיה בת דקה

שידור קבוע

רשת א'

07.30 הדיקל. עברית קלה
08.05 חוגה עם בני הגדל
09.05 סלודיו. שירות מידע
10.05 שירקתי. מחולות ושירים
11.05 שירי בוקר
12.05 מעורב ירושלמי
14.06 בראש צעיר. מאגמניין לילדים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.05 עושים עניין
09.05 ביקור בית. עם רבקה מיכאלי
10.05 בל צבעי הרשת

רשת ג'

06.04 בוקר לאושר. להיטים
07.07 שיר בבוקר
09.05 גיבורים. עם מיכל שגאלי
10.05 הדברים טובים. עם שמואל אישור
11.05 שבועים כי יודעו שיר שבוע
12.05 אהבה ושמנגית. עם יוסי מימן
13.05 רק בימי חול. עם מנחם פרי
14.00 לי ולך שיר וברכה

גלי צה"ל

12.10 אל־ראלף בני
13.05 בוקר היום. חדשות ומבוקים
14.06 לראות או לא לראות. חדשות ואומנות
14.30 מגישים
15.05 מוזות הצרך
15.55 קראקי טפו. קהאום מבולצים
16.05 יומן כלכלה
06.06 צלילי בוקר
06.30 מוקדם עק. הדשות
07.07 שבע אפס שבע. עם אלכם אבסקי
08.05 בשירמוט. ישראל. אקסטלית
09.05 מוסיקה. עם אודלי
10.05 עשר. שירים עבריים
10.55 יומן שידורים
11.05 בבון לעניבתי
13.05 דרדרורנוס. עם דובי לנץ
13.55 40 לאוזה. סיפור היום בתש"ח
14.05 פגישה יומית
עם יצחק ברבור ואודלי יבינ
15.05 שירים לחב. עם ארז טל
16.05 ארבע את הבנים
17.00 שרבוטי ישראל

אין חכם כבעל נסיון

קומפיוטרנט, חופש השכירה
• אתה מחליט איזה מוצר לשכור.
• אתה מחליט לאיזו תקופה ברצונך לשכור.
• אתה מחליט מהם תנאי התשלום.
• אתה מחליט — אם ברצונך לרכוש את המוצר ששכרת בתנאים מועדפים.

מחשב אישי ומדפסת לתקופת נסיון

למי שלא בטוח שהוא צריך מחשב אישי יש עכשיו הזדמנות נהדרת:

מחשב דור II + מדפסת brother מהירה

לחודש אחד עד 3 חודשים בהשכרה!

בתום תקופת השכירות אפשר להחזיר או לרכוש כאשר דמי השכירות ימכו מעלות הרכישה!

המבצע לזמן מוגבל בלבד ועלול להסתיים ללא הודעה מוקדמת.

עסקה בלעדית ל־

קומפיוטרנט. שכור אותנו לטובה

קומפיוטרנט השכרת מחשבים בע"מ
רח' החשמל 12 ת"א
טל: 03־623170, 623173, 614058

אלדור
brother

משרד החינוך והתרבות
מרכז ההסברה

אוניברסיטת תל־אביב
בית־הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף

במסגרת ארועי יום העצמאות ה־40
(יום חמישי, ד' באייר — 21 באפריל 88)

יום פתוח לקהל הרחב
בבית הספר להנדסאים רח' האוניברסיטה 30, רמת־אביב (בין השעות 09.00 עד 15.00)

הנושא:

חינוך וטכנולוגיה 2001

בהשתתפות יחידות בית הספר להנדסאים מוסדות ציבור וחברות עתירות ידע

נושא התצוגות והפעילויות:
* מחשבים, אלקטרוניקה, אוטומציה, בקרה, רובוטיקה, תיב"מ, תהליכי עיבוד ומערכות משולבות משובצות מחשב.

מידע על לימודים והשתלמויות, ספרות טכנית, עבודות גמר לבגרות ופרוייקטים להנדסאים

להנדסאים

רשות הדואר
השירות הבולאי

בקרו בתערוכת הבולים הלאומית

"עצמאות 40"

בנייני האומה, ירושלים, ב'־ט' באייר התשמ"ח 19 עד 26 באפריל 1988

★ 1300 מסגרות, 300 אספנים מ־13 ארצות
★ מוצגים מיוחדים מתקופות וארצות שונות
★ אוספי נוער ופעילויות לנוער
★ תצוגה בנושא הבול כעזר הוראה
★ תצוגה של ספרות בולאית
★ מעל ל־30 דוכני סוחרים מהארץ ומחו"ל
★ אביזרי בולאות במחירים מיוחדים
★ סניף דואר מיוחד, דלפק ותצוגה של השירות הבולאי

לבני הנוער

ב־21.4.88 יום הנוער: הכניסה לבני נוער חינם!
ביום הנוער יחולקו כ־2000 שקיות שי של בולים
כ־700 שקיות שי בולים יחולקו לבני הנוער בכל יום אחר בימי התערוכה.

שעות פתיחת התערוכה וסניף הדואר המיוחד:

יום ג' (יום הפתיחה) 19/4 (ערב יום הזכרון)	18.00-13.00
יום ד' ה' 20/4 21/4	22.00-10.00
יום ו' 22/4	14.00-10.00
מוצ"ש 23/4	23.00-20.30
ימים א' ב' 24/4 25/4	22.00-10.00
יום ג' (יום הנעילה) 26/4	14.00-10.00

גזור ושמור

"עצמאות 40"
חוויה תרבותית לכל המשפחה

התיאטרון העירוני חיפה
פותח אופקים חדשים

"זכויות מיוחדות" למנויים למחדשים בלבד!

חידוש המנוי עד 29.4

★ הצגת בונוס (שמינית) חינם ★ 100 ש"ח הנחה למנוי

פרטים בקופת התיאטרון כל יום בין השעות: 10.00־12.30, 16.00־20.30 טל. 670970